د پښتنو قبيلو شجرې

مؤلف م، ج "سيال" مومند

Ketabton.com

يونيورسټي بُک ايجنسي
خيبر بازار پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځینو پښتنو قبایلو

روایاتي نسبي شجرې

اود

مغو مینې او لنډ تاریخ

مؤلف:

م، ج "سیال" مومند

۱۹۸۶ع / ۱۳۶۵ هـ ش

خورونکی:

یونیورسټی بک ایجنسي پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب پېژندنه

دکتاب نوم : دپښتنو قبیلو شجرې
مؤلف : م ،ج « سیال » مومند
دچاپ کال : ۱۹۸۸ع - ۱۳۶۷ه.ش
د چاپ شمیر : ۱۰۰۰ زرټوکه
بیه : ۸۰/- کلداري

خطاط : خان بهادر « سُرکچوال »

(c) ketabton.com: The Digital Library

«انتساب»

دخپل شهید تره خان جانخان کاکا ۱۹۱۴ع کال او د بل تره شهید عمرخان کاکا ۱۹۳۳ع کال او د خپل شهید پلار حاجي میاجان خان، د ځناورچینې د سرفاتح ۱۹۳۵ع کال، او د خپل ګران شهید زوی محمدطاهرخان ۱۳۵۸ھ.ش جوزا په د رنوا وننګیالو نوموړنو.

«اهدا»

دخپل مجاهد او غازي ورور محمد جعفرخان حضور، ته چې د ځناورچینې په جنګ کښې یې د ګائډ پلټنې ته ماتې ورکړې وه، ۱۹۳۵ع کال، چې د دغه انګریز فوځ مشرجنرال عملتن ؤ.

م، ج "بسیال" مومند

فهرست

عنوان	مخ	عنوان	مخ
تقریظ	۱	اُرمړ	۳۴
سریزه	۳	د خرشبون شجره	۳۵
د کتاب ماخذونه	۵	د مند شجره	۳۷
قیس عبدالرشید	۶	داکوبن یوسف شجره	۳۹
قیس عبدالرشید شجره	۹	سړبني قبایل	۴۲
د سړبن او شرخبون شجره	۱۰	کشران زی شجره	۴۳
شیراني بن شرخبون شجره	۱۲	مشران زي شجره	۴۴
بارکزي شجره	۱۷	اتمان شجره	۴۵
محمد زمانخان رئیس هرات شجره	۱۹	ذرې زي	۵۰
د بارکزو دویمه حکمرانه کورنۍ	۲۲	خدر خېل	۵۱
میاني بن شرخبون شجره	۲۳	رنړ	۵۲
اُرمړ بن شرخبون شجره	۲۴	خاتون خېل	۵۳
ترین	۲۵	اکو خېل	۵۴
ابدالیان	۲۵	ماموزي	۵۶
برېڅ	۳۳	سړبني قبایل؛ غوري شجره	۵۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

عنوان	مخ	عنوان	مخ
کوکوبن مومند شجره	۵۹	کاکړ (شجره)	۱۱۱
کسی بن شرخبون بن سړبن شجره	۶۵	پنړی	۱۱۵
د خاښی خېلو او غوریاخېلو تعلقات	۸۱	د کدرون نسب نامه	۱۱۶
یوسفزي	۸۵	بېټني قبایل - بېټ نیکه شجره	۱۲۰
دیر	۹۰	متوزي قبایل	۱۲۴
مندړ او د هغوی څانګې	۹۵	د بی بی متو او شاه حسین اولاده	۱۲۵
رڅړ	۹۶	حاجي میرخان (میرویس نیکه)	۱۲۸
ترکاڼي	۹۷	غلجي قبایل: برهان اولاده	۱۳۱
باجوړ	۹۷	علي خېل شجره	۱۳۳
ګیګیاڼي	۹۹	مندوزي //	۱۳۵
غوریاخېل	۹۹	اندړ //	۱۳۶
داؤدزی - خلیل	۱۰۱	ترکی //	۱۳۹
څوکنی	۱۰۲	لودي قبایل: ابراهیم لودی	۱۴۲
زېړانی	۱۰۲	میان خېل - دولت خېل شجره	۱۴۹
د ځمند اولاد	۱۰۴	مروت شجره	۱۵۱
کسی	۱۰۶	موسی خېل شجره	۱۵۴
غورغښتی قبایل	۱۰۸	سوړ	۱۵۵
د غورغښت نسب نامه	۱۰۹	شېرشاه سوری (فرید خان)	۱۵۶

عنوان	مخ	عنوان	مخ
نیازي	۱۵۸	ممریزخېل - ملک زي	۱۸۶
سرواڼي	۱۶۰	منګوخېل - خان خېل	۱۸۷
غلجي او لودي پښتانه قبایل	۱۶۴	د مروتو په علاقه کې نور قامونه:	۱۸۷
ترکي	۱۶۶	د شیخ شاه روحاني اولاد	۱۸۷
خدرزي	۱۶۷	میچن خېل، عیسی خېل - مشواڼي	۱۸۸
ناصر	۱۶۸	سرواڼي	۱۹۰
خروټي	۱۷۰	کرلاڼي قبایل: کرلاڼي شجره	۱۹۲
زېرماني - خدوزي	۱۷۴	اپریدي (مشجره)	۱۹۶
لودي قبایل	۱۷۶	خدران //	۱۹۹
د وتاڼي	۱۷۷	خټک //	۲۰۱
پرنګي قبیله	۱۷۷	د چنجو //	۲۰۴
لواڼي - دولت خېل	۱۷۸	خټک - بولاق //	۲۰۵
د میاخېلو څانګه	۱۸۰	اتمانخېل //	۲۰۸
تتور - نیازیان	۱۸۱	خوګیاڼي	۲۱۲
د وتاڼي	۱۸۲	(وزیر)، مسعود	۲۱۳
خېسوري - بېلیچ یا یلیچ	۱۸۳	(وزیر)، احمدزي	۲۲۵
مروت	۱۸۳	مسعود	۲۲۸
ملاخېل	۱۸۶	شیتک: (دوړ) شجره	۲۳۵

عنوان	مخ	عنوان	مخ
بنگش ، بنگښ ،	۲۴۷	وزیر	۲۷۵
دله زاک	۲۴۹	گربز	۲۸۱
اورکزی	۲۵۱	لالی وزیر - شیتک	۲۸۱
منګل	۲۵۱	تنی	۲۸۳
ځنی	۲۵۲	بنوڅي	۲۸۳
وردک	۲۵۲	کنداپور	۲۸۵
اپریدی	۲۵۴	بنګښ	۲۸۶
کوکی خیل - ملک دین خیل	۲۵۷	بابړ	۲۸۷
اکاخیل	۲۵۷	د پښتونخوانه دباندې پښتانه	۲۸۹
خټک	۲۵۸	په یرپی کښې پښتانه	۲۹۴
د خټکو ریاست	۲۶۰	په بهار او بنګال کښې ″	۲۹۷
د قطبي خټکو خانان	۲۶۸	په راجپوتانه کښې ″	۲۹۷
ځدران	۲۷۰	منځنۍ هند کښې ″	۲۹۷
اُتمان خیل	۲۷۰	د حیدرآباد ریاست	۲۹۸
خوګیانی	۲۷۱	په بمبئي او برووده کې پښتانه	۲۹۸
پړبه	۲۷۲	په مدراس کښې ″	۲۹۹
درمان - خاخي	۲۷۳	دجیسور په ریاست کښی ″	۲۹۹
		دکشمیر په ریاست کښی ″	۲۹۹
توریان	۲۷۴	په برما کښي	۳۰۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریظ :

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ما د ښاغلي سیال صاحب لیکلی کتاب «د پښتنو قبایلو دنسب شجرې» وکوت، ربښتیا چې فاضل لیکوال د دې کتاب په لیکلو او تدوین کښې پوره زیار ویستلی دی او د ډېرې مطالعې په بیې کړې وي، اولکه ده چې په کوته کړي دي د موثقه مأخذونو نه یې استفاده کړې ده او په دې موضوع د قبائلي علاقې د پښتنو نه مخکښې چا څه کار نه دی کړی، نو په دې مهم کار کښې زه دې یواځینی اولومړنی لیکوال پېژنم او د ده د قومي خدمت کولو ستاینه کوم او د زړه د اخلاصه منڼه یې کوم او د لوی خدای (ج) نه د ښاغلي پوه لیکوال سیال صاحب د پاره، توفیق غواړم چې د پښتنو د تاریخ په خوا و شاکښې نور هم زیار وکاږي او عالمانه او محققانه لیکنې وکړي چې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو ته د خپل قومي تاريخ نور تياره کوټونه هم رڼا شي او د پښتون قوم راتلونکي نسل ته نور پوره تاريخي سرمايه او مواد په لاس ورشي، انشاء الله تعالی، ــــ

وما توفيقي الا بالله علی العظيم.

مسعود الرحمن مسعود

پي- ای مومند ايجنسي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

سریزه:

ما د څه لیکلو او ځینو معلوماتو او تاریخي یاداشتونو د راټولولو او لیکلو د ډیر پخوانه شوق او مینه وه او دغه مینه لا شته دی او چې کله فرصت په لاس راځي نو څه کتابونه چې د مودو مودو زما د عمر سرمایه ده «او څه د ډیره برخه یې په انقلابونو کښې د منځه تللي هم ده چې زما په ټولو شتو کښې یواځې هم هغه قیمتي کتابونه تل زما په زړه وي» نو کتابونه لولم او ځینې مهم یادداشتونه (په زړه کوونې) د ځان سره بیل لیکم، او په دې لړه (سلسله) کښې مې څه ناڅه کار هم کړی دی او ځینې کتابونه مې لیکلي او چاپ شوي هم دي، او زه به پخپل زړه کښې د خپل قام د ا هم یو خدمت گڼم. په همدې سلسله کښې دا د پښتنو د ځینو قبائلو د نسب شجرې او د اوسیداني مینې مې لیکلي دي، خو زه په دې خبره پوهیږم چې دا د ټولو پښتنو قبائلو د نسب شجرې نه دي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا روایاتي شجرې یواځې د قیس عبدالرشید بابا (رح) نه را روانې دي او ځینې کرلاڼي قبائل هم پکښې راغلي دي خو د پښتنو د هغه لویو پاچاهانو-ایرانو- سوریانو او بهمنیانو - شنسبیانو، تېمنو او نورو پښتنو د نسب سلسلې نو څه شوې؟ او په هغې کارنه دی شوی چې لوی- لوی سلطنتونه یې تشکیل کړي وو او د هند نه تر ایرانه پورې او د عرب د بحیرې نه واخله تر خوارزم، خیوا او بخارا پورې یې حکمراني کړې وې، هغه نو څوک وو، او څه شول؟ پرته د څو نامتو اشخاصو لکه علاؤالدین (جهانسوز) او محمد سام غوري مجاهد نه پرته لوی پاچا، او نور خوا ډو څوک پېژني هم نه. په هر حال مونږ به کوښښ او سعي او هاند به کوو چې خپلې قومي نیمګړتیاوې ورو- ورو پوره کړي شو او دا د زده کړو او تعلیمیافته ځوانانو کار دی، چې خپل قومي تاریخ او پانو غنو او کلتور- قصو او افسانو او د خپل نسب شجرو ته په پام شي او دا کار عملاً وکړي.

مونږ خو یخپله وسه پړه یو، دا دی څه ناڅه خو کوو او دا لږ کار هم بې زحمته او بې پلټنې نه دی شوی او خپله ستړیا مو کاللې ده، زمونږ روح به هله خوښ وي چې زمونږه دا لږ خدمت کوټي پښتانه ومني او په کار یې راشي او پوره یې کړي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اخر کښې د خپل قام حضورته د لمه سلامونه او احترامونه
وړاندې کوم او د دوی برې او برم له خدایه غواړم.

م.ج «سیال» مومند

د کتاب ماخذونه

۱: پښتانه د تاریخ په رڼا کښې د سید بهادرشاه ظفرکاکاخېل تالیف.

۲: تاریخ مرصع، د افضل خان خټک تالیف، د وست محمد کامل محنتی.

۳: تاریخ خان جهان لودی، یا مخزن افغانی، د خواجه نعمت الله هروی تالیف.

۴: پټهان، د سر اُلف کیرو تالیف د محبوب علی شاه ترجمه.

۵: یوسفزی افغان، د یوسفی تالیف.

۶: تذکره د نوی کلي د روشن خان تالیف.

۷: مومند بابا، د سیال مومند تالیف.

۸: د کابل سلطنت بیان، د مونټ سټوراټ الفنسټن تالیف او د پوهنوال حسن کاکړ ترجمه.

۹: پښتون قبائل، د لیفټېنټ کرنل احسان الله خان تالیف.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

« قیس عبد الرشید »

ځيني وايي چې قيس عبد الرشيد د کسي په غره کښې اوسېده، خو د خالد بن وليد په ترغيب او تشويق د محمد رسول اللهؐ د شرف حاصلولو د پاره په سنه / ٨/ هجري کښې مدينې منورې او مکې معظمې ته ورغلی ؤ او د رسول الله (ص) په حضور مشرف شوی ؤ ، او خپل نوم يې قيس ؤ خو د خدای (ج) پيغمبر په قيس باندې عبدالرشيد هم ور د پرکه ، او د هغې نه پس په قيس عبدالرشيد مشهور شو او دا هم ويلی شي چې د مکې د فتحې پر وخت کښې دی د غازيانو ملګری او په مجاهدينو کښې شامل او بنه توره يې هم کړې وه ، نوځکه ورته حضرت محمد رسول الله (ص) د (پټهان) خطاب هم ورکړی ؤ.(١)

او دا هم په ځينو کتابونو کښې ليکلي شته دی چې قيس عبد الرشيد

---

(١): پټهان د کښتې لاندنۍ تختې ته ويلی شي، اکثراً د کلک لرګي نه جوړېږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بابا په ۵۴۱/۴۶۶۳ کښې په کسي غره کښې وفات شوی دی او هم هلته ښخ دی.

د قیس بابا د پلار نیکه سلسله د تاریخ خورشید جهان په قول او د تاریخ مرصع (افضل خان ختک) په قول په اسرائیلي او آدم علیه السلام پورې رسیږي . خو اوسني پښتانه او وروستني کُوَل دا قصې نه مني نو ما یې ځکه دلته د لیکلو نه ټنګ کړی دی، وایي چې قیس بن عیص بن سلول ... ... بن افغنه ارمیا، بن ساول ملقب به ملک طالوت او ...

خو زه تري تېر شوی یم، او د خورشید جهان مؤلف هم دا سمه خبره نه مني، چې په دې سلسله کښې عبدالرشید تر افغانه پورې په (۳۵) پښته کښې رسیږي او حال دا دی چې دغه موده یو زرو، شپږ سوه کاله کیږي او په سلو کلونو کښې درې پښته منځ ته راځي ، نو دا سمه خبره نه ګڼي.

پښتنو د کسي غره نه ځکښې خدای (ج) خبر څومره موده په نورو ځایونو او غورا تو تېره کړې ده ، او چا به دا یاد داشتونه لیکلي وي او که لیکلي هم وي سم به نه وي. په هرحال مونږ له دې نه تېرېږو او خپل مطلب ته راځو.

د پښتنو د او سنو او پاتې شجرې او قصې هم اکثراً د هند

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو مشرانو په فرمايښه د پښتونخوا نه لري خوا وشا ليکلي شوي خو معلوميږي چې د دغو معلوماتو په راټولولو پسې پښتنو مشرانو لګښتونه کړي دي او ليکوال يې هر څوک چې وو[1] خو دا معلومات يې راټول کړي دي او دا دی نن زموږ په لاس کښې د هغوی د کوښښ او سترړيا په نتيجه کښې څه خوشته دی، کنه موږ ته بايد د هغوی احسان ومنو او منندويي وکړو او د هغوی کړاو او سترړيا ته په درنه سترګه وګورو.

م. ج «سيال» مومند
عقرب - ۱۳۶۴ هـ. ش
نومبر - ۱۹۸۵ع کال

---

[1] د هغه وخت مشهور ليکوال نعمت الله هروی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیس عبدالرشید

سړبن — غورغښت — بیټ — "کورله"(۱)

د قیس بابا د مشر زوی سړبن دوه زامن وو(۲) " خلک وایي چې مخکښې یې اولاد نه ؤ، نو خپل وړور بیټ ورته خپل زوی اسمعیل ورکړو "، چې د یو نوم یې شرخبون یا شرکبون یا شرف الدین و، او د دویم نوم یې خرشبون یا کرشبون یا خیرالدین ؤ.

---

(۱): د الفنسټن کتاب، د پوهاند محمد حسن کاکړ ترجمه، په ۱۸۲ مخ کښې "کورله" د قیس څلورم زوی بولي او دا صحیح خبره ده. " سیال ".

(۲): نور لیکوال د قیس عبدالرشید درې زامن کښې چې سړبن، غورغښت او بیټ نیکه دی. خو انګریزي مؤرخ الفنسټن (کورله) هم د قیس بابا زوی بولي. او مخزن افغاني هم په ۸۸۰ پانه کښې دغه خبره کوي.

دکیرو کتاب د پټان په ۲۳ مخ کښې یې ذکر شته.، مخزن افغاني په ۸۸۰ پانه کښې دامنې او سرالف کیرو په خپل کتاب کښې کرلاڼي د غورغښتي څلورم زوی بولي او ځینې نور وایي چې نه دی د عبدالله ارمړتیني زوی او میندلی هلک دی. خو ماته په ټولو کښې د الفنسټن خبره درنه او سمه ښکاري.

خوشحال خټک وایي:

پښتون په اصل کښې سړبني دی ——— یا غورغښتي یا بیټني دی
غلجي ـ لودی له بیټني له لوره ——— په سړبن پورې بیا کرلاڼي دی

Kitaboona.BlogSpot.Com

سړبن بابا (رح)

- شرخبون (شرف الدين)
  - اُرمړ (چې اصلي نوم يې عمرالدين دی - داخلک په لوګر، پېښور او کاني ګرام کښې اوسيږي).
  - ترين
  - شيراني
- خرشبون (خيرالدين)

خو نور شجره ليکونکي ليکي چې د شرخبون يا شرف الدين زامن دا وو:

شرخبون

اُرمړ	بابړ	بړيڅ	ميانه	ترين	شيراني

نوټ: شيخ خرشبون بنه سړی او شاعر هم ؤ، څه وخت چې دی د کسي غره نه غوړې مرغې ته تللو نو دا شعرونه يې ويلي وو:

بېلتانه ناره مې وشوه په کوړ باندې - نه پوهېږم چې به څه دي پېښ په وړاندې
د خپلوانو نه بېلېږم په سرو سترګو - د واړه سترګې مې په وينو دي ژړاندې
اسمعيله ستا نارو مې زړه سوری کړ - په چړو د وېرې پرې سي د زړه مراندې
څمه - څمه او بزديون مې ډګ و مخ ته - د يانه څورې به اچوم و ترخ ته
ستا ياد به مې وي بس د زړه سخ ته - که دا څمکه اسمان ټول سي لاندې باندې

اسمعيل د ده ورار ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شیخ خرشبون په باب:

د پټې خزانې په استناد محمد هوتک لیکلي دي. سړبن او بیټ نیکه سکني وړونه هم دي. دا خبره اکثراً شجره نویس مني او دا خبره هم منلې شوې ده چې خرشبون او شرخبون د سړبن زامن وو او ویلی شي چې خرشبون په کال ۳۰۵ ه کښې زیږېدلی دی او د شرخبون د زیږېدنې نېټه نه ده معلومه، خو ځینې وایي چې ممکنه ده چې دی به هم د څلورمې هجري پېړۍ په اغاز کښې زیږېدلی وي او دا هم ویلی شي چې د خرشبون د ژوند په زمانه کښې د هغه پلار او تره (سړبن او بیټ نیکه) لا ژوندي وو. په دې خبره د تذکره لیکونکو څه شکونه شته، خو د روایاتو برابر دا خبره همدغسې پر له پسې راغلې ده، او مرکزي حیثیت یې مېندلی دی او د پښتنو ټول قبائل له همدې مرکزه چوړلي اگر چې دا وروستنی خبره او د پښتنو د سیاسي شهرت اغاز د دې نه پخوا شوی دی او د اتمې عیسوي پېړۍ په نیمائي کښې لا پښتانه د سپین غره شاوخوا لغمان او ننګرهار ته راغلي وو او د سبکتگین په پوځونو کښې پښتانه ورګډ شوي وو.

د پښتنو تشکیلات اکثر په دې څلورو اصولو بناً دي: (۱): د وینې نسب، (۲) خپلوي، د خوړ-لوړ ورکړه راکړه، (۳) گوندي، (۴) الحاق او یو د بل سره تړون دی.

اوس به د شرخبون د زوی شېراني شجره ولیکو:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

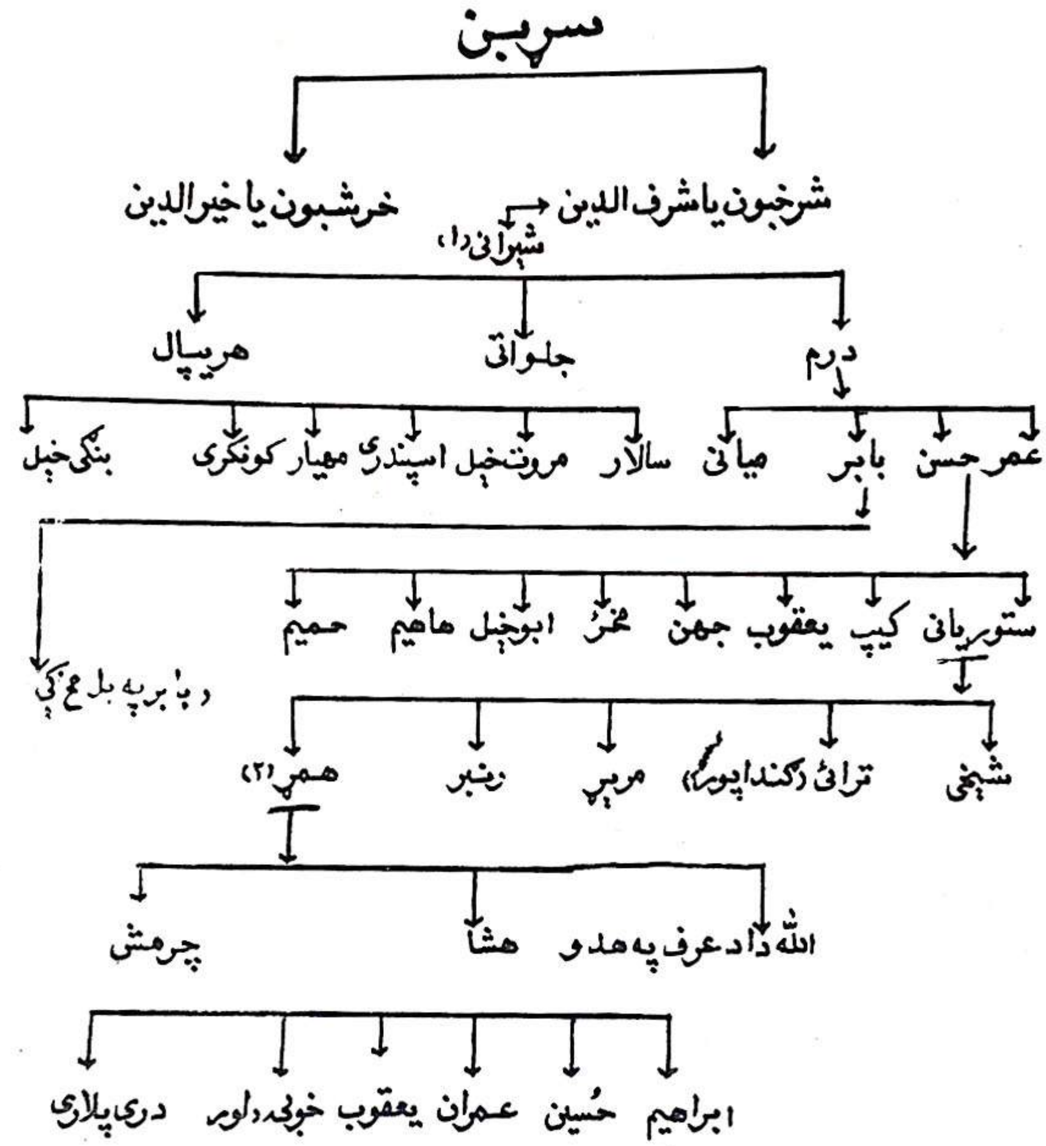

نوټ: شیراني د شرخبون مشر زوی او د کاکړ خوري وو نو د شیرانو او کاکړو تل یو والي له دې امله دی.

(۱): د پښتنو ټولې ډلې ۴۰۵ دي. د غښي (۱): سړبني ۱۰۵ - غور غښتي قبائل ۹۵ بیټني قبائل ۲۵، مستوزي، غلجي، لودي ۵۲ - کرلاڼي ۱۲۸ دي او ټولې څانګې ۴۰۵ دي.

(۲): ستوریاني خو عمر په زوی ولچه نیولي ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د ابراهیم ستوراني نه:

شمیر — دولت خېل — دریاخېل — لمنډ — سپین خېل — نیازي

د بابړ بن درم نه:

انجر — سنجر(۱)

سنجر(۱):

سعودخېل — غورخېل — ابراهیم خېل — اسمعیل خېل — یعقوب خېل

او د هریپال بن شیراني بن شرخبون بن سړبن نه:

یوسف

یوسف:

تونزي — تازك

ترین بن شرخبون بن سړبن نه:(۲)

تور — سپین — ابدال (د ۴۳۰ هـ خوا و شا)

---

(۱): سنجر د پنځو واړو زامنو اولاد ده په سعودخېل او غوریاخېل یادیږي.

(۲): ترین نه تور او سپین لیکلي شوي، خو سیال کاکړ پخپل کتاب (د سویلي پښتونخوا) کښې زیړ، نقرئي هم یاد کړي دي او بور ترین هم وایي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

تور نه: ملموني، کندزي، سیکي، بابو

سپین نه: وزیر، جام، سلیمان، اومچي

ابدال نه: سلیمان، زختر

مندي زي، منکل زي، نیکختاني، بتي زي، ترل زي، هارون زي

هارون زي: عرد زي، ملک یار، اسمعیل زي، بارو زي، حیدر زي، یعقوب زي، بابکر زي، سید زي

زختر: علی، زدو، عیسی، ماکو، خاکو

حسن زي، پیر زي، خلو زي

زیرک، میر، توري

او د میر نه اسحاق چي اولاده یې اسحق زي بللی شي او تفصیل به یې وروسته راشي.

او د ماکو نه:

جدال زي، فیروز زي، صاحب زي

او د زیرک(۱) بن عیسی بن زختر نه:

پوپل، بارک(۲)، اڅکو، مستی (پاتی بل مخ کی)

نوټ: (۱) کیرو د خپل کتاب پټان په ۳۴ مخ کښي وايي د ابدال زامن پنجپا او زیرک دی او د زیرک زامن اڅکزی، بارکزی، پوپل زی او علیکوزی دي.

(۲) بارک په ۷۶۰ هـ خوا و شا کي ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

د پوپل(۱) بن زیرك بن عیسیٰ بن زخترنه:

- ایوب
- بارو
- حبیب
  - حسن
  - اسمعیل
  - بامي

او د اسحاق زی بن میرنه:

- ایزنزی
- مندیزی
- هوازي
- فیروزي

او د تور بن عیسیٰ بن زخترنه:

- چلاك زي
- درزي
- تانوزي
  - گمرازي
  - ستوکنی
  - خیرزي
  - حسن زي
  - شیخ زي
  - نویدادزي
  - علي زي
- جاوززي

بامي:

- نصرت
- گنی
  - معروف خان
    - عمر
      - او د عمرنه سدو او صالح دي
  - بهلول
  - علي خان
- شها

---

(۱): پوپل د ۷۸۰ هـ خواوشا کې ژوندی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عمر نه ملک سدو د سدوزو مورث اعلیٰ د قندهار مرزبان متولد په ۹٦۵ هـ کښې متوفي ۱۰۲۱ هـ او بل زوی یې ملک صالح د ۹۵۰ هـ د شیرشاه معاصر او د احمدشاه دراني وزیراعظم شاه ولي خان د ده د ده په اولاده کښې ؤ .

او د ملک سدو نه: (۱) خواجه خضرخان مرزبان قندهار متوفي ۱۰۳٦ هـ وو.

(۲): مردودخان وفات ۱۰۵۲ هـ او د مردودخان نه حُسین خان وفات ۱۰٦۹ هـ. د ملتان د ناظمانو مورث اعلیٰ ؤ.

(۳): زعفران خان، کامران خان وفات ۱۰۵۰ هـ کښې.

(۴): بهادرخان او د بهادرخان نه اسمعیل خان او د هغه نه کمال خان، محبت خان او علي خان.

د کامران خان نه: (۱) عیسیٰ خان (۲): موسیٰ خان او د موسیٰ خان نه هارون ؤ، د هارون نه فتح الله د هغه نه رحمت الله خان د شاه زمان سدوزي وزیر ملقب په وفادارخان وو.

او د محبت خان د اسمعیل خان بن بهادرخان د زوی نه جعفرخان، غازي خان، عظمت خان، حلیم خان او د غازي خان نه بارخان او مومن خان.

بارخان: نواب محمدخان، خدایارخان، صالح محمدخان

مومن خان: حاجي عبدالرحمن (په بلخ کې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

د حاجي عبدالرحمن بن مومن خان نه:

حافظ رحمدخان

عبدالصمد خان — نواب شیرمحمد خان — عبدالرحیم خان

نواب سرفراز خان — محمد نواز خان — ربنواز خان

او د خواجه خضرخان بن ملک سدو نه

شیرخان مرزبان قندهار — خداد سلطان مرزبان قندهار سنه ۱۰۵۰ ه کې

سرمست خان

دولت خان مرزبان قندهار

رستم خان مرزبان قندهار — محمد زمانخان د هرات رئیس — نظر محمد خان

وفات په ۱۱۱۹ ه کې (۲۲ - ۱۱۲۵ هجري)

د بارکزي بن عیسی بن زخترین اودل بن قرین شجره نسب:

بارکزي

بالی زي — نورالدین زي — رکن الدین زي — نصرت زي — د وتار (مزار په بلخ کې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رکن الدین زي بن بارکزي نه:

زنګي زي   محمد زي   ماکین زي   سیفل زي   تارو زي   جنګ زي

عیسی زي   باکل زي   بیان زي   خونسی زي   کرجی زي   اچک زي   سرباز زي

د نصرت زي بن بارکزي نه

اتمانزي   سنجر زي   ولي زي   خواجکزي   جمال زي   بودزي   خواجی زي   ابا زي

د محمد زي بن رکن الدین زي نه:

بارو زی او د هغه نه حاجي یوسف او د هغه نه جمال خان او د جمال خان زامن دا دي:

پاینده خان   هارون خان   رحیم داد خان   بهادر خان

د پاینده خان لومړۍ ښځې نه زامن وو: وزیر فتح خان، عظیم خان او تیمور خان دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد زمان خان رئیس هرات (۱۱۲۵-۳۲ھ) نه :

زلفقار خان رئیس هرات ۱۳۶-۴۲ ھ

↓

لقمان خان (۱۱۶۲ھ وفات)

لوی احمد شاه بابا غازی د سدوزو د سلطنت بانی د ۱۷۴۷-۷۳ع (۲۶) کاله.

↓

تیمور شاه — سکندر — سلیمان — ایوب — پرویز

تیمور شاه ۱۷۷۳-۱۷۹۳ع (۲۰) کاله

د تیمور شاه (۲۶) زامن وو، مشهور یې دا لاندې دي:

- شاه زمان د ۱۷۹۳ع نه تر ۱۸۰۰ع پورې، پادشاه (۸) کاله.
  - ↓ قیصر
- شاه محمود د ۱۸۰۰ع نه تر ۱۸۰۳ پورې او بیا ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ - پورې شهزاده کامران(۱) د شاه محمود زوی وو.
- شاه شجاع الملک د ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ پورې، او بیا ۱۸۳۹ نه تر ۱۸۴۲ع پورې (۹) کاله پاچا.
  - ↓ شهزاده تیمور — فتح جنګ — شاپور — نادر — صفدر جنګ

---

(۱): وزیر فتح خان هم د شهزاده کامران په هرات کښې په اعتبار نیولی او ړوند کړی یې وو او بیا یې په غزنی کښې مړ کړ. او شاه محمود خان م حاضر وو د هغه په امر فتح خان ووژلی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د عظیم خان نه سلطان احمد خان ، حبیب الله او سکندر خان دی .

او د پاینده خان د دویمې ښځې نه : پوږ دل خان ، شېردل خان ، کوندل خان ، رحمدل خان او میرولي خان (د قندهار سرداران وو) .

او د پاینده خان د بلې (۲) ښځې نه : امیر دوست محمد خان ، امیر محمد خان او جمال خان وو .

او د غلورمې ښځې نه یې : یار محمد خان ، سلطان محمد خان ، پیر محمد خان ، سید محمد خان د پېښور سرداران وو .

د بارکزو حکمران تبر اوله کورنۍ امیر دوست محمد خان د ۱۸۲۶ع نه ۱۸۶۲ع پورې پادشاه .

د دوست محمد خان زامن

(۱) : محمد اسلم خان .

(۲) : محمد اعظم خان (امیر ۱۸۶۷ع نه تر ۱۸۶۹ع پورې) ، (۲) کاله .

(۳) : محمد افضل خان (امیر ۱۸۶۵ع نه تر ۱۸۶۷ع پورې (۲) کاله .

(دا دواړه یوې ښکشې مور نه وو .)

(۴) : محمد امین خان .

(۵) : امیر شېر علي خان (امیر ۱۸۶۵ع نه تر ۱۸۶۷ع او بیا د ۱۸۶۹ع نه تر ۱۸۷۸ع پورې) (۱۰) کاله .

(۶) : غلام حیدر خان . (۷) : محمد اکبر خان (معروف وزیر اکبر خان) .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۸): محمد محسن خان

(۹): محمد حسین خان

(۱۰): محمد قاسم خان

(۱۱): محمد صالح خان

(۱۲): محمد هاشم خان

(۱۳): محمد عظیم خان

(۱۴): محمد رحیم خان

(۱۵): محمد صادق خان

(۱۶): محمد ولي خان

د امیر شیرعلی خان زامن

- امیر محمد یعقوب خان — د ۱۸۷۸ ء نه تر ۱۸۷۹ ء پورې پاچا
- ابراهیم خان
- محمد ایوب خان — فاتح میوند ۱۸۸۰ ء جولائی میاشت
- عبدالله جان

محمد افضل خان بن دوست محمد خان نه:

- عبدالرحمن خان — ۱۸۸۱ ء نه تر ۱۹۰۱ ء (۲۰) کاله بادشاه

او د امیر عبدالرحمن خان نه:

- عبدالله خان
- امیر حبیب‌الله خان (۱)
- نصرالله خان (۱)
- شمس‌الدین خان
- حفیظ‌الله خان — محمد عمر خان
- امین‌الله خان — غلام علی خان

(۱): امیر حبیب‌الله خان او نصرالله خان د واړه سکني وروڼه د یوې مور نه وو چې د بدخشان د میرلور وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

دامیرحبیب الله خان نه

عنایت الله خان

په ۱۹۲۹ء کښې پنځه ورځې امیر - او بیالاړ په ایران کښې مړشو.

امیر امان الله خان

امیر د ۱۹۱۹ء نه تر ۱۹۲۹ء پورې او بیا د وطن نه لاړ او په ایټالیا - کښې ؤ، هملته مړشو او مړې یې بیارااوړې شو او په جلال آباد کښې د پلار تر څنګ ښخ شو. (۱۰) کاله پاچا وو.

نوټ: د بارکزو د لومړې کورنۍ (۹۹) کاله دوره وه.

د بارکزو دویمه حکمرانه کورنۍ

سردار سلطان احمد خان

یوسف خان — اصف خان

یوسف خان: نادرخان، محمد عزیز خان، محمد هاشم خان، شاه محمود خان، شاولي خان

محمد عزیز خان ← محمد داود خان - ۱۳۵۲ ش - ۱۳۵۷ رئیس جمهور (۵ کاله.

نادرخان: د ۱۹۲۹ء نه تر ۱۹۲۲ء پورې (۴) کاله پادشاه او په ۱۹۳۲ کښې شهید شو.

نادرخان ← محمد ظاهر شاه ۱۹۲۲ء ۱۳۱۲ش - ۱۳۵۲ (۴۰ کاله پادشاه).

نونه

محمد ظاهر شاه: محمد اکبر خان، احمد شاه، نادر، محمد داود، بلقیس، مریم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میانی بن شرخبون بن سړبن د نسب شجره :

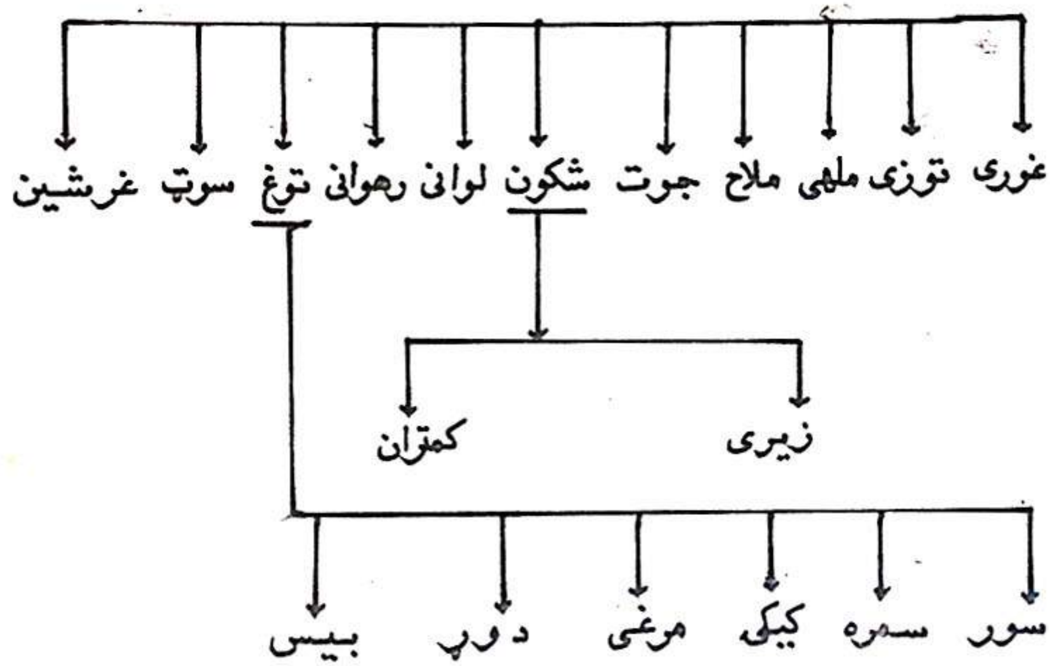

د بریخ بن شرخبون بن د نسب شجره :

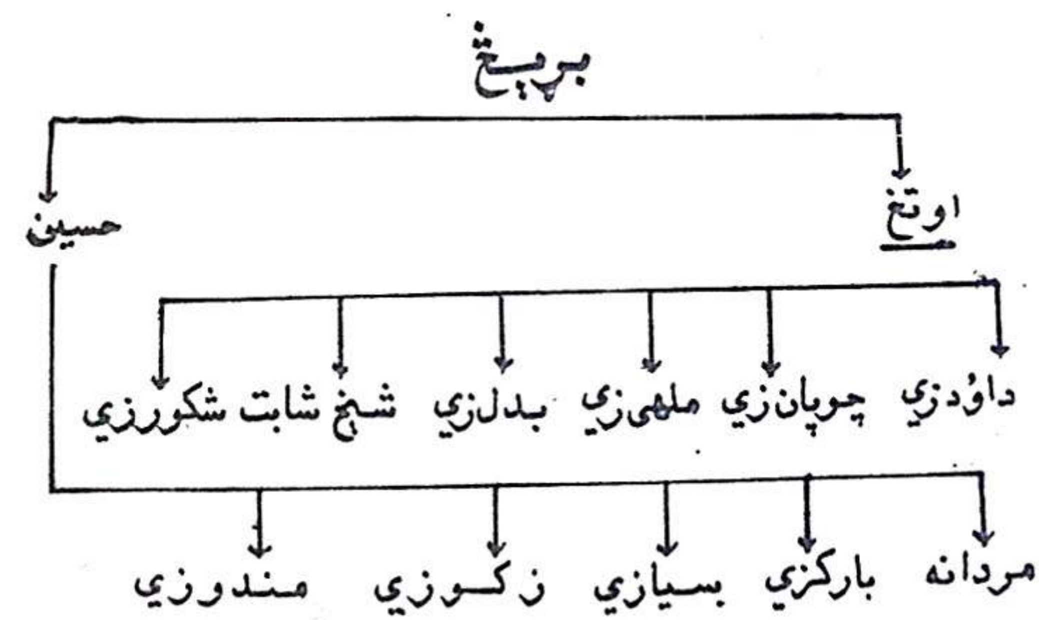

Kitaboona.BlogSpot.Com

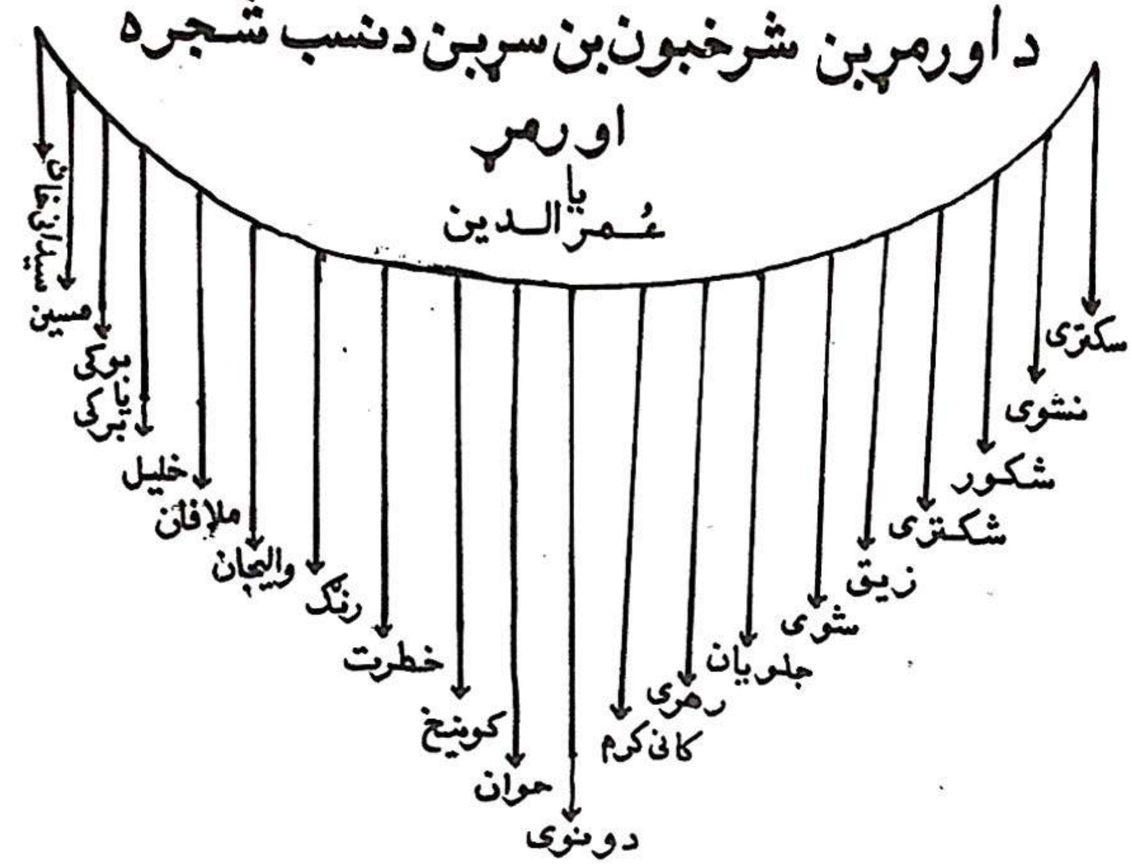

لکه څرګنبږي چې لیکل شوي د شرخبون مشر زوی شیراني ؤ، خو پلار د مشرۍ پګړۍ ترین ته ترلې وه نو، شیراني په دې خفه شو او د پلار نه مرور شو، خپل ماما کاکړ ته لاړ او د هغې نه شیراني د کاکړ سره ګډ شو او بنه بدیې د غرغشتو قبیلې سره یوه شوه.

د شیرانو علاقه د ګومل د رې سویل ته واقع ده او کوه سلیمان د کسي غر هم د دوی په علاقه کښې دی، د دې علاقې په قطبي برخه کښې حسن خیل، منځ کښې ابوخیل او جلواني او سویل ته یې کیپ او هرپیال تپې استوګنې دی او د کسي غره په قبله د کوسي په غرونو کښې کاکړ میشته دي. د وزیرو د علاقې په شان دا علاقه هم پلنه

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غریزه ده، خو د کروندې ځمکه پکښې لږه ده.

ترین:

د ترین درې زامن تور او سپین[1] او اودل وو چې په «اودالي» مشهور دی او په ۱۶۳۹ء کښې وفات شوی دی، خود ترین په نوم سپین او تور شهرت لري او دالي ځانله پښه یا دیږي. تور ترین په پشین ادوګې کښې او سپین ترین په هرنائي دوکې کښی او د چوتیر په علاقه کښې پراته دي.

د ترینو او ابدالیانو په خویونو خصلتونو کښې او رواجونو کښې څه توپیر نشته. په ترینو کښې د خانه کوره په ګوره ترینو کښې د بتي زی په ځانګه کښې دی او دا متل مشهور دی چې وائي «خانی ده په دوه کوره. په ترین کښې به بتي ده- په نوحاني[2] په کتي ده»

ابدالیان:

په ابدالیانو کښې د زیرک د اولادې نه پرته نورې ړیلې په

---

(۱): خوسیال کاکړ پخپل کتاب «د سویلي پښتونخوا پښتانه» کښې زیړ ترین هم یاد کړي دي، او لابور ترین هم وائي چې څلور ځانګې کیږي

(۲): نوحاني یا لواني.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجپائي یادیږي. دابدالیانو علاقه اندازاً څلور سوه (۴۰۰) میله اوږده ده او اووه شلې (۱۴۰) میله به پلنه وي. د دې د علاقې حد قطب پلو د هندوکش، کوه بابا او کوه سیاه هغه برخې سره لګېدلې دي چې چرته هزاره او ایماق پراته دي او د دوی قبلې حد دایران سره او قبله په سویل یې د سیستان سره چې ان تر بلوچستان پورې یې حدود رسېدلی دی، د دوی د علاقې په سویل د شوراوک او خواجه عمران غرونه پراته دي چې پکښې د ابدالیانو یوه پښنه اڅکزي استوګن دي او د هملغو غرونو په نمرختیزه برخه کښې کاکړهم آباد دي. د «مرغه» کلي چې په «غوره مرغه» هم یادیږي او په دغه کلي کښې په ۱۷۷۳ع کښې لوی احمد شاه بابا غازي هم وفات شوی دی. دغه کلی د خواجه عمران د غرونو قطب په نمرخاته پروت دی. د ابدالیانو په نمرخاته د غلجو علاقه ده. دابدالیانو د علاقې مشهور سیند ونه: هلمند، ارغنداو، خاشرود او فراه رود دي.

ویلی شي چې د ترین په زامنو کښې ابدال یا اودل کشر ؤ خو د پلار نه پس هغه د قام مشر شو(۱) او د خپلې مشرۍ په وخت کښې یې خپل اولس ډیر خوشحاله وساته.

---

(۱): اودل په ۱٦۲٦ع کښې وزل شوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داودل دوه زامن وو: (۱) سلیمان (۲) زخترد پلارنه پس.
زخترد قام مشرشو. او ویلی شي چې د زختر شپږ شلې کاله عمر ؤ او تر
درې پښته یې خپل اولاد لیدلی ؤ. په هغه پسې د پلار د وصیت برابر
عیسیٰ د قام مشرشو. دعیسیٰ درې زامن وو: (۱) زیرك (۲) میر
(۳) نور. په پلار پسې زیرك د قام مشرشوا و د زیرك څلور
زامن وو: (۱) بارك (۲) الکو (۳) مستی (۴) پوپل. زیرك پخپل ژوند
خپله مشري بارك ته ورکړه، خو څو موده وروسته پوپل په
چل او ول خاني خپله کړه او مشري د پوپل کورنۍ ته راغله. د
پوپل درې زامن وو: (۱) حبیب (۲) بارو (۳) ایوب. حبیب د
خپل اولس خان شواو (۵۲) کاله ژوندی ؤ. د حبیب شپږ زامن وو
د یوه نوم پکښې سردار خان یا بامی ؤ، د مشرۍ د پاره د ورونو
په منځ کښې جنګونه او جګړې ونښتې، خو وروسته د قومي
جرګې په صلاح بامي د قام مشر وټاکل شو.
بامي اویا (۷۰) کاله د قام مشر ؤ، د مرګه پس ترې درې زامن
(نصرت، کمنی، شها) پاتې شول خو په دوی کښې یو هم د قامي
مشرۍ لایق نه ؤ.

په بامي پسې بهلول دکمنی زوی د قام مشر شو، د بهلول نه
دوه زامن پاتې شو: (۱) معروف (۲) علي خان په بهلول پسې معروف
د قام مشرشوا و په هغه پسې د قام مشري عمرته ورسېده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعمر نه درې زامن (صالح، اسدالله او آدم) پاتې شو، د قام مشرا سدالله شو، دغه سړی په خلکو کښې په «سدو» (تولد ۹۶۵ھ وفات ۱۰۲۱ھ) مشهور دی او هم دده په نامه قبیله په «سدوزی» مشهوره شوله. او همدا اسدالله د غازي احمد شاه بابا مشر نیکه کېږي.

اسدالله پوه او قابل سړی ؤ، هغه د ابدالیو ټولې او غلجو ځینې څانګې یځپله پره راواړولې او ښه قوي مشرجوړ شوا و په ډېر عزت او دبدبه یې خپل ژوند تېرکړو او د ایران پادشاه عباس اعظم له پلوه دابدالیانو رئیس هم منلی شوی ؤ. د پنځه اویا (۷۵) کالو په عمر وفات شو او پنځه زامن ترې پاتې شول:

(۱) خواجه خضرخان (وفات په ۱۰۳۶ھ کښې) (۲) مودود خان (وفات ۱۰۵۲ھ) (۳) زعفران (۴) کامران (۵) بهادرخان ؤ.

د خپل اولس په خوښه خواجه خضرخان د قام مشر وټاکلی شو او شل (۲۰) کاله د قام خان ؤ د هغه نه دوه زامن وو: (۱) خداداد سلطان (۲) شېرخان ؤ. په دغه وخت کښې د ایران باد شاه، شاه عباس ثاني ؤ د پلار په ځای خداداد سلطان د قام مشر شو، دا ډېر قابل او مدبر سړی ؤ، د خپل اولس جګړې یې ټولې په جرګو او مرکو اوارولې، دغه وخت ابدالي قبیله د قندهار په نمر خاته دارغستان په علاقه پرته وه او د غلجو مشر سلطان ملخی توخي،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ؤ، خداداد سلطان په ۱۰۴۱م - ۱۶۴۰ع د غلجوا و ابدالیو په منځ کښې حدود د ور ورولۍ او عزیزولۍ په توګه سره وویشل. خودې سرې په آخره کښې په کاکړو تیرې وکړوا و د ېر کاکړ یې ووژل او کورونه او مېښې یې ور تالاکړې، خوده ېرز ېرې پښېمانه شوا و د اولس مشرې یې خپل ورور شېرخان ته وسپارله د بیا یې ژوند یې پرېښود او د خدای په ذکر مشغول شو.

شېرخان د خپلې مشرۍ په وخت کښې د قندهار ایرانې - بیګلربیګې سره مخالف شو، ایرانې سلطنت په ابدالیانو کښې کورنې نفاق ولچولو، د خداداد سلطان د تره زوی سلطان حسین ته یې د میرزا خطاب ورکړو او د ابدالیانو مشر یې کړو. شېرخان د دې په بدل کښې د ترنک رود په غاړه په یوکلک ځای کښې ډېره شوا او د مغل بادشاه (شاه جهان) له خوا ورته د شهزاده خطاب ورکړی شو. دغه وخت د مغلوا و ایرانیانو رقابت ؤ، آخر سلطان حسین پوه شوا و شېرخان ته ورغی او غاړه یې ورته کېښوده او ایران هم د دغه مخالفت نه لاس واخېست او شېرخان د قام مستقل مشر شوا و د ېرش (۳۰) کاله مشر ؤ او (۶۵) کالو په عمر د آس نه ولوېدو او په بنکارګاه کښې مړ شو.

د شېرخان د مرګ نه پس یې زوی سرمست خان د قام مشر شوا و (۲۰) کاله مشر ؤ، د هغه نه پس د ولت خان د قام مشر و

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیاکل شو، خو دی ورکوټی ژ نو تره یې حیات سلطان به د مشری کارکولو. په دغه وخت کښې د قندهار ایرانی حاکم "گرگین خان"۔ گرجی ؤ، دغه ایرانی حاکم په آخر کښې د ولت خان او د هغه زوی نظر محمد خان بندیان او بیا یې مړه کړل.

د دولت خان نه دوه زامن رستم خان او زمانخان پاتې شول. رستم خان د قام مشر شو، خو هغه هم گرگین خان و واژه او ابدالیان بې مشره شول.

ابدالیان د ایرانیانو د ظلمونوله کبله د شوراوك غرونوته ورونه کډې وتښتیدلې او څه مخ په قبله د فراه او هرات غرونوته پسې لاړل او څه موده پس د ملتان نه هم څه ابدالي مشران راغلل او ابدالیو په هرات قبضه وکړه، دغه وخت د غلجي میرویس خان زوی میرمحمود په قندهار کښې با د شاه ؤ، هغه د ابدالیو سره په فراه کښې جنگ وکړو او اسدالله ابدالي مشر یې و واژه، د هغې نه پس زمانخان د رستم خان دا بدالیو مشر شو، دی د ۱۱۲۵ ه نه تر ۱۱۳۲ ه پورې د هرات رئیس او د قام مشر شو.

د محمد زمانخان زامن وو (۱) ذالفقار خان (۲) احمد خان چې وروسته غازي احمد شاه شو چې د ۱۷۴۷ ع نه تر ۱۷۷۳ ع- پورې (۲۶) کاله د افغانستان بادشاه ؤ او د پښتنو په طبیعي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حدود وي حکومت وکړ. اولوی شاهنشاهیت یې تشکیل کړو، چې اخر په ۱۷۷۳ع کښې وفات شو او زوی یې تیمور شاه په ۱۷۷۳ع کښې باد شاه شو چې آن تر ۱۷۹۳ع پورې پاد شاه ؤ.

دا کورنۍ په پوپلزو کښې د سدوزو په کورنۍ کښې چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۸۱۸ع پورې په افغانستان کښې آن تر پنجابه حکومت کړی دی.[۱] او په ۱۸۱۸ع کښې د افغانستان حکومت د سدوزو نه بارکزو کورنۍ ته منتقل شو او بارکزی لومړی باد شاه امیر دوست محمد خان ؤ چې په ۱۸۲۶ع کښې یې کابل ونیو او باد شاه شو.

د پوپلزو یعنې سدوزو او بارکزو د پخوانه سره رقابت ؤ، پخوا مشري د بارك وه او هغه د پلار په ژوند (۱۵) کاله دقام مشرؤ، خو پوپل ترې په چل ول مشري ونیوله. د احمد شاه د باد شاه انتخابېدو په وخت هم حاجي جمال خان محمدزی بارکزی د باد شاهۍ په طمعه ؤ خو وروسته په دې فیصله وشوه چې وزارت به د بارکزو په کورنۍ کښې د محمد زو وي. خو په ۱۸۱۸ع کښې څه وخت چې د شاه محمود سدوزي او د هغه د زوی کامران د بې عقلۍ له کبله وزیر فتح خان روندا او ووژل

---

(۱) د سدوزو د حکومت دوره (۷) کاله وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو، خود سدوزو او بارکزو په مینځ کښې جګړې روانې شوې او آخر حکومت په ۱۸۲٦ع کښې د دوست محمد خان بارکزي محمدزي شو.

د محمدزو بارکزو حکومت په دوو دورو وېشل کیږي لومړۍ دوره د دوست محمد خان نه چې د سردار پاینده خان زوی وُ د ۱۸۲٦ع نه پیل کیږي چې د ۱۹۲۹ع د امان الله خان د خلع کېدو تر وخته پورې د بارکزو د لومړنۍ کورنۍ د حکومت دوره (۱۰۳) کاله وه.

دوهم دوره یې د محمد نادرخان د سردار محمد یوسف خان د زوی نه چې د سقاؤ د زوی نه چې د امان الله خان نه یې حکومت نیولی وه، باد شاهي ونیوه او په ۱۹۲۹ع کښې پا د شاه شو، لدې

---

(۱) محمد نادرخان د یوسف خان زوی او هغه د یحیٰی خان زوی، هغه د سلطان محمد خان زوی، هغه د سردار پاینده خان زوی، د امیر دوست محمد خان ورور وُ.

سردار سلطان محمد خان په پېښور کښې او سېده او په پېښور سردار نو یادېدل. د سلطان محمد خان مشر ورور یار محمد خان چې د سید احمد بریلوي سره په جګړه کښې و وژل شو او د وه ورونه یې نور هم وو چې سید محمد او پیر محمد نومیدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختــه نیولی تر سردار محمد داؤد خان د وختــه ۱۳۵۷ه.ش/۱۹۷۷ع پوري د حکومت د دوره وه چې په دغه وخت کښې حکومت نورمحمد تره‌کي ونیوه. د دې کورنۍ د حکمرانۍ د دوره (۴۹) کاله وه.

د بارکزو اکثره خلک مالدار دي او ځینې پکښې زمینداري هم کوي. اڅکزي هم د بارکزو یوه څانګه ده، چې په سیاسي غرض احمد شاه بابا څانګه د بارکزو نه بېله کړه او څانله بېله تپه شوې ده.

په ابدالیو کښې نورزي هم د بارکزو همره دي خود وی د ملك په قبلیز و غر ونواو د سیستان په ریګستان کښې خواره واره پراته دي، نو ځکه په طاقت کښې د بارکزو نه لږ دي.

علیزي په زمینداور کښې آباد دي او د کرکیلې کار کوي، د وی په خواوشا کښې الکوزي هم پراته دي او د زمینداور په سویل کښې اسحاق زی هم اوسیږي، د وی په مالدارۍ خپله ګذاره کوي.

د ابدالیانو په علاقه کښې هرات، کندهار، ګرشک، فراه - لوی ښارونه دي.

بریڅ:

بریڅ اکثره د شوراوك په علاقه کښې پراته دي، قطب ته‌یې دُراني او په سویل بلوچ آباد دي، نمرخاته یې دخواجه‌عمران

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرونه دي او په قبله يې مصرا ده.

د شوراوك په علاقه كښې دلورے سيند بهيږي له دې كبله دا علاقه ودانه ده. دا علاقه چې بړيڅ پكښې پراته دي، لږ و ډېر شپېته ميله مربع به وي.(۱)

اُرمړ:

د اُرمړ اصلي خپل نوم عمرالدين دی، خو په اُرمړ مشهور شوی دی. د اُرمړ وځينې خلك په افغانستان كښې په لوګر كښې يې او څه د وزيرستان په كاڼي ګرام او ځينې د پېښور په د رېوو كلو برا اُرمړ، كوزا اُرمړ او ميانه اُرمړ كلو كښې استوګن دي.

اُرمړ يا عمرالدين د شرخبون زوی، د سړبن لمسی او د قيس بن عبدالرشيد كړوسی كيږي. اُرمړ خپله يوه خاصه ژبه لري چې په كاڼي ګرام كښې پرې او س هم خبرې كيږي، خو دا نور اُرمړ هغه ژبه نه وايي او په پښتو خبرې كوي.

---

(۱): د هندوستان مشهور نواب رحمت خان او د ۱۸۵۷ع كال د جنګ آزادی مېړه جرنيل بخت خان هم د واړه د بړيڅ د قبيلې نه وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخرشبون بن سربن بن قیس عبدالرشید اولاده

خرشبون یاخیرالدین

ګند — خمند — کسی

او دګند نه خشي یاخښي زحیني اوغوري دی.

(۱) بسود شبیخا بنځه وه
دبسونه ترکاڼی دي چې په باجوړ
کښې مېشته دي. (۱)
اولاده یې ماموند اوسالارزي دی.

(۲) میرجا نه د شبیخابله بنځه وه.
مک — مند
د مک نه یوه لور وه ګاګی.
اولاد یې «ګیګیاڼي» دی.

---

(۱) نوټ: ویُلی شي چې د بسونه ترکاڼي دی د ترکاڼی نه ماموند اوسالارزي دی. د ماموند نه برهوزی، برم کازي او کاکازي. او د سالار زي نه برسدین او لرسدین ا و د چارمنګو قومونه دي او د چارمنګي نه شمه خېل، تورخېل، هلال خېل، خانزده ګان دي.

ترکاڼی د باجوړ په جندول کښې مېشته دي او ځنې یې څلور قامه ګڼي: عیسی زي، سالارزي، ماموند او ... زی، د جندول عمراخان مست خېل عیسی زی و. (نور په بل مخ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلي شي چې د ترکاڼي دوه زامن وو:

۱، موسی ۲، شعیب.

د موسی اولاده ۱، محمود یعني لوی ماموند ۲، اسمعیل زی،

د اسمعیل زي اولاده داده: ۱- وړوکی ماموند ۲ کاکتوړ ۳- حسن ۴- عیسی یا اسیوزي ۵- مدي چې اولاده یې خوږجی، معروف او الیاس دی ٦- هارون ۷- موردی ویلي شي چې د کاکتوړ اولاده ده بدخشان او هرات ته تللې ده او دکگی زی اولاده پنجاب ته تللې ده او ایسوزي په جندول کښې اوړلی دی چې مست خېل قبیله هلته ایسوزی دي. عمراخان د جندول د امان خان زوی د فیض طلب خان نمسی هم مست خېل ایسوزی ؤ.

ترکاڼي تر ۱۵۰۸ع پورې په لغمان کښې ووا و تاریخي معلومات یې ښته چې په ۱۵۱۹ع چې بابر مغلي با د شاه باجوړ نیولو هم ترکاڼي دلته په باجوړ کښې نه ووا و وروسته راغلي، خود یوسفزو او دله زاکو په جنګ کښې ترکاڼي د ملک کجو یوسفزي په مرسته راغلي وو او د ملک هیبو دله زاک او د هغه وروړ شاه جهان د پاینده او برهان کاکی زی د لاسه وژل شوی دی.

داوسنی ترکاڼي داسې دي مست خېل عیسوزي په جندول او ماموندزي او بشپي داسې دي:

کاکازي، وریا زي، خلوزي دي. او سالارزي دا خېلونه دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمه خېل، تورخېل، هلال خېل او خانزادګان دي. د ترکا ڼودخانۍ
کوړ براهیم خېل هم سالازي دي او په هلال خېل ګڼيږي.

منډ

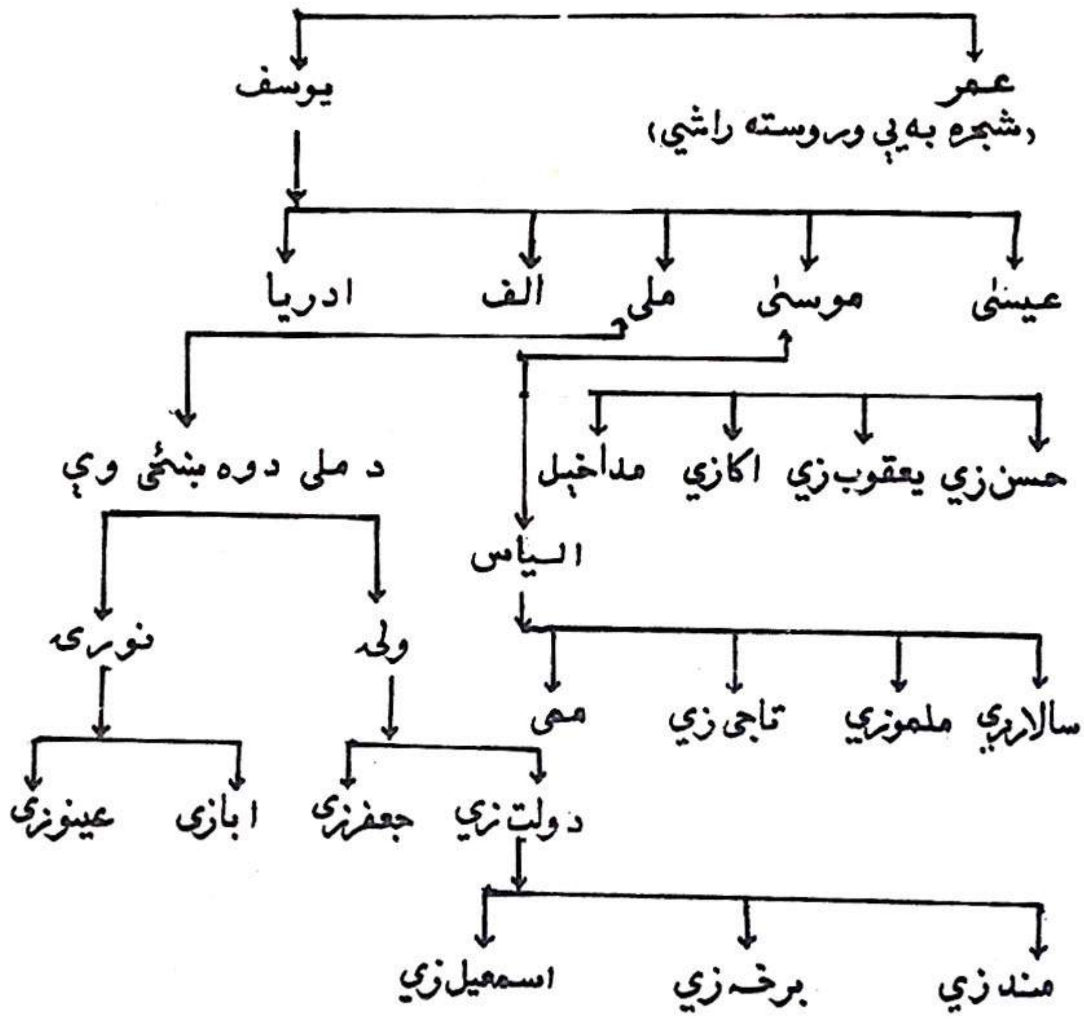

د سالارزي بن الیاس بن موسیٰ بن یوسف نه :

ایپخېل او علي خېل دي، چې د ایپخېل نه مرجان خېل، علي شېرخېل
او کمبوخېل دي او د علي خېل نه جلال خېل او هوتي خېل دي -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جلال خېل نه حسن خېل ، مصري خېل ، ولدخېل دي او د هولي خېل نه ، فرید خېل ، فتح خېل ، طاؤس خېل ، همېل خېل دی. د ماموزي بن الیاس بن موسیٰ بن یوسف بن پنجپا او مخوزي دی.
او د تاجي بن الیاس بن موسیٰ بن یوسف نه ګدري زي دي. او د ګدري زي نه حسن خېل ، بهرام خېل ، علي شېر خېل او سین خېل دي.[1]
د ممي بن الیاس بن عیسیٰ بن یوسف نه عایشه زي[2] او د عایشه زي نه باخېل ، خدین خېل ، موسا خېل او خاکي زي-دي.

---

(۱) دعیسیٰ بن یوسف اولاده په اګره دره او د اباسیند په شرقي او غربي غاړو دان دي ، او د موسیٰ اولاده په بنیر پرته ده.
د ملي زي اولاده په دیر او پنجکوړ پرته ده.
د اکود اولادې شجره بنودل شوې ده او ر یا زي د موړ دازار له کبله نه دي ښه شوي او څه لږ و ډېر چې دي د چغرزو سره او سېږي.
(۲) اولاده یې د ښځې په نوم عایشه زي یادیږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکو بن یوسف شجــــره

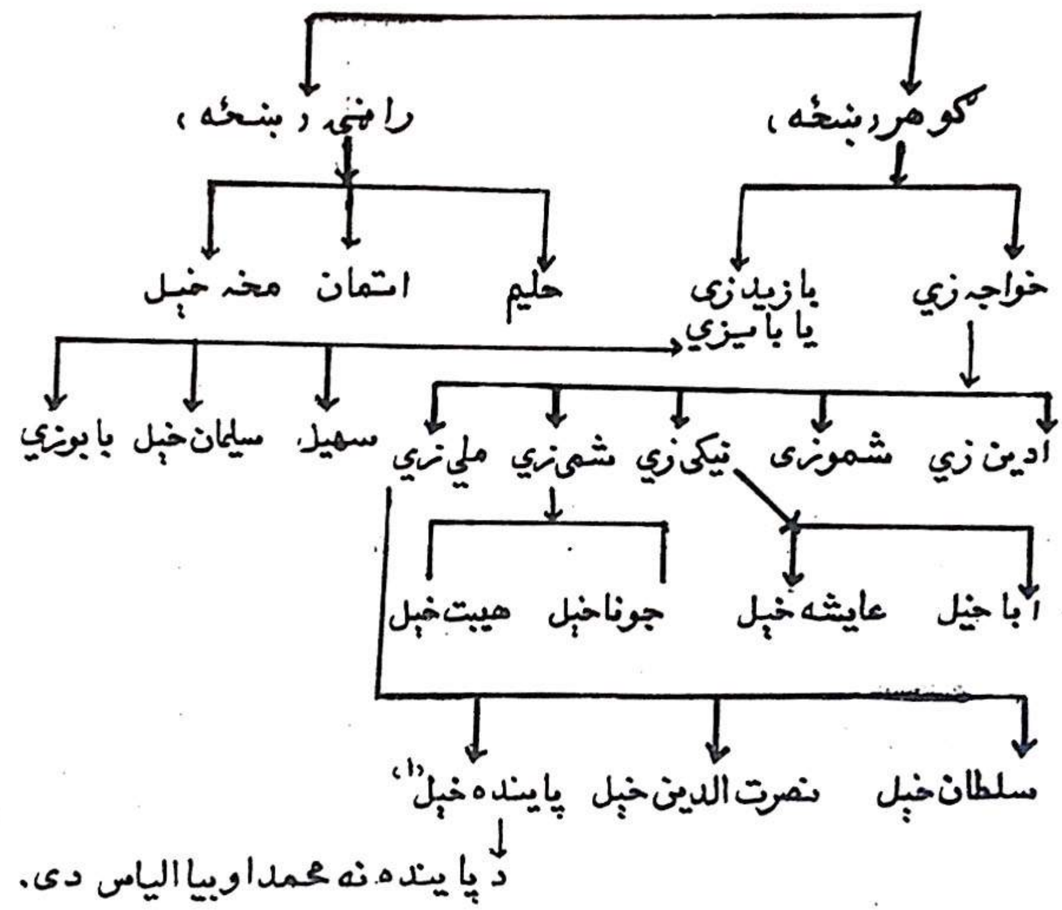

---

(۱) د دیر نوابي د پاینده خېلو په څانګه ملیزو کښې راغلي ده او د دې کورنۍ مشر الیاس اخون صاحب وو، خو کیږ ولیکي چي لومړی خان اسمعیل خان ؤ۔ وايي چي غلام خان د دیر د خانۍ مؤسس ؤ.

الیاس بابا د ابراهیم هغه د با احمد هغه د پاتیره بابا زوی ؤ. د الیاس بابا نه اسمعیل، خضرخان او غلام جان دی. د خضرخان نه قاسم او د هغه نه غزن خان د هغه نه رحمت الله خان د هغه نه اورنګ زیب خان د هغه نه شاه جهان وروستی نواب ؤ چي ۱۹۶۰ء کښې د پاکستان حکومت لرې کړ و.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهيل بن بايزی بن گوهر بن اکو، بن شريف نه؛

- اباخېل
  - خان خېل
  - شېراغا خېل
  - خشالی خېل
  - حاجی خېل
  - سمعيل خېل
- عزين خېل

او د سليمان بن بايزی بن گوهر نه؛

- متوزي
  - لال خېل
  - بهلول خېل
- موسیٰ خېل
  - فتون خېل
  - درويز خېل
  - دولت خېل

او د بابوزي بن بايزي بن گوهر بن اکو نه؛

- اباخېل
  - هندودخېل
  - پيره خېل
  - بازيد خېل
  - ميرو خېل
- مالي خېل
- برت خېل
  - دادي خېل
  - زرنګ خېل
- اکاخېل
- معروف خېل

او د اکو د بلې ښځې رامنځه نه دري زامن ووچې محکښې ليکلي شوي هم دی: «نور په بل مخ کښې»

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

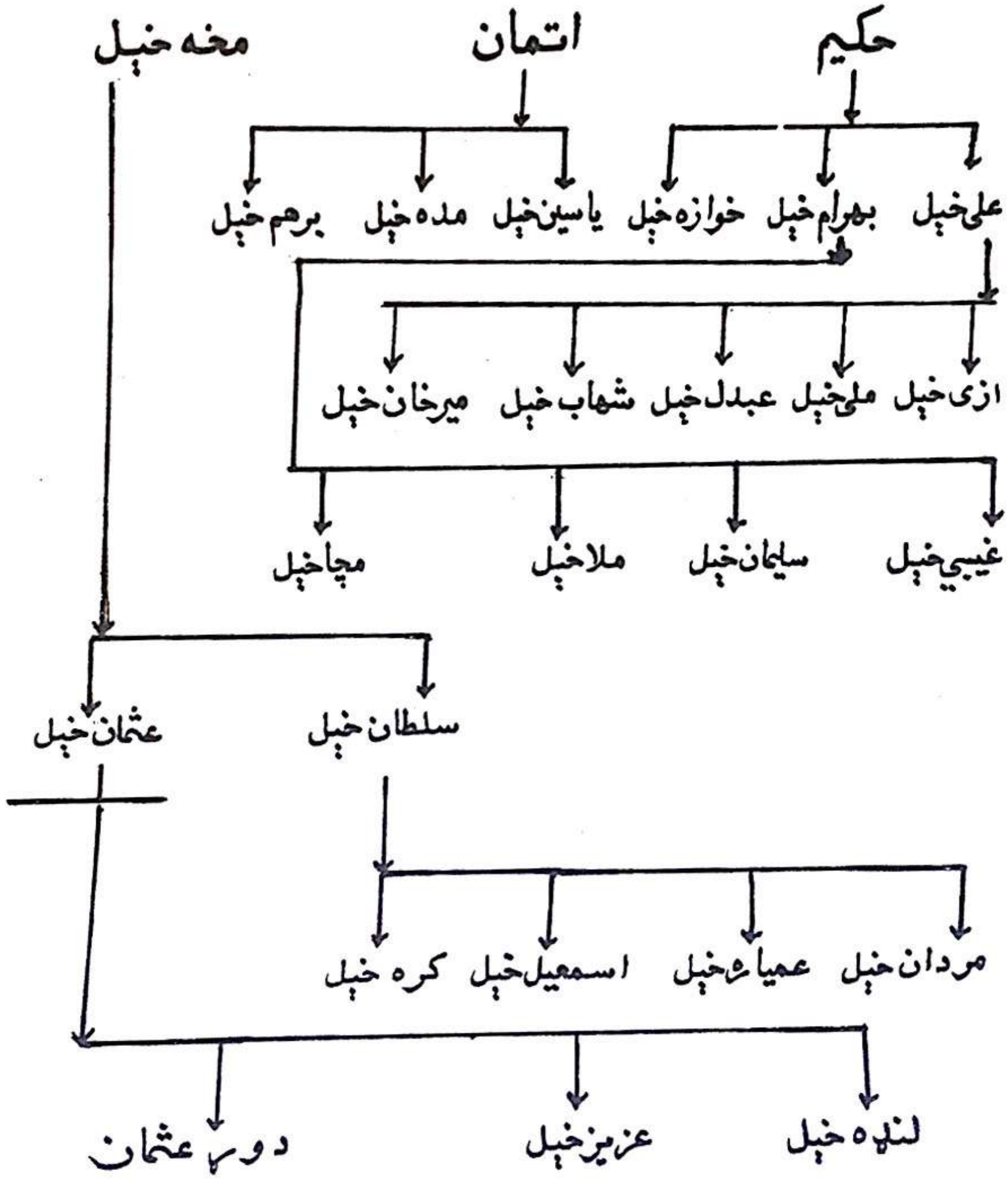

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سربني قبایل

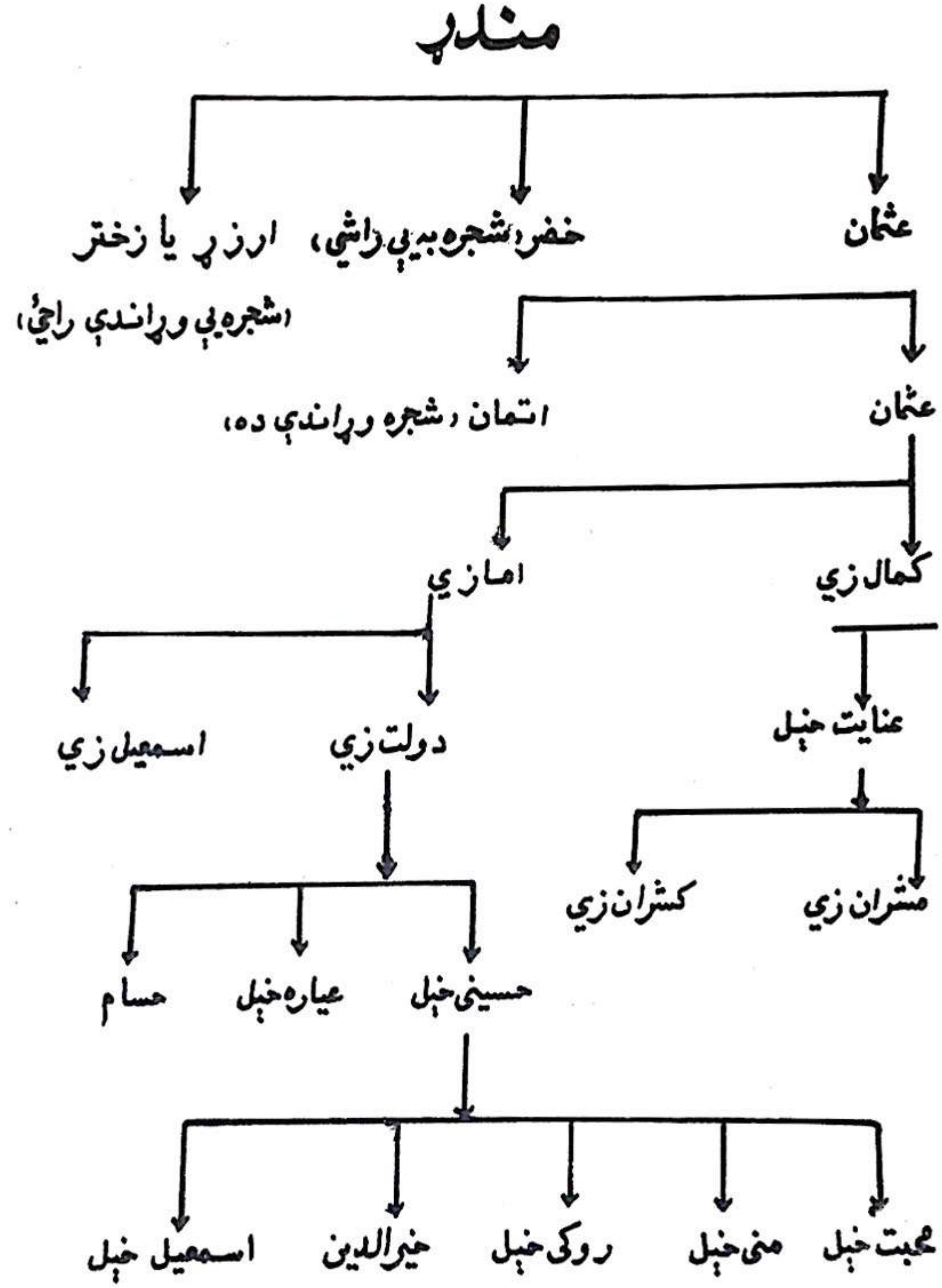

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسمعیل خېل نه غازي خاني او دلاورخان کور، او دلاور نه کیوردی.

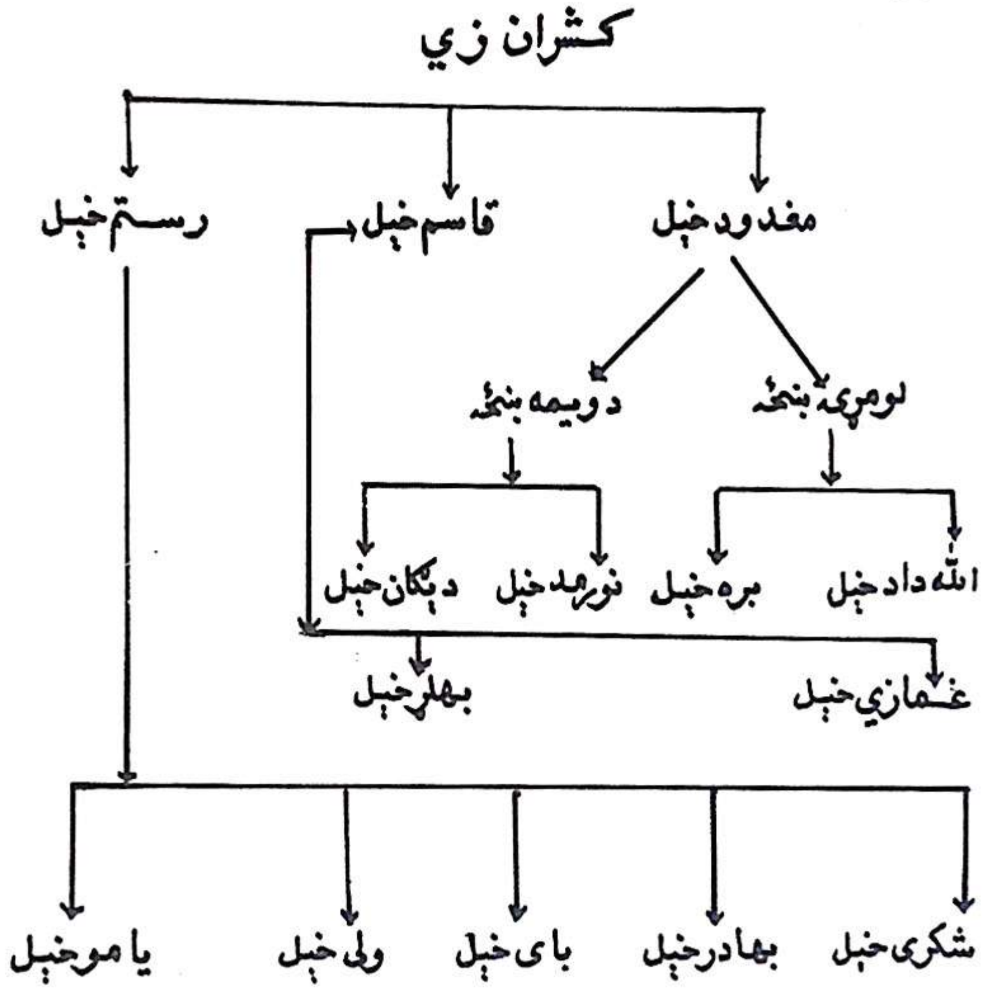

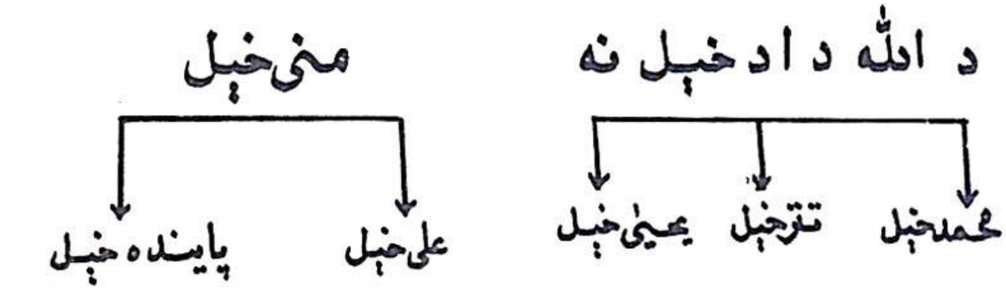

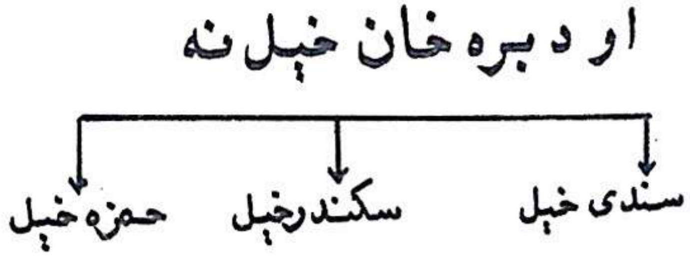

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مشران زي بن عنايت بن كال زي بن عثمان بن عثمان۔
بن مندړ نه

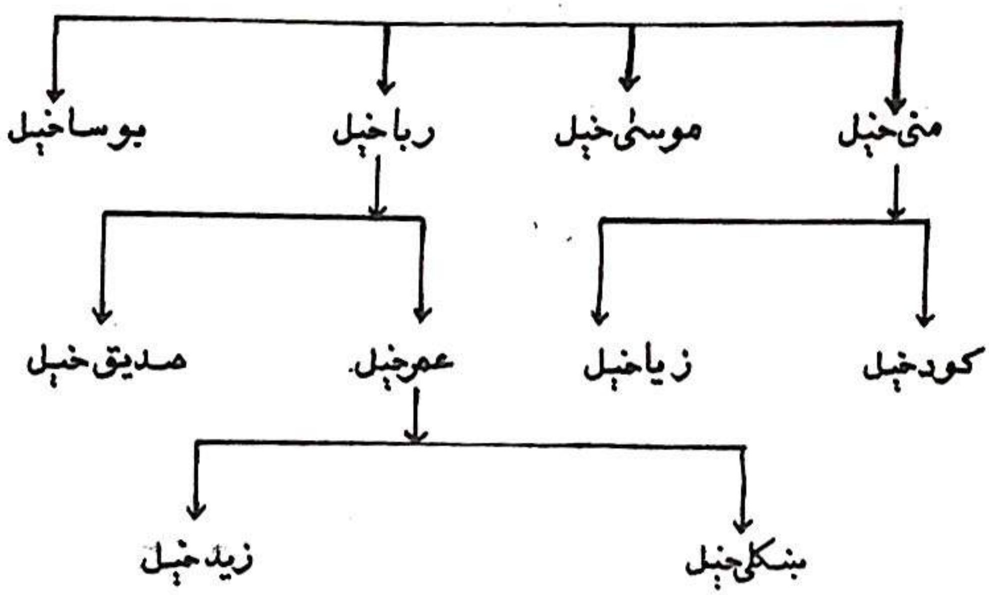

د عياره خېل بن دولت زي يا بارك نه معروف خېل ، ملي خېل ، قابل خېل دی . او د ملي خېل نه خان خېل ، خواجه خضرخېل، سلطان محمدکوړ دی .

او د قابل خېل نه بهرام خېل ، متاخېل ، زمان خېل ، سنګوخېل او د سنګوخېل نه سعيدکوړ دی .

او د اسمعيل زي بن دولت زي نه بوته خېل ، بقال خېل - جوناخېل ، سکندرخېل ، يعقوب خېل ، د يعقوب خېل نه او ريازی او اسحاق زي دی .

د سکندرخېل نه طاؤس خېل ، دوړخېل ، بام خېل دی . اود

Kitaboona.BlogSpot.Com

حسام بن دولت زي نه بازيدخېل دی او د هغه نه سيدخېل او سليمان خېل دی.

د سيدخېل نه جمال، جلال او نيکنام دی، او د سليمان نه - ملاميرداد، الله داد د ملامير نه پيروخېل، نقره دين خېل، عيسیٰ خېل يا نوخېل دي.

شجره اتمان بن عثمان بن مند رح

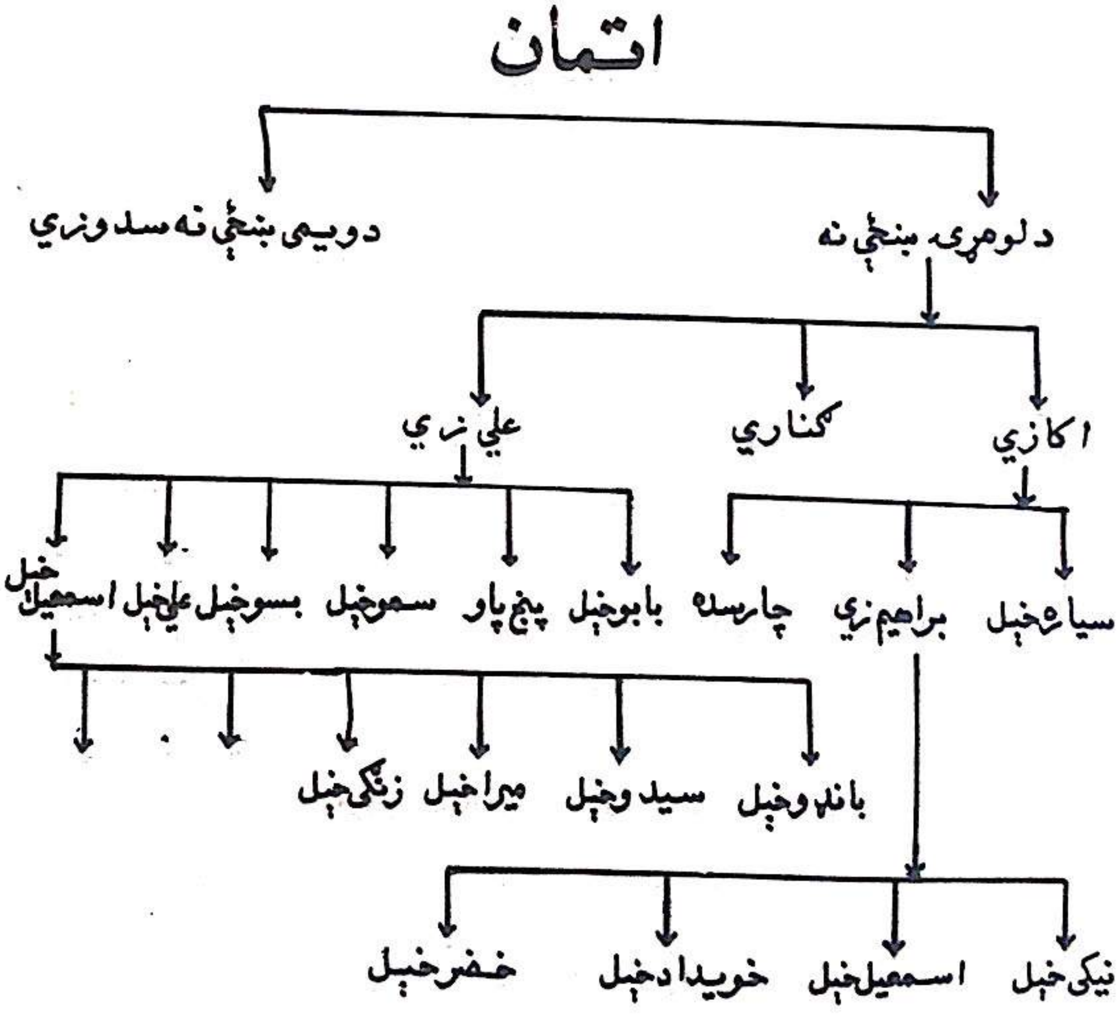

کنازی

چارصده

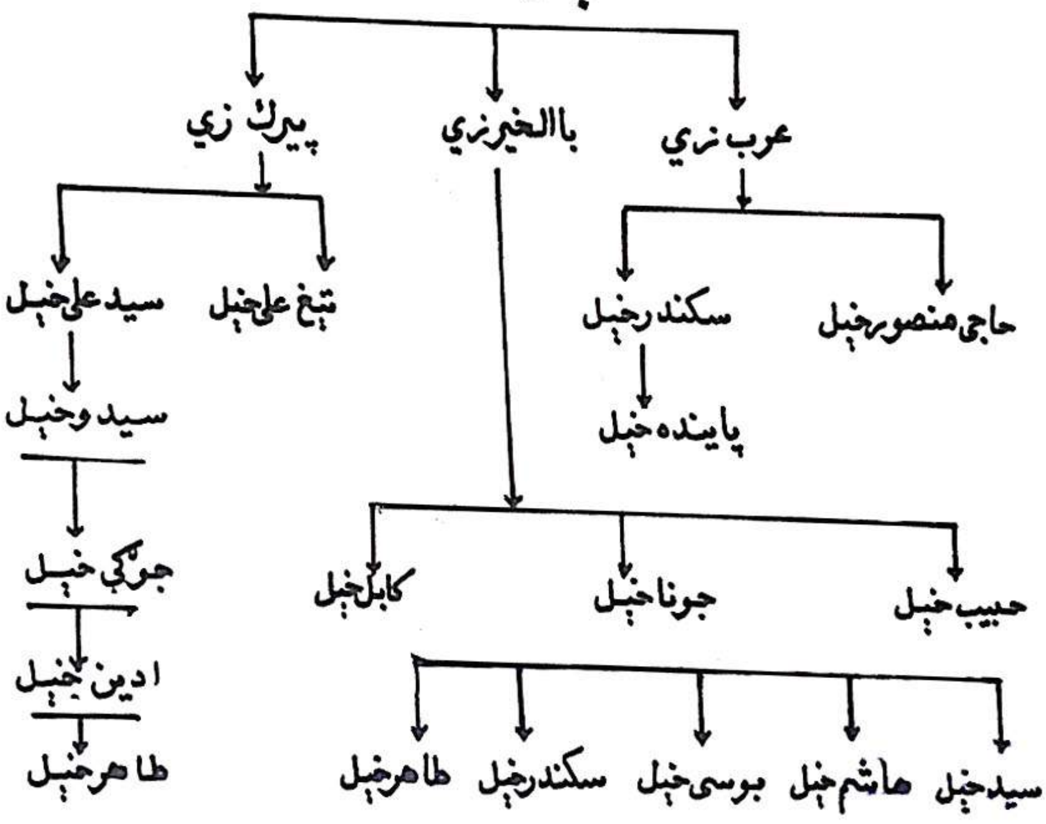

بابوخیل

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پنج پاو»

- کالوخېل
- پاینده خېل
- عمرخېل
  - طاؤس خېل
  - باباخېل

«سمبوخېل»

- بسوخېل
  - دونی خېل
  - حواجي خېل
- علي خېل

«خضرخېل»

- امیرزي خېل
- اوسی خېل
- شادوم خېل

- بابرخېل
- پانوخېل
- مددخېل
- اوریاخېل

د شیخ علی خېل بن پیرک زی نه:

- نیکنام خېل
- فرید خېل
- جهانګیرخېل
- خان خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

د سه صده بن کنازی نه؛

- سنا خېل
  - مکي خېل
  - همبل خېل
- باره خېل
  - ازی خېل
  - چور خېل
  - ظریف خېل

د باکو بن کنازی نه؛

- غلام خېل
  - حاجي خېل
  - فرید خېل
  - رکهیا خېل
- محمد خان خېل
  - حیدر خان خېل
  - بار وخېل
  - سلیم خان
  - بوجي خېل
  - خالد خېل
- موسٰی خېل
  - ایسیو خېل
  - هیبو خېل
  - معکو خېل
  - میا خېل
  - باره خېل

د سدو بن اتمان د (۲) ښځې نه؛

- ابا خېل
  - نصرت خېل
  - دولت خېل
- عمر خېل
  - مانو خېل
  - بسو خېل
  - محمد خېل

(نور په بل مخ کښې)

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

نصرت خېل بن اُتمان بن سدو نه

- میوخېل
  - ایسوخېل
  - غالي خېل
  - درې تپې
  - منصور خېل
  - خضر خېل
  - یاسه خېل
- اوسني
  - د اوسني خېل نه بلړخېل – طاؤس خاني، ایپ خېل، یحیایي جوخېل - زکریاخېل دي. او د بلړ نه د زریا خېل دي

او د " درې تپې " نه: حکاخېل، مکاخېل، حسن خېل دي.

د دولت خېل بن اباخېل بن حلوزي بن اُتمان نه:

- دنیاخېل
  - معروف خېل
  - بره خان خېل
- سه صده
  - داود خېل
  - مچي خېل
  - بره خېل
  - شرفه خېل

او د ماني خېل بن عمرخېل بن حلوزي بن اُتمان نه:

- طاؤس خاني
- شمه خېل
- کرم خېل
- شېرزاد خېل

او د یسوخېل بن عمرخېل نه: زید خېل، مستي خېل، سلطان محمد خېل، جوخېل او قمي خېل دي.

او د محمد خېل بن عمرخېل نه: میري خېل، سامل خېل، ایوب خېل او نیکنام خېل دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

د دري زي بن سدو بن اتمان د نسب شجره:

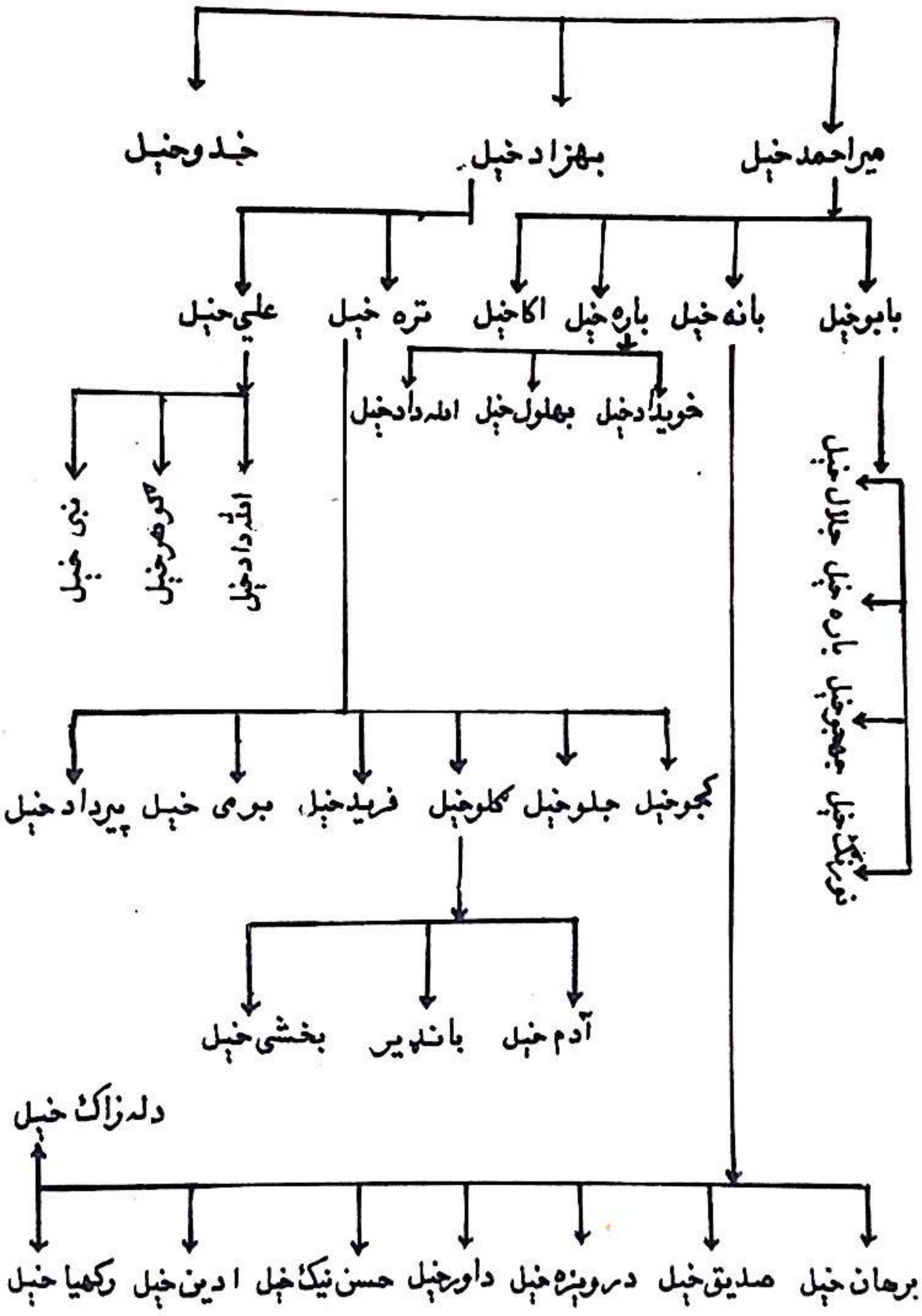

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"خدوخېل"

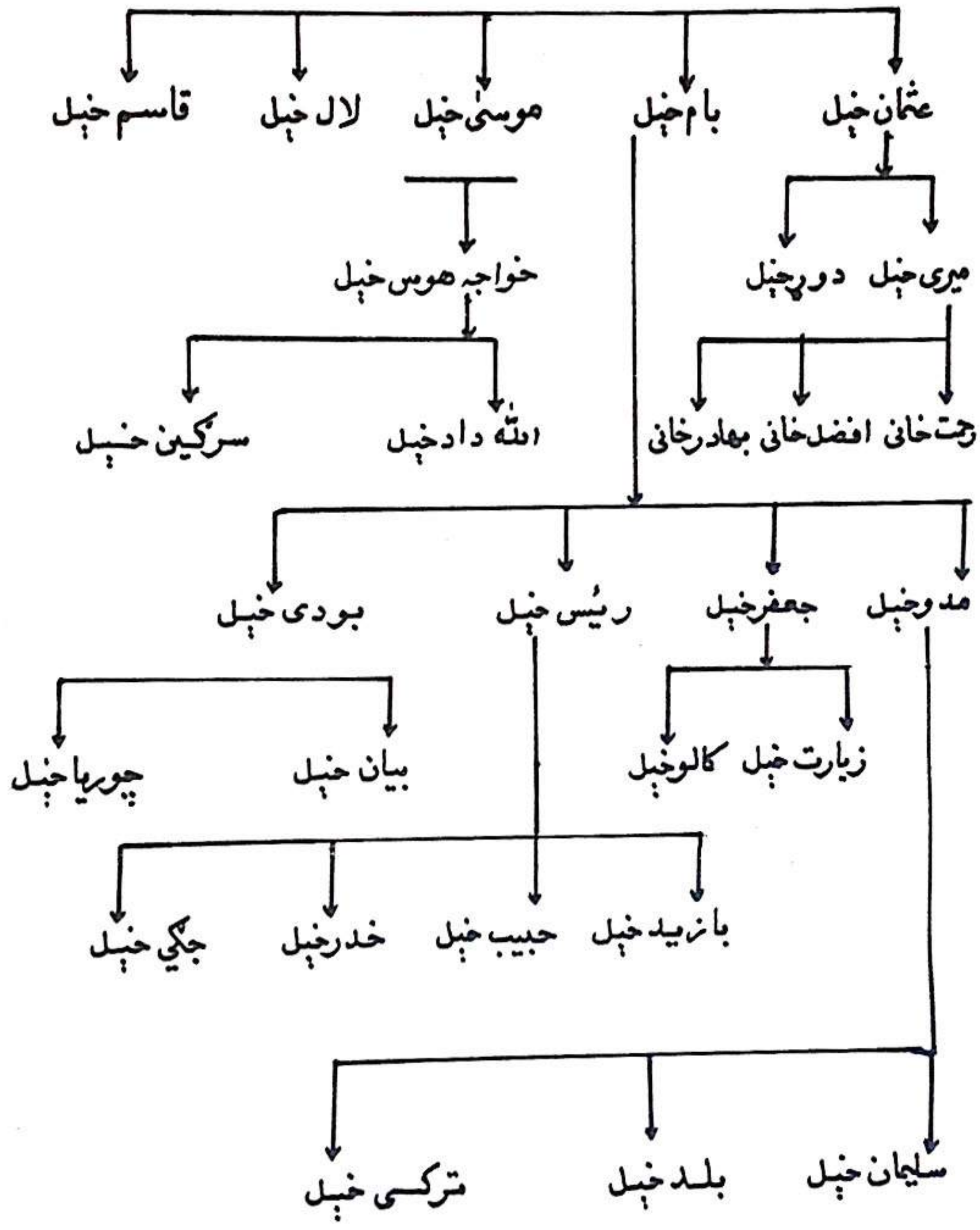

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رزړ یا زختر بن منډړ بن شیخا بن کند شجره د نسب داسې ده:

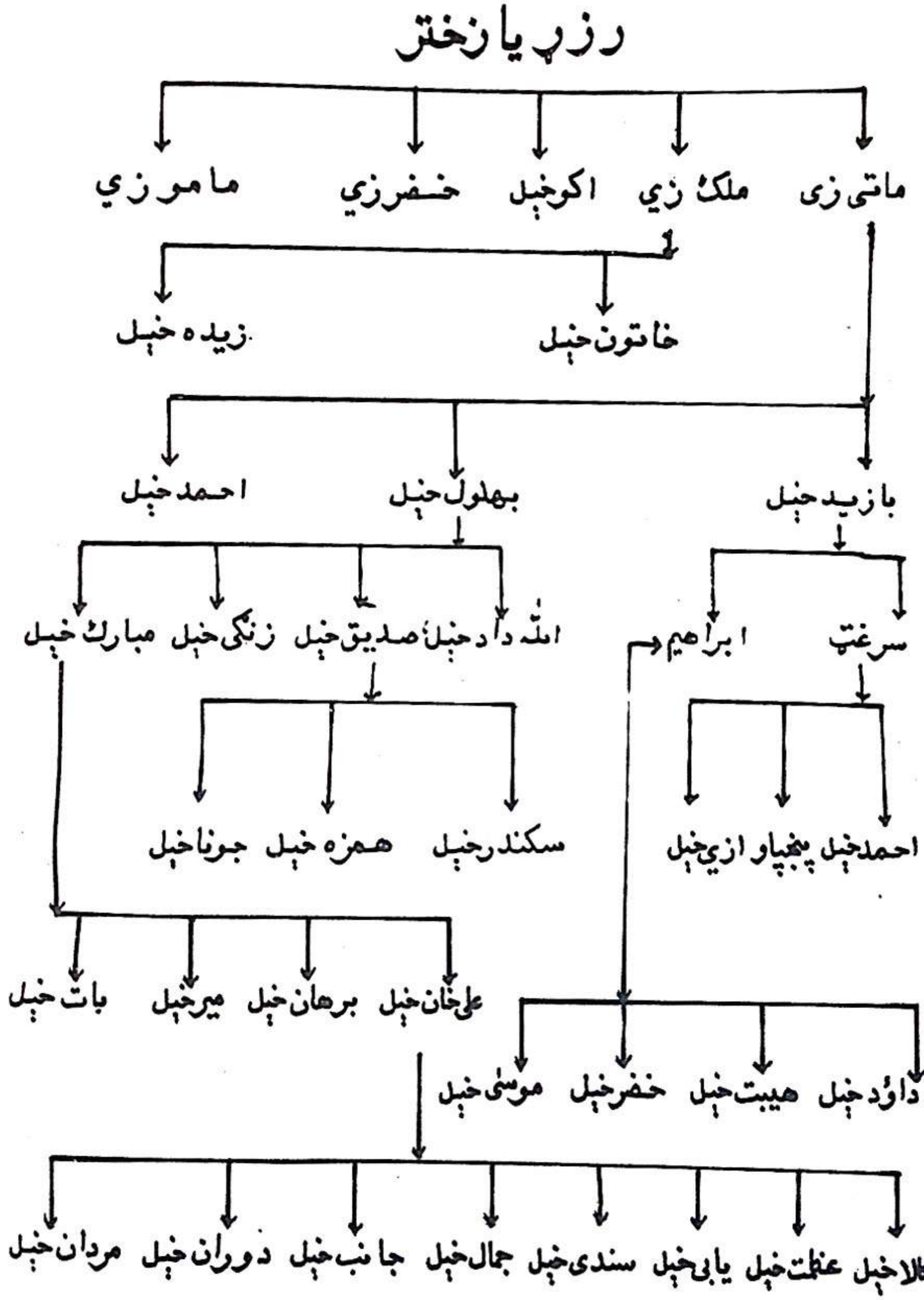

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خاتون خېل بن ملک زی بن رزړ نه :

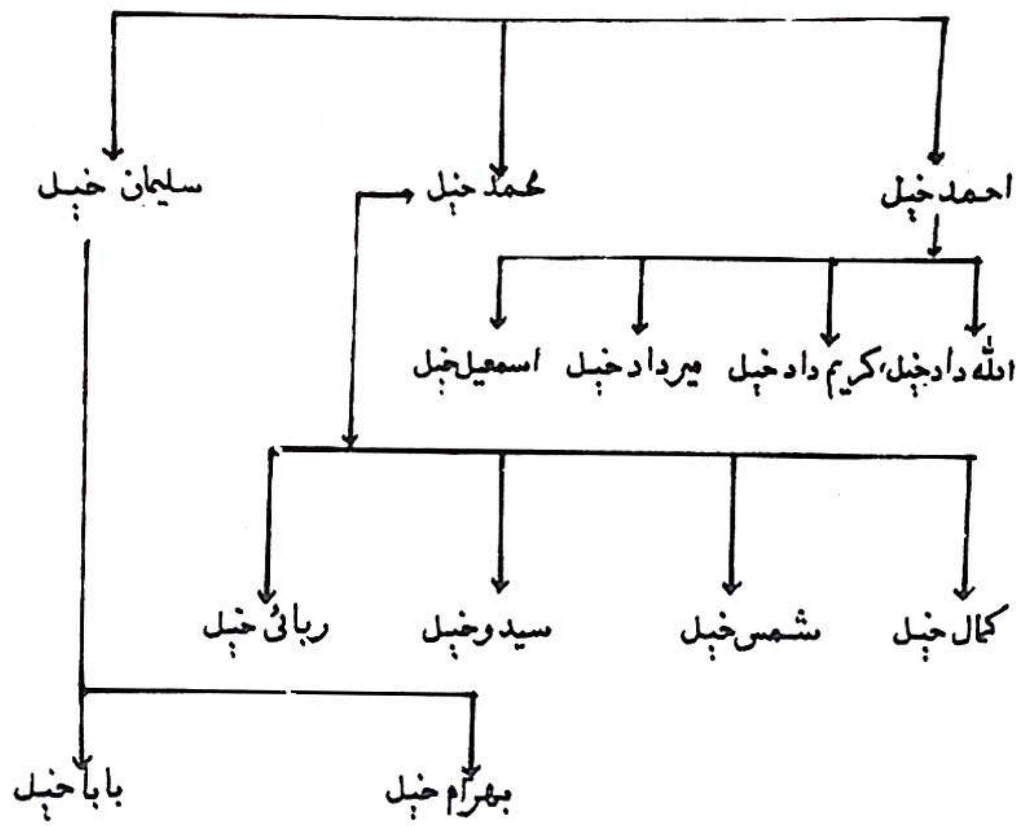

او د زيدو خېل بن ملک زی نه :

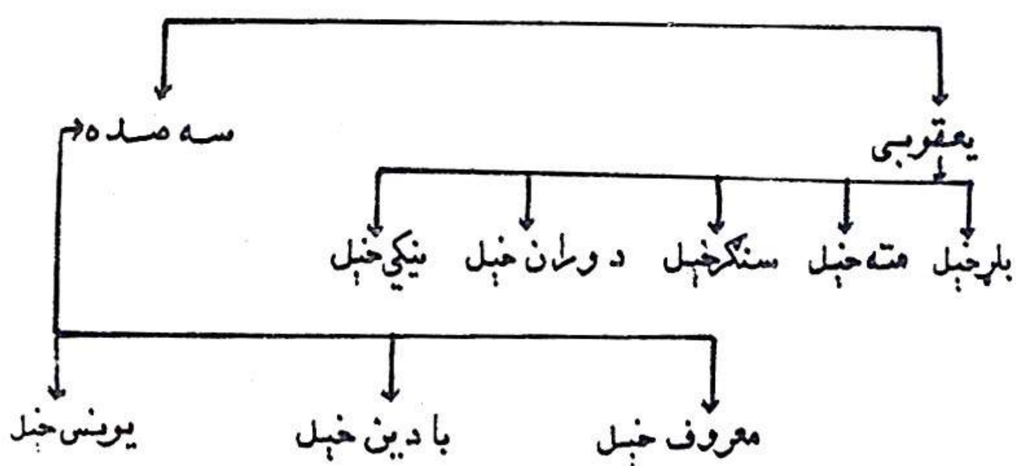

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود اکوړخېل بن ررړ نه :

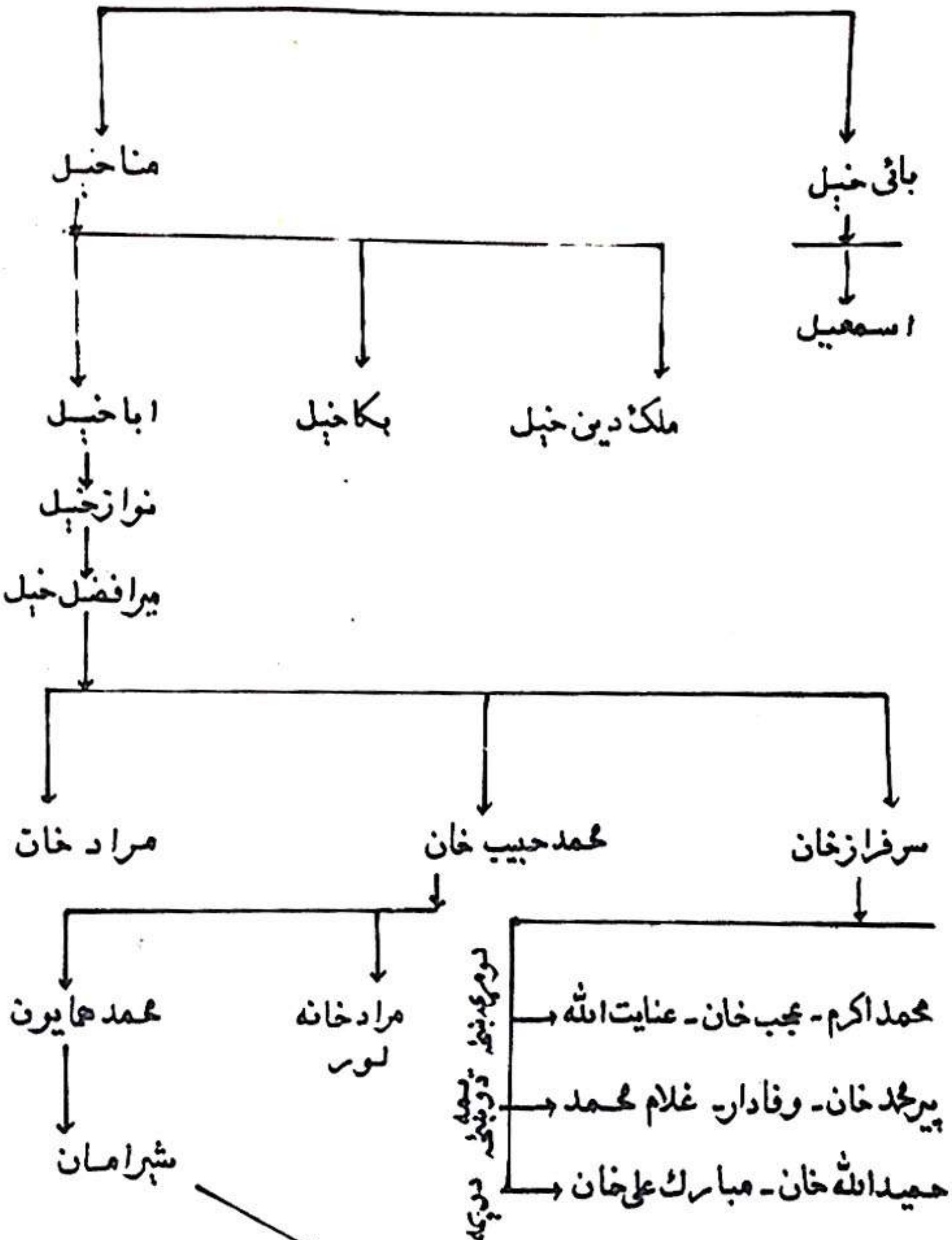

اود شېرامان نه :شېریارخان ، اسفندیار اوخوړې تبسم ده . اوالله یارخان ، شاروم خان اوابن امان د بلې موړ دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خضرزي بن رزړنه:

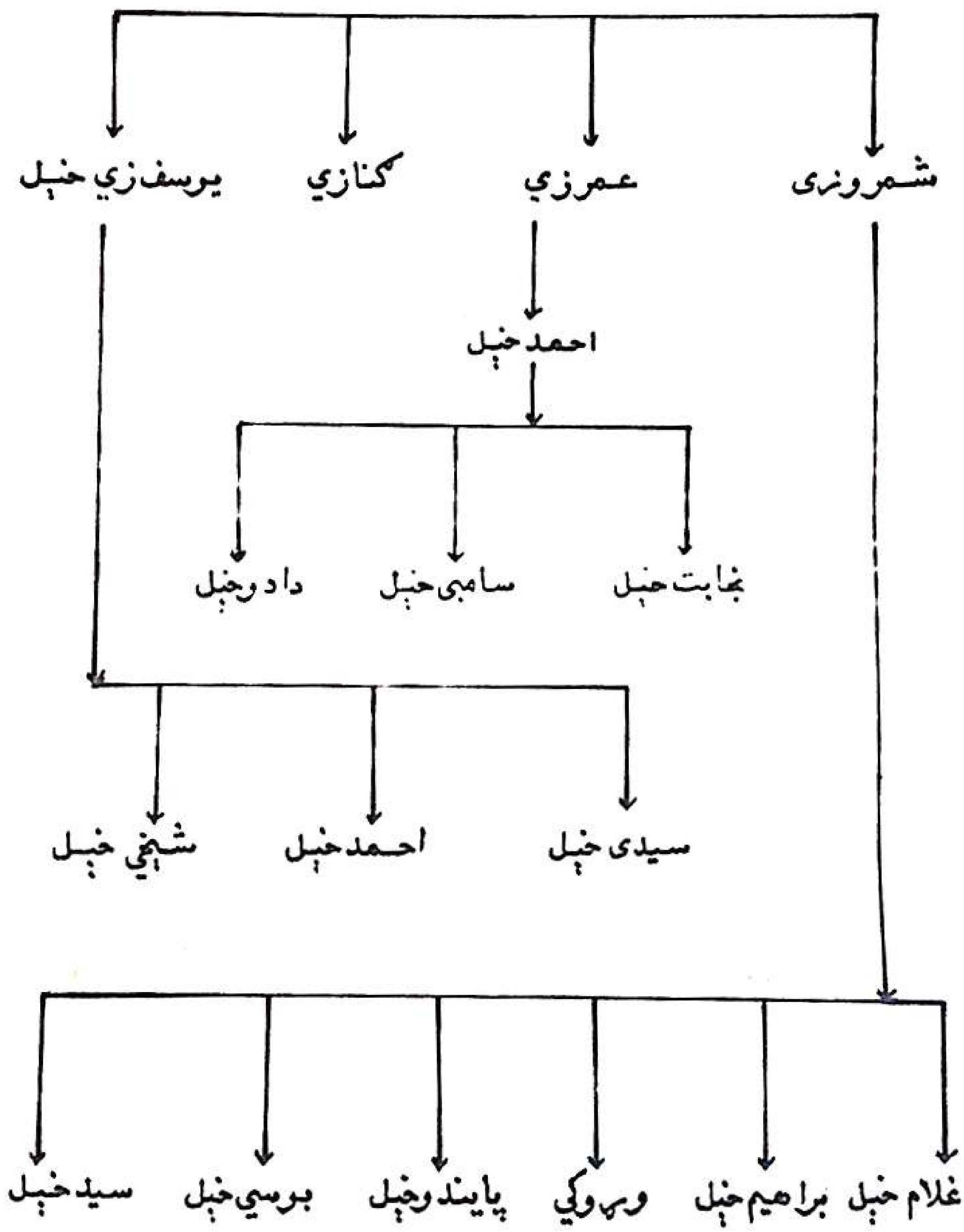

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د ماموزی بن رزړ نه ؛

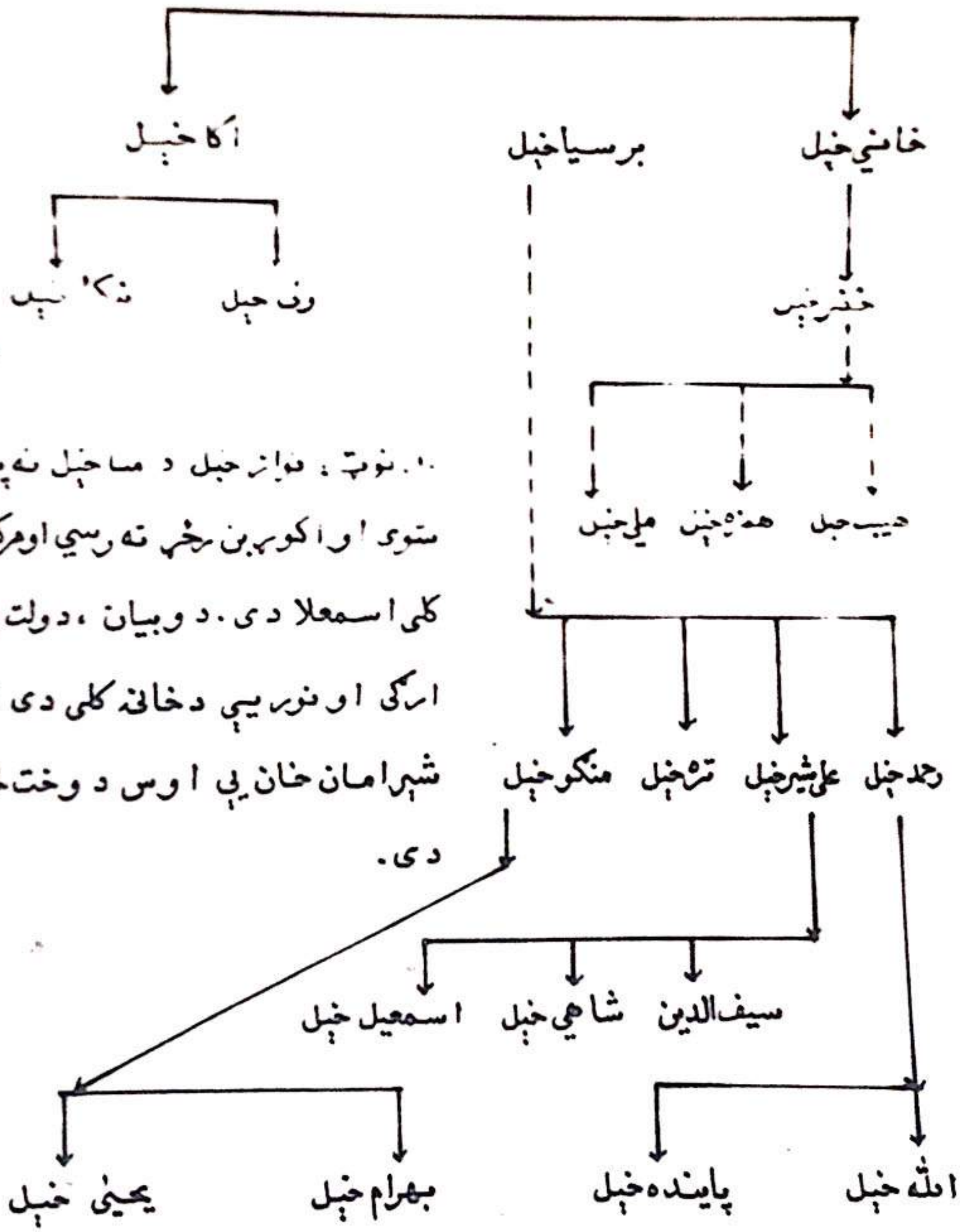

.. نوټ ؛ نواز خېل د ماخېل نه پېل
شوی او اکوړبن رخې ته رسي او مرکزي
کلی اسمعلا دی . د وبیان ، دولت باړ
اړګی او نوړېي د خانانو کلي دي او
شېراماخان یې اوس د وخت خان
دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبن قبائل

غوریاخیل، مومند، داوُدزی

غوری بن کُند بن خرشبون بن سړبن بن قیس عبدالرشید

غوری یا "شیخ ابراهیم" (د مخزن افغاني ۸۰۲ پاڼې نه)

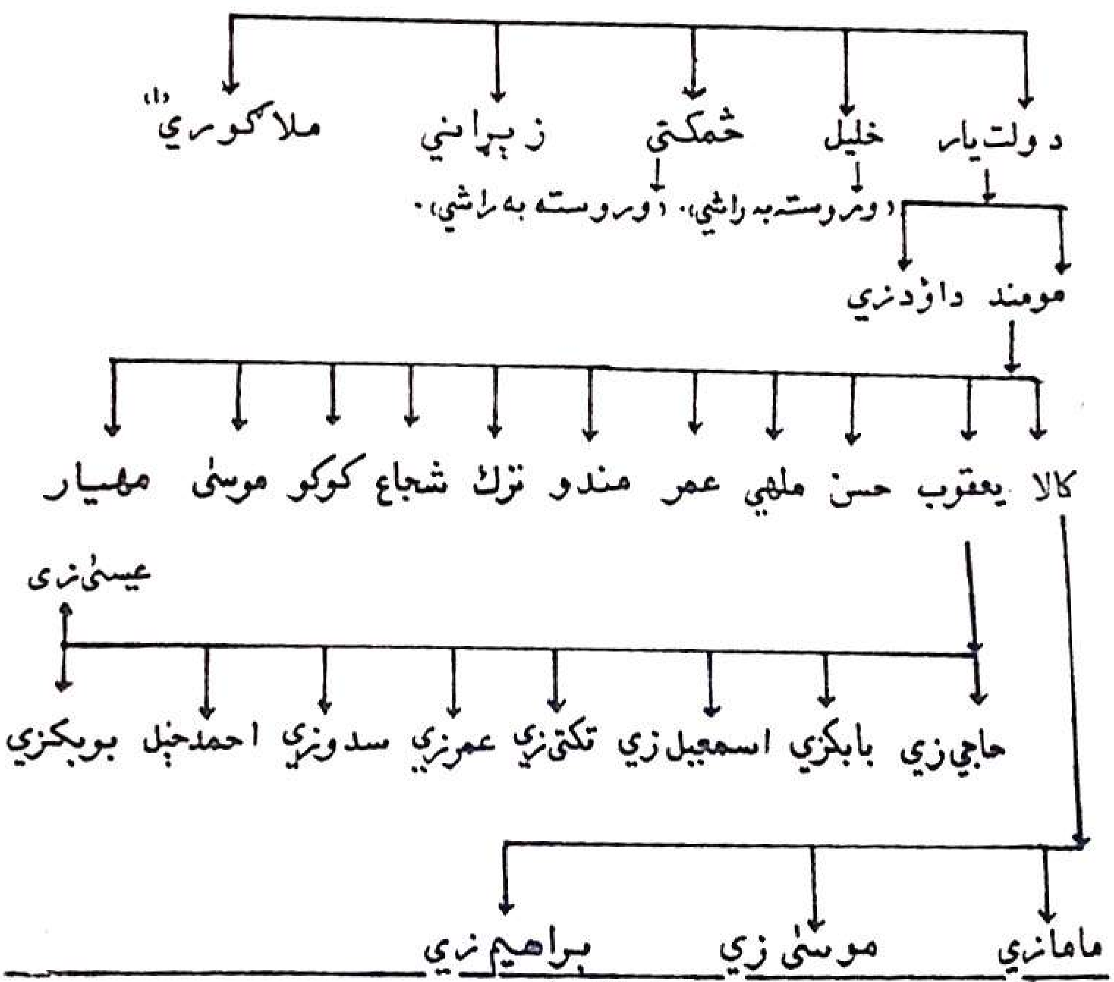

(۱) ملا ګوري د الفنستن په قول د غوري پنځم خوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

«حسن»

- ایوب خېل
- شابو خېل
- ساک خېل[۱]
- تور خېل

ملهی

- اباخېل
- غازی خېل
- متی زي

مندو

- سلیمان خېل
- عیازی
- مندوزی

د «کوکو» بن مومند نه

- رجړ زي
- اکازي
- حیدرزي
- بابک زي

موسیٰ بن مومند نه

- حیدرزي
- عیسیٰ زي
- علي زي
- بایزي
- خوږیزي
- عثمان زي

مهیار

- دولت زی
- دوړ
- بنوزي
- یوسف

(۱) په ځینو ځایونو کې ګوډاخېل ښودل شوی هم دی.

نوټ: خو عام روایات وائي چې د مسي زي نه بایزی، خوږیزي، حلیم زي، ترکزی، اتمان زي او د مېتي زي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«کوکوبن مومند»

أحمدزي بن کوکونه

موسیٰ خېل ذکریاخېل کوزي سنجر

داکازي بن کوکونه

قاسم اوریاخېل

ذحیدرزي بن کوکونه

دولتزي یحیٰی زي نوروزي بختیار

بابکزي بن کوکونه

کوهتی زي بازیدخېل استرا

دموسیٰ زي بن مومند بن د ولت یار بن غوري نه

حیدرزي عیسیٰ زي علی زي بایزي خویزی عثمان زي

الف : د حیدرزی نه : تاجوزي ، عمرزي ، بائي زي ، حاجی خېل دي .

ب : دعیسی زي بن موسیٰ نه : حلیم زي او ترک زي دي چې د حلیم نه گند او کمالی دی (عام روایات دي چې حلیم نه بورشا او همزادی).

او د ترک زي نه : برهان خېل ،عیسیٰ خېل ، شاه منصورخېل او مورچه خېل دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودعلي زي بن موسىٰ نه: اسمعيل زي او ننتازي دي.

اود بايزي بن موسىٰ زي نه: بابا او عثمان دي.

د بابا نه: موسیٰ خېل، باره خېل، ميروخېل دي، چې په سه پايئ م يادېږي او ماما زي او نظرخېل يې هم ورونه دي، چې ماما زي د بابا او نظرخېل په عثمان او مخصوص په اتمورتړلي دي.

دعثمان بن بايزي بن موسىٰ زي بن مومند نه:

١: کريم ٢: اتمور

دکريم نه: عيسیٰ خېل، خوګاخېل، ادوخېل او ميتاخېل دي.

اود اتمورنه:

١: ابرخېل ٢: خوازه خېل

دابرخېل نه: بنادي، مرادي، شلول، بنکر، تتر، اتمرکلي او نظرخېل م په دوی تړل شوی دي.

دخوازه خېل نه: کُدا، دوړ، ميرزا، يعقوب، اکرا وجمال دي.

دکُدانه: ازاد، وليداد، مياخان او علي خان دي.

دخويزي بن موسى نه: اتمان زي، اکارزي، حبيب زي، دويزی دي.

دعثمان زي بن موسیٰ زي نه: سدوزی، ابوزي، کوردين اوبهدين دي.

نوټ: د پاس مومند معروف زي په اوس زمانه کښې داسې دي. دغه پاس زي شته دی، چې دا دوه بايزی او خويزی په برمومند

Kitaboona.BlogSpot.Com

او دا نور څلور زي په کوز مومند یادیږي .

د داؤدزي مومند د ورور دولت یار د زوی نه :

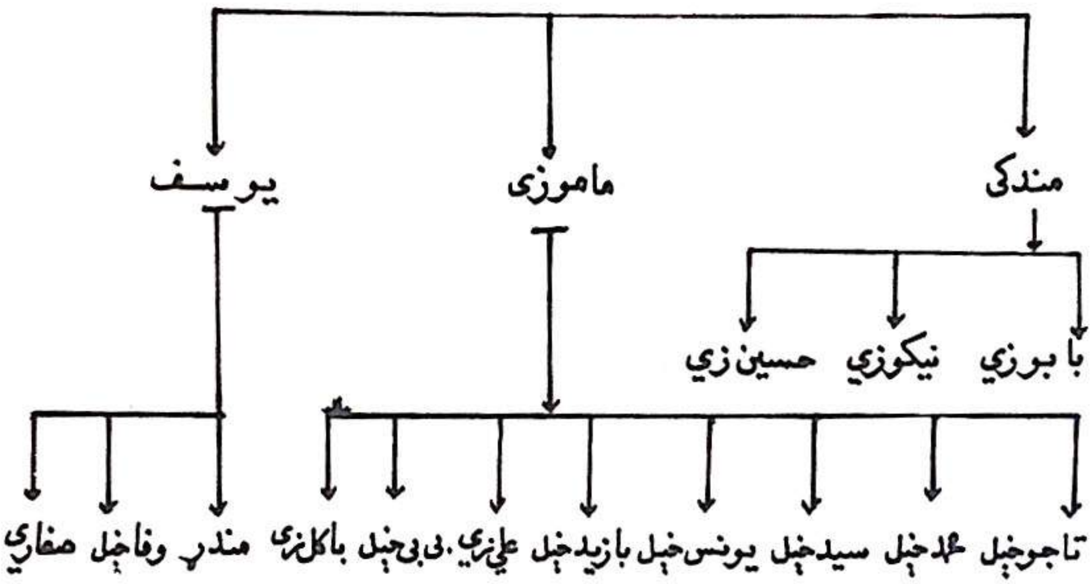

د خلیل بن غوري نه

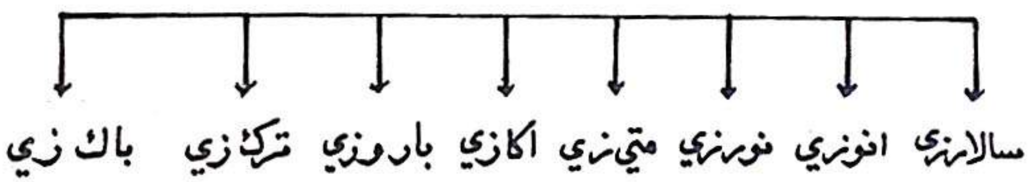

څوکني بن غوري نه

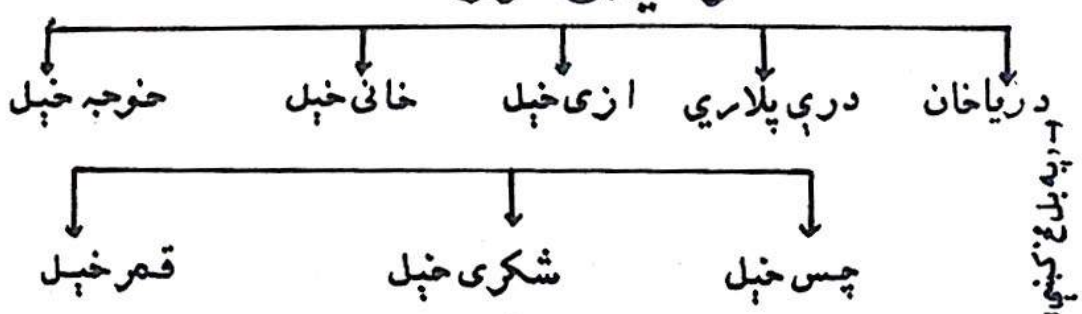

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دریاخان بن څوکني بن غوري نه

- نصرخیل
- برهم خیل
- ترجي خیل
- توني زي

د خاني خیل بن څوکني نه

- مموت خیل
  - کودړخیل
  - مبارک خیل
  - سلطان خیل
  - مدي خیل
- بلاجوخیل
  - مصطفی خیل
  - تورخیل
  - جمال خیل
  - شېرخان خیل

خواجه خیل بن څوکني نه ؛

- دري خیل
  - شوبي خیل
  - حکیم خیل
  - ولي خیل
  - فتح خیل
- موزرخیل
  - ګل شېرخیل
  - جلال خیل
  - سنګرخیل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبني قبائل؛

خمند بن خرشبون بن سړبن بن عبدالرشيد نه:

خوبشکی او محمدزي يا مامن زي دی،

خود خمند نه دا خیلونه دي؛

- خوبشکی
  - ثوریاني
    - وتوزي
      - جنوزي
      - شهاین زي
      - عاروف زي
      - ابراهیم زي
      - محمدزي
      - غلتوزي
    - حین زي
    - خلف زي
- کتاني
- بنګي زي
- محمدزي يا مامن زي
- توخي

دحین زي بن ثوریانی بن خوبشکی نه

- شمي زي
  - عیسی زی
  - علي زي
  - اتمان زي
    - تهدوزي
    - پرچه خیل
    - خوازه خیل
    - شموزی
    - فاطمه زي
  - وشکن
  - هدا
  - موسی زي
- ملهي زي
- بهدين

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د شموزي نه عیسیٰ زي ، علي زي ، اتمان ، وشک ، هدا او موسیٰ زي . (داد خورشید جهان لیکنه ده) .

دکتای بن څمند نه

عزیزی　بتهک زي　عمرزي　غیبي زي

د عزیزی نه زیرزي دي او د زیرزي نه کزلاني دکزلاني نه مچوزي دمچوزي نه سلمان دي ، د سلمان نه اسمعیل او نورالدین دي .

د عمرزي بن کتای بن څمند نه : ۱ ، ملازی ۲ ، علا زي .

عمرزی

ملازی　علازي

او د غیبي زي بن کتای نه ؛

موسیٰ زی　خدر　سیپسل

او د محمدزی یا مامن زي بن څمند نه ؛

الیاسزی　بارکزي　محمدزی　عمرزی　افغانزی　قتیني　رحیم　مشرپاو

خوخورشیدجهان په ۱۱۹ پانه کښی وتمان زي پسي نورم زی هم لیکي .

او د توخي بن څمند نه ؛

بتني زي　مچي زي　چاچوزی　جمل زي　منصورزي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسی بن خرشبون بن سړبن نه؛

«کسی»(۱)

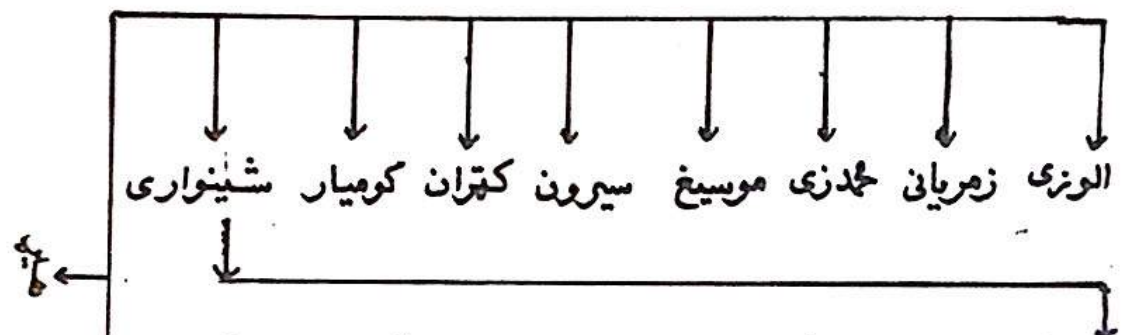

(۱) شیخ ملي خېل (۲) خوګا خېل (۳) میرداد خېل (۴) سنګر خېل (۵) سرکی خېل (۶) سلیمان خېل (۷) خضر خېل.

خو د تاریخ خان جهاني مخزن افغاني په ۸۰۲ پاڼه کښې لیکي چې: د شینواري زامن (۱) عثمان (۲) سلیمان دی. د عثمان نه بارك او هدیا دي د بارك نه عبدالله او بدلال دي. د عبدالله نه (۱) حاجي (۲) بوسعید- (۳) منديزي (۴) کوبی زي (۵) یحیی زي (۶) الوزي دي. د حاجي نه- (۱) عبدالرحیم خېل (۲) شبلی دی چې د عبدالرحیم نه سنګوخېل، عدل خېل او علي شېرخېل دي او د منديزي نه همزه خېل، حسن خېل او الیاس خېل- «بر شینواری» دي.

---

(۱) خو سرالف پخپل کتاب پټهان په ۳۵ پاڼه کښې لیکي چې د کسی زامن: (۱) کتران (۲) شینواري (۳) کاسی دی، چې اولاده یې د کویټې شا وخوا استوګن دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرشبون بن سړبن د دې واړه زامنو کند ، خمند او کسي شجرې ولیکلې شوې ، لکه په شجرو کښې چې یې یاد شوي دي د کند د وه زامن وو ، شېخا یا شیخي یا خیشي خېل یا خبني او بل زوی یې غوري یا شیخ ابراهیم وُ چې اولا ده یې په غوریاخېل باندې یادیږي.

د پټې خزانې په قول چې شرخبون دخپل پلار سړبن او تره بیټ نیکه په ژوند او اجازه د هغوی نه راغلی وُ او د ارغستان په علاقه کښې د غنډان او سورغر په شاوخوا کښې اړولي وو. او دا هغه ځمکه ده چې په غوره مرغه یادیږي.

اخون درویزه لیکلي دي چې کله د قندهار ځمکې د هغه ځای د پښتنو په منځ کښې ویش شوې ، نود ترینو ځمکه د خرشبون د اولادې کند او خمند یعني د خابنې خېلو او غوریاخېلو په منځ کښې ور سپډله او دا دواړه ور ونه یې یوله بله سره بېل کړل ، څه موده پس د خابني خېلو او ترینو په منځ کښې په ویاله څه بد رنګي او مرګ ژوبله وشوه او خابني خېل کډې کولو ته مجبور شو او راغله د خپلو ورونو غوریاخېلو سره یې واړول او هغوی ورته یو څه ځمکه ورکړه ، خو یو څه موده پس بارا نونه زور شو او غوریاخېل په خپله ور شو کښې تنګ شول او خابني خېلو نه یې خپله ځمکه بېرته وغوښتله ، خابني خېلو په دغه ځمکه ټینګار وکړه ، په منځ کښې جنګ جګړه وشوه او خابني خېل بیا کډې کولو ته مجبور شول

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د کابل په لور وکوچېدل ، په دغه وخت کښې د کوملي له خوا- اتمان خېل هم راکوچېدلي وو او د خابني خېلو سره يوځای شول او د هغې ورځې نه د(۱) خابني خېلو او اتمان خېلو پوره جنبه سره- يوه جوړه شوه. څه موده پس مامن زي چې د ځمند يوه څانګه ده د خپلو ورونو نه مرور شو، هغوی هم راغلل او د خابني خېلو سره يوځای او ملګري شو- او د اخلک نور هم- زورور شول او د کابل په ورمشوکانو د پره او ښه اسوده شول او مال او لادې هم ښه ډېر شو او په دې ټولو کښې د يوسف او مندړ مال او لاد ډېر شو او د دوی قوت څرګند شو، په دغه وخت کښې د تيمور په کورنۍ کښې ميرزا ابوسعيد- حکمران ؤ ، هغه د خپل پلوه د کابل په علاقه کښې خپل زوی الغ بېګ حکمران کړی ؤ، الغ بېګ ميرزا په اول کښې د دې خلکو سره ښه سلوك کولو او دی خلکو يې هم مرسته کوله . ميرزا الغ بېګ په کال ۱۴٦۹ کښې د کابل حکمران شوی ؤ او په ۱۵۰۱ ع کښې مړ دی. ميرزا چې ورو ورو سته قوی نشو، نو د دغو پښتنو د ورمره قوت او زور يې نشو زغملی. په دغه خلکو يې د اطاعت

(۱) خابني خېل د سړبن اولاده ده او وتمان خېل کرلاني دي ، خو په دوله ټپله کښې سره يو شوي دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره زور راوړو په نتیجه کښې د میرزا الښکر ته د غه خلکو ماته ورکړه او خاښي خېل بریالي شول .

د پښتنو دا بدبختي دېخوا نه لاملګړې ده چې پخپل منځ کښې سره په لږه خبره وران شي او د تمام د تباهۍ سبب شي ، همدغسې خاښي خېل او ګګیاڼي قبیلې په منځ کښې په یوه بڅه باندې بده او جنګ جګړې پېښې شوې میرزا الغ بیګ⁽¹⁾ هم دې اوړ ته لمن ووهله او نوړ لا هم پسې د ېرکړه او د خاښي خېلو سره یې هم د دوستي جوړه کړه . او څه موده پس د خاښي خېلو ټولو مشرانو ته یې بلنه ورکړه او میلمانه یې کړه .

د خاښي خېلو ټول مشران چې (٩٠٠) تنه کېده بې وسلې دغه میلمستیا ته ورغلل ، یوازې دَ یوه تن محمود د محمد چغرزي د زوی سره یوه چاړه پټه په بدن وه .

د ګګیاڼو یو مشر چې چینګا نومیده میرزا ته لمسه وکړه چې د ومره پښتانه مشران بیا تاله په لاس نه راځي ، همدا مې د دوی کار خلاص کړه . میرزا هم وړ ته زړه بنه کړو او دا ټول مشران یې د جرګې په ځای کښې راګیر او قید کړل . محمود په دغه حال

---

(١) : میرزا الغ بیګ د بابر تره په کابل کښې په ١٤٦٩ ء کښې حکران شو او په ١٥٠٢ ء کښې مړ دی او وروسته د مرګ یې بابر کابل په ١٥١٠ ء کې نیولی دی (زسیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې هم خپلو مشرانو ته ور ویل چې له ما سره یوه چاره شته دی او په دې به زه د میرزا الغ بیک کار خلاص کړم، خو هغوی د دې کار نه منع کړه. په دغه وخت کښې ملک سلیمان د ملک احمد تره میرزا ته دوه سوالونه وکړل، یو دا چې مونږه وږي نو زه مونږه واړه زابزه او زنانه پرېږده چې چرته چې هلته لاړ شي او دوی مه قیده وه او بل زما دا وراره ملک احمد مه وژنه او دی پرېږده چې لاړ شي او خپلې کډې خوندي کړي.

میرزا د ملک سلیمان دا دواړه سوالونه ومنل او نور دوی ټول یې مړه کړل او د کابل قطب طرف په سیاه سنګ کښې یې ښخ کړل چې دغه مقبره د شهیدانو په مقبره شهرت لري او ویلې شي چې دا پېښه به ممکن ۹۰-۱۴۸۰ع کلونو ترمنځ شوې وي. د دې خونړې واقعې نه څه وخت پس د خاښي خپلو قبیلې د ملک احمد په مشرۍ کښې د کابل نه مخ په ننګرهار را وکوچېدلې، ترکاڼي په لغمان کښې پاتې شو او یوسفزي او مامن زي راغلل په ننګرهار کښې مېشته شول. څه موده پس د یوسفزو او مامن زو په څه خبره سره نښتنه وشوه او مامن زي یې مات کړه او دېرتاوانې شو، بیا یې ترمنځه روغه جوړه وشوه او یوسفزو ننګرهار مامنړو ته پرېښوده او دوی ترې ښکته پېښور ته راغلل.

په دې وخت کښې میرزا الغ بیګ خپل ملګری ګګیانی هم د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل نه وتلو ته مجبور کړل او مغوی هم ننګرهار ته راغلل او د پردو د مرستې نتیجه یې ولیدله .

ویلی شي چې په دغه وخت کښې په پېښور، باجوړ او نوږ شاوخوا ځمکو دله زاك (چې د کرلانیو یوه څانګه ده) پراته وو، (ځو ځینې مورخین وائي چې د نور و پښتنو قبایلو هم د پر خلك د - پېښور شاوخوا ځمکو ته راغلي وو).

یوسفزي د خیبر په لاره پېښور ته راغلل او د دله زاکو سره یې د سپېره سنګ په مقام جرګه وکړله او د استوګنې د پاره یې ترې څه ځمکه وغوښتله، دله زاکو د " دواوې " ځمکه ورته ورکړه، چې بنه ودانه علاقه وه . ملك احمد شکریه ترې وکړه، خو ورته یې وویل چې زموږ نور عزیزان هم راپسې را روان دي، دا ځمکه به موږ ته بس نشي. دله زاکو ورته وویل چې اشنغر چې هغه وخت د سوات د سلطان رعیت وو او تاجك پرې پراته وو او د شاوخوا نورې ځمکې لکه دانشکول او د امبار کنډو آن د باجوړه پورې تاسې نیولی شئ. او یوسفزي او منډړ راغله په دواوه پر یو تل، خو ور پسې نور قام یې هم راغی، د چلر سنګ په نمرخاته د مردان علاقې ته هم پسې ور وغځېدل، اشنغر یې هم ونیوه او ځینې خلك یې تر باجوړه پورې ور غلل او د لا شوړې په دره یې قبضه وکړه او آن د پنجکوړې تر سینده

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورغلل. په دغه وخت کښې د تيمور د کورنۍ زوال راغلی ؤ، او د پښتنو د ترينو د کورنۍ اقتدار وو، د دې د اقتدار له کبله غوریاخېل هم مهاجرت ته مجبور شول او ښکته را وکوچېدل او مخ په قطب په خاښني خېلو پسې را وخوځېدل.

لکه څرنګه چې ليکلی شوي چې په ننګرهار کښې ګګياڼي او مهمنزي او په لغمان ترکاڼي پراته وو، غوریاخېل هم ننګرهار ته راغلل او له دغه قبايلو سره يې ماتې ګوډې پېښې شوې. د غوریاخېلو په راتللو ګګياڼي او ترکاڼي د ځان د پاره د بلې علاقې په لټه کښې شو.

ترکاڼي د ډېرې مودې نه د باجوړ په طمعه وو، نو باجوړ ته يې يوه ډله سړي ولېږل⁽¹⁾. ګګياڼي هم چې خبر شول، دوی په سيالۍ کښې خپل سړي دوی هم باجوړ ته ولېږل، خو د ترکاڼو نه يې ماته وخوړه او بېرته په ستنه راغلل. د ګګياڼو طمع چې د باجوړ نه لنډه شوه نو د مومند و په صلاح يې خپل مشران او سپين ږيري يوسفزو ته په ننواتې ولېږل او د ملک احمد نه يې د استوګنې د پاره ځمکه وغوښتله، ملک

---

(۱) ترکاڼي د (۱۵۱۹ع) پورې چې باجوړ بابر مغلي نيولو باجوړ ته نه وو راغلي او دا هم يقيني ده چې په (۱۵۰۸ع) کښې ترکاڼي په لغمان کښې وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد یو پوه او مدبر سړی ؤ، نو د دله زاکو د طاقت په مقابل کښې یې دا غوښتل چې د خاښي خېلو ترمنځه یو کلک اتحاد او یووالی جوړ کړي، نو هغه د خپلو مشرانو په صلاح دګیګیانو - نوامتې ومنله او هغوی ته یې د دواوې ځمکه دا ستوګنې دپاره ورکړه او مهمنزو سره یې د اشنغر وعده وکړه.

ګیګیانو ته چې دا ستوګنې د پاره «دواوه» په لاس ورغله نو هغوی دغې علاقې ته ورغلل او هلته آباد شول.

لکه چې مخکښې لیکلي شوي دي چې یوسفزو د د هقانانو یا د یګانانو، نه اشنغر نیولی ؤ، نو د هقانان د دره مورې پلار د خپل مشر میرهنده په مشره سوات ته لاړ او د تاهي خواوشا یې واړول. سواتیانو د یوسفزو د مخکښې راتلو د مخنیوي د پاره د ملکنډ دره هم ونیوله او د شاه کوټ په دره یې هم قبضه کړې وه. او د یوسفزو د مخکښې تګ دالاره یې نیولې وه. د وعدې سره سم یوسفزو د هشتنغر علاقه مهمنزو ته ورکړه او مهمنزي په هشتنغر آباد شول او ګیګیاني په - دواوه مېشته شول، نو د دله زاکو سره یې بد سلوک را - واخیستلو، چې په دې خبره ملک احمد هم خفه شو د ګیګیانو او دله زاکو پرله پسې کشمکش په نتیجه کښې جګړې جوړې شوې او د ګل بېلي په مقام چې د داؤدزو په علاقه یو کلی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی ، دله زاکو گیګیانو ته ماتې ورکړه ، ملک احمد په دې ماتې بیا د خپل اولس او قام او قبیلې اتحاد ته چمتو شو او د دلزاکو سره یې د یو فیصله کن جنګ پرېکړه وکړه ، ځکه چې د دله زاکو نه یوسفزی په تنګ شوي وو ، نو ملک احمد ټول یوسفزی مندړ ، ګیګیانی ، محمدزي ، وتمانخېل او ګدانه سره یوکړل او یو لوی لښکر یې جوړ کړ . دله زاک هم خبر شول او د جنګ تیاری یې وکړه ، او جنګ جوړ شو . د خانیخېلو او دله زاکو دا جنګ د کاټلنګ او شهباز ګړهي ترمنځه وشو او زور ور جنګ د ګدر په خوړ وشو او اتمانخېلو پکښې ډېر مېړانه وښودله او د دې وجه یو ډول د خړمنې ډالونه وو چې د هغې ترشا به تیر انداز را روان ؤ . دله زاک د لنګرکوټ له خوا جنګ ته راووتل . اخون درویزه وایي چې د ټولونه لومړی د علي اسمعیل زوی چې شیرین نوم یې ؤ د خوړ نه را ووتل او د زړنګي دله زاک زوی یې وواژه او لاس په لاس جنګ ونښتلو ، خو د دله زاکو پښنه وښویده او په تېښته شو . د یوسفزو لښکر ورپسې ؤ او د سویل په لوري یې د دله زاکو لاړ بنده کړی وه ، نو دله زاک د لنډی سیند په سویل خپلو عزیزانو ته لاړ نه شول او په اباسین پورې وتل :

د دې جنګ صحیح تاریخ خو معلوم نه دی ، خو قیاس دا مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی چې په ۱۵۱۹ع نه پس او د ۱۵۲۵ع نه مخکښې څه وخت به شوي وي .

لکه مخکښې چې ویلي شوي دي سواتیانو د یوسفزو د حملې له وېرې د سوات په لوړ تللي تړلې درې، لکه : موړه دره، مالکنډ، شاکوټ او چرات او نور نیولې وې، په دې وخت کښې په سوات باندې سلطان ویس حکمران ؤ (دا معلومه نه ده چې دا د کومې کورنۍ او څوك دی ؟) دغه سلطان د یوسفزو د غلبې نه د ساتنې په غرض د ملك احمد سره خپلوي کړې وه او د- هغه خور یې واده کړې وه . د سلطان ویس صدر مقام مینګوره وه ، څه موده پس چې د ملك احمد خور مړه شوه او د سلطان ویس سره بیا د یوسفزو نه وېره پیدا شوه او د هغې لوی عامل دا ؤ چې یوسفزو په دله زاکو هم بری موندلی وه او د دغه جنجال نه خلاص وو او د سوات د نیولو په تکل کښې وو، سواتیانو خپل د برنوړ په موړ دره اچولی ؤ او څه لښکر د سلطان ویس په ماتحتی کښې په مالکنډ درهٔ ؤ خو غافل ؤ ځکه چې د جنګ ټول زور په موړ دره ؤ ، یوسفزو چل وکړو خپل لښکر یې شپه په شپه مالکنډ ته ورسولو او د هغه ځای سواتي لښکر یې مات کړو او مالکنډ یې ونیوه، میرهنډه هم د موړې نه د سوات تامنې ته ورغی چې د سلطان ویس

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمک وکړي او د یوسفزي لښکر تم کړي، خو وار تېر ؤ یوسفزو سوات قبضه کړی او وړو- وړو یې ټول سوات آن د پوړن او چکیسره او کانړا او غوربند هم ونیول او د تالاش علاقه یې هم قبضه کړه او د کاټکلي په مقام یې د باجوړ لښکر هم مات کړ، دا رنګ برنګ علاقه یې ان تر ناوګه ونیوله، نو د ملک احمد په مشوره او صلاح «شېخ ملي» چې د منده و په اولس کښې د پېرګ په ذ پله کښې یو هوښیار سړی ؤ او د ملک احمد په هره ښه بده کښې مشاور او ملګری ؤ د نیولی شو و علاقو د ویش بند وبست پیل کړ.

دا علاقه د د واوې او هشتنغر نه نیولې د لنډي سیند په قطب د اباسین ترغاړې پورې د سیمې سوات، بُنیر او - باجوړ په څه برخه او دیر او نور ځایونه کېدی شي داویش د ډېر تدبیر او فکر، غور او محنت کار ؤ او دا یو داسې چاکولی شو، چې هغه د فکر او تدبر خاوند، په قبایلي مزاج واقف او د دغه ارنې ځمکې د جغرافیه نه ښه خبر وي او - «شېخ ملي» د دې لوی کار د کولو قابلیت لرلو.

د شېخ ملي د دې ویش څه پوره تاریخ خو معلوم نه دی، خو قیاس دا کېدی شي چې دا به د ملک احمد په ژوندا د کال (۱۵۳۰ ع) شاوخوا شوی وي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار په داسې قابلیت او هوښیارتیا شوی دی، چې سړی ورته او س هم تعجب کوي. مثلاً چې چیرته د یو د وو قبیلو جګړه پرې کیدونکې وه او احتمال ؤ د هغو په منځ کښې پرته ځمکه یې کومې ستانداري کوړنۍ ته د څېرې یا « سېرۍ » په نامه ورکړې چې اینده د دوی پرې پیښه نه شي.

د دې وېش په اثر د واوه د ګیګیانو، هشتنغر د مهمنزو او ارنګ برنګ د و تمانخېلو ورسېدلو او د سوات او سمې په منځ کښې قطب ته یوه تونه ځمکه نوره هم و تمانخېلو ته ورکړی شوه او ګدا نه ته د قطب په لور غریزه علاقه ورکړی شوه او د سوات زرخېزه ځمکه او سمه یوسفزو او مندړو ته ورکړی شوه.

د شیخ ملي او ملك احمد قبرونه په سوات کښې دي لکه د ملك احمد قبر په الله ډنډ کښې او ویلی شي چې د شیخ ملي قبر په غوربند کښې دی.

(د خوما د نوي کلي د روشن خان چې د تاریخ یومینه وړې هم دی او پخپله مؤرخ هم، او ریدلي چې د شیخ ملي قبر په سوات کښې دی او ما ته معلوم دی.)

دا د واړه اشخاص د مندړو د قبیلې نه وو.، نخو په دې وېش کښې بیا څه بدلون راغلی چې د سوات پنجکوړې-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بونېر ټوله غریزه علاقه د یوسفزو او مندړ ټول سمې ته راغلي دي، دا خبره د خان کجو د قبر نه هم معلومېږي. دا قبر د هوابۍ د مانیرۍ په منځ د بدرۍ نالې په غاړه د کجو غونډۍ ته مخامخ پروت دی، هغه مال د مندړو علاقه ورانه او د سوات د یوسفزو علاقه ښه ودانه وه، خو نن د مندړو علاقه د نهرونو له برکته ډېره ودانه شوې ده ر د یوسفزو په علاقه کښې په سمه او سوات، دیر او دوزړ ځایونو کښې شېر لویې نوابۍ هم وې، چې د پاکستان د جوړېدو سره ختمې شوې،. د ملك احمد قبیله مځکښې هم د داشکول او امبار د نیولو په تکل کښې وه د باجوړ د دله زاکو مشر هلته ملك هیبو ؤ او ښه د اقتدار خاوند ؤ، یوسفزي ئې هلته نه پرېښودل، نو یوسفزي مجبوره شول او د خلیلو نه چې د غوریاخېلو یوه څانګه وه، د مرستې غوښتنه وکړه. خلیل په دغو ورځو کښې د خپلو ورونو عزیزانو سره په جنګ جګړو اخته وو، خلیل د یوسفزو سره راپاڅېدل او بلې خوا نه ملك هیبو خپل قوت او قدرت ډېر غاوره ؤ او خپله خبره ټینګ ولاړ ؤ او یوسفزي ئې باجوړ ته نه پرېښودل. په دې وخت کښې مومند چې د غوریاخېلو یوه مهمه څانګه وه او ترکاڼي چې د خاښي خېلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذیله وه ، د ملك هیبو او یوسفزو د جوړې د پاره د-
جرګې په ډول باجوړ ته ورغلل ، خو دا مرکې بریالۍ نه شوې
او ژوغه ونشوه او ملك هیبو د یوسفزو سره جګړې ته
تیار شوا وجګړه ونښته ، مومند او ترکاڼي هم یې طرفه -
پاتې نشول او د یوسفزو په مرسته ودرېدل . په جنګ کښې
د یو ترکاڼي برهان دلاسه هیبو ملك ووژل شو او د ملك
هیبو زغرې یو مندړ میرجمال نومي وېوړه او په ښېر دره
کښې د هغه سره تر ډېرې مودې وه .

یوسفزي په دې جنګ کښې بریالي مشول او دله زاکو
پاتې وکړه او خلیلو او یوسفزو باجوړ قبضه کړو ، څه
موده پس د خلیلو او یوسفزو په منځ کښې هم جګړې پېښې
شوې او خلیل په دغه جګړه کښې بریالي مشول او یوسفزي
مات شول او د ملك احمد نه یې مرسته وغوښتله ، -
ملك احمد پخپلو عزیزا نو خفه شو او مرستې ته یې ملا
وتړله او د طاقت د استعمال سره یې د سیاست نه هم کار
واخیست او ملك میرجمال یې د ملك هیبو کورنۍ ته په ښواتې
ور ولېږه ، هغوی د میرجمال ښواتې ومنله او د یوسفزو
مرستې ته هم ودرېدل ، یو خو میرجمال او د هیبو کورنۍ
سره یو شوه او لښکریې باجوړ ته راټول کړا و د بلې خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

ملک احمد هم د پناه یالی او دانشکول په لاره تر ناوکی
را ورسید او د خلیلو او یوسفزو جګړه جوړه شوه او خلیل
مات شول او ښځې او واړه زاړه یې د ملک احمد د لښکر په
لاس ورغلل. ملک احمد او میرجال جګړه وکړله او په سوله
یې د خلیلو بندیان، په دې شرط چې دوی به باجوړ دړې
ته ورپرېږدي، پرېښودل. د باجوړ دا جنګ د راورټي د
وینا مطابق به د ۱۵۱۷ع په خوا و شاکې شوی وي. په باجوړ
کښې د غوریاخېلو دا جنګ د پېښور په وادۍ او خوا و شا
علاقو د قبایلو د مهاجرت اغاز و(۱)

د غوریاخېلو د پاره چې د باجوړ څخه بنده شوه، نو دوی
هم د خانبي‌خېلو په پله روان شول او د خیبر په لاره پېښور
ته راغلل. دا علاقه لا تر دغه وخته پورې د خیبر نه تر خیرآباد
پورې د دله زاکو په ولقه کښې وه. خلیلو او مومندو هم
د دله زاکو نه د استوګنې د پاره څه ځمکه وغوښتله، خو

---

(۱) مومند چې د غوریاخېلو یوه مهمه څانګه ده د بابر مغل بادشاه چې په کال
۹۱۳ هـ کښې د غلجیو پښتنو د ارام کولو د پاره هغه خواته تللی و د مومندو یاد هم کوي. په
دغه وخت کښې مومند و مقر خواوشا او د غزني په نانی او سرده کښې آباد وو، د بابر د
وینا نه د مومندو د مهاجرت تصدیق کېږي چې د نهم هجري قرن په آغاز کښې شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دله زاکوچې څه بنیگره د یوسفزو سره کړې وه او نتیجه یې بدې لېدلې وه ، هغه لاورته یاده وه ، نو دوی ته یې انکار وکړ نوخلیلو ، مومندو د میرزا کامران نه چې د بابر زوی ؤ او په کابل حکمران ؤ ، د کومک او مرستې غوښتنه وکړه ، میرزا - کامران د خپل ورور همایون نه ، چې د بابر بل زوی ؤ ، او د هغه په ځای باد شاه ؤ ، د حملو ویرې نه دیوې قبیلې - احسان منده کول د ځان د پاره گټه گڼله ، نو د هغوی کومک او مرسته یې وکړه او خلیل مومند د دله زاکو په مقابل کښې - بریالي شول .

نو دلته داویلی شواو یقین کیږي چې پېښور ته د خلیلو مومندو ورتګ چې د میرزا کامران په وخت کښې شوي دی ، نو دا به د ۱۵۳۰ع او ۱۵۴۵ع په منځ میانه زمانه کښې شوې وي .

خلیل د خیبر په خوله کښې پرې وتل او د دوی مشران به د ارباب په نوم یادېدل او د اپریدو سره یې هم بنه تعلق ؤ نو مُغلو ، سیکانو او انګرېزانو به د اپریدیو سره جرګې مرکې هم د دوی پواسطه کولې او د وی د اپریدو په خوی بوې - بنه بلد وو .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخابنی خیلو او غوریا خیلو
تعلقات

دپېښور په ودانه علاقه مومند پرېوتل او دا زرخېزه - علاقه يې په لاس کښې شوه او ورسره دګنداو او مېچنې لارې هم راغلې او د وچې لارې او سيند محصول به يې اخېستلو ، نو خليل مومند په لږ څه وخت کښې ښه شتمن شول ، نو د دولت او طاقت په زورېې د دواوې او هشتنغر د نيولو هوس هم ورسره پيدا شو او د يوسفزو په علاقه به هم کله ناکله - بلوسېدل ،

په دې وخت کښې د يوسفزو او مندړو مشر ملک خان کجوؤ ، هغه په سړه سينه د دې حالاتو څارنه کوله او جنګ جګړه يې په دې نه خوښوله چې د هغه دا ګومان ؤ چې د هشتنغر - مهمنزي به د ده ملګرتيا و نه کړي ، نو يوه مناسبه موقع يې کتله .

په دې کښې د ګيګيانو يو محترم د روند ملک د څه کار د پاره پېښور ته روان ؤ او د خليلو د يو کلي په جومات کښې د - ننمانځه د ادا کولو د پاره هلته تم شو ، نو د خليلو ځوانانو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمانځه په وخت دغه ملك وويشل او په دې خبره خانېخېلو ته ښه موقع په لاس ورغله او د خانېخېلو د ټولو ټپونو-يې يو زور ور لښکر تيار کړ، په دې لښکر کښې يوسفزي، مندړ، ګيګياڼي، مهمنزي او ترکلاڼي او ترکاڼي هم شامل وو. خان کجو په غوريا خېلو د حملې په نيت ور روان شو، غوريا خېل هم جنګ ته ولاړ وو. د دې جنګ د لنډي سيند ديو سويلي خانبش (شاه عالم) په غاړه جوړ شو او دا جنګ د شيخ تپور په نوم مشهور دی.

شيخ تپور په دواوه کښې د يو کلي نوم دی. ويلې شي-چې د دې جنګ په نتيجه کښې غوريا خېل و وهلې شول.

راورټي يو انګريز مؤرخ دا جنګ د ۱۵۵۰ع کال په شا-وخوا کښې وايي، او افضل خان خټک دا ټولې قيصې ګډې وډې او بې ترتيبه او بې تاريخه ليکلي دي. او د خرشبون او شرخبون د اولادې په منځ کښې د ژبې، لباس او تمدن فرق مؤرخين شکيان کړي دي چې دا څنګه د يو بابا اولاد دی؟ خير په هر حال روايات همدغسې راغلي دي، چې شرخبون يا شرف الدين او خرشبون يا خيرالدين ورونه او د سړبن-بن قيس عبدالرشيد زامن دي، او د شرخبون يا شرف الدين په اولاده کښې ترين او ابداليان مُهمې څانګې دي او شيراني

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بړیڅ او میانه او ړمړهم پکښې راځي او د خرشبون یا خیرالدین په اولاده. کښې خابني خېل او غوریاخېل او ناوخېل مهمې څانگې او نور راځي او دا دکند اولاده ده او د ځمند اولاده لکه خوېشکی، مهمنزي او گیگیاني دي او ترکاني هم د کند د اولادې د څانگې نه دي.

د پټې خزانې د روایاتو مطابق د خرشبون یا خیرالدین بن سړبن د شروند زمانه ۳۰۵ هـ نه تر ۴۱۱ هـ پورې ده. نو د بل وروره د شروند زمانه هم د دې کلونو شاوخوا تاکل کیږي که څه هم دا خبره پوره معلومه نه ده.

د خرشبون د وفات پر وخت (۴۱۱هـ) کښې په غزني باندې دآل ناصر حکمراني وه، د البیروني وینا خو دا ده چې د دغو تاریخونو نه مخکښې هم پښتانه په پېښور پراته وو، او د تاریخ فرشتې په- قول چې پښتانه د دویمې هجري صدې په اوایلو کښې لا پېښور ته راغلي وو. دا یواځې دله زاك نه وو، نور پښتانه به هم وو.(۱)

د بابر او پښتنو رابطه د ۱۵۰۴ع کال نه را نښتې ده او میرزا الغ بېگ(۲) د ۱۴۶۹ع نه ۱۵۰۲ع کال پورې د کابل او غزني حکمران وُ، نو د میرزا الغ بېگ د لاسه به (۹۰۰) نهه سوه خابني خېل ممکن په

---

(۱) پښتانه د تاریخ په رڼا کښې ۱۳۰۹ مخ کښې د اتفصیل وگورئ.

(۲) میرزا الغ بېگ د بابر تره وُ. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸۲-۸۰ ۱۴ع کښې قتل شوی وي او د ملك احمد په مشرۍ کښې د خاښي قبائيلو مهاجرت پېښور ته به د ۱۴۸۲ع کال نه وروسته شوی وي د دغه وخت او د بابر د دې علاقو د نيولو په مېنځ کښې به شل دوه ويشت کاله وخت تېر ؤ. لکه څنګه چې د يوسفزو، مهمنزو، ګيګيانو، بنګښنو او اپريدو، وزيرو، بنوڅوا و نورو کرلانړيو خپلو خپلو علاقو يادکړي دي او دا سې معلومېږي چې دا پښتانه د بابر نه مخکښې راغلي دي، او په د غو علاقو باندې مېشته وو، ځکه چې کله باجوړ ته بابر راغی او د ملك شاه منصور، د ملك سليمان د زوی لور "بی بی مبارکه" يې په نکاح کړه، نو دا واقعه په کال ۱۵۱۱ع-کښې شوې ده او دا خلك د بابر نه مخکښې د غو خپلو خپلو علاقو ته راغلي وو. په هرحال پوره تاريخ يې معلوم نه دی، نو اټکل-دغه پاس شوی دی او موږ هم دغو روايا تو ته اهميت ور کوو.

اوس راځو د خاښي خېلو ياد ته، د خاښي خېلو نه مطلب يوسفزي، منډړ، ترکاڼي، ګيګياڼي، مهمنزي او نور دي، خو مهمه قبيله پکښې يوسفزي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسفزی

دا قبیله په خپل منځ کښې په دوو برخو وېشلې شوې ده چې یوه د یوسف او بله د مندړ ده.

اخوند درویزه لیکلي چې د دوی مشرینکه مندو ؤ او د هغه دوه زامن وو، د یوه نوم یوسف ؤ چې اولاده یې یوسفزي یادیږي او د بل نوم عمر ؤ، د عمر زوی مندړ ؤ، چې اولاده یې په مندړ یادیږي.

ویلې شي چې د یوسف پنځه زامن وو، چې په عیسی، موسی، مالی، اکو او اوریا نومونو مشهور ؤ، د عیسی (۱۱) زامن وو، خو د مغلو د لښکر سره په یوه جنګ کښې پخپله عیسی او (۹) زامن یې ووژل شو او صرف دوه زامن یې حسن او یعقوب پاتې شول، د حسن اولاده په حسن زي او د یعقوب اولاده په یعقوب زي یادیږي او یو بل دریم زوی پس مرګي شوی ؤ چې اکا یې نوم ؤ او اولاده یې په اکازي یادیږي.

دغه دریواړه کورنۍ د کوه سیاه نه واخله تر مابنځ غرونو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې علاقه کښې آباد دي . حسن زي او اکازي دا باسیند په مشرقي غاړه او مداخیل په مغربي غاړه آباد دي او د یوسف د دوه زامنو موسیٰ او مالي اولاد ده د بُنیر په علاقه پرته ده ، د بُنیر په قطب د سوات غرونه دی ، قبلې ته یې سمه راڼي زي ، نمرخاته ته یې آباسیند او سویل ته یې د چملې علاقه وه ، د بُنیر نه چارچاپېره غرونه دي او په دې کښې ایلم او دوه سرې او وچت غرونه دي چې د سمندر نه لس زره او سل فټه او چتوالی لري د دې غرونو په منځ کښې ځای په ځای کڅې دي ، چې خلک ـ پکښې کروندې کوي .

د بُونیر آب هوا ښه ده او په غرونو کښې یې واورې کېږي .د یوسفزو خلک په بونیر کښې دا ډول آباد دي : په نمرخاته یې چغرزی ، قطب ته یې گدای زی ، قبلې ته یې سالارزي سویل ته یې نورزي ـ په منځ کښې یې عایشه زي او دولت زي پراته دي .

د بونیر په پاچا نومي کلي کښې د پیربابا مشهور ولی الله ـ مزار دی . د پیربابا نوم سید علي ترمذي دی او د وی اصلاً د ترمذ نه د بابر دکورنۍ سره راغلي وو ، او سیدان دي او پلار یې بیا څه وخت چې همایون ، شیرشاه سوري د هند نه وشړلو ، د ده پلار بېرته دافغانستان قندوز ته لاړ او پیربابا بونیر ته

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغی او هم دلته وفات او ښخ شو.

د یوسف یو زوی اوریا ؤ، چې په بادي مشهور ؤ اخون درویزه ویلي چې دی خپلې مور ته سپکې سپورې ویلې وې، نو هغې ور ته ازار وکړو، اولاده یې ډېره نشوه، خو لږ وډېر چې دي هغه د چغرزو سره اوسېږي او په هغوکښ دي. او د یوسف د بل (خلوزم) زوی اکو اولاده په کوز او برسوات، دیراو پنجکوړه استوګن دي. د اکوزو دوه څانګې دي، یوه یې خواجه زي او بله یې رانیزي دي. د سمې رانیزي د نیولې علاقې نه د مالکنډ غرونو پراته دي او بر رانیزي د مالکنډه پورته پراته دي، دخواجه زو ځینې څانګې په برسوات کښې استوګن دي. د دې ښاخ یوه څانګه ملي زي په دیر کښې اوسېږي.

سوات یو ښکلی ځای ؤ، خو د یوسفزیو د کورنیو جنګونو له کبله لکه خوشحال خان چې وایئ یو وران رباط ته یې جوړ شوی ؤ، خو میاګل سوات عبدالودود صاحب چې د شلمې صدۍ په اوایلو کښې دلته حکمران شو، هغه سوات بیا ښه ودان کړو.

د میاګل صاحب د کورنۍ حال داسې دی چې وایئ: په برسوات شامیزي قبیله کښې عبدالواحد نومی سړی او سېده چې په قام سایلی قندهاری د مومند و د علاقې سره کمرنه راغلي وو. د ده کره غالباً په ۱۷۸۴ع کښې یو هلک پیدا شو، چې نوم یې عبدالغفور

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښودی شو. دغه هلك يو نامتو شخصيت، عابد، زاهد جوړ شواو د سوات په باباجي مشهور شو، څوك وړته د سوات اخون صاحب او څوك وړته د سېدو غوث هم وايي. سوات صاحب ابتدايئ تعليم د خپل پلار سره کړی ؤ او د نوړې لوړې زده کړې د پاره د مردان علاقې ته وړغی او څه موده يې په ګجرو ګړيه کښې د عالمانو سره تېره کړه او علم دين يې حاصل کړو، بيا څوکنو ته وړغی او هلته يې د دينی پوهې زده کړه وکړه، بيا د روحاني تعليم او فيض د پاره د شيخ رحمکار کاکا صاحب په زيارت کښې يې چله وکړه او وړوسته د پېښوړ د حضرت جي بابا په خدمت کښې حاضر شواو د هغه نه يې فيض حاصل کړو، د هغې نه وړ وسته د صوابۍ تور ډېرې ته وړغی د مولانا محمد شعيب صاحب (رح) نه يې لاس نيوی وکړو او بيا ـ څلوېښت کاله پس خپل کلي سوات ته راغی او په سيپل باندې نوي کلي سوات کښې ډېره شواو بيا يې د نيکي خېلو په قام کښې واده هم وکړواو وړوسته بيا په مستقل ډول په سېدو کښې استوګن شو.

اخون صاحب د خپلې زمانې يو پرهېزګار، متقی او ستر مجاهد شخص ؤ او د سيکانو سره يې غزاګانې کړې دي او د سيد احمد شهيد بريلوي او د سيد اسمٰعيل شهيد ټينګ ـ

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری ؤ او بیا یې د پیرنګیانو د زورکیر حکومت هم ډېره سخته دښمني وکړه او ډېرې غزاګانې ورسره کړې دي، او هغه یو روحاني پیر او بزرګ ؤ نو ډېر ماذونان او مریدان یې لکه، لوی مجاهد ملا نجم الدین اخونزاده د هډې صاحب، د - مومندو دلبنکر مشر، او ملا پیوند صاحب سید، دوزیرستان ستر مجاهد او ملا همزالله صاحب سید، د تګاو ملا صاحب، دغزني ملا مشك عالم صاحب، د موسیئي اخونزاده صاحب او نور ستر شخصیتونه د سوات صاحب مریدان، اخلاصمندان او ماذونان وو.

سوات صاحب به غالباً په ۱۸۷۷ع کال کښې وفات شوی وي د هغه د وفات نه پس سیدعبدالجبارشاه د ستانه[*] د سوات حکمران شو، خو وروسته د سوات صاحب نمسي شېرخان او میاګل عبدالودود په اتفاق شول او عبدالجبارشاه یې په مقابل کښې ماتې وخوړه او میاګل عبدالودود په کبل کښې په ۱۹۱۷ع کال کښې د سوات بادشاه انتخاب شو، انګریزي حکومت میاګل صاحب په ۱۹۲۶ع کښې د سوات والي ومنلو.

میاګل عبدالودود صاحب یو غیرمعمولی سړی نه ؤ بلکه منظم شخص ؤ او د مملکت د اداري قابلیت یې لرلو.

آخر په ۱۹۴۹ع کال کښې یې د سوات د حکمرانۍ اختیارات

[*] "ستانه"

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل زوی شهزاده عبدالحق جهانزیب ته پخپله رضا وسپارلو او صفه هم ښه لایق، قابل او تعلیم یافته شخص ؤ، ده په سیدو شریف کښې یو ډگري کالج په نوم جوړ کړی دی او په سوات کښې یې ابتدائی تعلیم وړیا رایج کړو. وروسته د پاکستان د جوړېدو نه څه موده پس چې ریاستونه له منځه لاړل، د سوات دیر ریاستونه هم د صدر محمد ایوب خان په وخت کښې لرې کړی شول او دغه علاقې په سرحدي صوبه کښې شاملې کړی شوې او اوس د سوات شهزاده جهانزیب ته اعزازی د میجرجنرال خطاب ورکړی شوی دی. او په سوات کښې اوسیږي.

دیر:

لکه چې ویل شوی دی دیر کښې یوسفزی قبیلې د اکوزو څانگې د خواجه زي ملیزي اوسیږي.

د دیر علاقه اکثره غرېزه ده، په نمرخاته کښې یې د سوات ریاست، قطب په نمرخاته کښې یې گلگت او کشمیر واقع دی روغ په قطب یې چترال او قطب قبلې ته یې د افغانستان برید لگېدلی دی، او د قبلې پلو یې باجوړ او سویل ته یې مالکنډ دی. رقبه یې ویلی شي چې د رې زره (۳۰۰۰) مربع میله ده، د دې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاقې مشهور سیند پنجکوړه دی، چې په پښتوانې تاریخ کښې د ګوړي شهرت لري.

د دې علاقې اولس په غالباً لبزو د پر د شپږ[۶] او ولکو[۷] تنو په منځ کښې وي. دا منطقه د خپل طبیعي محل وقوع په لحاظ د ډېر سیاسي اهمیت حامله ده. د دې ریاست د حکمران ټبر باني ملا الیاس صاحب نومی سړی ؤ چې د خپل زهد او تقوی په وجه د اخون بابا په نامه مشهور ؤ او په ملیزو کښې د پاینده خېلو په ذیله کښې ؤ، ده په لسمه هجري صدۍ کښې خپله ګدۍ نشیني په حکومت بدله کړه او په دیر کښې یې د دیر ریاستي حکومت بُنیاد کېښود، او غلام خان[۱] د دیر خان شو. د ده نه پس اقتدار قاسم خان ته ورسید، (خوکېرو لیکلي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ) دا سړی د خپل وخت د ډېر مقتدر حکمران

---

(۱): خوکېرو د خپل کتاب پټهان په ۵۳۶ مخ کښې د الفسټن په قول وائي چې لومړی حکمران د دیر اسمٰعیل خان ؤ چې د خوشحال خان خټک معاصر ؤ، او له هغه سره یې ملاقات هم شوی ؤ. او بل وائي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ، خود جندول خان اثاب الدین خان وېلي چې الیاس بابا د ابراهیم بابا او هغه د ابا محمد او هغه د پاینده بابا ځوی وو او د الیاس بابا نه سهیل ضفرخان او غلام خان وو چې د دیر حکمرانه کورنۍ د ضفرخان اولاده ده، د محمد شریف خان نه پس اورنګزیب خان او ورپسې شاه جهان خان نواب شو، او د هغه نه پس خسرو نواب شوو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This page was missing from Original Book, We were unable to find a copy of the book.
Pardon.
Team: Kitaboona

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهور ؤ د دیر نواب شو.

انګریزي حکومت هند، ده ته هم په ۱۹۰۸ع کال کښې دنوابی خطاب ورکړوا و په ۱۹۱۸ع کښې انګریزي حکومت د ده وظیفه سالانه پنځوس زره روپۍ کړه اود دیر نواب شوا و دا خطاب د دوی په کورنۍ کښې موروثي ومنلی شوا و د ده زوی شاه جهان خان يې ولیعهد ومنلو.

بادشاه خان نواب په ۱۹۲۵ع کښې وفات شوا و په ځای يې - شاه جهان نواب شو، خود نوابۍ په معامله ورسره خپل وروړ عالم زیب خان مخالفت پیل کړو. د عالم زیب خان مرسته به دباجوړ بنار خان مرحوم محمد جانخان او د سوات والي میاګل صاحب کولو. دا مخالفت ورو- ورو ډېرشوا و جنګ تري جوړ شو، او عالم زیب خان ماتي وخوړه او د باجوړ د شموزو علاقې ته لاړلو، آخر انګرېزانو مداخله وکړه او د دوی په مینځ کښې يې فیصله داسې وکړه چې عالم زیب خان ته يې پنځه سوه روپۍ (غالبًا چې پنځه سوه وي) د میاشتې وظیفه مقرر کړه او د ریاست دیر د حدودو نه يې بهر کړوا و د مردان په علاقه کښې به اوسېدلو.(۱)

نواب شاه جهان دیو مخصوص مذاق او طبیعت خاوند ؤ او په

---

(۱) خو ماته شهاب الدین د جندول خان ویلي چې دا پنځه زره نه بلکې پنځه سوه روپۍ وې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې شلمه صدۍ کښې د رياست د خلکو په ژوند کښې هيڅ دول بدلون نه تيار نه ؤ. هلته د منظم تعليم هيڅ انتظام نه ؤ.

د پاکستان حکومت د چلې پاليسۍ په اساس دی په اکتوبر ١٩٦٩ع کښې د رياست نه لرې کړ او لاهور ته وليږلی شو او په ځای يې وليعهد خان خسرو نواب مقرر کړی شو.(١)

اوس د دير رياست په سرحدي صوبه کښې گډ کړی شوی دی او يو کمشنري اداره کوي.

د يوسفزو بله مهمه قبيله منډړ ده.

«منډړ»

د منډړو قبيله د مردان په علاقه ان د چملې پورې پرته ده او د چملې نمرخاته اباسيند، قبلې ته يې يوسفزي قطب ته يې بونيرا و په سويل مهابڼ دی.

دا علاقه يوه دره ده، ميداني علاقه يې لږه ده او ځمکه يې هواواره نه ده غريزه ده. دا علاقه وروسته د سوات سره

---

(١) د نواب شاه‌جهان سره يې د هغه زوی شهاب الدين خان د جندول خان هم د جندول نه لاهور ته فرار کړو، نواب صاحب شپږ دېرش (٣٦) کاله نواب ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وتړلې شوه. دامېلې مشهورجنګ په ۱۸۶۳ع کښې په دې علاقه کښې شوی دی او دا علاقه د مندړ قبیلې مرکز دی. دچملې نه سویل ته د صوابۍ علاقه ده او په دغه ټوله علاقه د مندړ قبیله پرته ده.

دمندړوخانګې

د مندړ درې زامن وو، چې منوړ، خضرا ورځړ بنومونه یې وو.

د منوړ هم دوه زامن وو، (۱) عثمان (۲) اتمان ؤ. د عثمان هم دوه زامن وو، (۱) کمال (۲) امان ؤ. دکمال اولاد ته کمال زي ویلې شي او پخپلو کښې هم په دوو خانګو وېش دي، چې یوه خانګه یې مشران زي او بله کشران زي بلل کیږي (د طوروخانان په مشران زوکښې دي.) او د د هوتي مردان خانان په کشران زوکښې دي.) په کشران زي کښې اکوزي هوګډ دي چې د عنایت خان د د ربې بنځې اولاده ده او په معیاروکښې استوګن دي. د وتمان اولاد هم دوه بناخه ده. یوه یې اکازي، کنازي او علي زي دی، دوی ته وتمان نامه هم ویلې شي او دا خلک دا باسیند په غاړه د مهابڼ په سویل پراته دي، توپی، مینی، کوټه، مرغز د وی په علاقه کښې مشهور کلي دي. او په دویم بناخ کښې یې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدو اولاده ده چې دوی دوتمان نه په قنبله پراته دي او د دوی د ذېلې ښاخونه په دې ډول دي:

اول - اباخېل: په کونډه، زیده، هنداو شامنصور کښې.

دویم - عمرخېل: په کالا، دره، صوابۍ، مانیرۍ کښې او میراحمد خېل په پنجتار، ډاګۍ، توتالۍ، باچا او بام خېل کښې استوګن دي.

«رځړ»

رځړ: داڅپه په پښتونخوانکو وېش ده: مانی زي، ملك زي اکوزي، خضرزي او محمودزي.

مانی زي: په ډاګۍ، ترلاندۍ، ترکۍ، پرمولۍ او د ینا کښې.

ملکزي: په یارحسین، شېردره او یعقوبۍ کښې استوګن

اکوزي: په دوبیانو، سره چینه او اسمعیلا کښې.

خضرزي: په شیوه، کالوخان او شېره غوندۍ کښې او محمودزي یا مامون زي په نوي کلي، شیخ جانا، سوتا او نارنجي کښې پراته دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ترکاڼي»

اخون درویزه لیکلي چې د شیخا یاخاڼي د وه ښځې وې یوه یې «مرجانه» او بله «بسو» نومیدله. د مرجانې زامن یوسف او منده وو او د بسو زوی ترکاڼي دي چې اوس په باجوړ او نورو ځایونو کښې پراته دي او په لویه کښې (۱) ماموند، (۲) سالارزي دي. خو ځینې لیکي چې سالارزي د ماموند زوی دی او نور د برزي او خېلونه دي چې محکښې یې یاد ونه شو ده:

«باجوړ»

د باجوړ علاقه په اندازاً څه پنځه ویشت (۲۵) میله اوږده او شل (۲۰) میله پلنه وي. د دې علاقې قطب ته د پنجکوړې سیند دی، قبلې ته یې د کونړ علاقه افغانستان دی او نمرخاته ته یې اتمانخېل دي، او جنوب ته یې د مومندو علاقه ده. د باجوړ علاقه په پنځو برخو ویشلې شوې ده:

(۱) چارمنګ (۲) بابوقره (۳) سورکمر (۴) رود (۵) د ماموند علاقه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جندول د پنجکوړې د سیند او باجوړ تر منځه پروت دی ،
دا دره تقریباً اته (۸) میله اوږده ده او څلور میله پلنه ده .
د جندول د پر نامتو حکران خان عمراخان د امان خان زوی
د فیض طلب خان نمسی و . د پلار د مرګ نه پس د عمراخان
او د وروړ شیرعالم خان ترمنځه په اقتدار ورانی راغی او جګړې
ونښتې او عمراخان کامیاب شو(۱) ، او تر ۱۸۸۲ع پورې یې د جندول
او خوا وشا علاقې ونیولې او په ۱۸۸۰ع کښې یې د دیر نواب محمد
شریف خان ته ماتې ورکړه اخر انګریزان د شریف خان سره و
دریدل او په ۱۸۹۵ع کښې عمراخان مات شو او کابل افغانستان ته
وتښتېد او هلته د امیر عبدالرحمان خان سره دېره شو او هم هلته
مړ شو . او په همدغه کال د (۱۸۹۵ع) کښې د مالکنډ ایجنسي هم
انګریزانو جوړه کړه او د هند د مرکزي حکومت ماتحت وه ، خو په
۱۹۰۱ع کښې چې څه وخت سرحدي صوبه جوړه شوه ، نو دا ایجنسي
په هغې صوبې ورتړلې شوه او اوس د پاکستان د جوړېدو نه پس
هم د سرحدي صوبې سره ده .

---

(۱) د جندول خانان په مست خېلو مشهور دی ، یوه د فیض طلب خان کورنۍ ده چې
عمراخان هم له دې کورنۍ څخه و ، او بله غفارخېل دی ، چې د شاهي خانان و .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«کیکیاني»

داقبیله د خپلې مور په نامه مشهوره ده. روایات داسې دي چې د شېخا د مرجانه بنځې نه دوه زامن وو چې یوېې «مند» چې اولاده یې یوسفزي او مندړ دي او د بل زوی نامه یې «مکه» ؤ او د ده یوه لور وه چې په زیرک نومې سړي واده وه، اولاده یې په کیکیاڼي مشهوره ده.

کیکیاڼي د پېښور په ضلع د واره کښې استوګن دي.

«غوریاخېل»

د روایاتوله مخې د کُند د ویم زوی غوري یا ابراهیم ؤ، چې اولاده یې په غوریاخېل یادیږي.

د غوري زامن: دولت یار، خلیل، زېراني، ملاګوری دی ملاګوری، متبنی، دی.

د دولت یار دوه زامن وو، (۱) مهمند یا مومند (۲) داؤدزی.

د مومند یا مهمند هغه اولاد دې ته چې په سمه یعنې پېښور کښې پراته دي، هغوی ته کوز مومند وایي، او هغه چې په غزیزه علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

استوګن دي هغه په برمومند يا ديږي او دا دواړه يوشئ دي خو پردي حکومت پرې راغلی او سياسي پوړې او بند بزونه جوړ شوي دي ، نو دا دوه وروڼه هم سره بېل شوي او د وړوکي عزيزو له هغه ېخوانی نږديکت نه دی پاتې شوی.

برمومند د کابل او کونړ سيند په د واړو غاړو د ننګرهار په علاقه ، کامه ، ګوشته ، خوږيزو ، چکنور ، لالپوره ، خاص کونړ ، منګوال ، او په نورو ځايونو او په غره کښې د مېچنې نه نيولې د کوهټي تاراتو پورې او په سارهٔ د ناوګه نه نيولې تر لالپورې پراته دي چې مشهور ځايونه يې ګنداو ، پنډيالي ، دا ننشکول ، وتمانزي ، د وېزي ، مېټي کوهي خا نزادګان ، بهډ منه ، شبتا ، طورخواه ، سپينکی تنګی ، د خوږيزو علاقه ، ګونګ ، سم غابنی ، وچه جوړ کاټ ، ورسک ، خاپېک ګور ، ګدای تنګی ، خنا ورچينه ، مزرينه ، اتا جوړ ، احدکور ونه بخشی کور ، جمعه خېل او قوطی دي . د کړټی او خاپښی مشهور - غابني هم د مومندو په علاقه کښې دي ، او ايله زي غرې مشهور غر دی . د مومندو د علاقې نه غرونه تاو دي او ځينې درې هم پکښې شته او څه وبې ځکه هم لږ اکثره خلک للمې کروندې کوي او د کروندې څه ځمکې لږې چې د دوی ګذاره پرې کيږي او اکثره ځوانان يې په مزدورۍ پسې د باندې ملکونو ته ځي ، غريزه علاقه يې پخه ده ، واورې هم پرې کيږي ، خوميداني علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې ګرمه ده.

داؤدزي:

داؤدزو نه په قطب مهمنزي پراته دي او قبله په سویل ترې خلیل دي. دوی د خلیلو نه په شماره کښې ډېر دي د دوی د مهاجرت وخت سم نه دی معلوم، خو ممکن دی چې د مومندو سره راغلي وي، دوی د پېښور په قطبي پلو د کابل سیند د بناخونو په منځ کښې پراته دي او ښه ورداته ځمکه یې په برخه شوې ده.

خلیل:

د خلیلو اوسنۍ علاقه به لږ و ډېر شل میله اوږده او لس میله پلنه وي.

د خلیلو ملکانو ته ارباب ویلی شي، تهکال، سپینه وړه لنډه د دوی مشهور کلي دي.

د دوی ځمکې به مځکښې د باړې نه او به کېدلې، خو اوس د ورسک بند نه نهرونه راوتلي او راغلي دي او د دوی ځمکې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنې ودانې شوې دي.

څوکني:

د اخون درویزه په قول څوکني د خپلو ورونو نه مرور-
شوي وو. او تللي د سپین غره په لمنو کښې یې استوګنه اختیار
کړې وه.

د څوکنو په نمرخاته اپریدي، په سویل یې ورکزي او
قبله په سویل یې (طوري)، دي او قطب ته یې سپین غر دی. دا
خلک د خرمنې په دره او کرمان پراته دي، ښه کلک، جنګیالي او
کارکوُن خلک دي، ښځې نرېتول کار کوي، د باندې تګ را تګ
یې لږ دی. علاقه یې یخه ده نو اکثر جامې یې د ورېد، شړې
نه وي.

د وی ښه اتفاق او سُني مذهب دي. د څوکنو یو کلی په-
پېښور کښې هم شته دی چې د میاعمر صاحب[رح] د زیارت له کبله
ډېر مشهور دی.

زیراني:

د زیرانو ځینې ټبې د تاجکو سره ګډې وډې په ننګرهار کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسیړي او د جلال آباد نه په شمال قبله يې غټ کلی شته دی.

او نور لکه پهار خېل، دولت خېل، احمد خېل او تار خېل د برو مومندو سره کور کلی کوي.[۱]

---

[۱] خو دا ماته نه دی معلوم چې چېرته اوسیږي. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځمند اولاده

د خرشبون یا خیرالدین د یو زوی (کند) د اولادې حال خو څه نا څه ولیکل شو، اوس د هغه د بل زوی (ځمند) د اولادې څه مختصر احوال لیکل کیږي.

ویلې شي چې د ځمند څلور څانګې دي: (۱) خویشکي (۲) کستاني (۳) مهمنزي (۴) تونخي دي. ویل کیږي چې مهمنزي د پخوانه د خابښي خېلو په ډله کښې ور ګډ شوي دي.

د پېښور په استوګنو پښتنو کښې د ځمند په اولاده کښې مهمنزي مهمه قبیله ده، او ور سره بله قبیله د خویشکو ده. ویلې شي چې دا خلک هم پخوا د ارغستان د علاقې سره لګېدلې د پشین په څمکه اوسېدل، خو لکه نورې څنې پښتنانه قبایل چې د ترینو د بد ګذرانه نه تنګ او هجرت ته مجبور شول، دغسې دوی هم د ترینو نه تنګ او راپاڅېدل، څنې خویشکي ملتان ته لاړل او څنې غزني او کابل ته راغلل او څه خلک یې د غور بند په دره کښې آباد شول.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوږشکو قبیلې د بابر سره تعلق ؤ، د مغلی باد شاه بابر په هند باندې د حملې په وخت د هغه په لښکر کښې د پرپښتانه وو، چې د پره برخه یکښې د خوږشکو وه. خوږشکي د خپل یو سردار سلیم خان په مشره د بابر په مرسته د ابراهیم لودي سره په پاني پت کښې جنګېدلي دي، او بابر او د هغه زوی همایون به خوږشکو ته په ډېره سترګه کتل. د خوږشکو د قبیلې څه خلک چې د بابر سره هند ته تللي وو، هغه خلک اوس په افغان قصوره مشهور دي، او د ستلج سیند په دواړو غاړو اوسیږي.

دخوږشکو څنې تپې لکه: بتک زي، حسین زي، شهاین زي مسلماک او کزلاني د قصور نه په قبله پراته دي. او دوی ته بهښوا د برکلي او سید ونکي ویل کېده او څنې تپې لکه: عزیز زي جنوزي، ابراهیم زي او نور چې د قصور نه په نمرخاته دي، هغوی ته به یې د لرکلي او سید ونکي ویل. څه موده پس دا خلک په خپل منځ کښې سره ونښتل او څنې تپې تړې لاړې، په خواجه او ټانډه او هیروال آبادې شوې. دا خلک اوس هم په افغان قصوره مشهور دي، که څه هم دوی نه په پښتو پوهیږي او نه یې لباس د پښتنو په شان دی خو خوږشکي او پښتانه دي.

د خوږشکو څینې خلک په پشین او قندهار کښې هم شته دي او یوه تپه یې په غوربند او څه خلک یې د نوبهار په تحصیل د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی نوبنار په قطب د لنډي سيند په غاړه په خوږشکي نومې ـ
کلي کښې استوګن دي.

د پښتنو مشهور صوفي شاعر «ارزاني» د بايزيد روښان انصاري همعصر ؤ او د روښاني پير ؤ ارزاني د خوږشکو په قبيله د ـ
عزيزي په زيله کښې ؤ.

د خرشبون د بل زوی «کسي» حال داسې دی.

کسي

ويلی شي چې د کاسيانو يولس تپې وې چې مخکښې يادې شوې
دي او شينواري هم پکښې داخلي دي. لکه د پټې خزانې په قول
ويلی شي چې د خرشبون نوره اولاده لکه کند او ځمند چې د
غوري مرغه نه کډې کولو ته مجبور شو او د غزني او کابل په
لور را وکوچېدل او بيا ښکته پېښور ته پسې راغلل، نو د دوی
د بلې څانګې ورونه کاسيان بيرته د سليمان غره ته ورغلل او هم
هلته مېشته شول، خو يوې قبيلې شينواريې د خانبې خېلو سره
کډه را وکړه او د خيبر نه په قطب پلو غرونو يې واړول او
هلته مېشته شول. د دوی علاقه د کابل سيند بنې لور ته د ـ
پېښور او جلال آباد په منځ کښې پرته ده. قبلې ته يې خوګياڼي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جنوب یې سپین غر، په شمال یې د مومند و علاقه او په نمرخاته یې خیبر او ملاکوري دي. د شینوارو څه خلک د د شیخ بابا په دره علی‌نګار او ځاګه کښې د برو مومندو سره، او څه خلک یې د کوټې په شیګل دره، او د کوز کنړ د بوډیالی په «کنډر» نومې کلي کښې استوګن دي.

د شینوارو مشهور تجارتي ځای لنډي کوتل لوارګی دی، څه خلک یې کواټ او کشمیر کښې هم شته.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه طبقه

«غورغشتي قبایل»

دا قبایل د خپل نیکه غورغشت چې د قیس عبدالرشید دویم زوی دی ، په نامه غورغشتي یادیږي .

ویلی شي چې غورغشت د ۳۸۸ ه کلو نو خواو شا لاژوندی ؤ . د غورغشت دري زامن وو ، (۱) دانی (۲) بابی او (۳) مندو په دوی کښې د داني اولاده مهمه ګڼلی شي د داني په اولاد کښې مهمه قبیله د کاکړ وده چې وروسته به یې ذکراو یاد راشي .

بابی : ددې قبیلې خلک په قلات کښې آباد دي او ځنې د کویټې خواو شا هم مېشته دي . د جوناګړ نوابان ددې قبیلې نه وو او په دوی مربوط دي .

مندو : د مندو اولاده په مندوخېل مشهوره ده .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«دغور غښت نسب نامه»

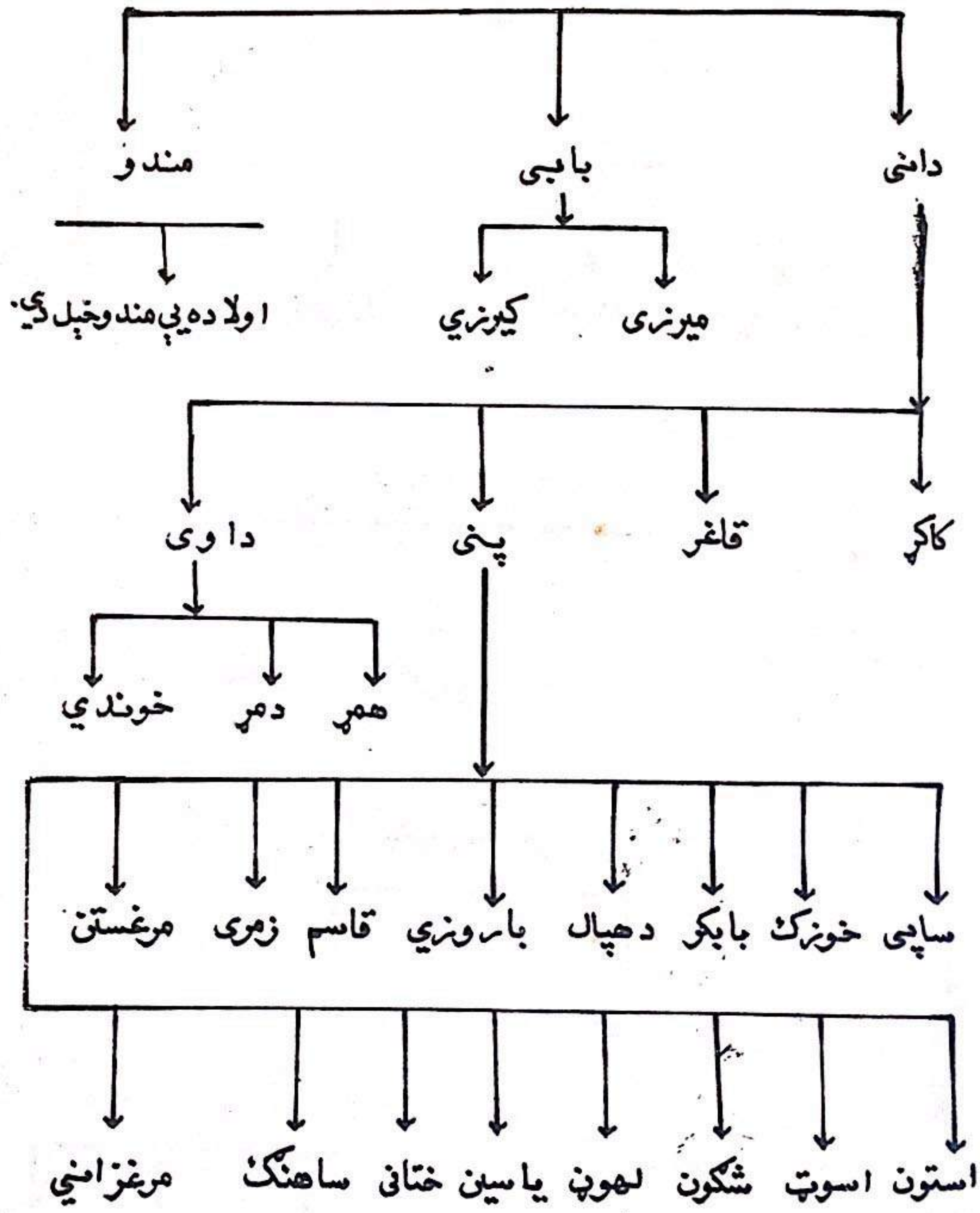

(پاتې په بل مخ کې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

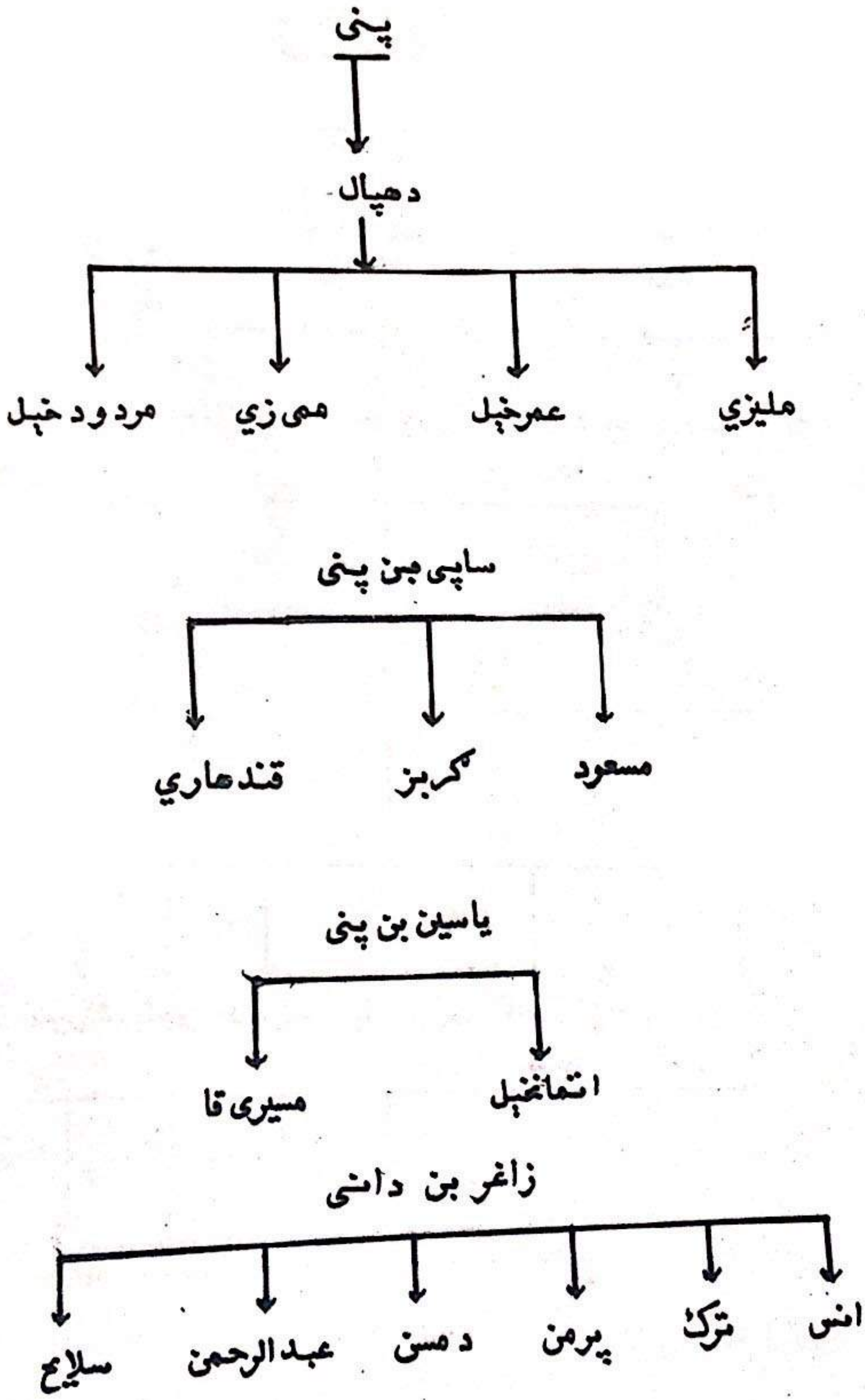

(پاتې په بل مخ کې وګورئ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

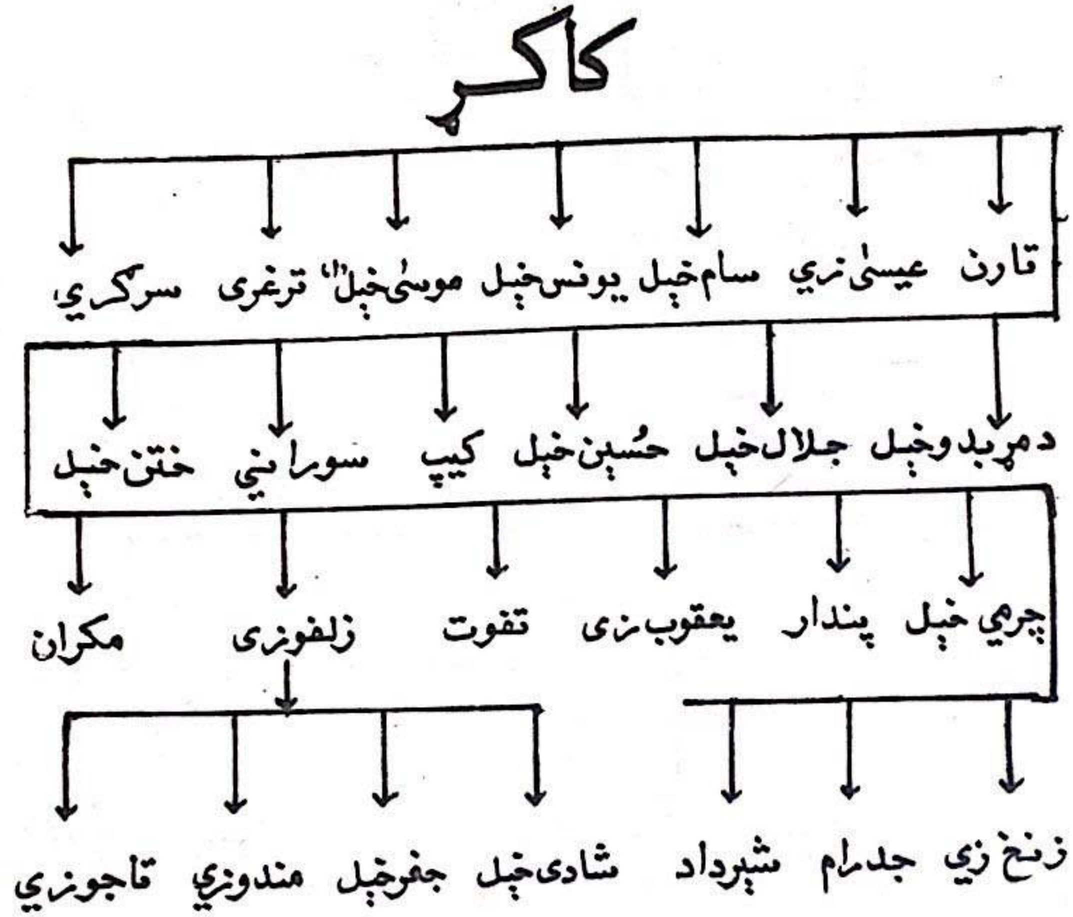

---

(۱) موسی خیل په غزني کښې له اندړ وسره پراته دي.

نوټ: فرملي او سبري هم د کاکړ زامن دي. (وګورئ تذکرهٔ روشن خان ۱۵۳ مخ) تایمني د دکن حیدرآباد حکمرانه کورنۍ هم کاکړ دي (مخ ۲۰۴ خورشید جهان) او بهمني دوتاني دي (تذکرهٔ روشن خان).

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د حسین بن جدرام بن کاکړ بن داني بن غور غښت نه :

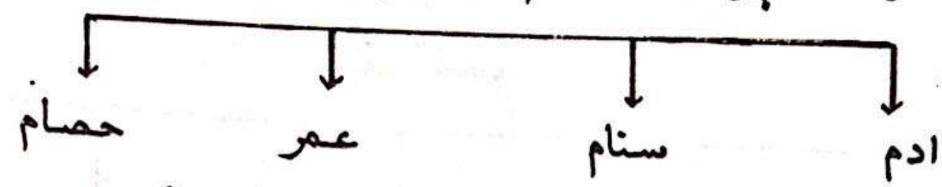

او د بابکر د حسین د ورور بن جدرام بن کاکړ نه:

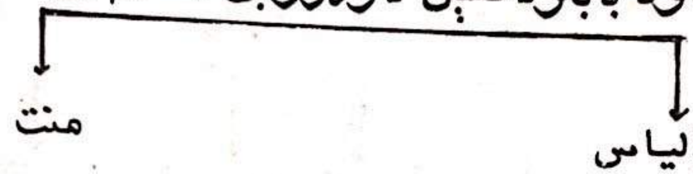

او د یعقوب بن کاکړ نه :

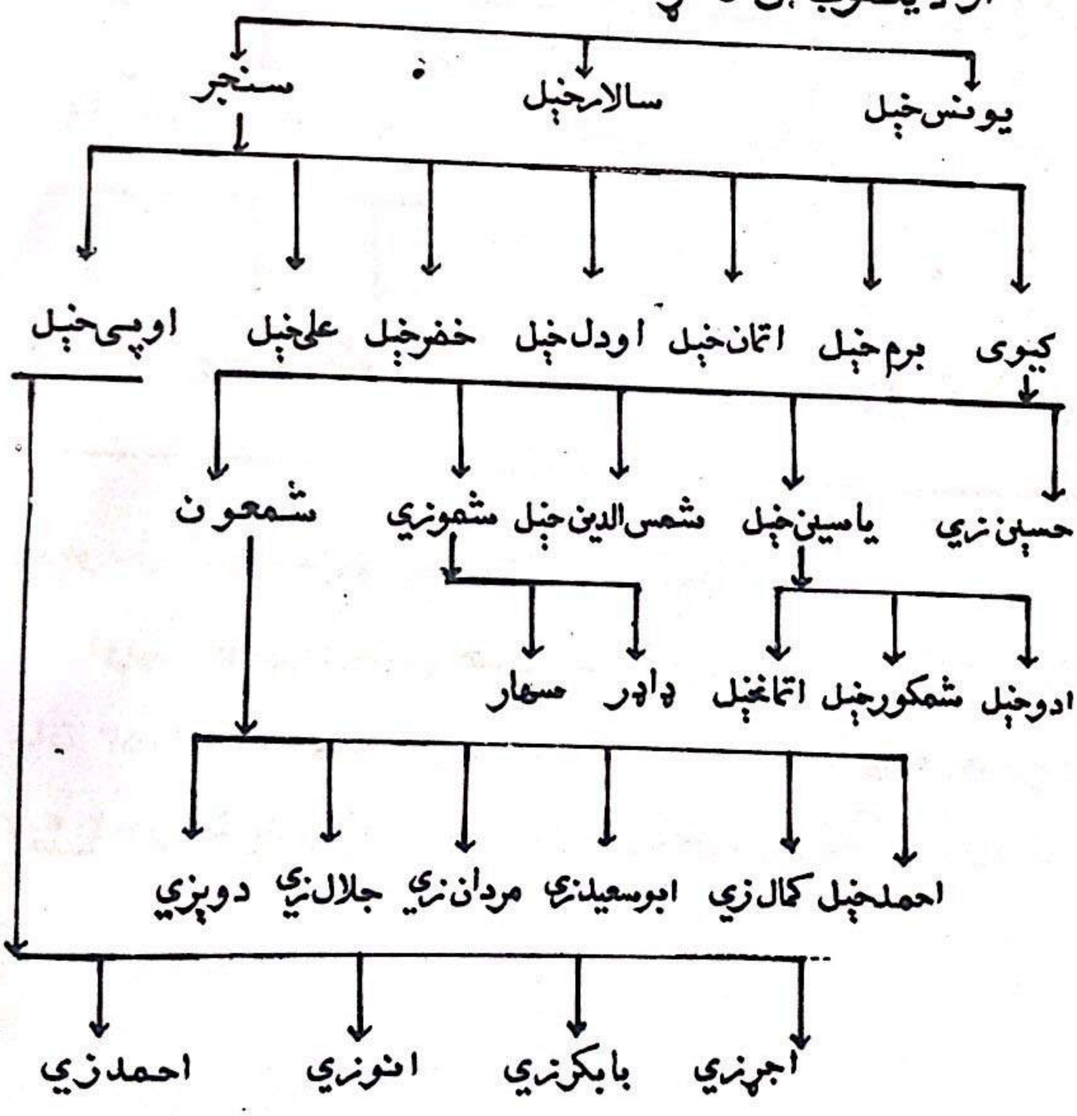

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی خیل بن سنجرنه:

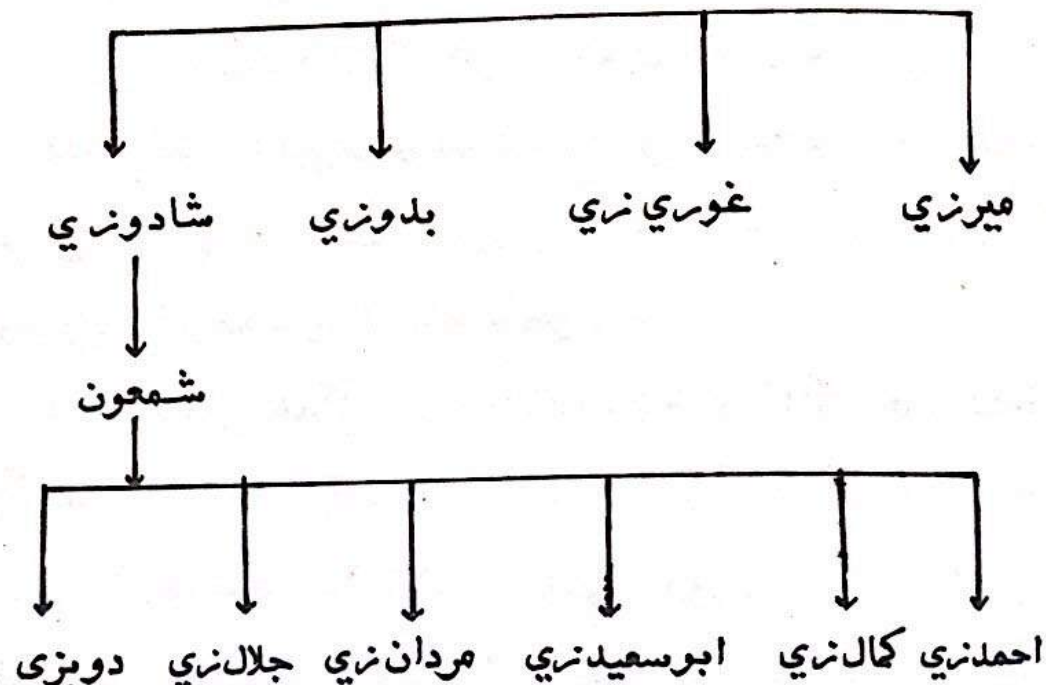

او د بابی بن غورغشت نه:

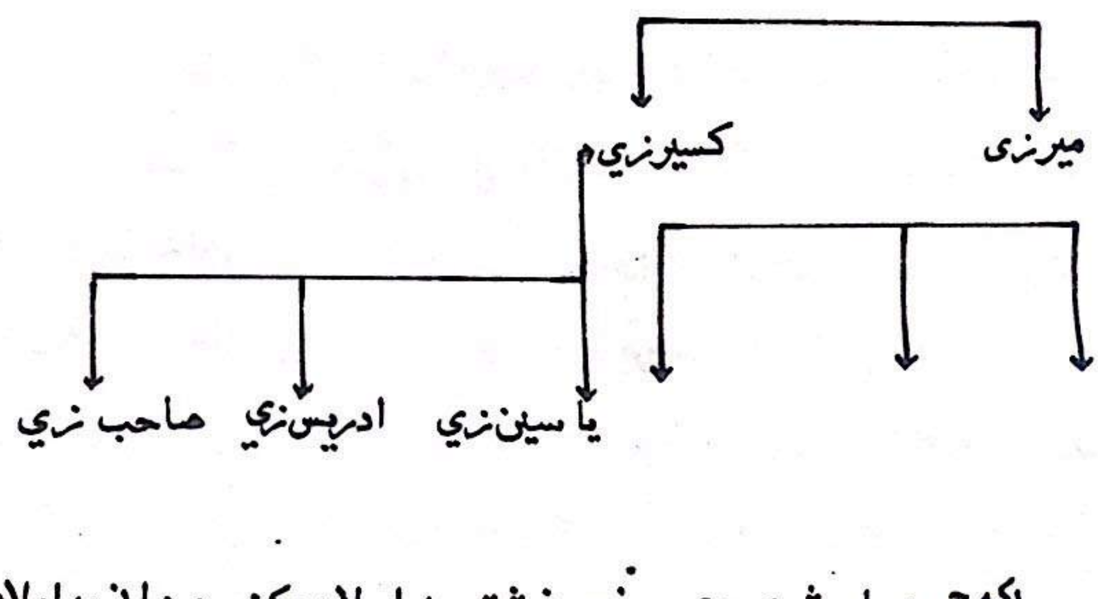

لکه چې ویلی شوي دي د غورغشت په اولاده کښې د داني په اولاد کښې کاکړ مهمه قبیله ده ویلی شي چې د دې قبیلې مورث اعلی کاک نیکه ؤ، چې ډېر ښه سړی ؤ، او د غیاث الدین غوري په زمانه کښې وفات

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شویدی او قبرېي د هرات د جامع جومات په دروازه کښې دی او اوس هم شته دی، او ډېر خلک يې زيارت کوي.

داسې گومان کيږي چې دا قبيله ډېره لويه ده نو دا به - پخواني وي او کاڼ نيکه به ورو ورو سته کوم ښه سرې پکښې پيدا شوی وي. خو په هر حال دغه مشهوره ده.

د کاکړو د وه څانګې دي: داږد سرزخېلو څانګه (۲) سنتيا څانګه ده او د دې د واړو څانګو نه ډېرې څانګې او ذيلې هم جوړې شوې دي. دا خلک د کويټې د وېژن په ځلورواړو - ضلعو کښې پراته دي، څه د هزارې په ضلعه او څه په قندهار او هرات کښې هم شته دی.

د مشرقي پنجاب د کوهانه او خورجه په قصبو کښې او څه په - بلند شهر هو کاکړ استوګن دي، او څه په دکن کښې هم شته دی.

هيبت خان کاکړ چې د خان جهان لودي له پلوه د سمانا حاکم ؤ، او د مخزن افغانی په تاريخ کښې ډېره برخه لري د کاکړو د سنتيا - څانګې سره تعلق لري، او موسیٰ خېل د غزنې په ولايت کښې داندړ سره چې او سيږي. او لوی مجاهد نجم الدّين اخونزاده صاحب د هډې هم موسیٰ خېل ؤ.

ناغر:

ناغر وړه قبيله ده اوس د کسي په ټبر کهترا نو کښې ورګډه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتنو د یو مؤرخ د « صولت افغاني » مؤلف زردادخان -
هم د دې قبیلې غړی دی .

پنړي :

پنړي هم د کاکړو په شان یوه پښتنې قبیله ده ، خوږه قبیله ده .

د پنړوځنې خلک په افغانستان او څه د څوکنو سره نژدې او څه په دکن کښې استوګن دي . په دې قبیله کښې د خانه کور د بارونو په شانګه کښې دی .

نوټ : لکه څنګه چې د خا بني خپلو ټپې مشهورې دي ، دغسې د کاکړو نارې په پښتو موسیقۍ کښې ډېر شهرت لري ، او مرحوم محمدګل نوري دا نارې د یو کتاب په شکل راټولې کړې دي ، او په کابل کښې چاپ شوی . - - - - - - - - - - - - - (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د
"ګدون"
نسب نامه

د شجرو نه ګدون هم د غورغشتو یوه څانګه ده او په وروړه کښې ګدون، موسیٰ خېل او ساپيي سره نژدې دي او نور ورونه يې هم شته دی، خو ګدون د مخکښې نه د خامبني خېلو په ګنډ کښې شامل شوي او د مهاجرت په وخت کښې هم د هغو سره ملګري وو او د شيخ ملي په وېش کښې دغه برخه ځمکه رسېدلې چې اوس پرې پراته دي.

ګدون يا جدون

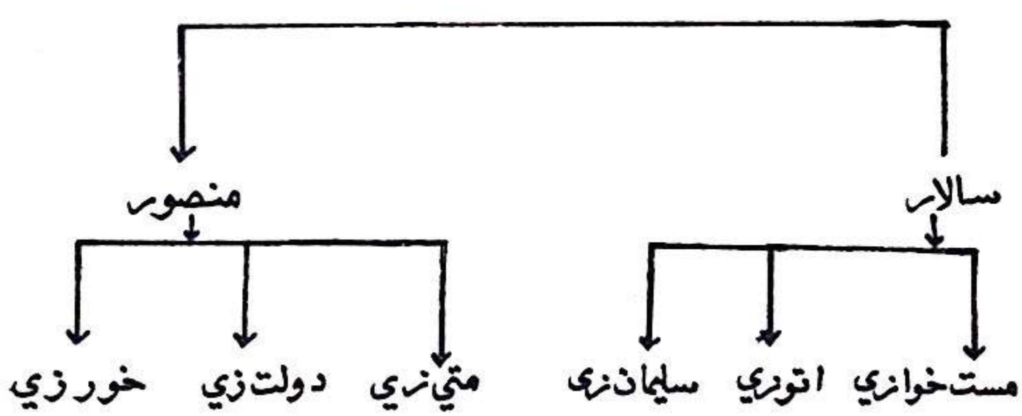

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورزي بن منصور

- شایب زي
- مامازي
- خلیل زي
- امرازي

دولت زي بن منصور

- یعقوب زي
- شان زي
- حسن زي
- بهلول زي

متی زي بن منصور

- الدرزي
  - ولي خیل
  - قاسم خیل
  - شاهي خیل
  - الله داد خیل
  - خواجه رستم کور
  - ادین زي
- عمرزي
  - ګوارزي
  - یعقوب خیل
  - عیسی خیل

اتوزي بن سالار

- عیسی خیل
- عبدالرحیم زي
- محمد خیل

Kitaboona.BlogSpot.Com

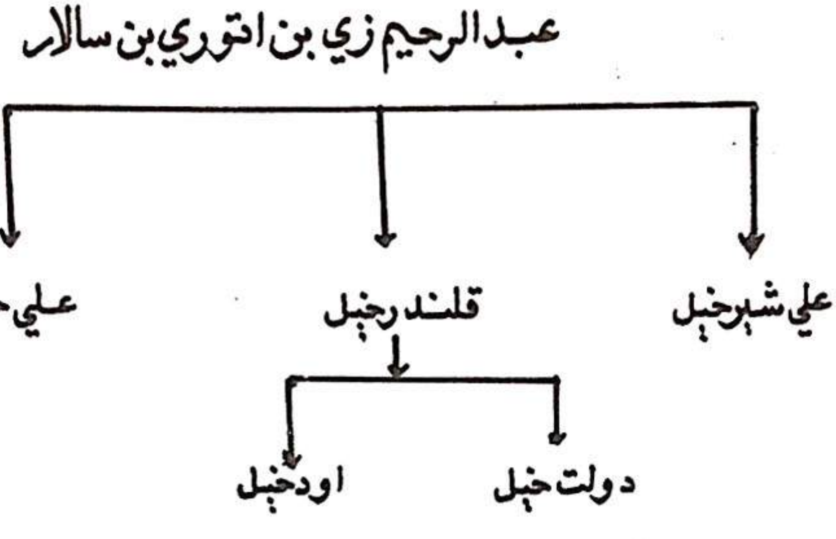

شجره موسیٰ خېل د کاکړ زوی

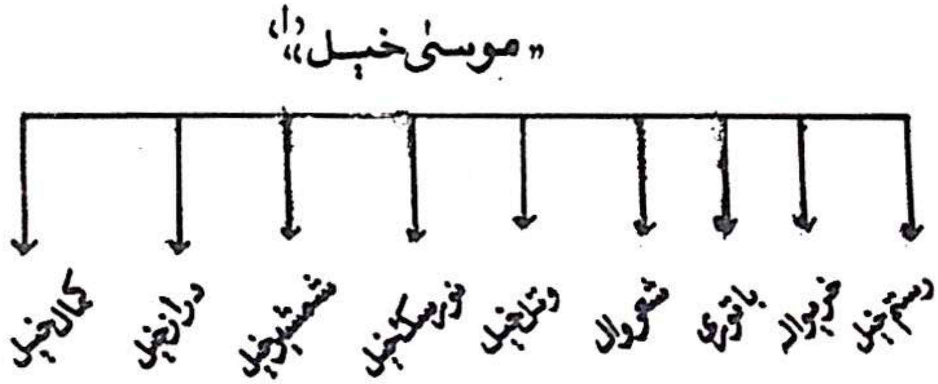

نوټ: دا خلک د غزني په ولایت کښې د انډه او سره اوسيږي ، لوی مجاهد نجم الدین اخونزاده صاحب هم د دې ټپې نه ؤ. (ښتيال)

د شجرو نه چې معلوميږي نوکدون قبایل په دوو څانګو ، سالار او منصور باندې وېش دي ، د سالار د څانګې خلک اکثر د هزارګي په غرونو کښې ان تر اوسه پورې پراته دي . د دوی علاقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پره نر زرخېزه او ودانه علاقه ده او دد ې دوار و څانګو په منځ کښې اکثر بدې هم وې .

ریلی شي چې د ګدون د مورث اعلی نوم اشرف ؤ، وروسته په ګدانه مشهور شو. داخلک د ګدون یا جدون په مهابن ـ غرونو پراته دي اوځه د مردان په علاقه د باینې په کلي کښې هم استوګن دي، لږ څه په کشمیرا و کیمبل پور په علاقه ـ کښې اوسیږي .

په چهچه کښې د غورغشتو کلی د اشرف ګدون آبادکړی ګڼلی شي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

دریمه طبقه:

«بیټني قبائل»

بیټن یا بیټ بن قیس عبدالرشید

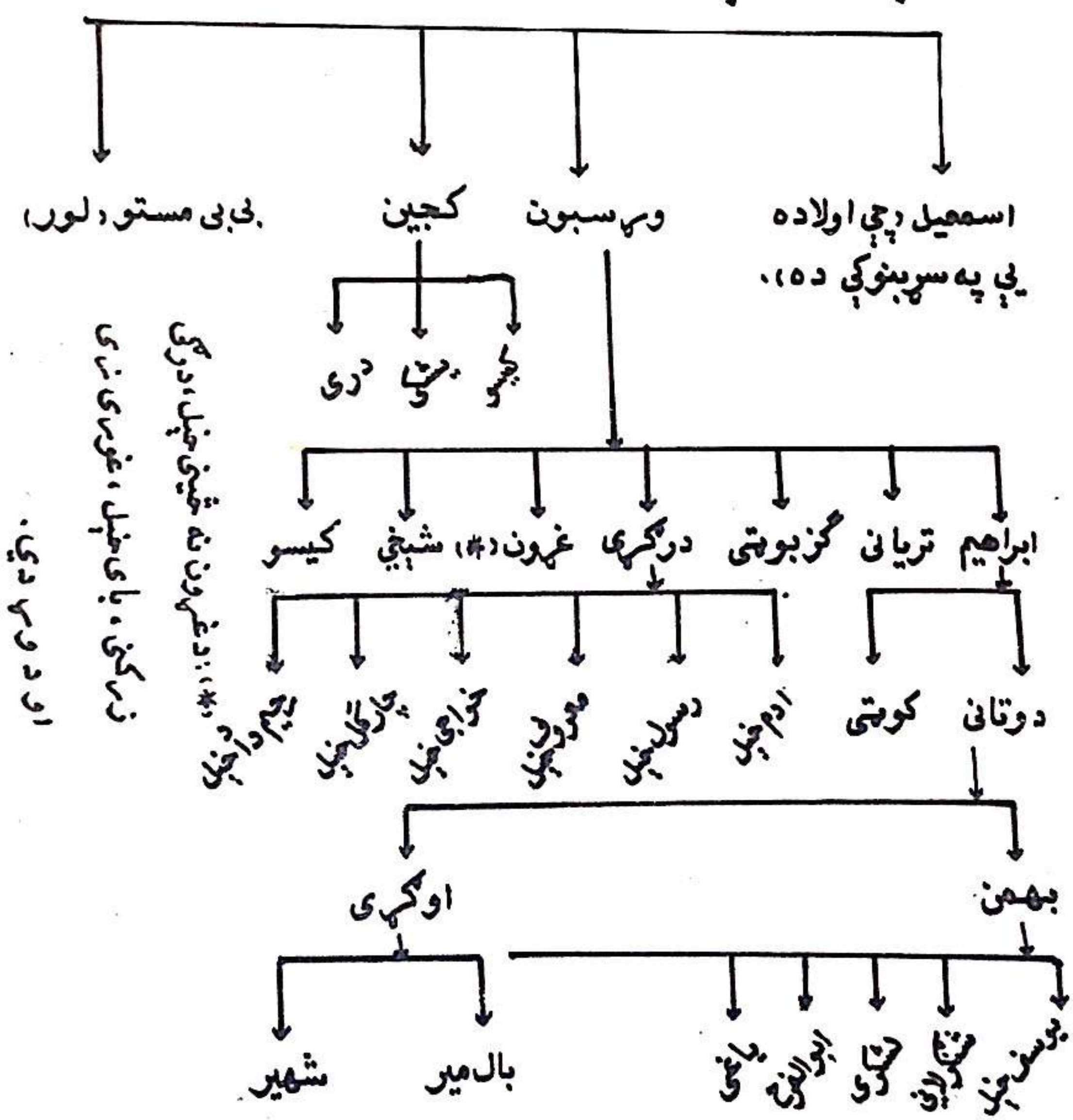

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود شیخي نه: میرباز، اسمعیل صاحب خېل، غرتون، چلاک خېل، فتح خېل، درې پلارې.

د تریانۍ بن ورسبون نه: د مړاو چاکي دي.

د مړ

- ملاخېل
- تاجي خېل
- حيني
- شامنکی
- باتي خېل
- رم
- ديو
- مسيکړی

د چاکي نه

- بیرم
- همداني
- سواتي
- بشوړ
- خاکي
- بتازي

ویلی شي چې بېټن د قیس عبدالرشید زوی دی نوموړی د بېټ نیکه په نامه یادیږي، د تولد او وفات نېټه یې سنه نه ده معلومه خود "پټې خزانې"، په قول چې بېټ نیکه د خرشبون د ژوند په زمانه کښې هم ژوندی ؤ، او خرشبون په ۱۱۴هـ کښې وفات شوی دی، نوبنا په دې شهادت مونږ د بېټ نیکه د مړینې نېټه د څلورمې هجري صدۍ اخري کلونه ګڼلی شو.

بېټ نیکه یو خدای دوست او متقي سړی ؤ او په خپل ژوند کښې یې د عراق او عربستان سفر هم کړی دی، او د هغه ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بنوخلکو د فیض نه یې برخه اخیستې ده او په پښتنو کښې د ولي الله په نامه شهرت لري.

دا مناجات ببړ نیکه ته منسوب دی :

لویه خدایه ، لویه خدایه ستا په مینه په هر ځایه
غوړلي دي درنا وي کښې تول شوي په زارې کښې
دلته دي د غرو لمنې زوبن کړي دي پکښې پلنې
دا وکړي د ډېر کړې خدایه
لویه خدایه ، لویه خدایه

دلته بڼ زوبن او ربل دي و ورکو ړکي دي وربو ږجل ګي
مینه ستا کښې موبن مېشته یو د بل چا په ملګ تله نه یو
هسک او ځمکه نغښته ستا ده د مړو وده هو لتا ده
دا پالنه ستا ده خدایه
لویه خدایه ، لویه خدایه

د ببړ نیکه په اولاده کښې د ورسبون او کجین اولاده ګڼلې شي، او اسمعیل په شروند کښې ببړ نیکه خپل تره سړبن ته ورکړی ؤ. د اسمعیل اولاده په سړبنو کښې ګڼله وده شوې ده.

د ببړ نیکه اولاده لومړی د کوه سلیمان په لړه کښې آباده وه خو څه موده پس د غلجو د لاسه د خپلې سیمې نه بې ځایه شول او د کوه سلیمان په نمرخاته خوا د ګومل رود په غاړه او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانک په حکومېشته شول، او په هندکښې د پښتنو دسلطنت په وخت کښې داخلک د ډېر اقتدار خاوندان وو، او د پښتني سلطنت په فوځونوکښې په ډېر شمیر شامل شوي وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه طبقه:

متوزي قبائل

د روایاتو مطابق بی بی متو د بیټ نیکه لور وه او په شاه حسین غوري واده وه، اولاده یې په متوزي مشهوره ده او مراد تري غلجي او لودي قبائل دي او شجره یې په لاندې ډول لیکلې شوې راغلې دي.

متوزي قبائل په دوو څانګو ویشلې شوي دي (۱) غلجي (۲) لودي.

څلورمه طبقه متوزي قبائل: لومړۍ څانګه غلجي:

«شاه حسین»

(۱) ښځه (بی بی متو) چې د بیټ نیکه لور وه.

(۲) ښځه (مهی) د کاغ دوړ لور وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

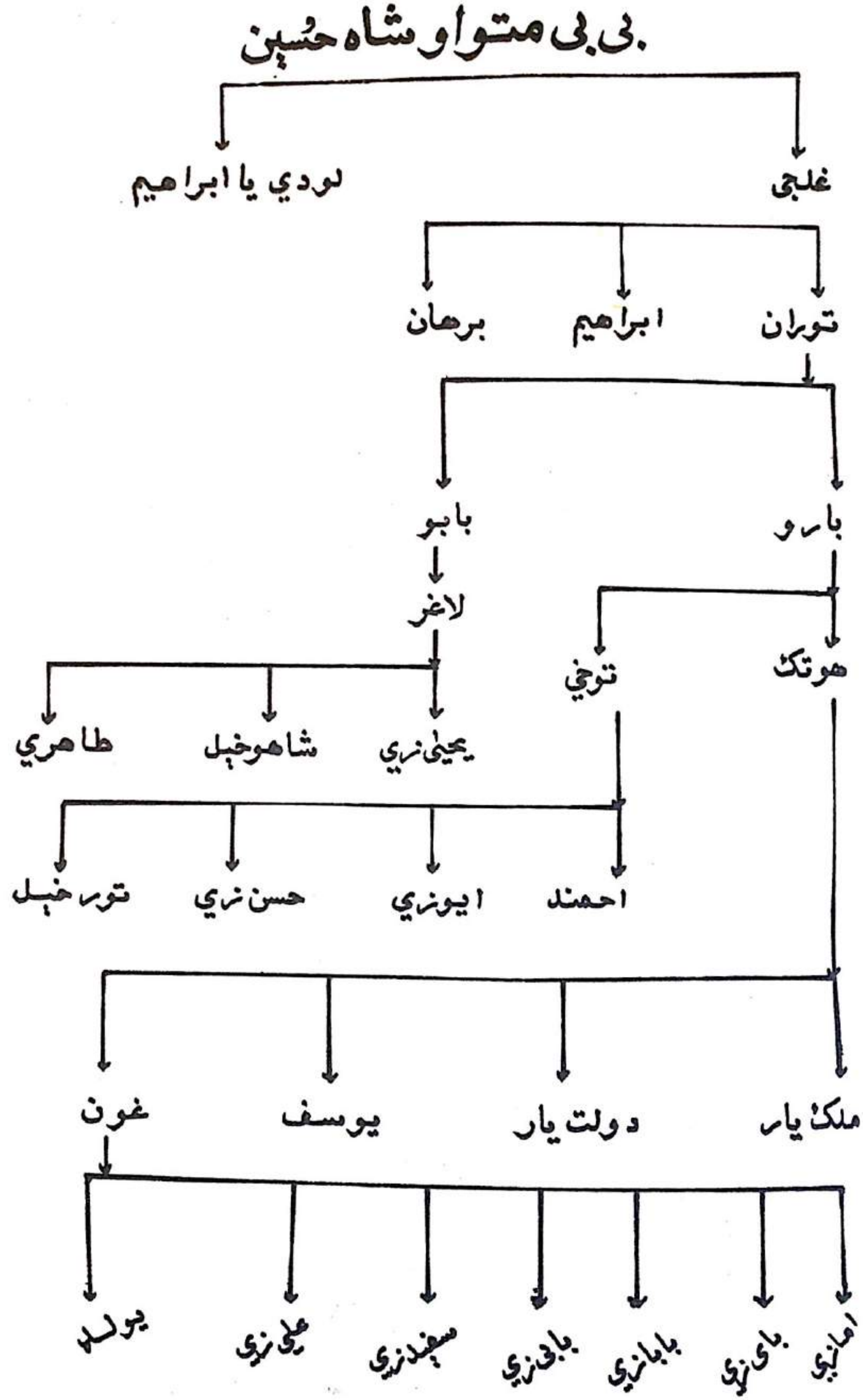

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

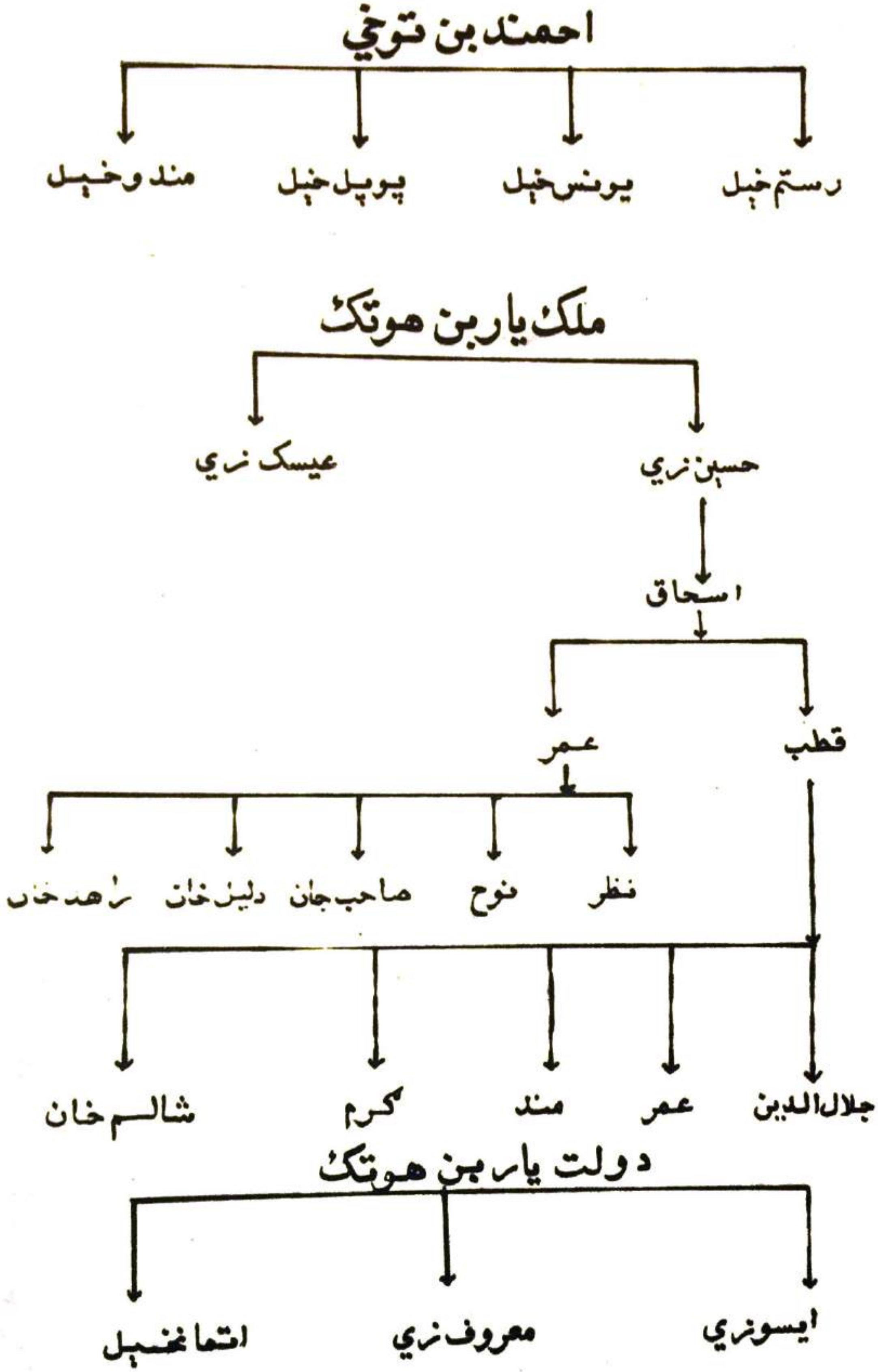

Kitaboona.BlogSpot.Com

يوسف بن هوتک

- ګتمي زي
- ګدين زي
- کندلي زي
- خادي زي
- صديق زي
- عمر زي

نوټ: "۱" هغه غلجو چې د محمد غوري سره هند ته تللي وو په ۱۲۰۶ ع نه تر ۱۲۹۰ ع پورې په هند کښې (۸۴) کاله حکمراني کړې ده. لومړني مؤسس يې جلال الدين فيروز غلجی و چې په ۱۲۰۶ ع کښې يې د کيکاووس د التمش د زوی غلامانو نه حکومت ونيواو وروستنی سړی او بادشاه يې مبارک خان و چې باد شاهي ترې ناصرالدين تغلق ونيوله.

د دغو غلجو دوره (۸۴) کاله وه، او د ميرويس خان هوتک نه چې په ۱۷۰۹ ع کښې يې حکومت نيولی و، او تر ۱۷۳۷ پورې يې حکومت و، څه د دغه غلجو دوره (۲۸) کاله وه. دا پنځه سوه کاله مخکښې خبره وه.

د شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسين زي بن ملک يار بن بارو، بن توران، بن غلجی بن متو او شاه حسين نه

"شالم خان"

- حاجی ميرخان (ميرويس)
- عبدالعزيز
- عبدالقادر
- يحيی خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي میرخان یا (میرویس خان)

بن شالم خان
نه

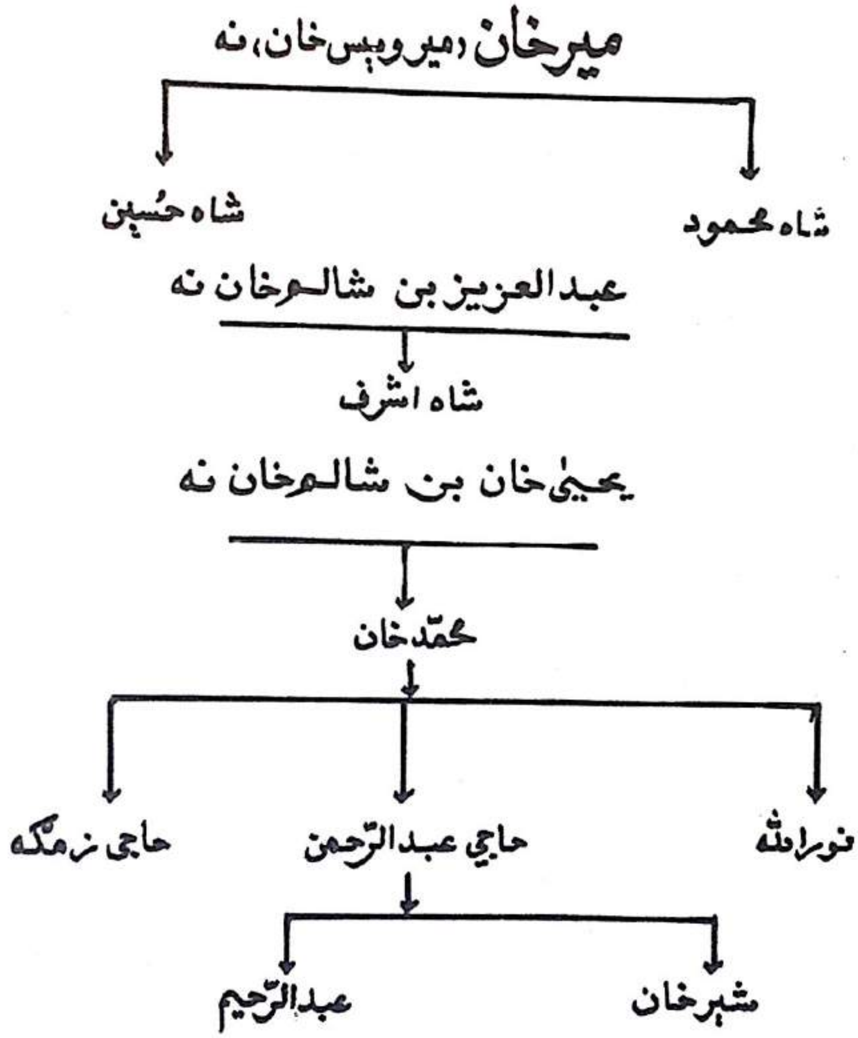

نوټ: د میرویس خان شجره: میرویس خان بن شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسین بن ملک یار بن هوتک بن بارو بن توران بن غلجي بن بی بی متو او شاه حسین.

Kitaboona.BlogSpot.Com

حاجي ميرويس خان:

ميرويس نيکه د پښتنو په تاريخ کښې لوی شخصيت دی او ډېر قدر لري. دی هغه څوک دی چې پښتانه يې سره راغونډ کړل او د قندهار ايراني حاکم ګرګين کړې يې و واژه او پښتانه يې آزاد او خپلواک کړل، دی څلور کاله ژوندی ؤ او بيا مړ شو، پس له مرګه يې ورور عبدالعزيز باد شاه شو، خو د پښتنو په طبعه برابر نه ؤ نو ووژل شو او يا په خپل مرګ مړ شو او په ځای يې د ميرويس خان زوی شاه محمود د پښتنو باد شاه شو، چې د افغانستان نه ورتېر، د ايران نه يې اصفهان هم ونيوه او د پښتنو باد شاهي يې تر ترکيې پورې خوره کړه، څه موده پس هغه مړ شو او په ځای يې د تره عبدالعزيز زوی اشرف د شاه اشرف په نوم د افغانستان او ايران باد شاه شو، خو څه موده پس شاه اشرف ته ايراني لښکر ماتې ورکړه او خپل وطن ته په راتلو مجبور شو، په لاره کښې عبدالله خان بلوڅ و واژه او ايراني لښکرې د نادر افشار په مشرۍ قندهار ته راورسېدلې او شاه حسين چې په قندهار کښې باد شاه ؤ او د ميرويس خان کشر زوی ؤ، ماتې وخوړه، ايرانيانو دی ونيو او په مازندران کښې يې مړ کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې کورنۍ په افغانستان او ايران کښې د ۱۷۰۹ ع تر ۱۷۳۷ ع پورې (۲۸) کاله حکومت کړی او حکمرانه وه او د پښتنو برم يې د نيا ته ښودلی دی.

د دغه حکومت مؤسس مرحوم ميرويس خان د شالم خان زوی و، چې شجره يې دا دول ده:

ميرويس خان د شالم خان زوی او هغه د قطب، هغه د حسين هغه د ملک يار، هغه د هوتک، هغه د بارو، هغه د توران، او هغه د غلجي بن بي بي متو او شاه حسين زوی و چې شجره يې په اووم (۷) پلار غلجي ته رسيږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجي قبائل

(۲) څانګه

"متوزی" اوله څانګه

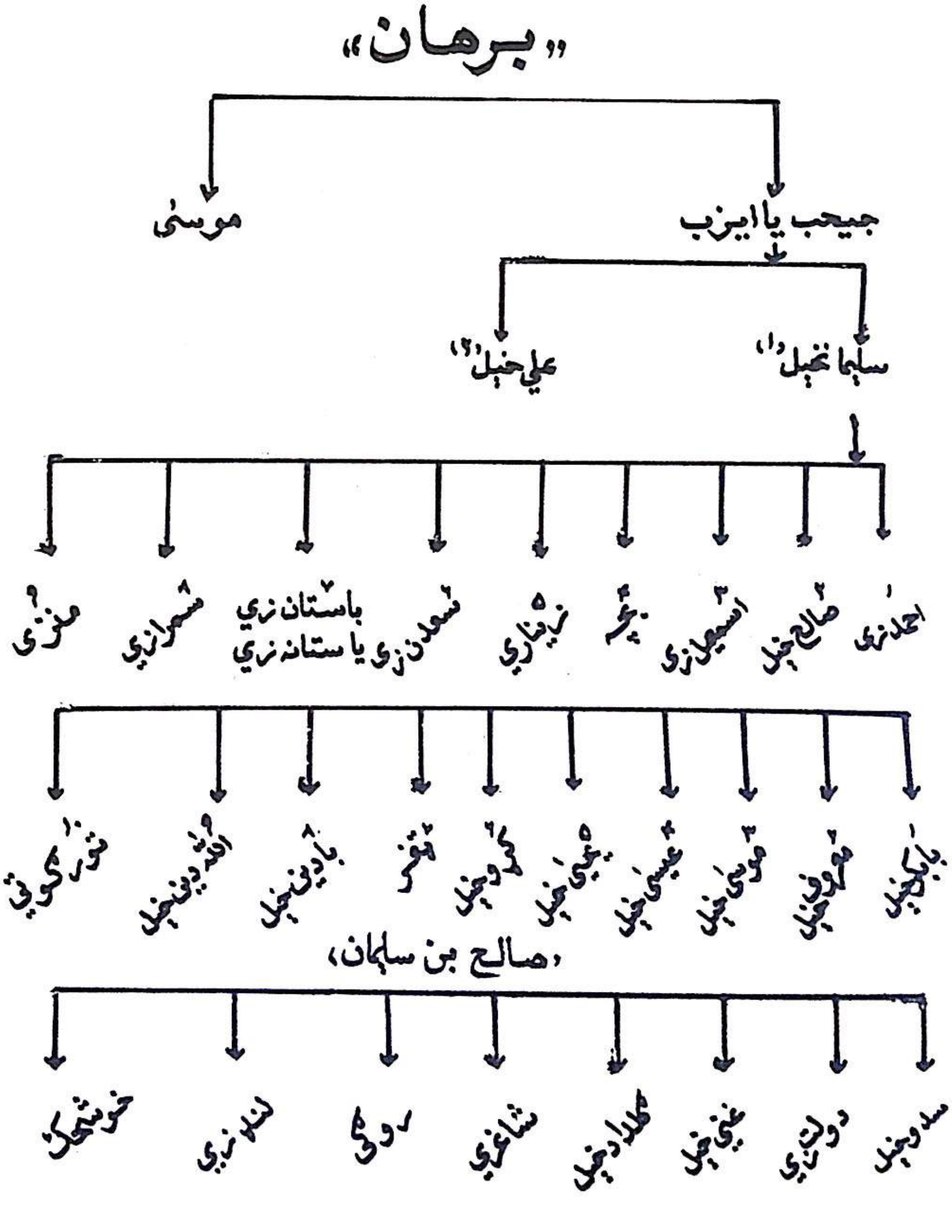

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل زي بن سلیمان

- عبدالرحیم خېل
- سلطان خېل
- داسو

«بچه بن سلیمان»

- قیصر
  - شوزي یا متوري
  - نسوخېل
  - خواجه خېل
  - ګل خېل
  - مشه خېل
  - سرخان خېل
  - ببري
  - ماموزي

ستانه زي یا باستان زي بن سلیمان

- الوزي
- چران زي
- اتوخېل
- چرتي زي
- مغل خېل
- بابکرخېل
- جبارخېل
- قطب خېل
- پیاروخېل
- اتمان خېل
- شېرپای
- جابرخېل
- امیرخېل

«سمرازي بن سلیمان»

- پاینده خېل
- جلال زي
- شاتوري
- دینارخېل
- سلطان خېل
- نیزب خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

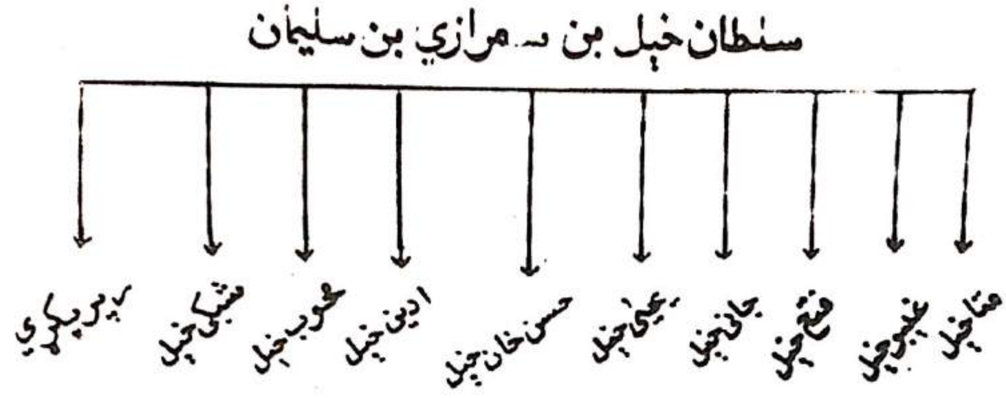

غلجی قبائل:

«متوزی» - اوله ثانکه

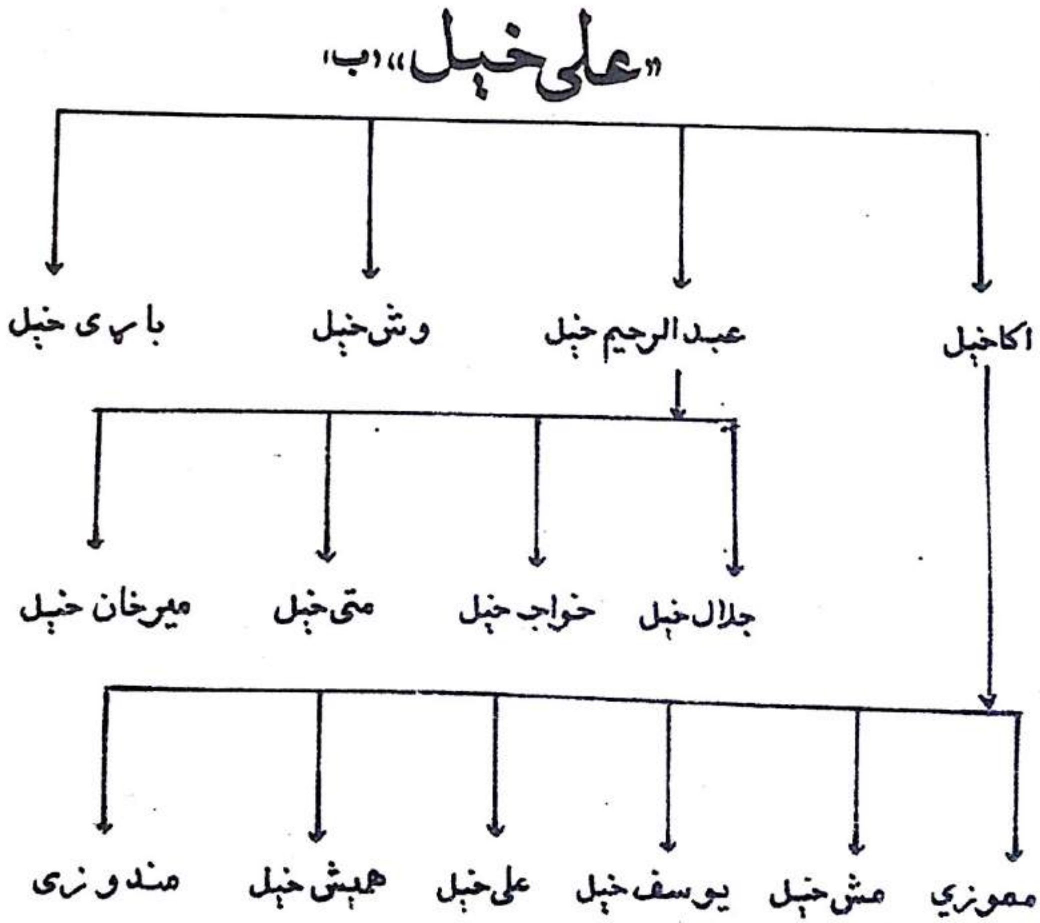

Kitaboona.BlogSpot.Com

«مموزی بن اکاخیل»

- مرعست خیل
- آزاد خیل
- بنځ خیل
- قرا خیل
- دریا خیل
- بنځ نام خیل
- مرزا خیل
- محمد دانی

«مش خیل بن اکاخیل»

- خدی خیل
- جباری خیل
- آدم خیل
- جانو خیل
- احوید خیل

«یوسف خیل بن اکاخیل»

- کریم خیل
- مشی خیل
- نور ورخیل
- آزاد خیل
- کرو خیل

«علی خان خیل بن اکاخیل»

- مرجان خیل
- آزاد خیل
- دور خیل
- کمال خیل
- اعظم خیل

«همیش خیل بن اکا خیل»

- محمد زي
- مقام خیل
- پیرخیل
- خودي خیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«مندوزی بن اکاخیل»

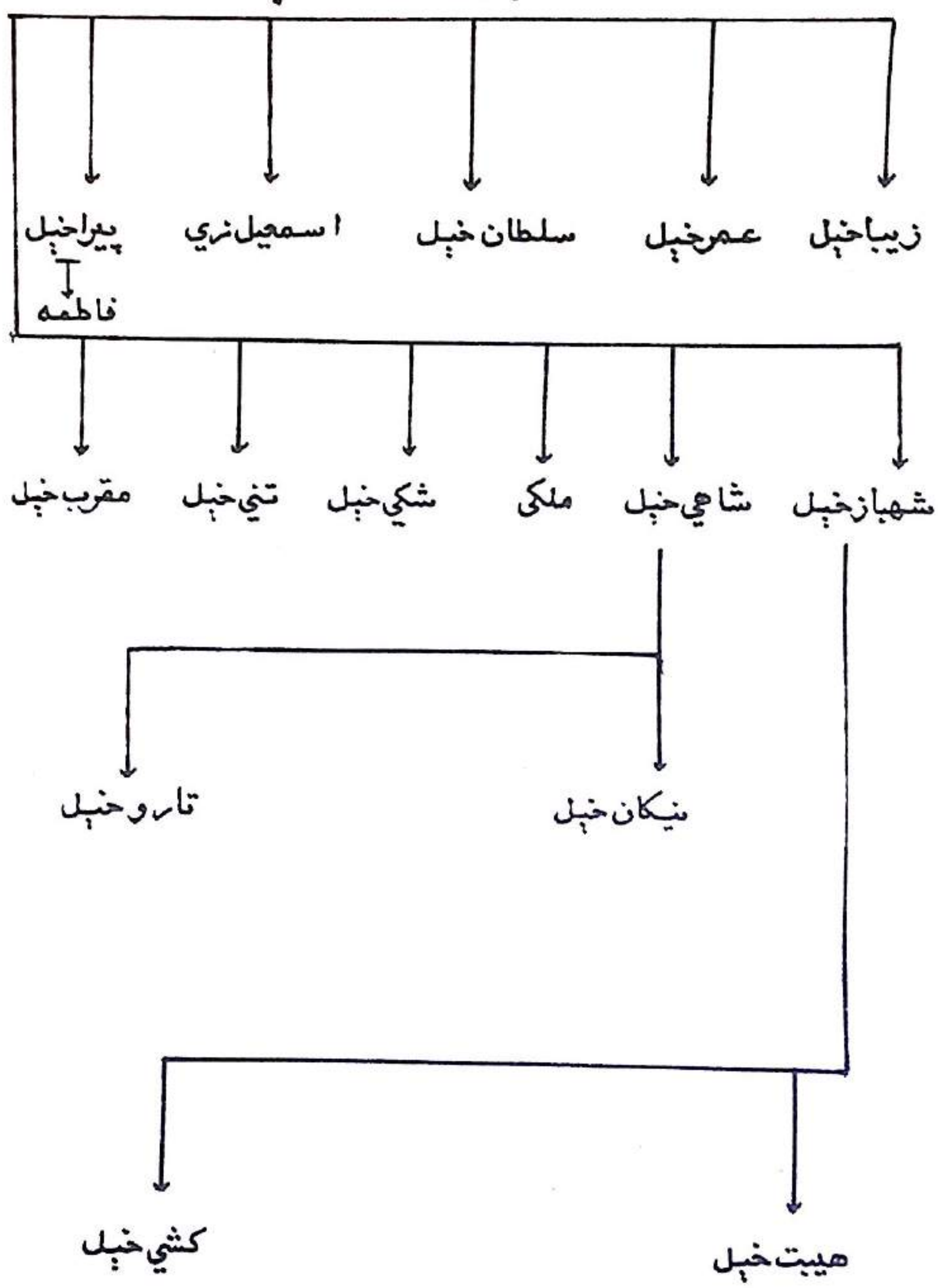

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلځي قبايل:

متوزی - اوله څانګه

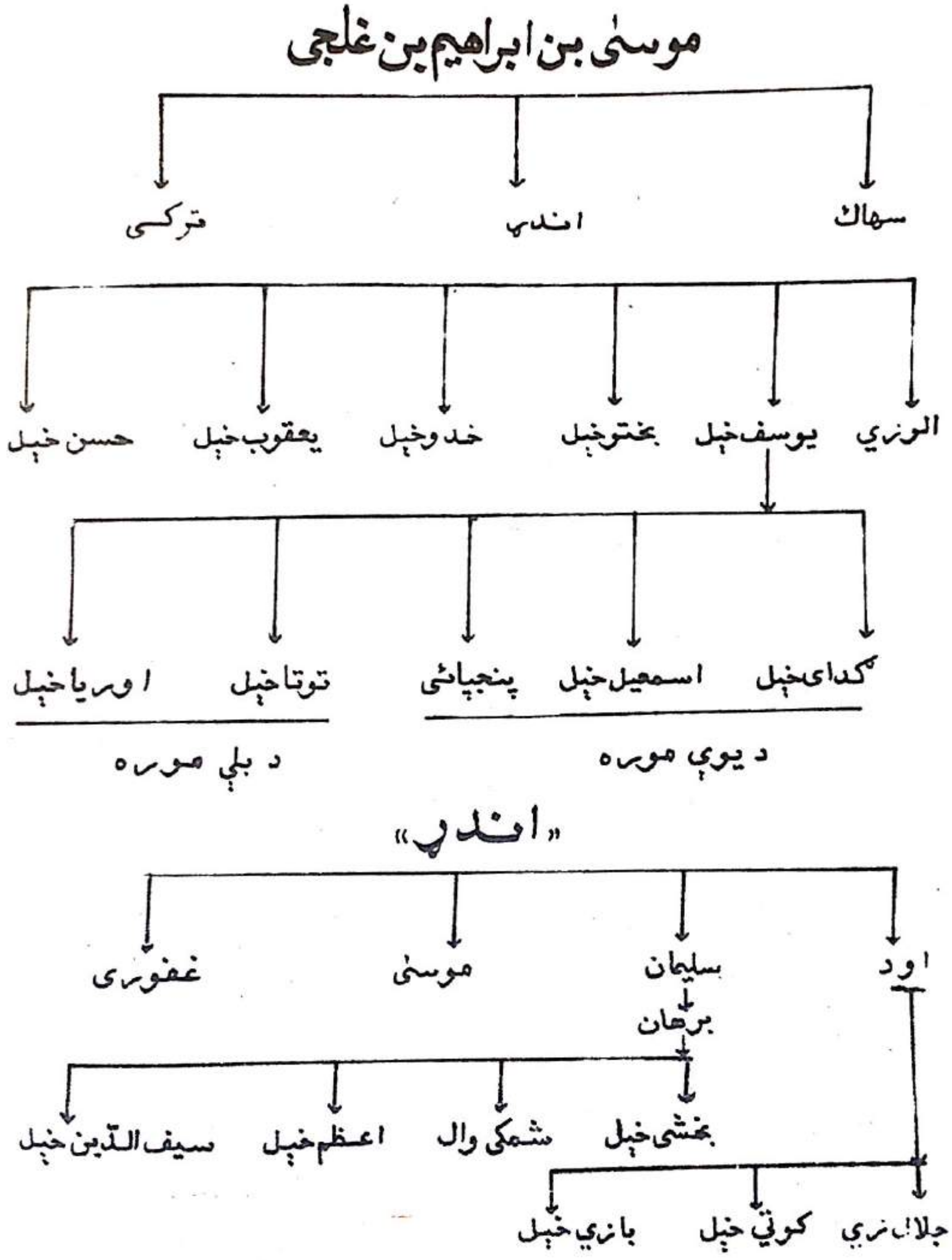

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«موسیٰ بن اندړ»

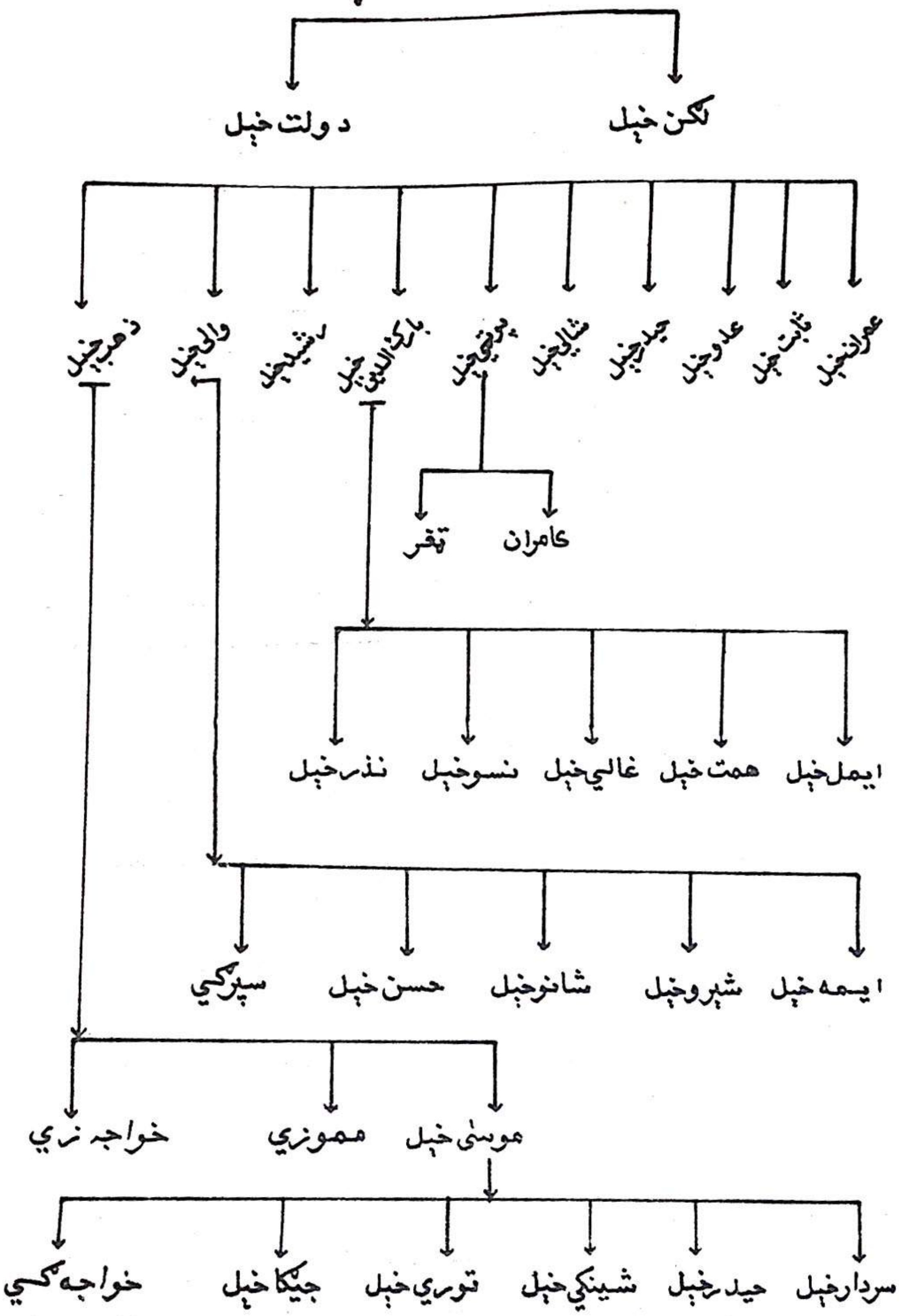

Kitaboona.BlogSpot.Com

«د ولت خېل بن موسى بن اندړ»

- دانا خېل
  - ملدي خېل
  - ياتي لمي
  - مکوال
  - الاخېل
  - تلکوال
- پير خېل
  - بدوان
  - الوخېل
  - هجبخېل
  - شاخوزي
  - بالاني وال
  - خستي
  - فقيري
  - ديلخان
- براهم زي
  - ۱ مماخېل
  - ۲ دري پېلاري
  - ۳ جانېخېل
  - ۴ کمبوخېل
  - ۵ رامي خېل
  - ۶ قلندرخېل
  - ۷ يارو خېل
  - ۸ شمسي خېل
  - ۹ لېوان
  - ۱۰ شاتوري
  - ۱۱ رستم خېل
  - ۱۲ نورصاحب خېل
  - ۱۳ شېرخان خېل
  - ۱۴ مېري
  - ۱۵ کيچي
  - ۱۶ مېري وال

«جلال زى بن اود بن اندړ»

- ۱ سليمان زى
- ۲ نورخان خېل
- ۳ توب وال
- ۴ جانى خېل
- ۵ کبير خېل
- ۶ بخشي خېل
- ۷ هاروني
- ۸ کمند خېل
- ۹ علي شېر خېل

کوتي خېل بن اود بن اندړ

- حبيب خېل
- پتمان خېل
- پولاد خېل
- شمشي خېل
- ابراهيم خېل

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجي قبایل

"متوزي" اوله څانګه

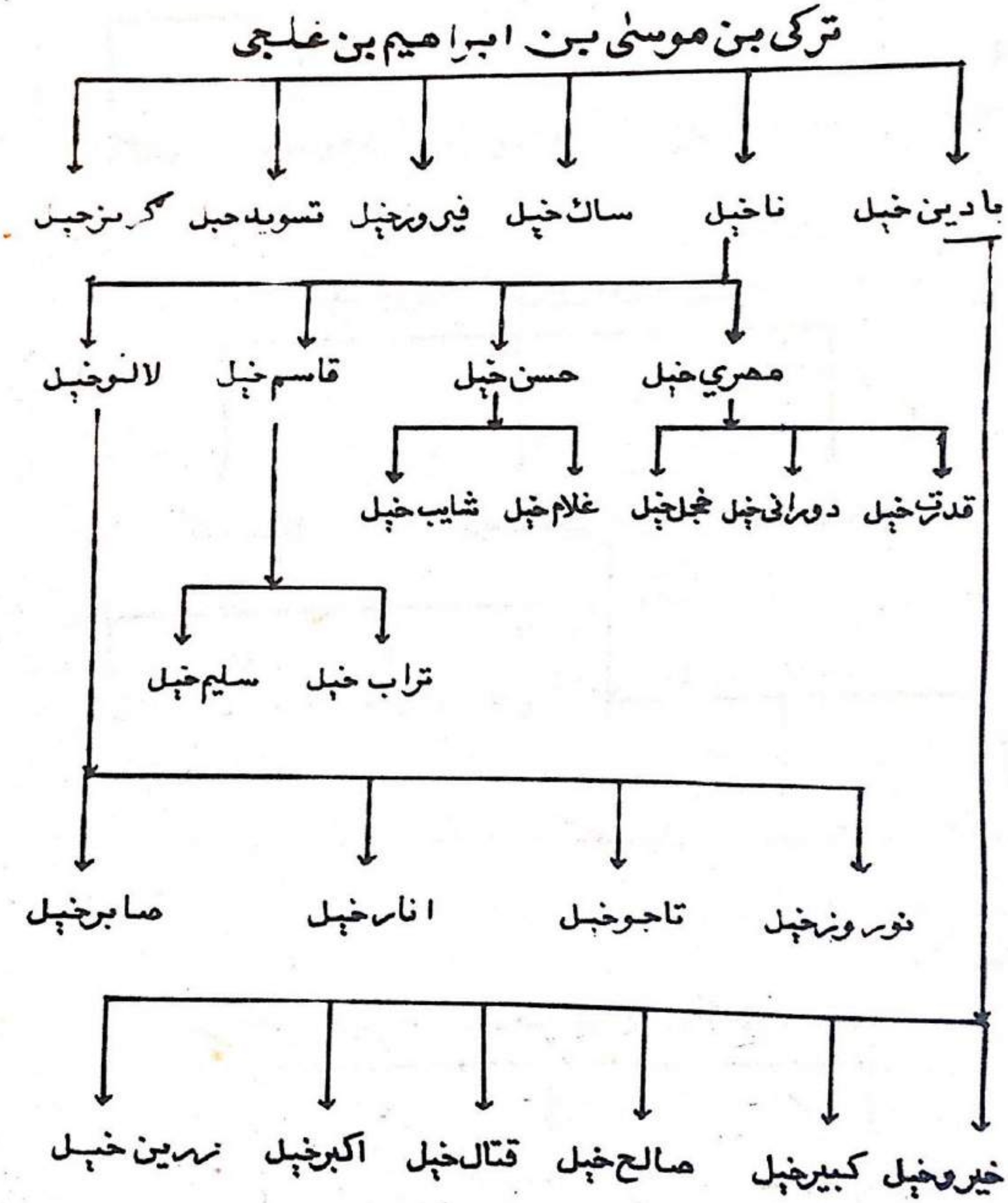

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

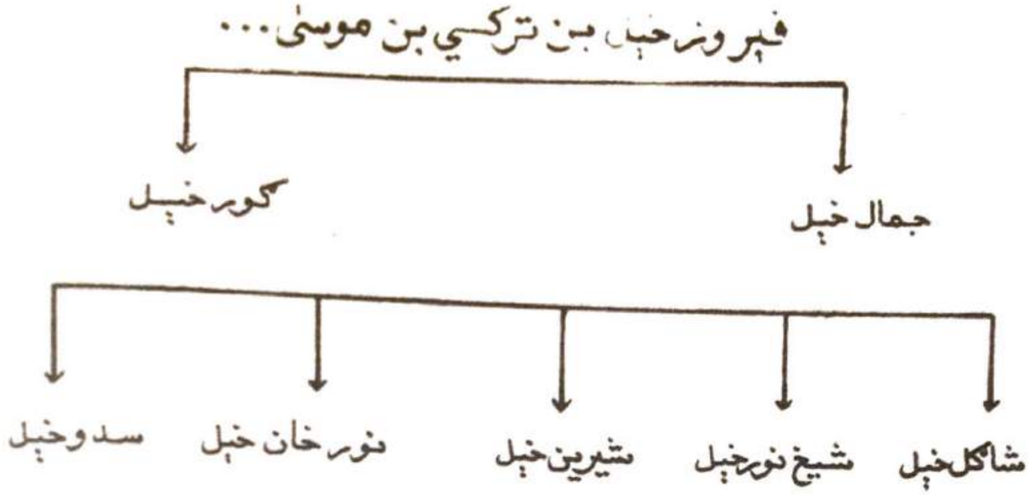

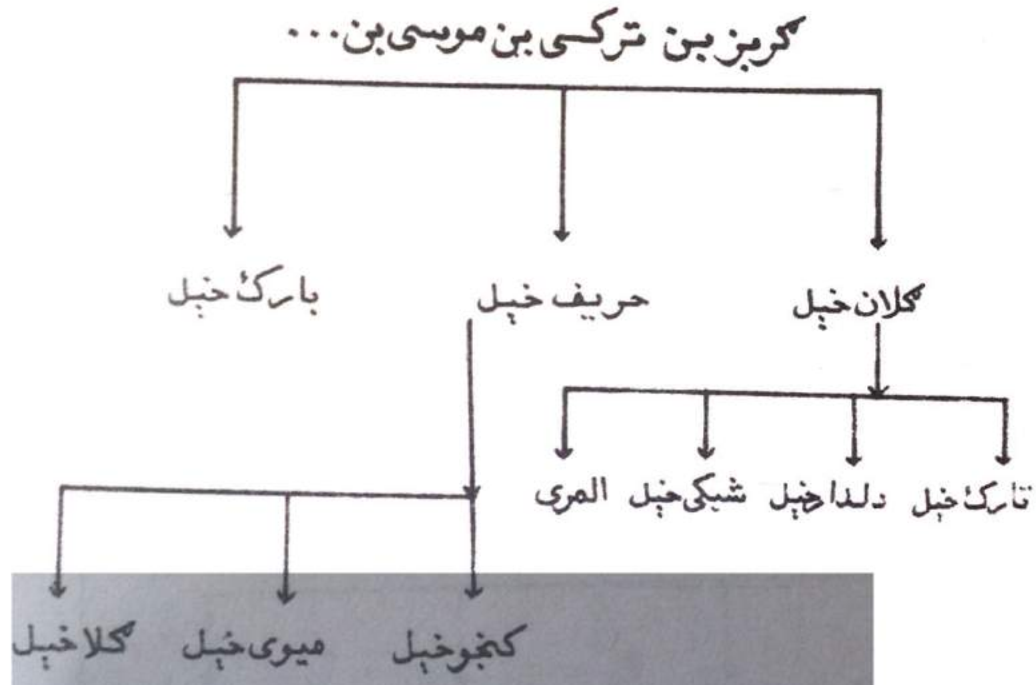

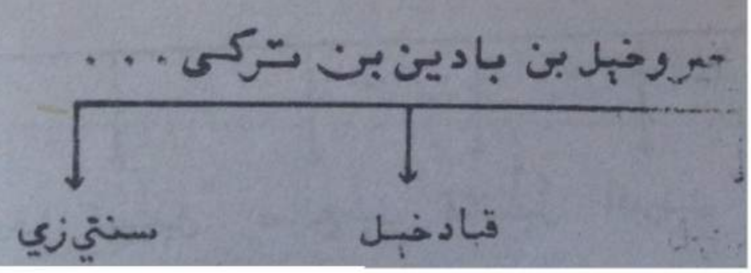

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهباز خېل بن خیرو خېل

- نوړزي
- ملکدین خېل
- بوسي خېل
- ګران خېل
- براهم زي

سنتي زي بن خیرو خېل

- پیکو خېل
- شاه عبدالخېل
- زلو خېل
- خان خېل
- صاحبداد خېل
- فرات خېل

نوټ: غلجي د پخوانه ډېره د اهمیت وړ قبیله وه او اولنۍ سړی بختیار غلجي یکښې په ۱۲۰۲ع کال په بنګال کښې حکومت تشکیل کړو. دی د قطب الدین ایبک معاصر ؤ، خو په ۱۲۰۵ع کښې علي مردان غلجي مړ کړو او اقتدار يې ترې ونیو.

د غلجو ترېبه هم سوچه پښتو ده، او بیا جلال الدین غلجي په ۱۲۹۰ء کښې د کیقباد نه پادشاهي ونیوله. د غلجو حکومت تر ۱۳۲۰ع پورې ؤ او بیا تغلقان(۱) راغله.

---

(۱):

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لودي قبایل»

«متوزي» - دویمه څانګه

ابراهیم «لودی» بن متو او شاحسین غوری

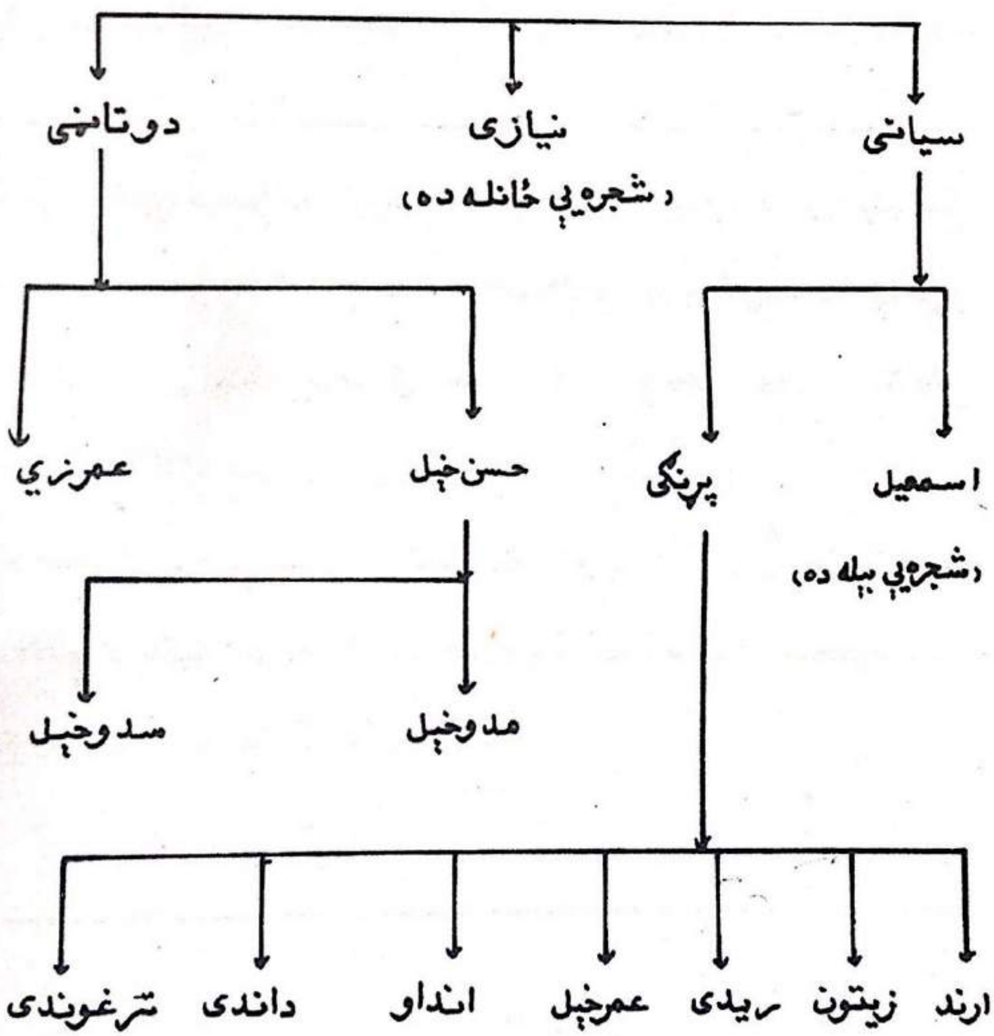

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمرزي بن د وتاني بن ابراهيم لودی

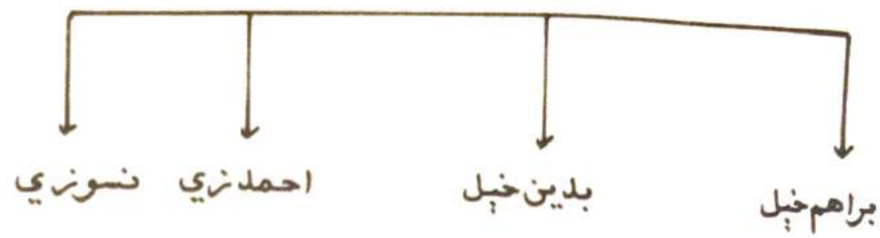

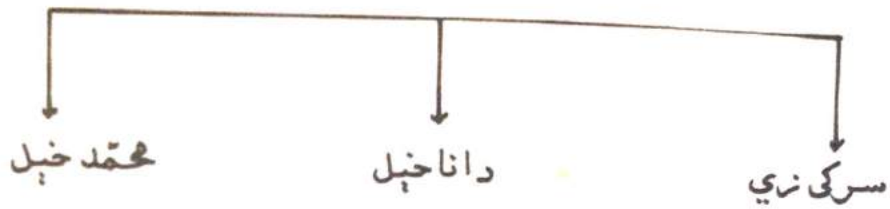

عمرخېل بن پرنګی بن سياني بن ...

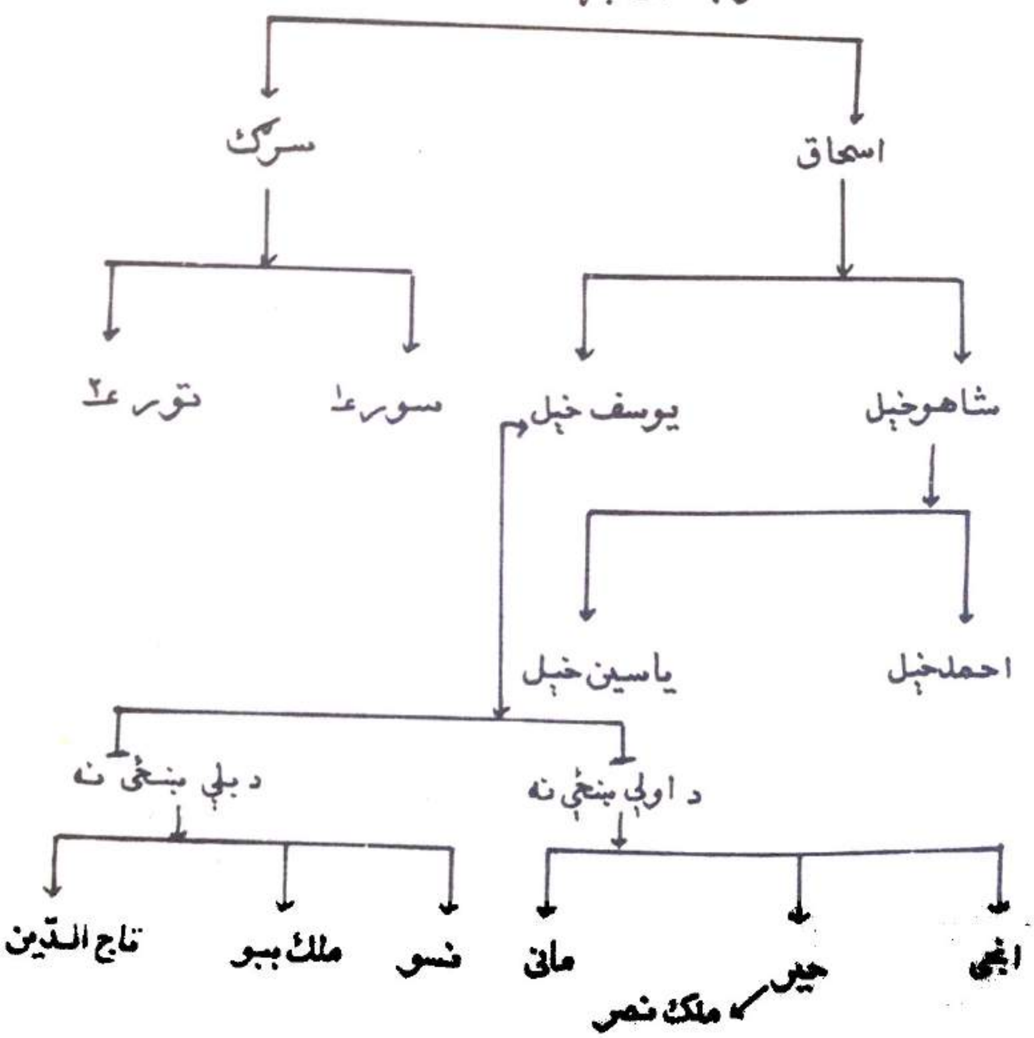

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملک ببو بن یوسف خیل

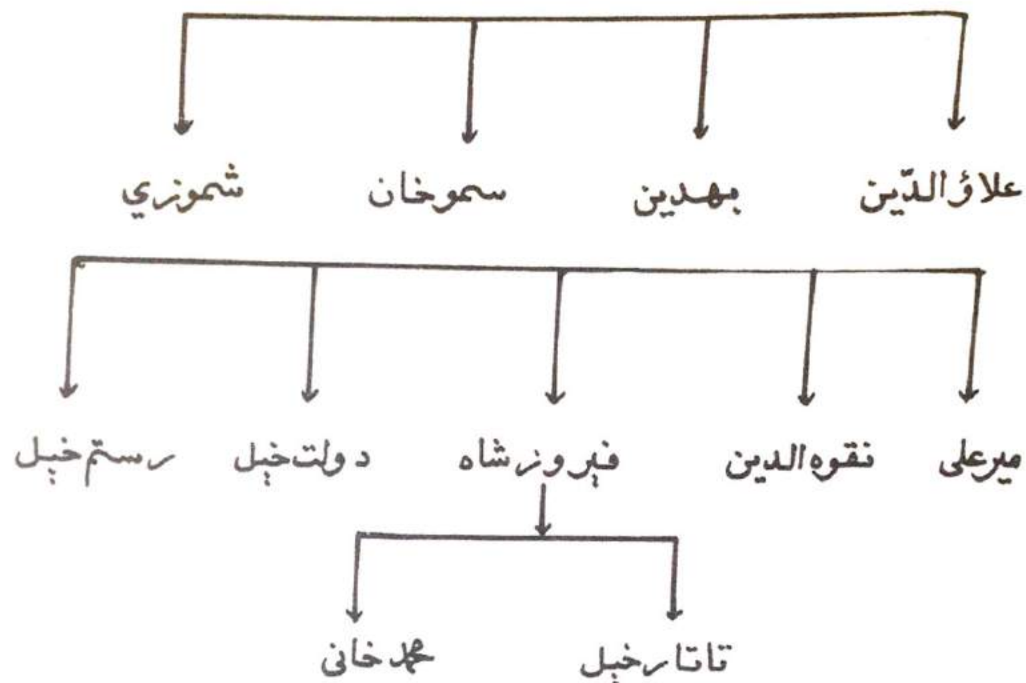

احمد خیل بن شاهو خیل بن ...

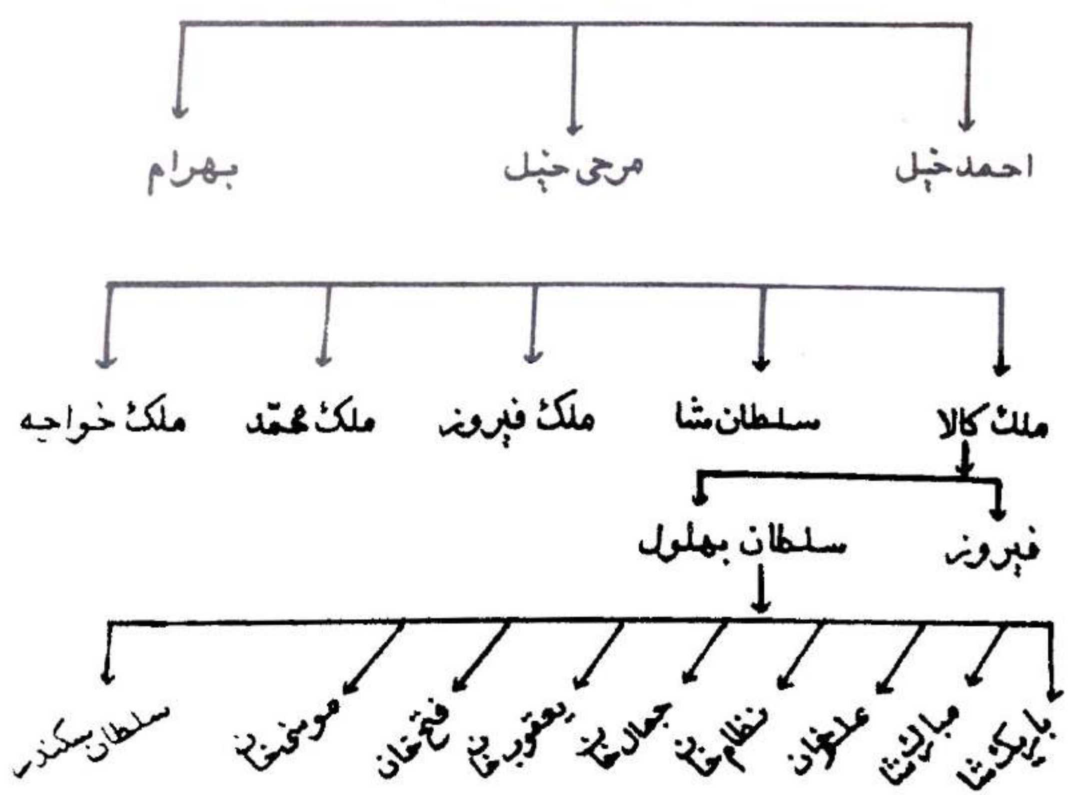

Kitaboona.BlogSpot.Com

„سلطان سکندر بن سلطان بهلول"

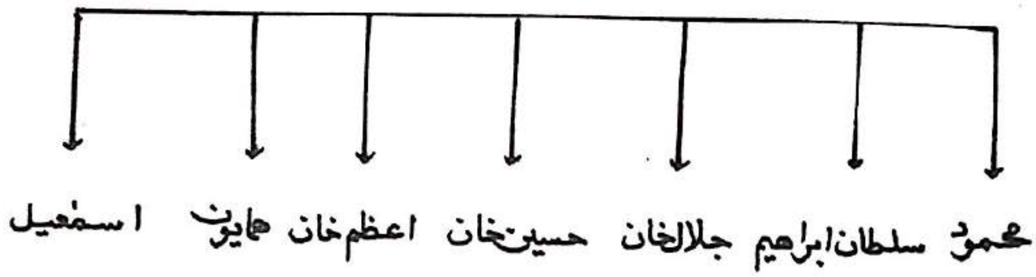

د „سور ع۱ بن سرک" نه

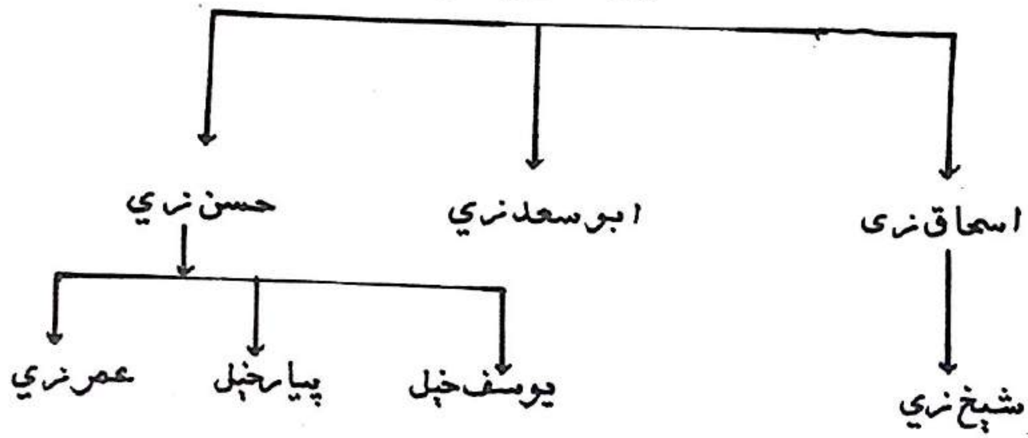

د „تور ع۲ بن سرک" نه

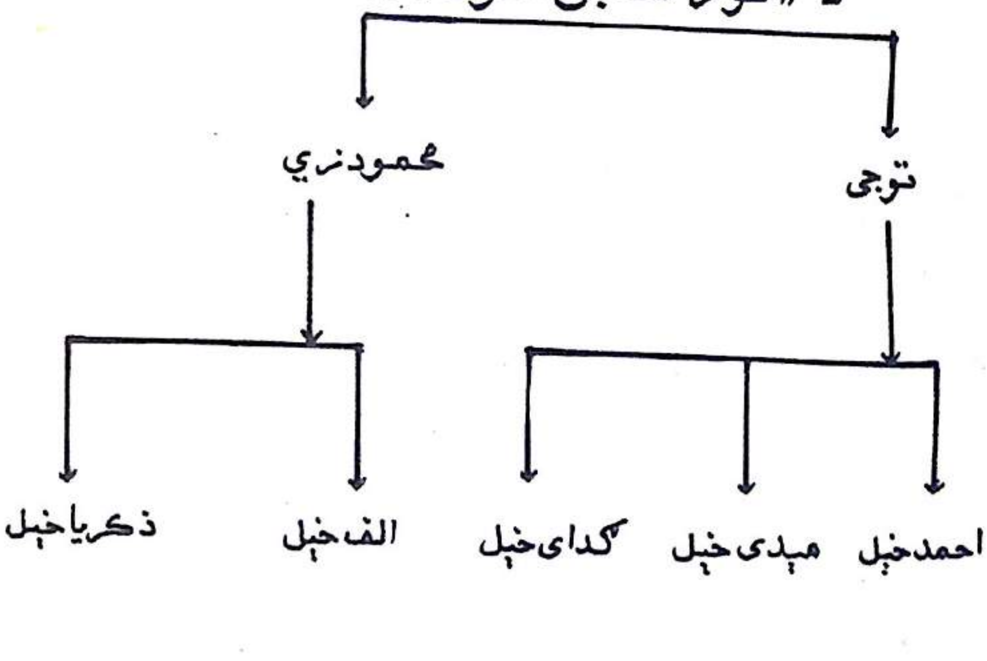

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوټ:

دلودیانو په بټه د پرنګي په تېر په شاهوخېلو کښې د ملک کالاپه په کورنۍ کښې سلطان بهلول لودی په ۱۳۹۱ع شاوخوا پیدا شوېچې په هند کښې د لودي سلطنت بانی دی. دی په ۱۴۵۱ع کښې پادشاه شو او (۳۸) کاله بادشاه ؤ، د (۸۰) کالو په عمر په ۱۴۸۹ع کال مړ شو او زوی یې سلطان سکندر په ۱۴۸۹ع کښې پادشاه شوېچې تر ۱۵۱۷ع پورې ؤ او په دغه کال وفات شو او زوی یې ابراهیم بادشاه شوېچې په ۱۵۲۶ع کښې ترې ډیلي بابر ونیو او ابراهیم یې په "پانی پت" کښې وواژه.

دلودیانو دا دوره د ۱۴۵۱ع نه تر ۱۵۲۶ع پورې (۷۵) کاله ده.

بیا د پښتنو د بلې کورنۍ مؤسس شېرشاه سوری دی، چې په هند کښې د سوریانو د سلطنت دوره د ۱۵۳۹ع نه تر ۱۵۵۷ع پورې وه چې لومړی بادشاه یې شېرشاه او وروستنی یې عادل شاه و، دا دوره (۱۸) کاله وه. خو شېرشاه ډېر مدبر او په کار اګاه سړی ؤ، چې ټول مؤرخین ورته په درنه سترګه ګوري.

شېرشاه د حسن خان زوی، دابراهیم منسی دی په ۱۴۷۹ع کښې په حصار فېروزه کښې پیدا شوی او مؤرخین ورته ډېر په درنه سترګه ګوري او دده کارونه خلک ډ ستائي. وروسته دکرلانو قبیلې تاج کراني چې د شېرشاه امیر او داسلام شاه هم امیر وو، هغه په مشرقي هند کښې بهار او لړیسرپه او بنګال کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۵٦۴ ء کښې د یو سلطنت تاداؤ کېښنود ، خو یو څو میاشتې پس هغه مړ شوا و ورور یې سلیمان کرلاڼی پادشاه شو. خو هغه هم په ۱۵۷۲ ع کښې وفات شو او زوی یې بایزید بادشاه شو. - خو په (۱۸ مه ، اتلسمه ورځ ووژلی شو. او بیا د هغه بل زوی داؤد بادشاه شو چې په ۱۵۷٦ ع کښې داکبر مغلی فوځ هغه ونیوا و مړ یې کړو.

د بهلول لودی شجره داسې ده :

بهلول د ملک کالا او هغه د بهرام ، هغه د رحمد ، هغه د شاهو هغه د اسحاق ، هغه د پرنګي ، هغه د سیانی ، هغه دابراهیم لودي بن شاه حسین او بی بی متو زوی ؤ.

ملک بهلول لودي یتیم پاتې شوی ؤ او په وړوکوالي کښې په بلو مشهور ؤ ، خود هغه تره اسلام خان د سید خضر خان له خوا په - سرهند حاکم ؤ او هغه خپله لور ورته ورکړه او پس داسلام خان له مرګه د هغه اقتدار بهلول لودي ونیوا و اخر بهلول د - علاؤالدین سید نه چې د محمّد شاه زوی ؤ ډیلی ونیوا و په ۸۵۵ هجری ۱۴۵۱ ع کښې بهلول د ډیلي بادشاه شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

«متوزی» دویمه څانګه

لودی قبایل:

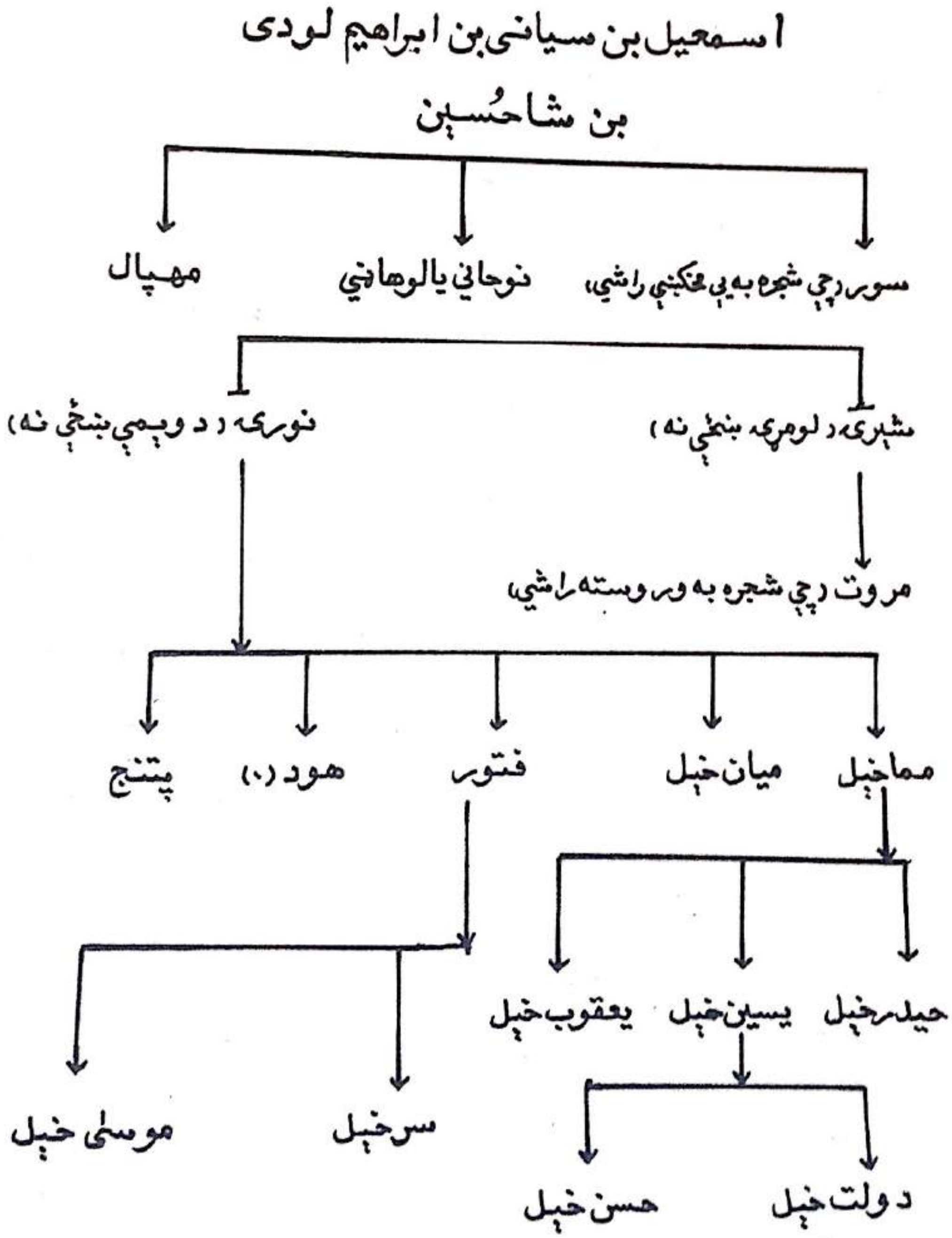

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میان خیل بن نوحانی یا لوهانی

- سوټ خیل
  - شاهي خیل
  - ملاخیل
- سین خیل
  - زنکوړي
  - وړوکی
  - اباخیل
  - اکاخیل
  - پتي خیل
  - عمرزي
  - بروړخان خیل
- شادي خیل
  - بیکوخیل
  - تترخیل
- سید خیل
  - تاروخیل
  - غلام خیل

دولت خیل بن یسین خیل بن مماخیل

- عیسیٰ خیل
- موسیٰ زي
- مندوزي
- پلنګ
- اسمعیل
- زکو

لقمان — تاجي زي — مندوزي

- لقمان
  - جلال خان
  - موسیٰ خان
  - یحییٰ خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

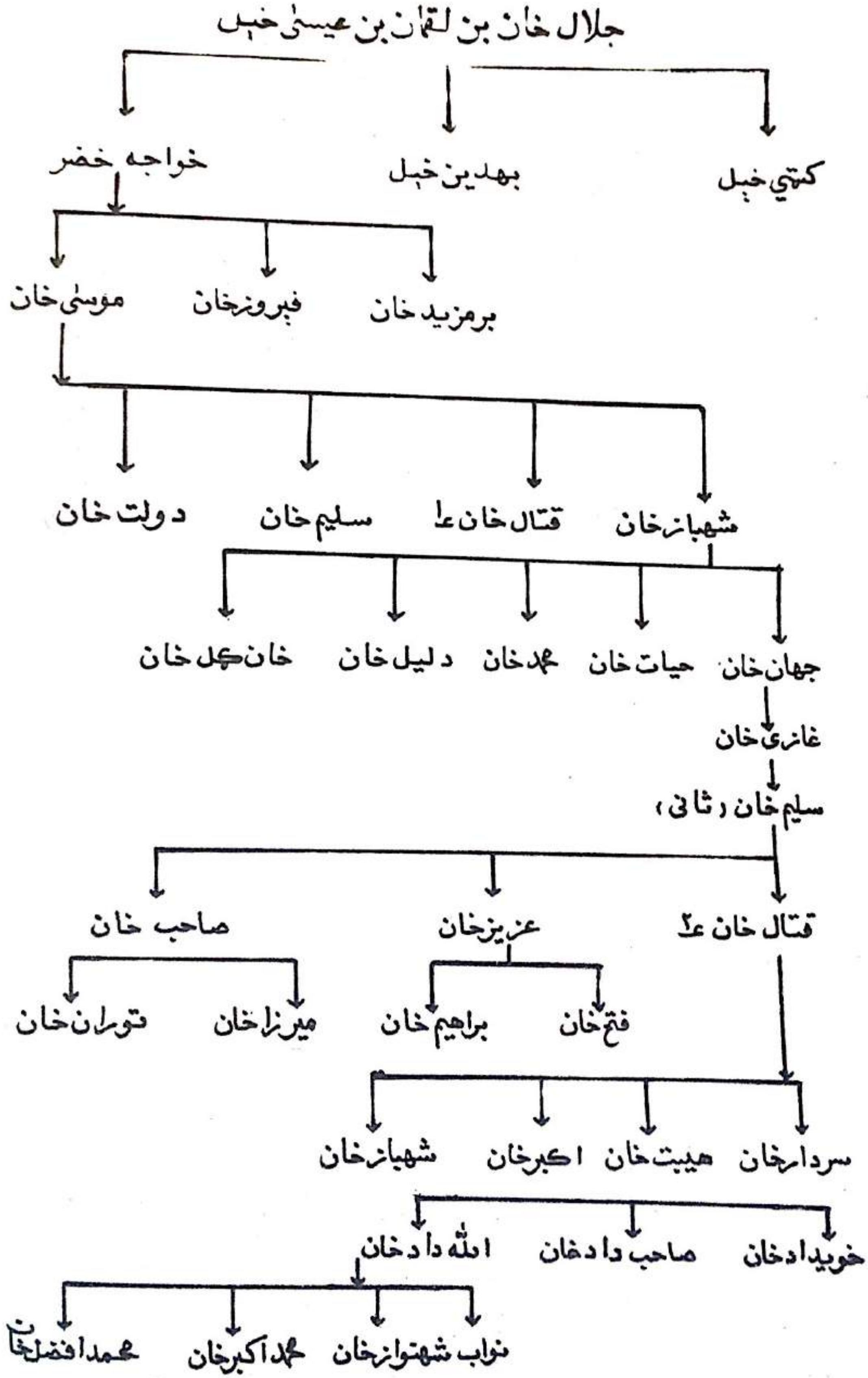

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی - دویمه څانګه

لودی قبائل؛

«مروت»

مروت بن لوانی بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی
بن متوا و شاه حسین غوري

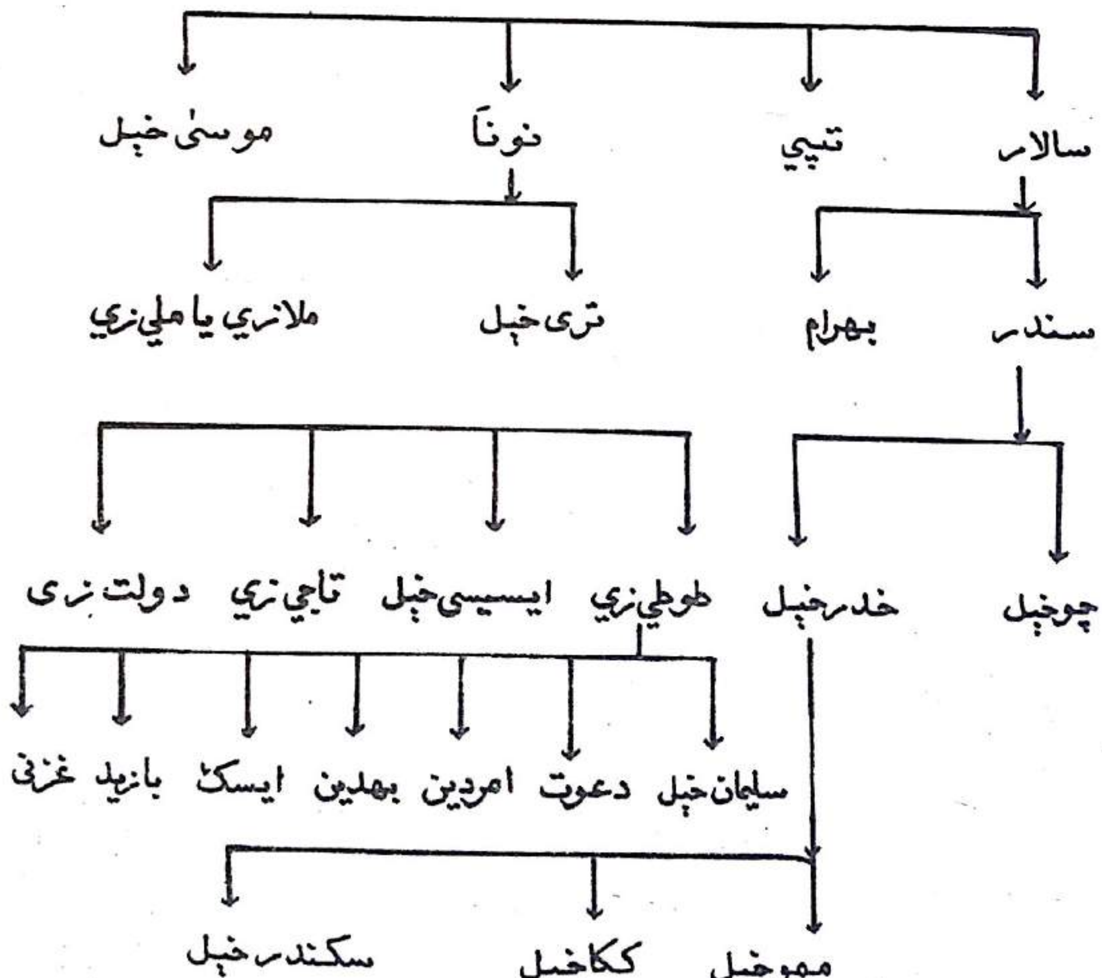

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

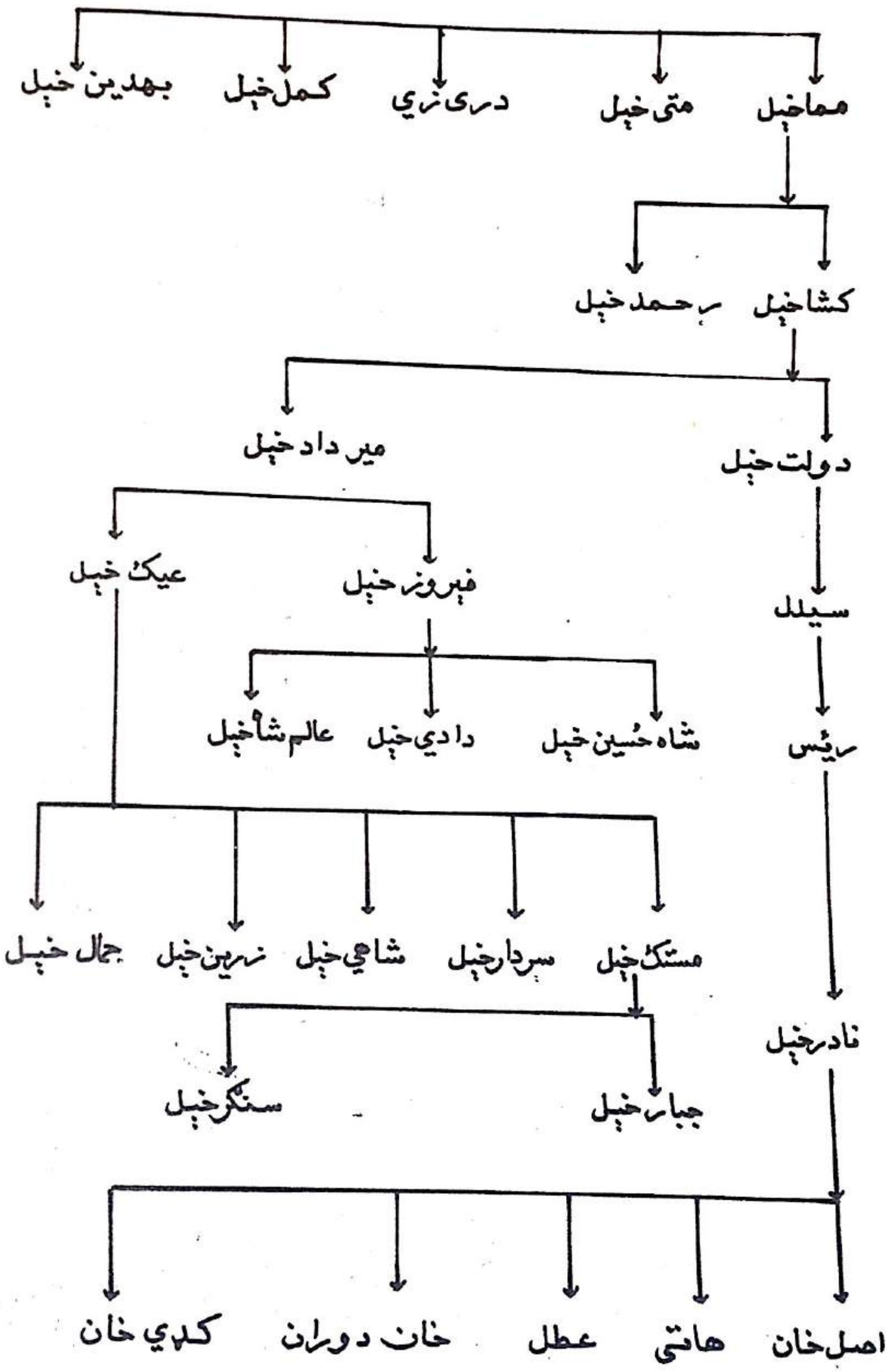

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلیمان خېل بن طوطي زی بن بهرام بن سالار بن مروت

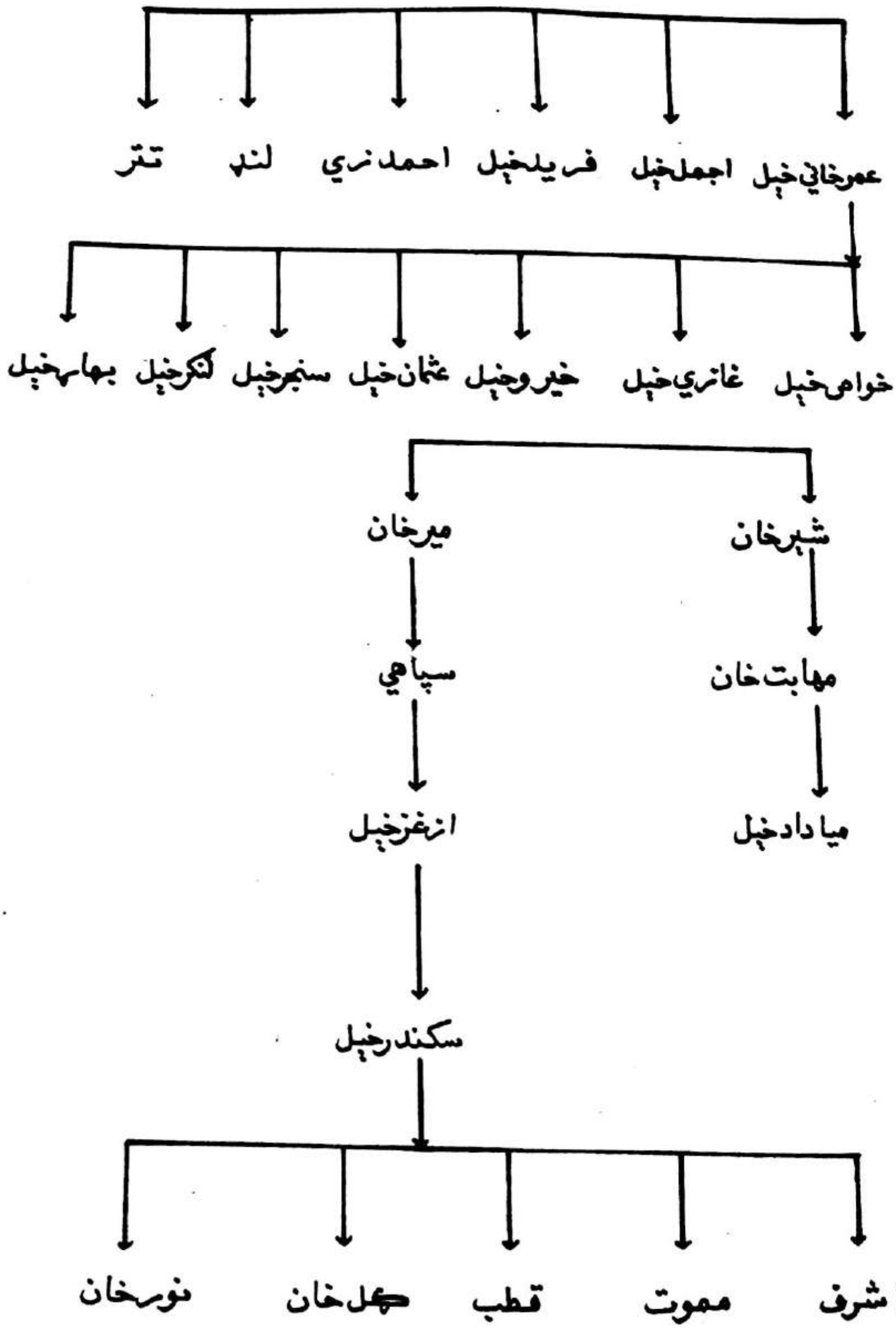

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«موسیٰ خیل» بن مروت

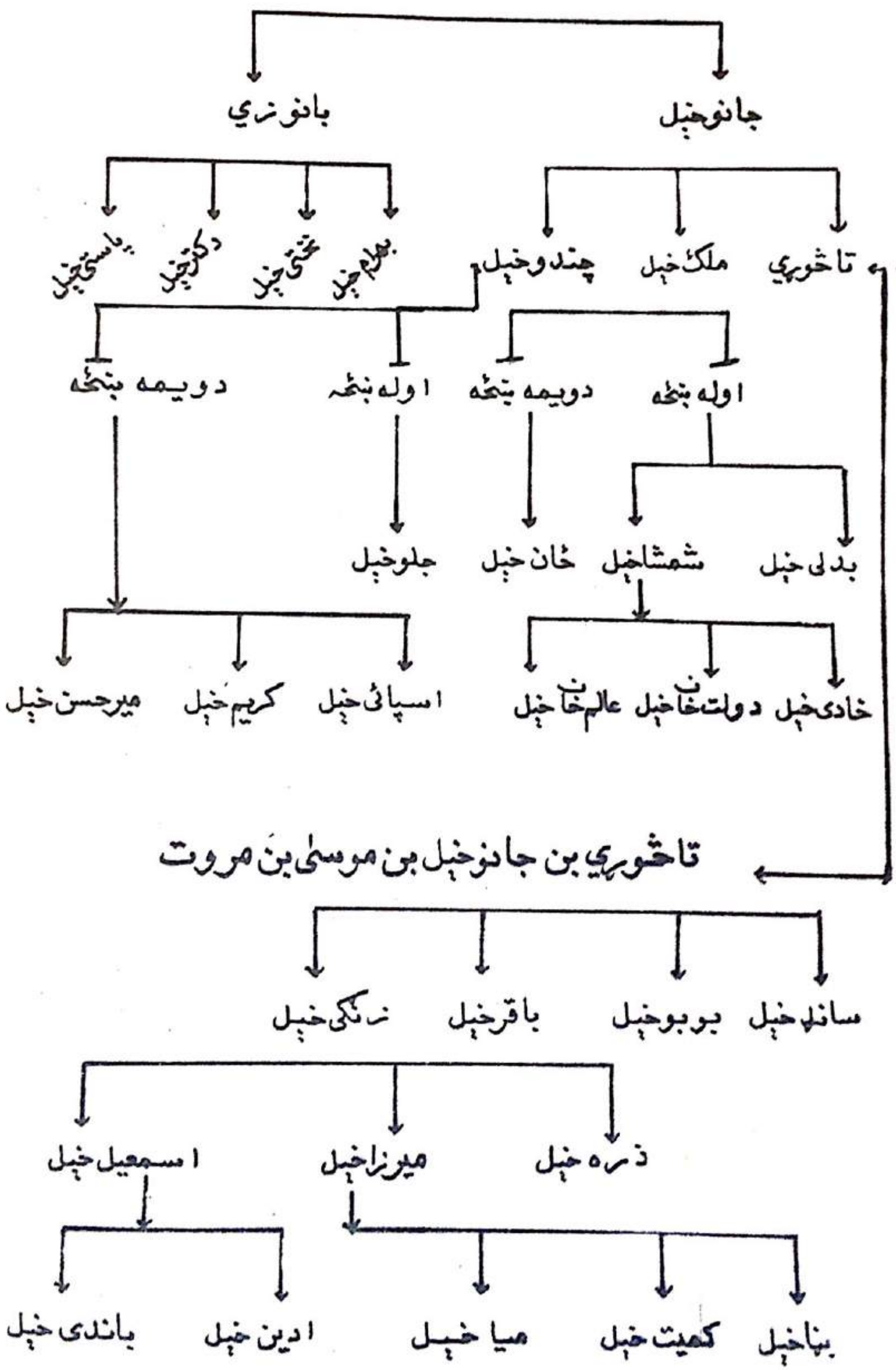

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي قبایل:

متوزی - دویمه څانګه

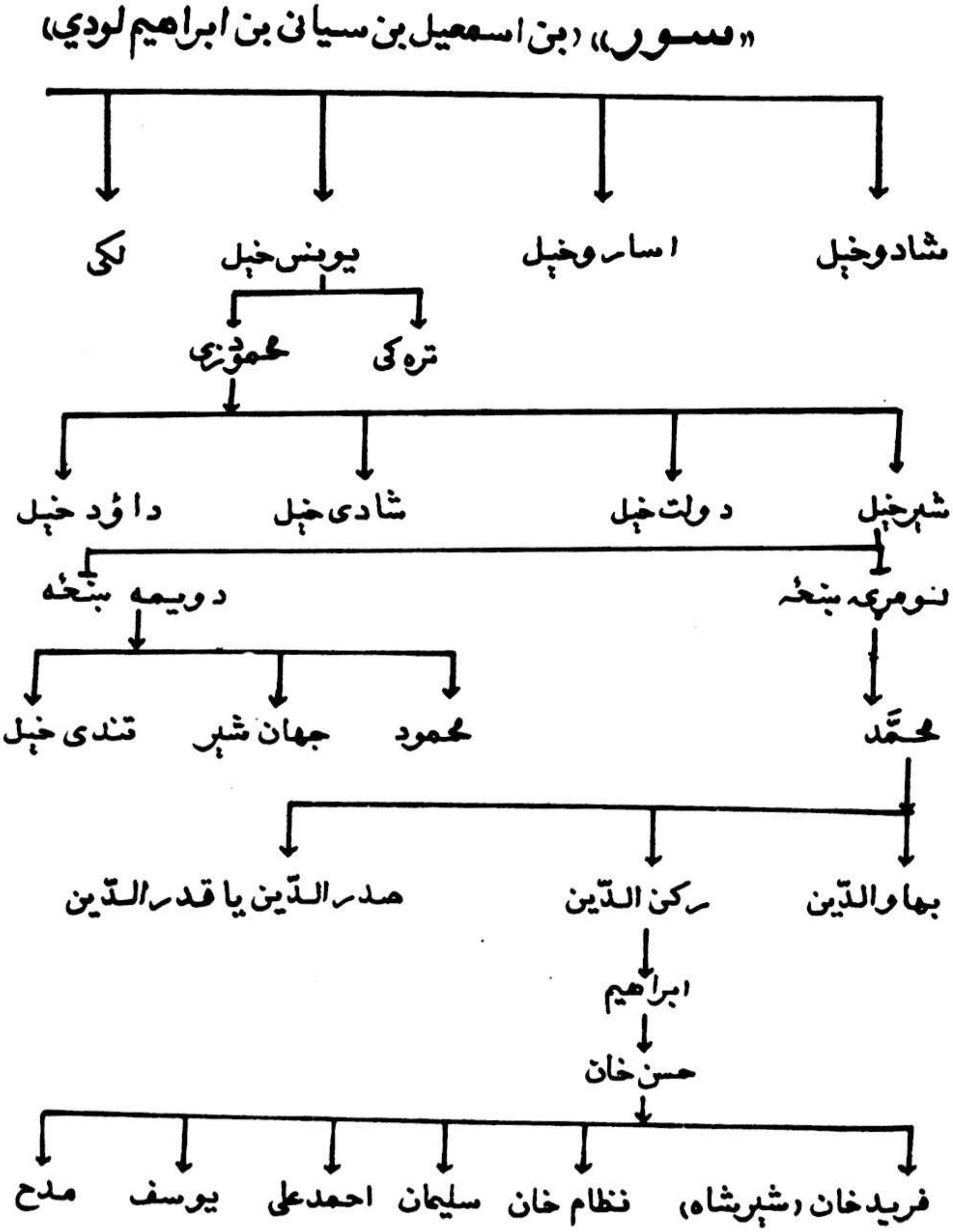

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرید خان (شیرشاه) بن حسن خان

جلال خان | عادل خان

او د "نظام بن حسن خان" نه: مبارزخان یا عدیزخان (عادل شاه) یا عدلي دی.

نوټ:

د سور په کورنۍ کښې فرید خان (شیرشاه) په هندکښې په حصار فیروزه کښې په ۱۴۷۹ع زیږیدلی ؤ. دی د حسن خان زوی او. هغه د ابراهیم زوی، هغه د رکن الدین زوی هغه د محمد زوی هغه د شیرخیل، هغه د محمود زي، هغه د یونس هغه د سور بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی زوی ؤ او هغه د بی بی متو او شاه حسین غوري زوی ؤ او بی بی متو د بیټ نیکه لور وه او بیټ نیکه د - قیس عبدالرشید زوی ؤ.

شیرشاه په اول کښې د خپل پلار حسن خان د جاګیر د سمبالولو کارکولو، بیا د پلار نه خفه شوا و د یوبل پښتون جاګیردار جلال خان سره په جون پور کښې نوکر شوا و اخر یې ډیر اقتدار پیدا کړا و د بنګال او بهار په علاقه حاکم شو، لښکر یې جوړ کړ د بابر له زوی مُغلی باد شاه همایون نه یې په ۱۵۳۹ع کښې د ډیلي تخت و نیو او په هند کښې باد شاه شو. همایون ترماتې وروسته ایران ته وتښتېدلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شېرشاه د باد شاهۍ په شپږم کال په ۱۵۴۵ع کښې څه وخت چې یې د کالنجر قلا محاصره کړې وه د بارودو په اور د خپل پیر شیخ خلیل ملانظام او دریا خان شېراني سره په اور وسوزېد او د (۵۹)- کالو په عمر وفات شو. او زوی یې جلال خان د هغه پرځای په ۱۵۴۵ع کښې باد شاه شو. اسلام شاه (جلال خان) اته (۸) کاله بادشاه ؤ، په ۱۵۵۴ع کښې ناروغه او بیا مړ شو او په دغه کال یې زوی فیروزخان چې ورکوټی هلک ؤ، امیرانو باد شاه کړو، خو دری (۳) میاشتې پس یې ماما عزیزخان راغی او خپل خوریې یې مړ کړو او دی د عدلی یا عدل شاه په نوم باد شاه شو. او په ۱۵۵۷ع کال باز باد ریا بهادرخان یو پښتون عدلي په جنګ کښې وښیو او مړیې کړ او دی سره د سوریانو د اتلس (۱۸) کالو باد شاهۍ- دوره هم ختمه شوه.

په سوریانو کښې فرید خان (شېرشاه) ډېر مدبّر او په کاراګاه- باد شاه ؤ او د پښتنو د یو لوی سلطنت بنیاد یې کېښود او د ۵۹ کالو په عمر مړ شو.

ټول مؤرخین د شېرشاه د کارنامو ستاینه کوي. شېرشاه په هند کښې په سسرام د بهار کښې ښخ دی.[1]

---

(۱) شېرشاه د کالنجر د قلعه د محاصرې په وخت ۱۵۴۵ع کښې یوه ګولۍ د قلعه نه بېرته راغله او په مېخزین ولګېده او اور یې واخیست او شېرشاه پکښې وسوزېد او مړ شو. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی ـ درېيمه خانګه

لودی قبایل:

نیازی بن ابراهیم لودی بن شاه حسین

او بی بی متو

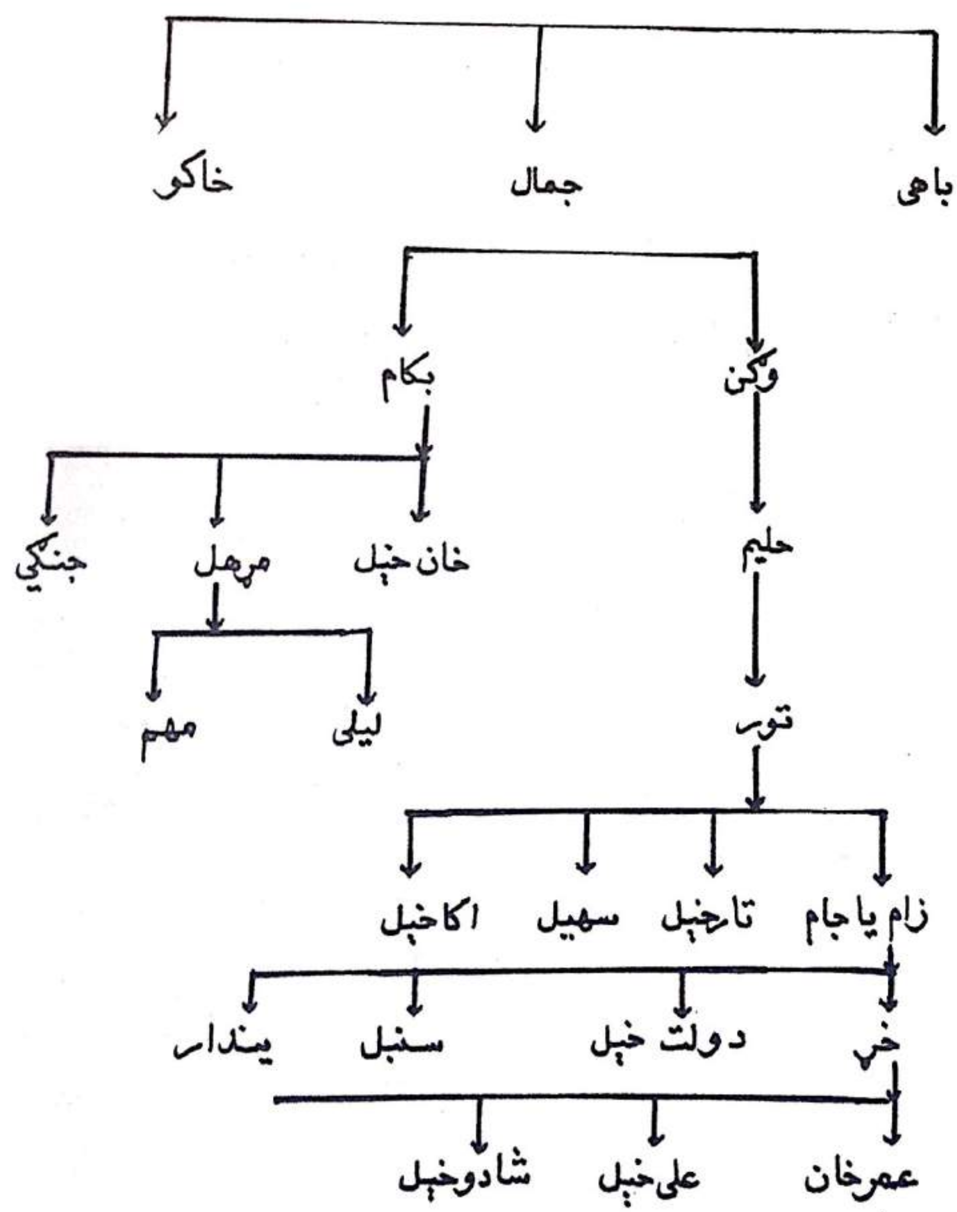

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاکوبن نیازی بن ابراهیم لودی

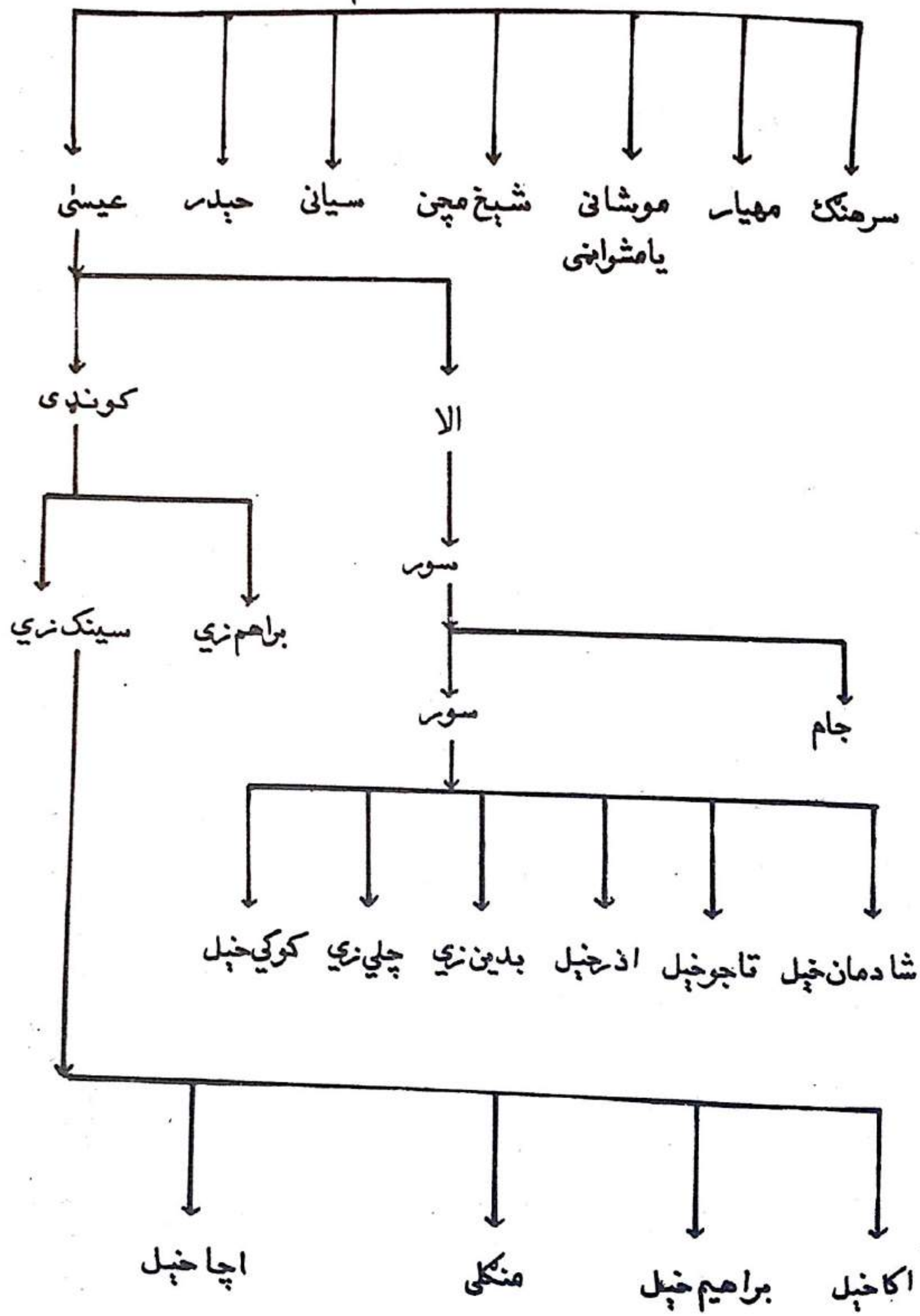

Kitaboona.BlogSpot.Com

متوزی ـ دریمه څانگه

لودی قبایل:

«سروانی»

د سروانی د (مهی زوی، بن شاه حُسین) د غلجی او لودی ناسکه ورور)

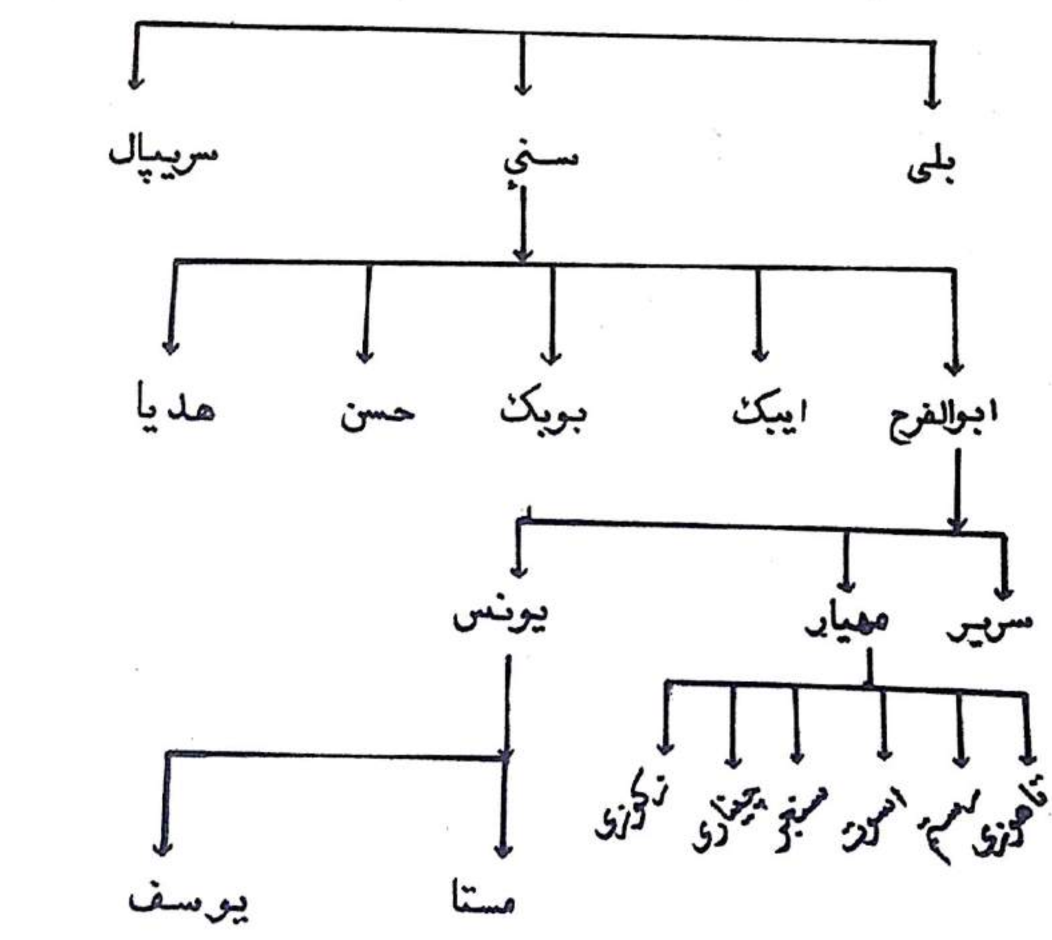

(د بلخ کښتي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

یوسف بن یونس بن الفرح بن سنی بن سروامنی

«یوسف»

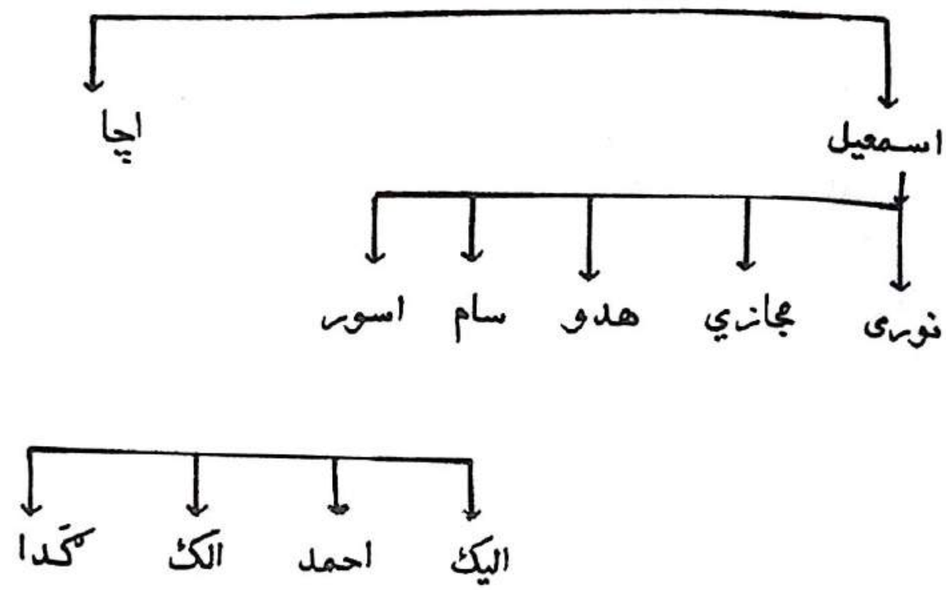

«سرپیال» بن سروانی

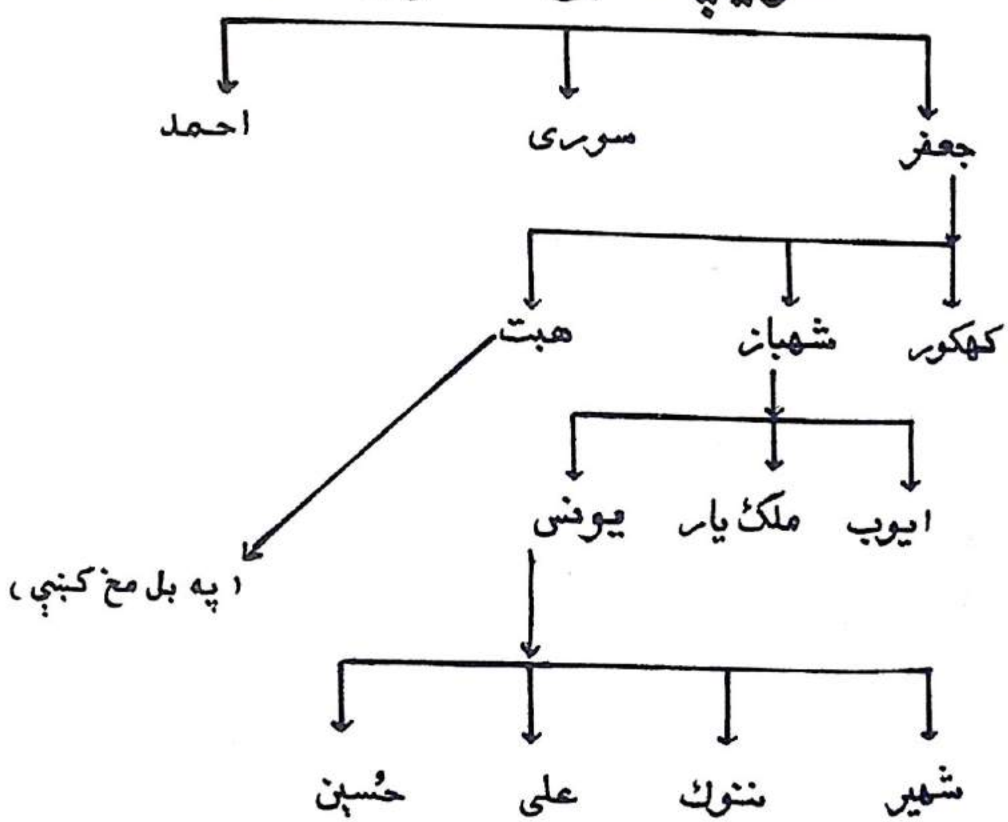

Kitaboona.BlogSpot.Com

هبت بن جعفر بن سریپال بن سروانی

«هبت»

- تلخانی
- دودو
- ملانار
- بندار
- حسن
- شیخ سعید

کهکور بن جعفر بن سریپال بن سروانی

«کهکور»

- الوت
- سکنوت
- ملانا
- رشید
- ابراهیم
  - کنولی
  - هارون
  - محمود
    - اچوک
    - انوک
    - موسیٰ
      - هدو
      - ممو
      - احمد (جوانمرد)
        - شیخ سلیمان (دانا)
        - سدو
        - ممو
        - شیخ ملیح قتال ← (پٹہ بلخ میں گوکی ہیں)

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

شیخ ملیح بن احمد بن موسیٰ بن ....بن سروانی

"شیخ ملیح"

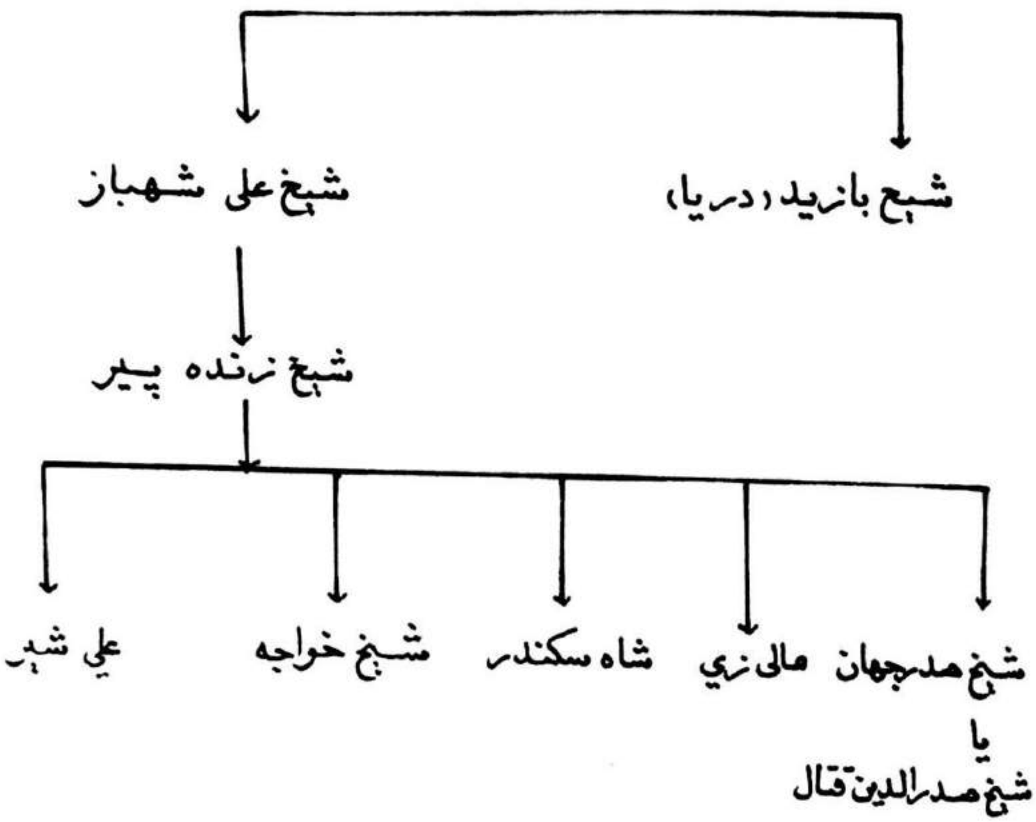

نوټ:

شیخ صدرالدین د بهلول لودي معاصر ؤ او هغه ورته خپله لور په نکاح ورکړې وه او همدا په هندکښې په کوټلي مالیر کښې د نور ریاست بنیاد کېښود او دا د سروانو ریاست ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزي (غلجي اولودي پښتانه قبائل)

روايات داسې دي چې شاه حُسين د غور د شاهي کورنۍ يو زلمی و او له خپلې کورنۍ نه په خفه شو د کورنه ووت او راغی د ـ بېټ نيکه (د قيس عبدالرشيد د دريم زوی) سره د يره شو. شاه حُسين يو اصيل زاده زلمی او د ښوا خلاقو خاوند زلمی و. د شيخ بېټ نيکه د هغه ښه اخلاق خوښ شول او خپله لور «متو» يې په نکاح ورکړه. د بي بي متو نه د شاه حُسين د وه زامن وشوچې د يو نوم غلجي او د بل ابراهيم يالودی کېښودی شوا و د بلې مېنځې مهی (د کاغ د وړلور) نه يې يو زوی وشوچې نوم يې سرواني کېښود شو. غلجي لودي او سرواني پسې ډېرا وخواره شول.

غلجي قبائل د کابل سيند په کڼې کښې د ننګرهاره پورې او د هندوکش غره په لړکښې سويل ته او د سپين غره په زنځيری کښې قطب ته هغه ټولې ورې ورې کڼې يا درې د کابل سيند سره يوځای شوي دي. په دغه ټولو کښې د غلجيو قبيلې ځای په ځای پرتې دي د دوی علاقه به د قطب نه د سويل په لور اندازاً (۱۸۰) ميله وي او د قبلې نه د لمرخاته په لورې به (۸۰) ميله پلنه وي او زوروړې (نشيب)-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبله په سویل دی. دا علاقه اکثره غریزه ده او واوره پرې کیږي د د وی پوله قبلې ته د مشرقي ابدالیانو سره لګېدلې ده. قطب ته یې هزاره قبایل دي، په نمرخاته یې غوریا خېل دي او په سویل یې د کسی غر دی.

غلجي د هوتکو او توخو په دوو غټو څانګو وېش دی او دې دواړو څانګو په منځ کښې ډېر وخت بدی او دښمنی وې، او ویلی شي چې نادرافشار هغه وخت چې قندهار ونیولو نو هغه وخت هغه د هوتکو یو نیم زر کهې د قندهار نه فرار کړې او ایران او روسي ترکستان ته یې ولېږلې او د هوتکو زور یې لږ کړو، نو اکثره هوتک په مرغه او بادین او سورغره په دواړه پلو کښې پاتې شو. د هوتکو علاقه د قندهار نه په قطب نمرخاته خلور پړاوه لرې او د قلات غلزي نه په سویل نمرخاته یو پړاو لرې پرته ده، او توخي د ترنک رود په کښته کښې د پل سنګي نه تر شیباره پورې پراته دي. د غلجیانو په ټولو ټپو کښې د سلېمان خېلو څانګه په شماره کښې ډېره ده. د سلېمان خېلو څلور سناخونه یعنې فقیرخېل، اسمعیلزي، احمدزي او سلطان زي یا رستانزي ډېر مشهور دي.

د دوی علاقه په دوو برخو وېش ده، په سویلي برخه کښې ادین خېل، نسرخېل، قلندرخېل، شنګي خېل، شاتوري، جلال خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممش خېل ، ممونت خېل او سيږي ، او په قطبي برخه کښې سلطان زي رستانه زی ، او احمدزي استوګن دي . د ستانيزي ځنې ټبې خلک لکه جبارخېل ، بابکرخېل ، په جګدلي او سره رود ، ګندمک او حصارک پراته دي ، او څه جبارخېل د لغمان په کڅونو يعنې: عزيزخان کڅ ، کالخ . چهارباغ او علي شنګ کښې هم اوسيږي .

احمدزي په مشرقي لوګر ، پيکي او سرخ آب کښې هم آباد دي .

خوځيل مالومه د څرونې د پاره آن تر جلال آباد او نورو ځايونو ته هم بيايي . او د ککوکورنه سرورخان او نور په مارکو کښې او د تربرونو کډې په رحمتي د مومندو په علاقه کښې هم اوسيږي .

علي خېل: څه په زرمت او څه په مقر پراته دي ، او اکثره مالدار دي او د لمځو او غونډو جوړولو کار هم کوي .

داندړو ټپه: په شپلګر د غزني پرته ده او څه برخه يې په جان مراد کښې هم اوسيږي . د دوی ښاخ جلال زي په زرمت کښې او يوکلي يې په شيبارکښې هم شته او د کاکړويوه ټپه موسی خېل کاکړ په اندړو کښې هم ګډه شوې ده او د شلګر نه په قبله د هزاره جات د غرونو سره لګېدلې پرته ده . او ملا نجم الدين اخوندزاده (هډې صاحب) نامتو مجاهد هم له دې قبيلې نه ؤ .

ترکی: ترکی په شمار کښې د اندړو نه ډېر دی او ځينې ځمکه د ښشين پراته دي او کوچيان هم پکښې لږ دي ، د دوی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاوه د مقرختوار شاده، اسحاق زي چې په سهاك مشهور دي، ځني په زرمت. ځني په لغمان او ځني د کابل په يک توت، تکاو او سرو بي کښې استوګن دي.

خدرزی: خدرزي په مقرکښې د علي خېلو سره آباد دي، دوی اکثره د کروندې کارکوي په غلجيوکښې ځنې داسې قبيلې شته، لکه ناصرا وخروټي، خدرزي او زمرياڼي چې ځانونه غلجي ګڼي، خو غلجي د وی په غلجيوکښې نه ګڼي، ناصرخان په هوتکوګډ وي، خو په هوتکوکښې داسې کورنۍ نه ده معلومه چې د وی پرې ور ګډ يږي.

د ناصر مشهورې قبيلې دا دي:

۱- داؤد خېل. ۲- اتمان خېل. ۳- ملي زي.

د دوی ګراف په دې ډول دی:

(په بله صفحه کښې يې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

"ناصر"

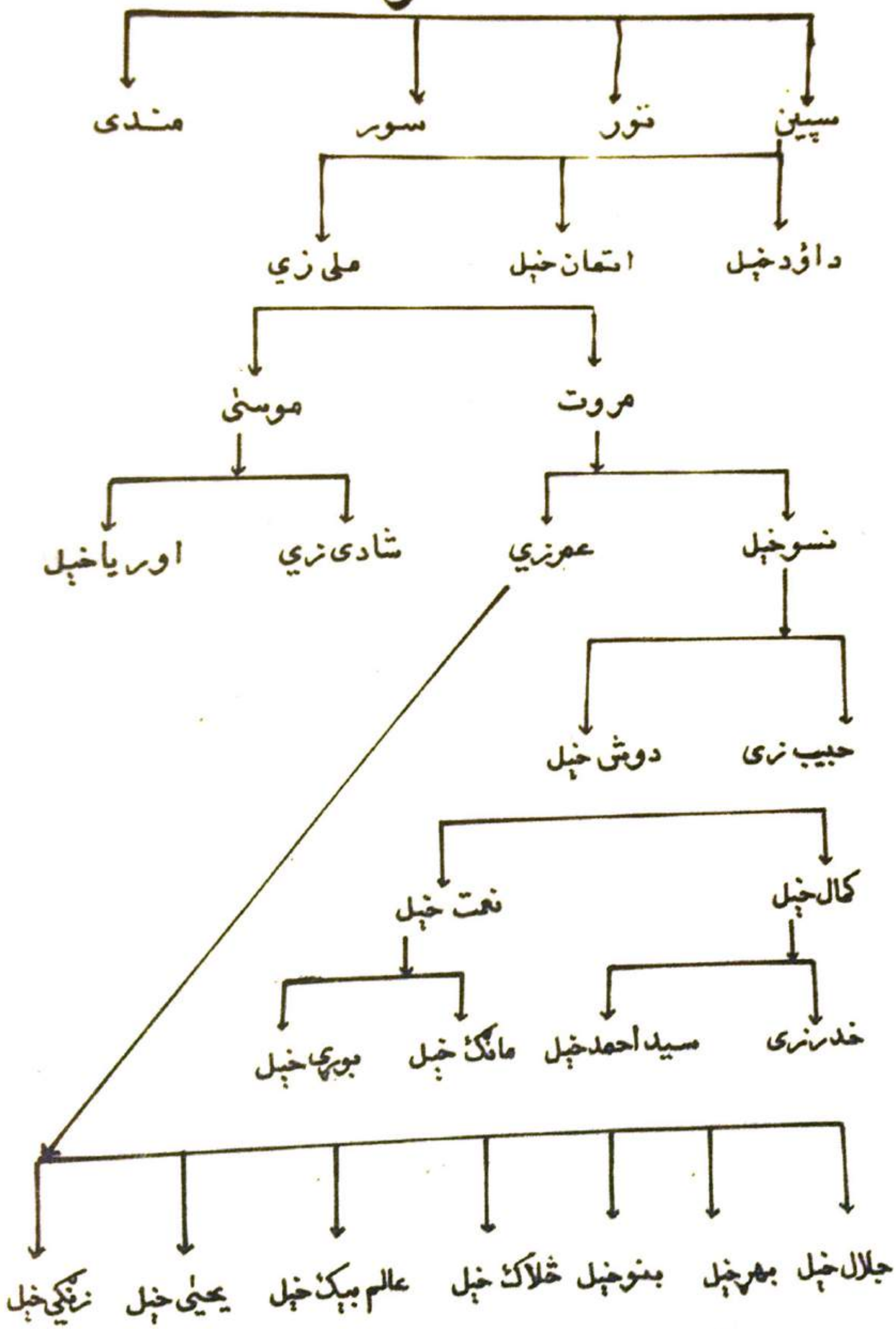
سپین
تور
سور
مندی
داؤدخیل
اتمان خیل
ملی زي
مروت
موسئ
نسوخیل
عمرزي
شادی زي
اوریاخیل
حبیب زی
دوش خیل
کمال خیل
نعمت خیل
خدرزی
سید احمدخیل
مانګ خیل
بوری خیل
جلال خیل
بهرخیل
بنوخیل
خلاک خیل
عالم بیک خیل
یحیی خیل
زنګي خیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وی د ناصر، خان غلجي بولي خو په غلجوکښې لکه پاس چې ویل شوي چې د وی پرې ورکړه شي په غلجوکښې داسې کورنۍ نشته. خو دا خبره منلې ده چې د وی ښه سوچه پښتانه دی، د هر «خېل» او «زی» چې دي پښتانه دی، په د وی کښې ښه شخصیتونه او پوره جنرالان تېر شوي.(۱)

ناصر د غلجو سره څه په کابل شکردره او خینې په پغمان او نورو ځایرکښې اوسیږي.

---

(۱) لکه جرنیل غلام نبي خان او د هغه زامن، جرنیل اسحٰق خان. جرنیل مراد علي خان، سور جرنیل محمد عمرخان او رئیس فیض محمد خان دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

دخروټو ګراف :

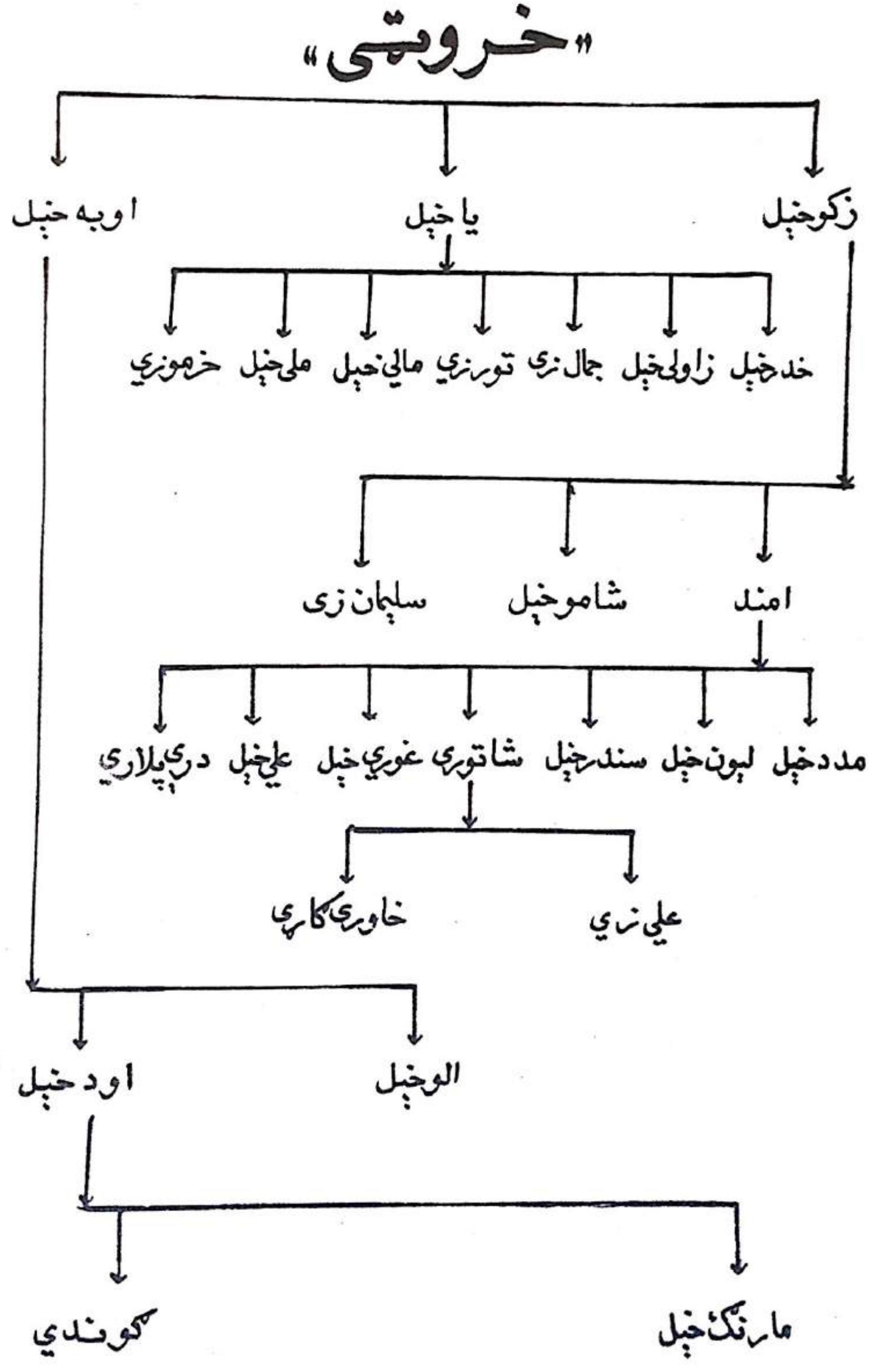
"خروټي"
زکوخېل
یاخېل
اوبه خېل
خدخېل
زاولي خېل
جمال زي
تورزي
مالي خېل
ملي خېل
خرموزي
امند
شاموخېل
سلیمان زی
مددخېل
لیون خېل
سندرخېل
شاتوري
غوري خېل
علي خېل
دري پلاري
علي زي
خاوري کاړي
الوخېل
اود خېل
مارنګ خېل
ګونډي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوندی بن اودخېل بن اوبه خېل بن خروتی

«ګوندی»

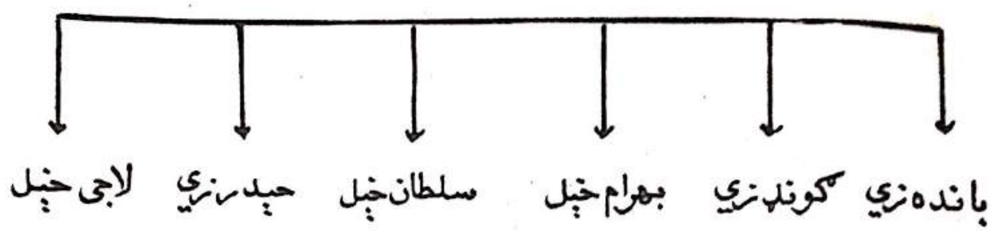

مارنګ خېل بن اودخېل بن اوبه خېل بن خروتی

«مارنګ»

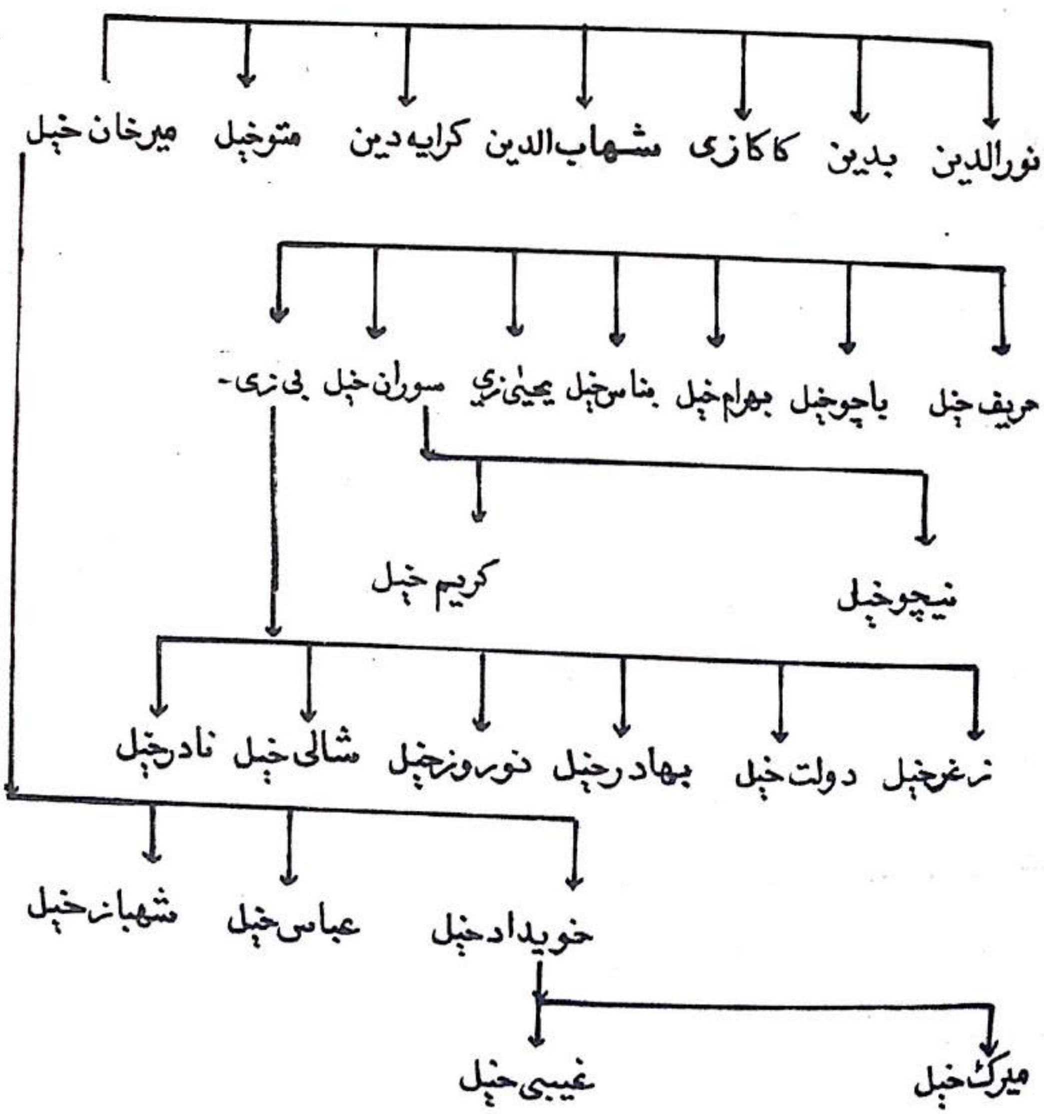

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان خیل بن مارنک بن اود خیل بن اوبه خیل بن خروتی

"میرخان خیل"

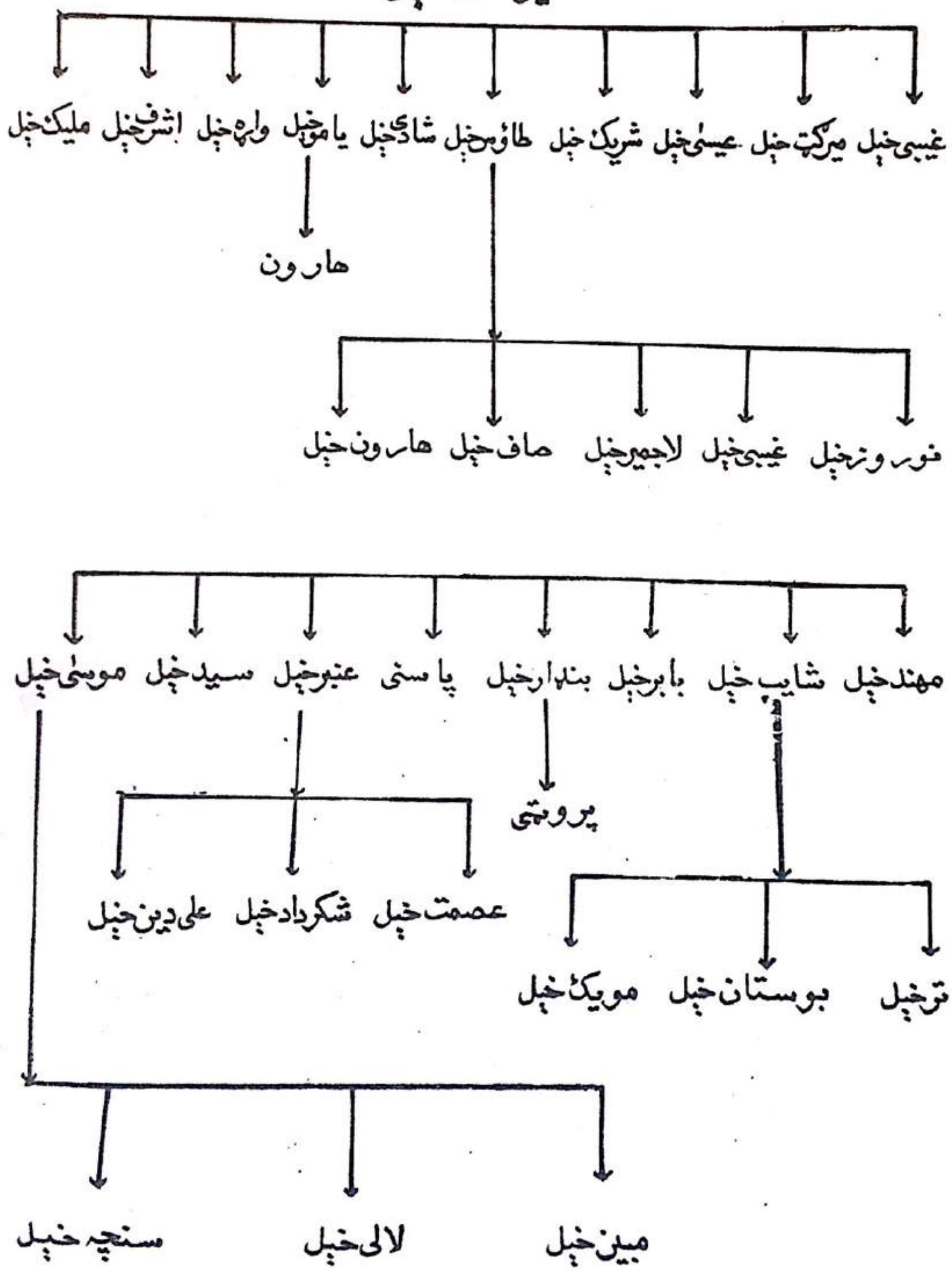

Kitaboona.BlogSpot.Com

ځینې وایي چې: سهاک او جیجب دواړه چیرته تللي ؤ یو ځړې په لاره کښې له باره سره وموند. جیجب ویل خر زما سهاک ویل بار یې زما. بار چې یې ولټاوه یو پلو ورکوټی هلک پکښې ؤ او بل پلو د روټو اوړه وو، یعنې د اوربشو اوړه وو، او بیا د سهاک په کورنۍ کښې ورته یوه ښځه ورکړې شوه او د دې زامن یې وشول: زکو، یاخیل، اوبه خیل دی او د هغې نه خروټي ډېر شول، خو دا یوه جوړه شوې افسانه ده، والله علم، خو خروټي سوچه پښتانه دي او په غلجو ورګډیږي، دا لږ و ډېر شپږ- زره کوره کیږي او اوس به لا نور ډېر شوي هم وي. دوی د کټواز په مشرق او د سلیمان غره په لړه کښې او څه په ارګون او سرروضه کښې او څه د پرمل په علاقه کښې استوګن دي او څه د کابل په پغمان کښې څه د ننګرهار په کامه او د کونړ کنړ په اولسوالۍ کښې او نورو ځایونو کښې هم استوګن دي. دوی زمینداري کوي او مالدار هم دي. له وزیرو سره به یې جګړې ربړې کېدلې، خو د وزیرو مشر قنبر نومی او د خروټو مشر شمس الدین دا لانجې غوڅې کړې او څه روغه جوړه یې ترمنځ وشوه.

زیرمانی: له قندهاره تر کابله خواره واره پراته دي او ډېر لږ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدوزی: د اخلك اکثره په مقر کښې له علي‌خېلو سره او سېږي او ځـه په « ده‌خوجه » د قندهار ښار سره نژدې اوسيږي، د اخلک څوك پرپلزي او څوك يې غلجي کڼي، خو‌متیه يې نه ده معلومه. خود امنلي خبره ده چې مننه اصل پښتانه دي او د تجارت کارکوي.

دانه ده معلومه چې د میرویس خان نه مخکښې د غلجو مشر څوک ؤ، خو روايات داسې دي چې سلطان ملخی رچې د میرویس نیکه د موږ « نانو » انا پلار ؤ، د شاه‌جهان او بيا د اورنګ زیب له پلوه د قلات او قرتو دلار د حفاظت په کار مامور ؤ او د توخود قبیلې نه ؤ، د خداد سلطان د مسد وزود مشر همعمر ؤ او دې د وارو مشرانو په جرګه، صلاح، رضا د غلجیو او ابدالیانو په منځ کښې د ګرم‌آب دره د جلدك په خوا کښې د غلجیوا وابداليو پوله او برید ټاکلی دی

سلطان ملخی د اغرګي او سرخ رود ترمنځه په جنګ در وازه کښې ووژل شو او له هغه نه پس يې زوی حاجی عادل خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه زوی ر بابۍ خان، د قام مشرشو. دی هم په یو جنګ کښې ووژل شو، ده پسې شاه عالم خان د علی خان زوی د غلجو مشر شو. دی د بابۍ خان وراره ؤ، بیا د هغه زوی خوشحال خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه زوی اشرف خان د احمد شاه ابدالي له خوا د قلات نه ترغزنې پورې علاقې حاکم ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې اشرف خان له احمدشاه سره په هند باندې په لومړۍ حمله کښې هم ګډون کړی ؤ، او د احمدشاه د زوی تیمورشاه په وخت کښې د اشرف خان زوی اموخان د تمام مشرؤ، د شاه زمان او- شاه محمود د تیمورشاه زامن، د سدوزو پادشاهانو د جګړو په وخت کښې د غلجو پادشاهۍ ته بیا زړه وشو او د سدوزو سره یې جنګونه پیل کړل، خو ماتې یې وخوړه او غلجیان ډېر تاواني شول او د سرسړي پکښې پاتې نه شو، او له سدوزو نه چې څه وخت حکومت بارکزو ته منتقل شو، نو غلجو بیا سر راپورته کړ او د امیر دوست محمد خان سره یې څو واری ماتې کوونکې جنګ جګړې پېښې شوې.

سره د دې ټولو ناتاروئو د امیر عبدالرحمان خان ترزمانې د توخي په څانګه کښې د سلطان ملخي کورنۍ د مشرۍ کورؤ او با اقتدار وو.

د محمد ظاهرشاه د پادشاهۍ په وخت کښې هم یو تن د عبدالرحمان په نوم یو توخي مشر بغاوت وکړ، خو اخر حکومت ته تسلیم شو او بیا په کابل کښې نظربند ؤ، داؤ، د غلجو لنډ تاریخ او- شجرې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: «لودي قبائل»

د روایاتو مطابق د لودیانو مشر نیکه ابراهیم دی چې ورپسته لودي مشهور شوی دی. د بي بي متو او شاه حسین زوی، د غلجي ورور او د بېټنیکه د لور له پلوه لمسی ؤ.

څکښې د لودیانو د مهمو څانګو لکه: اسمعیل خېل، پرنګي، لوهاني یا لواڼي، دوتاڼي، نیازي، سوري، مروت او نورو شجرې لیکلې شوي دي، دلته د هغوی څه لنډ تاریخ لیکل کیږي.

په اوسني افغانستان کښې د لودیانو د نورو قبیلو نه د لواڼي قبیله ډېره ده، د دې طایفې خلک په اندړ، قره باغ، شیلګر، قلات او قندهار کښې په اوپره د همسایه، ډول په غلجو کښې پراته دي، او څینې خلک یې په قطغن او بدخشان ته هم تللي دي دا خلک اکثره د ځمکو څښتنان دي، خو د کرکیلې په کار کښې میړني نه دي، او اکثره د تجارت کار و بار کوي. د دوی پینځه سوه کوره په شلګر او درې سوه کوره په قره باغ کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم پراته دي.

د لواڼو نه پس په افغانستان کښې د نيا زيو شماره ډېره ده او دا خلک مالداره او پيوونده دي، په ژمي قندهار ته او په اوړي د کوه بابا لمنو د هزاره جات غرونو ته راځي. دا خلک داوښانو ګلې او د ګډو او بزو رمې لري. د دې خلکو نه څه ځای په ځای شوي هم دي او د ده شين په ترګه په شيلګره، قره باغ، جان مراد، مقر قلات، غوربند او لغمان کښې او سيوبې او د کرکيلې کارکوي. دا خلک په زمينداره معامله کښې ښه کره دي او د ښې ګذارې خلک دي.

دوتاڼي:

دوتاڼي هم په افغانستان کښې آباد دي او د کرکيلې کارکوي.

پرنګي قبيله:

په اوله کښې په مغربي افغانستان کښې استوګنه وه، وروسته دغه خلک د خپلې مالدارۍ سره د مالونو د څرولو د پاره د کسي غره لمنو ته راغلل. او په دامان کښې د ټانک او روړه په حمکه پرېوتل دغلته دوی ډېر وخت تېرکړو. د بابر مغلي بادشاه په وخت کښې دولتخېلو، مياخېلو، مروتو او نورو لواڼو په پرنګي قبيله حمله وکړه او په دغه جنګ کښې د دغه قبيلې ډېرخلک و وژل شول او کمزوري شول، نو له دې امله هندوستان ته په کډه-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوڅو مجبوره شول او د دوی ځمکې لوانو ونیولې .

په دې قام یعنې پرنګي کښې د شیخ حمید لودي نه (چې د غزنوي سبکتګین همعمرؤ)، د هغه نه څلور سوه کاله وروسته بهلول لودي بل لوی سلطنت قایم کړو چې تقریباً (۷۵) کاله د حکومت دوره یې وه، او پښتنو ته لوی افتخار دی .

لوهاني یا لواني :

د نوحاني، لواڼي یا لوهاڼي اولاده په سپین او تور لواني مشهور دي . د تور لواني مشهورې تپې دا دي :

ا : **دولت خېل** : د دولت خېل د شجروته معلومیږي چې دلواني د نوی دمما، دری زامن وو، په دوی کښې د دولت خېلو څانګه ډېره وه ، نونور (مماخېل) یې هم په ځان کښې ګډ کړل او د مماټوله اولاده په دولت خېلو یادیږي . د دولت خېلو نه په پنځم پشت کښې کټه خان پیدا شو او اولاده یې په کټې خېلو مشهوره ده ، دلواني ټولو خېلونو د ټانک په ځمکه واړول . د دې نه به مخکښې هم دوی دلته د هالونو خړولو د پاره راتلل او څه خلکو یکښې دکرکیلې کار هم کولو او د ځمکو خاوندان په کټه وان چې د غزني جنوب مشرق ته واقع دی ، پراته وو ، او څه خلک به یې د هالونو خړولو د پاره د ،، وانه ،، غرونو ته هم تلل او هلته به اوسېدل . خو د مروتو د سلیمانخېلو سره د یوې مېنځې د ناموس داره په باب بدي پېښه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مروت چې په سلیمانخېلو کمزوري وو، نوله دې امله یې د کړه وازنه کړه وکړه. په دغه وخت کښې به د دوی د هرې تپې ځانله بېل بېل خان ؤ او خپلې ټولې ماتې کوډې به یې په جرګه رغولې.

د لوانو قام خاني په کته خېلو کښې وه چې د دولت خېلو یوه پښه ده، داخان به د لوانو د ټولو قبیلو په خوښه او رضا ټاکل کېده او هغه به د هرې تپې خلکو سره د ورورۍ او عزیزولۍ سلوك کولو.

د نولسمې میلادي پېړۍ په اوائلو کښې قتال خان د قام مشر شو، دا د سلیم خان زوی ؤ، دا سړی ډېر تریخ ؤ او د خلکو سره به یې سپکه ګذاره کوله، او خلک یې ډېر تنګ کړي وو، د دولت خېلو کمتي خېلو په کړه قتال خان او د هغه زوی اکبرخان ووژل او د هغه مشر زوی سرور خان کابل ته په تېښته لاړ. دغه وخت د کابل حکومت د امیر دوست محمد خان په لاس کښې ؤ یعنې د ۱۸۳۰ع شاوخوا زمانه وه. امیر دوست محمد خان د سرور خان ننګه وکړه او د عبدالرحیم خان هوتك په مشرۍ یې څلور زره لښکر ورکړو او د دغه لښکر په زور سرور خان د خپل پلار او ورور قاتلان ووژل او خپل بدل یې واخېستو او د ځان د حفاظت د پاره یې پنځه سوه نوکران هم وساتل او خپله قلا یې مظبوطه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه. په ۱۸۳۹ ع کښې سرور خان په کړمه کښې مړ شو او د هغه په ځای الله داد خان د قام مشر شو. په ۱۸۴۰ ع کښې څه وخت چې د نونهال سنګه په مشرۍ کښې سیکان راغلل او ټانک یې ونیولو، نو د الله داد خان تر شا چې د قام څه کومک نه ؤ، نو مجبوراً وتښتېدلو او د مسعودو علاقې ته ورغی، او له هغه ځایه بیا کابل ته ولاړ او پر ټانک د سیکانو قبضه راغله. د کابل امیر دوست محمد خان په دغه وخت کښې پخپلو خولو کښې ډوب ؤ، او د الله داد خان امداد یې ونه کړای شو. الله داد خان بېرته د مسعود و علاقې ته راغی او هلته د ېره شو. سیکانو د ټانک علاقه ملتانې پښتنو ته په جاګیر ورکړه، الله داد خان به هر وخت له ملتاني پښتنو سره په ډېرزه د ونږلکیا ؤ، آخر په همدې اله کوله کښې الله داد خان مړ شو او ټانک او نوره سرحدی صوبه په ۱۸۴۷ ع کښې د انګرېزانو په قبضه کښې راغله او د سیکانو اقتدار ختم شوا و د الله داد خان زوی شهنواز خان انګرېزانو د ټانک والي ومنلو.

د میاخیلو څانګه:

میاخېل هم د دولت خېلو سره یو ځای دامان ته راغلي وو او مالداري یې کوله او څه لږ و ډېر تجارت به یې هم کولو. دا خلک د راښې په حمکه استوګن دی په دې حمکه په اول کښې د سورې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سرواني قبيلو خلك او سپډل، خوږ مانخان كتي خېل دغه خلك له دغه ځايه وشړل. دغه وخت دولت خېلو د ټانك ځمكې پخپلو منځو كښې سره ووېشلې. څوكاله پس د بختيارو قبيله چې په بنه بده كښې د مياخېلو سره ګډه وه، د سروانو سره په بدې اخته شوه، او د مياخېلو په مرسته يې سروانو ته ماتې وركړه او د سروانو ځمكه يې ونيوله، او پخپل منځ كښې يې سره ووېشله. ددې نه وروسته د مياخېلو خلك د ده شين په توګه د غلته استوګنه خوښه كړه او پاتې شول او ځينې لاكوچيان وو. د مياخېلو او بختيارو ځينې خلك لا اوس هم پوونده دي. د مياخېلو خانان لږ اختيار لري او د پوونده و بېل خانان وي. د مياخېلو خلك بنه درانه او شتمن خلك دي. د دوى د مشرۍ كور د سيد خېلو په څانګه كښې وي، چې د خلاخېلو ذيله ده.

تتوړ:

تتوړ خلك په شماره كښې لږ دي، د دوى په عادتونو او رواجونو كښې د دولت خېلو په شان دي او د كركيلې كاركوي.

نيازيان:

نيازيان هم د لودييانو يوه څانګه ده دا خلك په اول كښې په شلګرا و دغزني په شاوخوا ځمكو باندې پراته وو. او د دوى دغې علاقې نه داندړ او غلجو د بنسټۍ په وجه كډه وكړه او په ۱۴۵۱ ع

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې څه وخت چې بهلول لودي په هند کښې یو لوی سلطنت جوړ کړ و نو ... ړ وه ، ته یې فرمانونه راولیږل او پښتانه یې هند ته - وبلل ، نود نیازیانو هم ډېر خلک هند ته ورغلل او په شاهي فوځ کښې شامل شول ، په دغه خلکو کښې هیبت خان نیازی او عیسیٰ خان نیازی د شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر د عزت خاوندان و وځو د شېرشاه د مرګ نه پس د هغه د زوی سلیم شاه فوځونو نیازیانو ته ډېر تاوانونه واړول او نیازیان ډېر کمزوي شول - نیازیان دا باسیند په دواړه غاړو د کالا باغ نه تر پنیالې پورې په اوبږدو باندې او د ختکو د غرونو د شرقي لمنې نه تر میانوالي پورې په - سارکډو ډېر پراته دي او دا علاقه د نیازو په علاقه مشهوره ده .

دوتاڼي :

دوتاڼي هم په لودیانو کښې ګڼه دي ، لږه متپه ده او اکثره مالداري کوي او د د واڼې په علاقه استوګن دي او په اوړي کښې ځینې د غزني خواو شا ته هم ورځي .

خیسوري :

دا خلک هم ځان لودیان ګڼي . لږ خلک دي او دا باسیند په - قطبیزه غاړه او دا سمٰعیل خان د یره ضلع کښې آباد دي ، او دوی په عمرخیلو هم مشهور دي . د دوی ځینې خلک د عیسیٰ خیلو د علاقې په قطب لوري او د پنیالې د یوه ورکوټي غره په خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د مروتو په علاقه پراته دي. د دوی په علاقه کښې خرما ډېرې کیږي.

بېلچ یا بیلچ:

دا خلک هم ځان په نیازو ګډوي او ځینې وائي چې موږ د ولت خیل یوو، په هرحال پښتانه دي. لږ خلک دي او اکثره په پنیاله کښې د غونډې شیخ بدین غره په خوا کښې اوسیږي او څه یې د غزني خوا وشا هم شته دی.

مروت:

مروت خلک په سپین لواڼي مشهور دي. په اوله کښې دا خلک په کټواز پراته وو، خو ورو ورو سره یې له سلیمان خېلو سره، بدي راغله او دوی ته راپاڅېدل او اوس په هغه ځمکه سلیمان خیل پراته دي. ویلی شي چې د آزاد خان سلطان خیل د کاله نه یو سړي بنځه وتښتوله او مروتو ته یې پناه ور وړه او دا واقعه د ۱۰۰۰ هـ، څلورم سوم هجري پېړۍ پیښه بښودلی شي. سلیمان خېلو دا مجرمان غوښتل او مروتو پرې ننګ وکړ او نه یې ورکول او نتیجه یې دا شوه چې له سلیمان خېلو سره نور غلجي هم ودرېدل او سخت جنګ وشو، چې مروتو ماتې پکښې وخوړه او د هغه

نوټ: د دې خلکو یاد ماته سید شمس الدین مجروح کړی ؤ چې ویلچ په نوم یوه قبیله شته دی.
رسیاله

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمکې نه په کډه کولو مجبوره شول او د تانګ په علاقه کښې په څه ځمکه پرې وتل، خوڅه موده پس د ولت خېلو دوی له دغه ځمکې پاځول او وروسته بیا مروتو، دغه ځمکې ونیولې، خو کښتي خېلو چې د دولت خېلو یوه څانګه ده د ګنداپور په کومک دوی بیا له دغې ځمکې نه وشړل او مروت لاهل د تل په قطب برخه میشته شول.

ویلی شي چې د اسلام نه وړاندې په دې ځمکو یونیان او هندوان او سپېدل چې د هغوی د استوګنې اثار لا اوس هم شته دی، خو سلطان محمود غزنوی او سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې دغه خلک د دغه علاقو نه وشړل شول او بیا په دغه ځای پوتهي قام او سېدلو، د دې خلکو اصلي حال معلوم نه دی چې څوک وو؟ خو دوی سارنګ خېلو، عیسی خېلو او نازیانو له دغه ځایه وشړل، او دوی لاعلل پرې په خپله پرېوتل.

نیازو په هغه برخه کښې چې اوس پرې پهارخېل آباد دي. د ګمبېلي نه په قطب لور ودانې شروع کړه او د رود نه یې درې ویالې را بېلې کړې او هغه ځمکه یې څانله غوره کړه چې د ګمبېلي او کرمې ترمنځ پرته ده د دغه برخې د جنوب پورې د دوی مالڅرو، په دغه وخت کښې د نیازو مشر، مدی سارنګ، وُچې مالدار وُ او تر اوسه یې په هغه علاقه لا شهرت شته دی. د نیازو څه لږ وخت

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه علاقه قبضه وه او د دوی یوه څانګه «مهیان» د سارنګ-
خېلو او عیسیٰ خېلو نه په دې مرور شوچې دوی له یې سمه برخه
نه ورکوله او د مروتو نه یې د مرستې خواست وکړو او مروتو
ورسره ومنله او د دوی په مرسته یې په نیازو حمله وکړه ، خو
آخر سوله وشوه ، خو مروتو د نیازو ډېره برخه ځمکه لاندې کړه .

د نیازو په قبیله کښې میچن خېل ستانه خلک دي ، مروتو هم په
دوی څه غرض ونه کړو او تر اوسه دوی په ټټې میچن خېل پراته-
دي .

ویلی شي چې دا واقعه او په دې علاقه د مروتو قبضه د اکبر مُغلی
بادشاه (چې د همایون زوی او د بابر نمسی ؤ) په وخت کښې شوې
ده او د واقعاتو نه داسې څرګ لګېدی شي چې لږ و ډېر مروت به
په دې علاقه له (۳٦۰) کلونو نه راپدې خوا په دې ځمکه آباد وي .
ځکه چې د اکبر باچا د حکومت په ابتداء کښې لا نیازي دلته آباد ؤ .
د مروتو دا علاقه په څلورو برخو وېشلې شوې ده : د سلاریو برخه
د نوناخېلو یوه برخه ، د موسیٰ خېلو یوه برخه او د درې پلارو
یوه برخه .

او اوس د دې خلکو په دغه علاقه استوګنه داسې ده چې د لمرلوېده
خواته ټپې موسیٰ خېل او نوناخېل ، په منځنۍ برخه یې بهرام خېل او په
نمرخاته خوا یې درې پلاري اوسیږي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خواره واره پښتانه چې له مروتوسره اوسيږي دا دي:

۱: ملاخيل:(۱)

دا خلک د ملا عثمان اولاده ده او ستانه خلک او پښتانه دي، او د لود يانو د لواڼو د کورنۍ نه دي، د وى له مروتو سره په کليو کښې ګډ وډ اوسيږي. دا مثل او س هم هلته مشهور دى چې: «الحمدالله خوهر څوک واړي خوخوله د ملا عثمان غواړي»، دا خلک له مروتو سره داسې خلط شوي دي چې بېلول يې اسان کار نه دى.

۲- ممريزخيل:

دا ټپه د مروتو په قام ورګډيږي او د بهرام خېلو نه يې برخه اخيستې ده او په اوس کښې هم په مروتو حساب دي.

۳- ملک زي:

دا خلک په اصل کښې نيازي دي خو په موسى خېلو مروتو کښې ورګډ شوي دي(۲)

۴- داني وال:

ځيني خلک دوى ختک کښي خو دا خبره معلومه نه ده، خو د دغه خلکو د مشرنيکه نامه ختک وه او دا خبره په غلطۍ سره مشهوره شوه

---

(۱) ويلې شي چې ملاخېل بيټني دي، خو نه د شجرو نه دوى لواڼي لوديان دي.

(۲) ځيني ملک زي د ننګرهار ولايت د کوزکنړ دا ولسوالۍ په قلعتګ کښي هم آباد دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ختټک دي ، نه داخلک د مروتو د تمامخېلو په ذیله پورې

منبلې او مروت دي .

۵ـ منګوخېل :

څېنې خلک دوی نیازي کښې ، خو نه دوی د مروتو د موسی خېلو په

څانګه کښې د بایزی سره ورګډ شوي دي .

۶ـ خان‌خېل :

په دولت‌خوازي کښې ورګډ شوي او د بهرام خېلو یوه پښنه ده .

د مروتو په علاقه کښې نورقامونه

ا ـ د شیخ شاه روحانی اولاد :

ویلی شي چې دوی سیدان دي او په اولس کښې پیرخانه ـ

ګنلی شي ، او اکثر کرکیله کوي .

د شیخ محمد شاه روحاني قبر د زړملي د ممزو په لمرخاته د

غره په سیمایې کښې دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ـ میچن خېل :

په افغانستان کښې ګډ ووډ پراته دي ، خو ډېر ئې د زابل په ولایت کښې اوسېږي .

د بنو په علاقه کښې هم ، ځینې میچن خېل د کرمې د سیند په قطب په یو ځای کښې چې په ټتې میچن خېل یادیږي اوسیږي .

۳ـ عیسیٰ خېل :

د عیسیٰ خېل اته څانګې دي : ابو خېل ، خواجه خېل ، ماما خېل ، محمد زی زکو خېل ، میرا خېل ، داورشاه خېل ، احمد خېل دي .

په دغو کښې د درې ورونو اولاد پاتې دی او دا سې معلومیږي چې د نورو ورونو زامن ئې د سلیم شاه په جنګونو کښې مړه دي .

۴ـ مشواڼي :

دا تپه پښتانه او نیازي دي او په غلطۍ ځینې خلک دوی سیدان بولي . د دوی د مشرنیکه نامه شجره لیکونکو مرحشیانی لیکلې ده ، چې اصلاً مشواڼي دي . په اوله کښې دوی د سارنګ له اولاد سره د اباسیند په لمرخاته پراته وو او د دوی یو ښاخ د داؤد خېل د داؤد خېلو سره پراته ګډ اوسېدل . او بل ښاخ موندي خېل یې په میانوالی (ټتې ، کښې استوګن وو .

مشواڼي : د مروتو او عیسیٰ خېلو په د بنمنۍ کښې د مروتو ملګری وو ، دا طائفه اوس په ښادي خېل او دادي خېل سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وېش کښې راغلي د ه ۱۰ او څه مشواني د کُنړ په اسمار او نور افغانستان کښې هم شته دي (چې د بربرول ملک: سيد خان پکښې مشهور سړی وُ)۰

سلطان خېل، دا هم د نيازو د سارنګ خېلو يوه څانګه ده په اوله کښې ميانواله کښې آباد وو، او وړ وسته يې د کورنيو جنګو نو له امله د غه ځمکې پرېښودې، د عيسی خېلو په صلاح د ختکو د غرهٔ په څوا کښې استوګن شول ۰

د لوديانو د اولادې څه لنډ شان حال وليکلی شو. په اوسني افغانستان کښې داخلک خال خال چېرته پراته دي او ملته په ډېر شمار کښې نشته دی، د وی او سوړيان د لودي سلطنت په وخت کښې اکثره هند ته تللي او هم هلته آباد شوي دي ۰

په هند کښې يو نوی ښار «لوديانه» هُم دې خلکو ودان کړی - دی ۰ د وی له ډېر پخوانه اولسي او اجتماعي تشکيلات لري او د قوم يو مشر به د ستر ملک په نوم تاکل کېدهٔ او د هغه احکام به تام منل او د هغه دلاس لاندې نوړ و وړو ملکانو به د هغه حکمونه په تام کښې تطبيقول ۰

دې خلکو پخوانو حکومتونو ته ماليه نه ورکوله خو د اورنګ زيب د زوی بهادرشاه په زمانه کښې د هغه حکومت څه پيسې ترې د مال - شمارې په نامه اخيستي وې او احمد شاه ابدالي هم ترې يو څوا ويښان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مال شمارې په نوم اخيستل .

۵- سروانۍ :

دا منلې خبره ده چې سروانۍ د شاه حُسين غوري د بلې ښځې (مهي) نه چې د بي بي متو بن وه ، زوی دی ويلی شي چې د سلطان شهاب الدين غوري په زمانه کښې داخلک د سليمان غره په لمنو- کښې دا بې او هيود هوان په حُمکو پراته وو .

د سروانۍ اولس خاني او مشري د سرې ييپال په څانگه کښې د شيخ مليح قتال په کورنۍ کښې وه ، دا هم ويلی شي چې دا اوسنی رابې هم شيخ قتال ودان کړی دی . دا خلک د همايون په وخت کښې د خپلې بې اتفاقۍ په وجه پر کمزوري مشول او د دغې علاقې نه په وتلو مجبور شول او د يو ناموس دارې په مسئله د دوی او سوريانو ترمنځ د ښمنی راغله او په دغه وجه د واړه طائفې ډېرې کمزورې شوې او څه موده پس بختيارو پرې حمله وکړه او دوی يې در په ديکه کړل ، ځينې پېښور ته لاړل او څوک پنجاب ته ووتل او بختيارو او مياخيلو د دوی علاقه لاندې کړه .

د ماليراوکوټلې نوابان د سروانۍ په قبيله د سرپيال په څانگه کښې وه ، د دغه رياست باني شيخ صدرالدّين صدرجهان ؤ چې د شيخ مليح قتال(۱) په څانگه کښې راځي .

---

(۱) د شيخ مليح قتال حوړ دوی د انا د مومند بابا ښځه وه .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهلول لودي چې د ډيلي فتح کولو د پاره ورتللو، نو
له ده سره يې ملاقات کړی ؤ او دُعا يې ورنه اخيستې وه.
نو کامياب شو، او بيا وروسته يې ورته حنپله لورهم
ورکړه، او د دوی د رياست بُنياد کېښودی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه طبقه:

«کرلاني قبائل»

دله زاک، اورکزي، منګل او نور

«کرلاني»

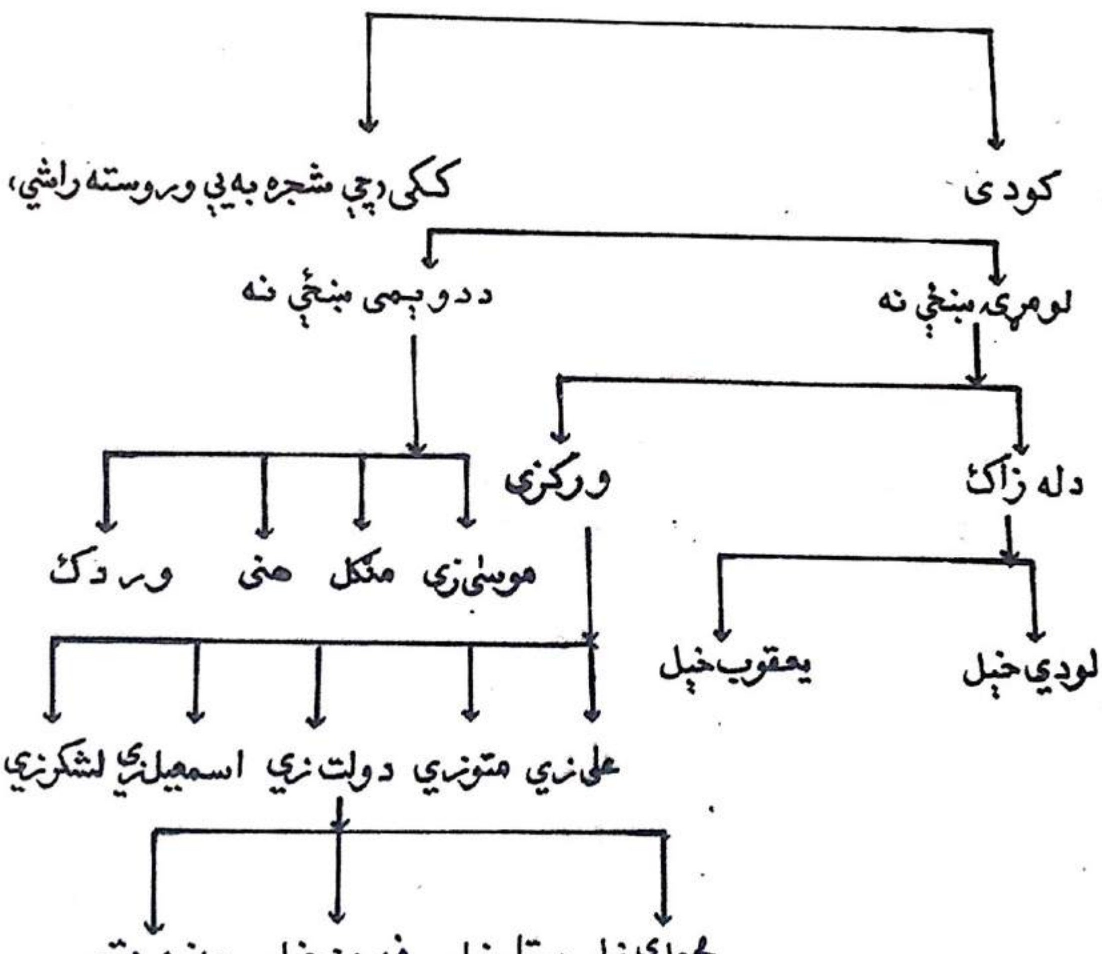

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدی خیل بن دولت زی بن ورکزی بن کودی بن کرلاني

«محمدی خیل»

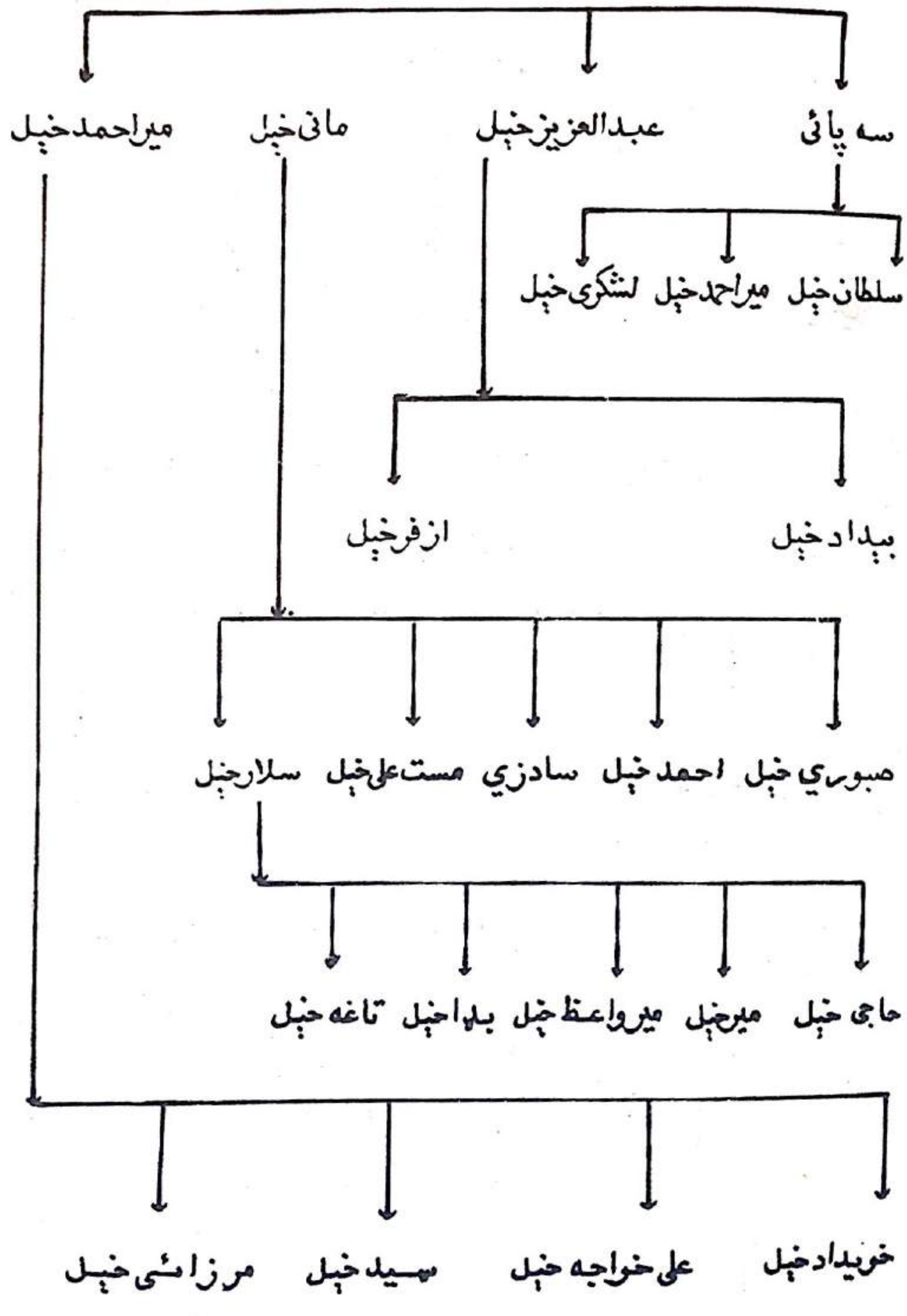

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاڼي

«لودي خېل»

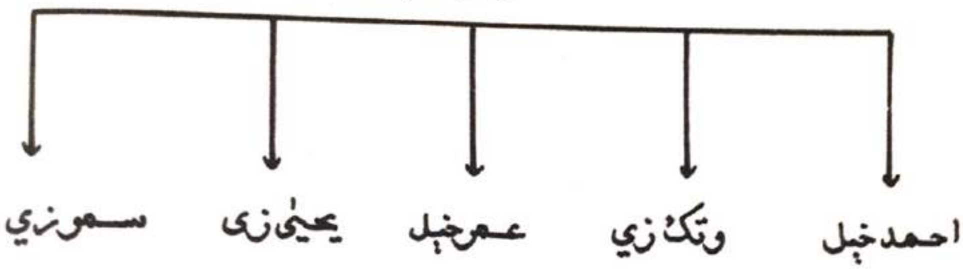

يعقوب خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاڼي

« يعقوب خېل»

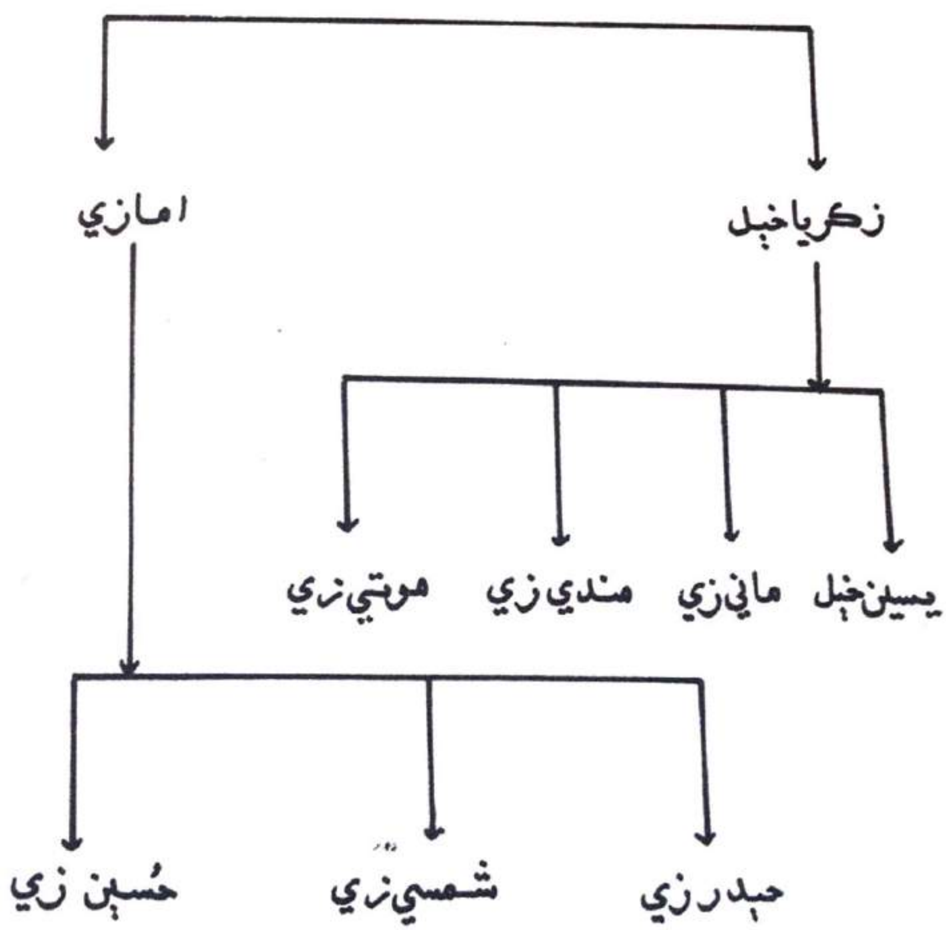

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اسمٰعیل بن ورکزي»

- رابیاخېل
- ممازي
- اباخېل

«لشکرزي بن ورکزي»

- علی شېرزي
- ماموزي
- پاړي

او د منګل بن کودی د دویمې ښځې نه

«منګل»

- موسی خېل
  - حسن خېل
  - خرشوړي
  - هیبې
  - مرکی
  - کمال خېل
- جانی خېل

کرلاني قبیله ؛ وردک بن کودی

«وردک»

- مهیار
- میرخېل
- نوري

نوټ: په ځینو کتابونو کښې د وردک نورخېلونه هم شته دی . «سیال»

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائل:

ب: « اپریدي »

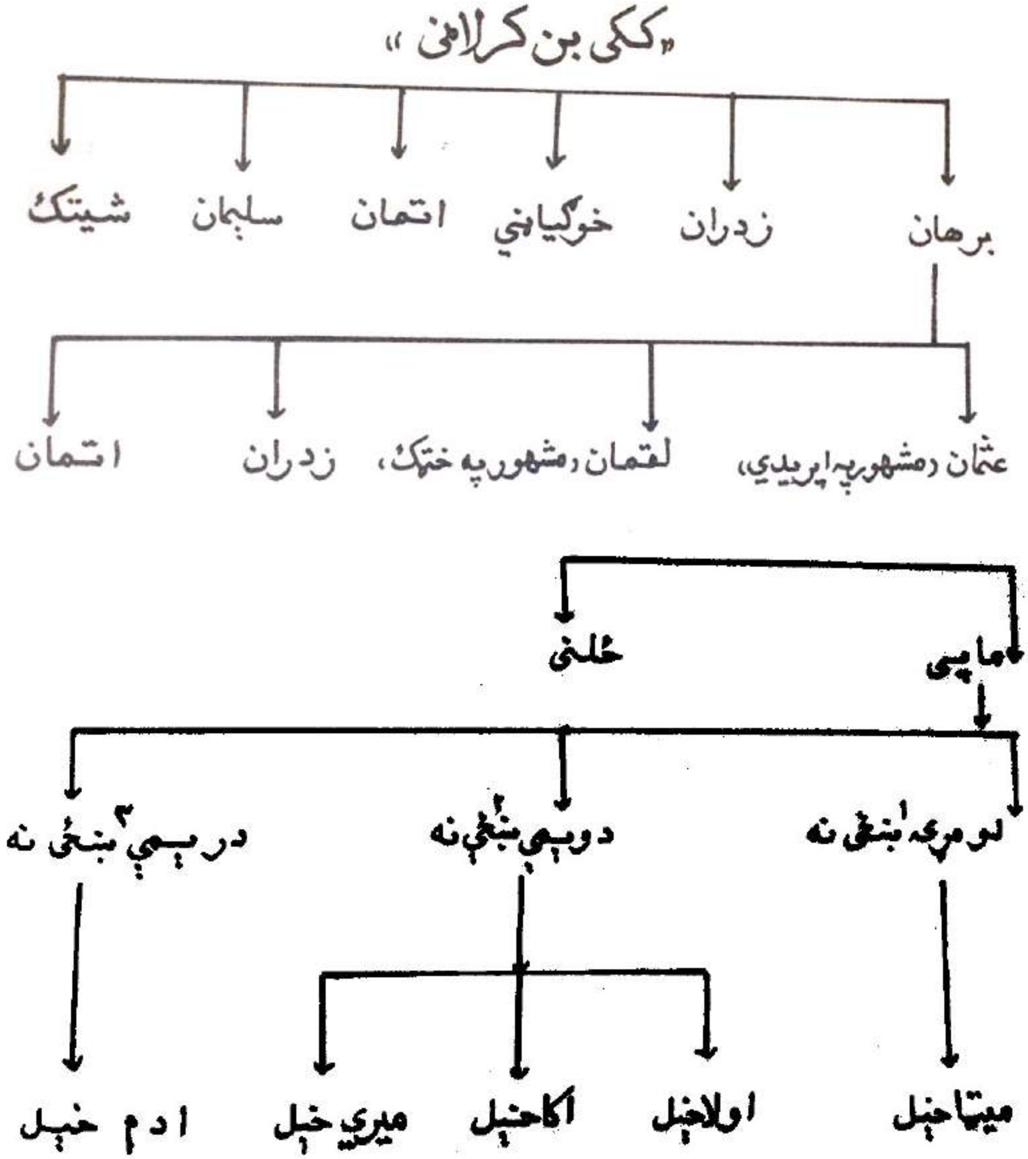

Kitaboona.BlogSpot.Com

اولاخیل بن ماپی بن عثمان یا اپریدی

"اولاخیل"

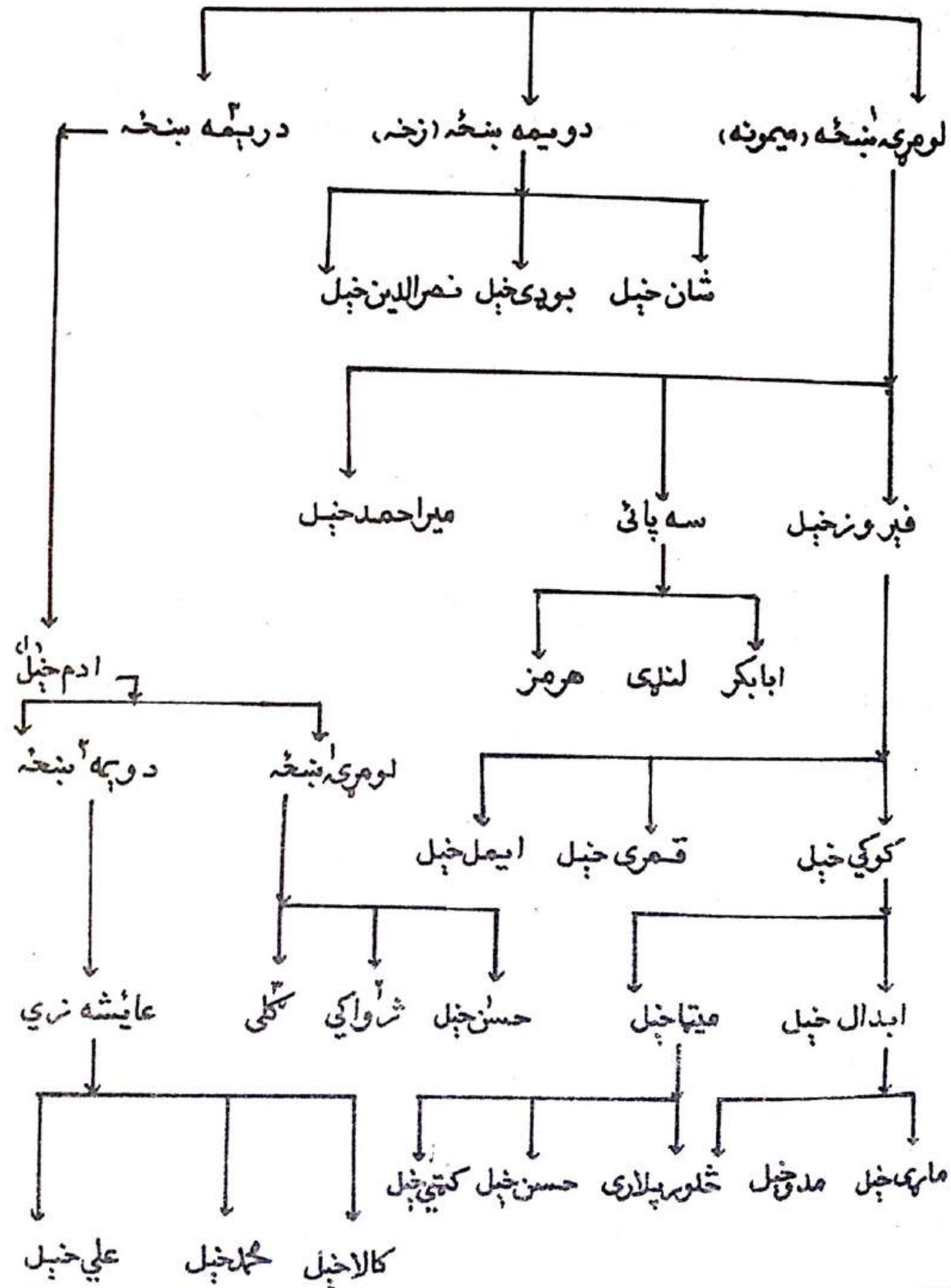

(۱) ځیني وائي چې ادم خیل د اولاد وی نه د ماپی زوی دا فریدی نفسي کیږي. (سیال)

(c) ketabton.com: The Digital Library

میراحمد خېل بن اولاخېل بن عثمان یا اپریدی

«میراحمد خېل»

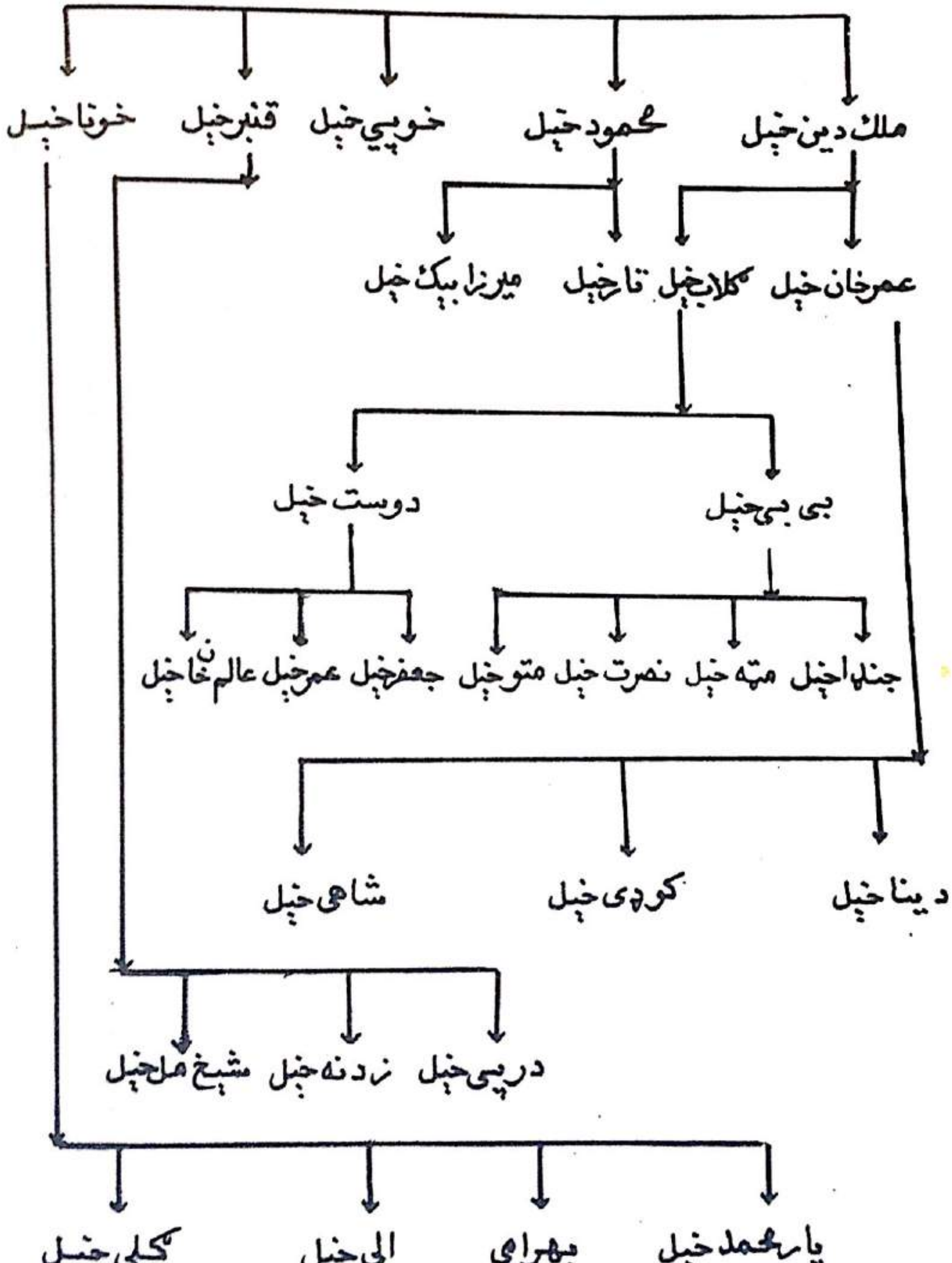

نوټ: د پاڼي اولادی ذکر وشو، د هغه دوړ وړ ځلنی اولاد لر دی او په بنګښو کې استوګن دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

کرلاڼي قبایل:

ج ـ «ځدران» زدران،

«ځدران»

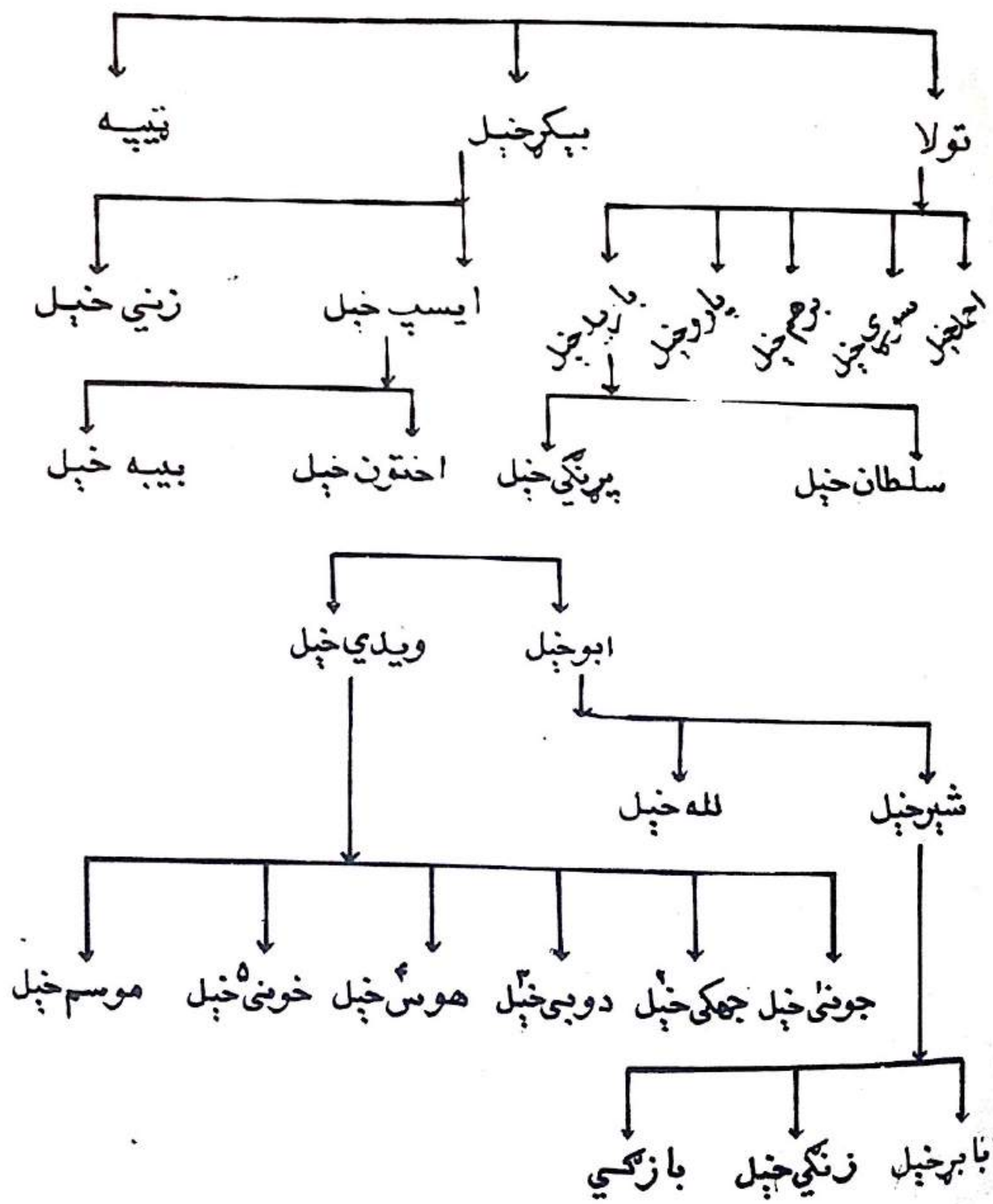

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنی خیل بن بیله خیل بن ځدران

«زني خیل»

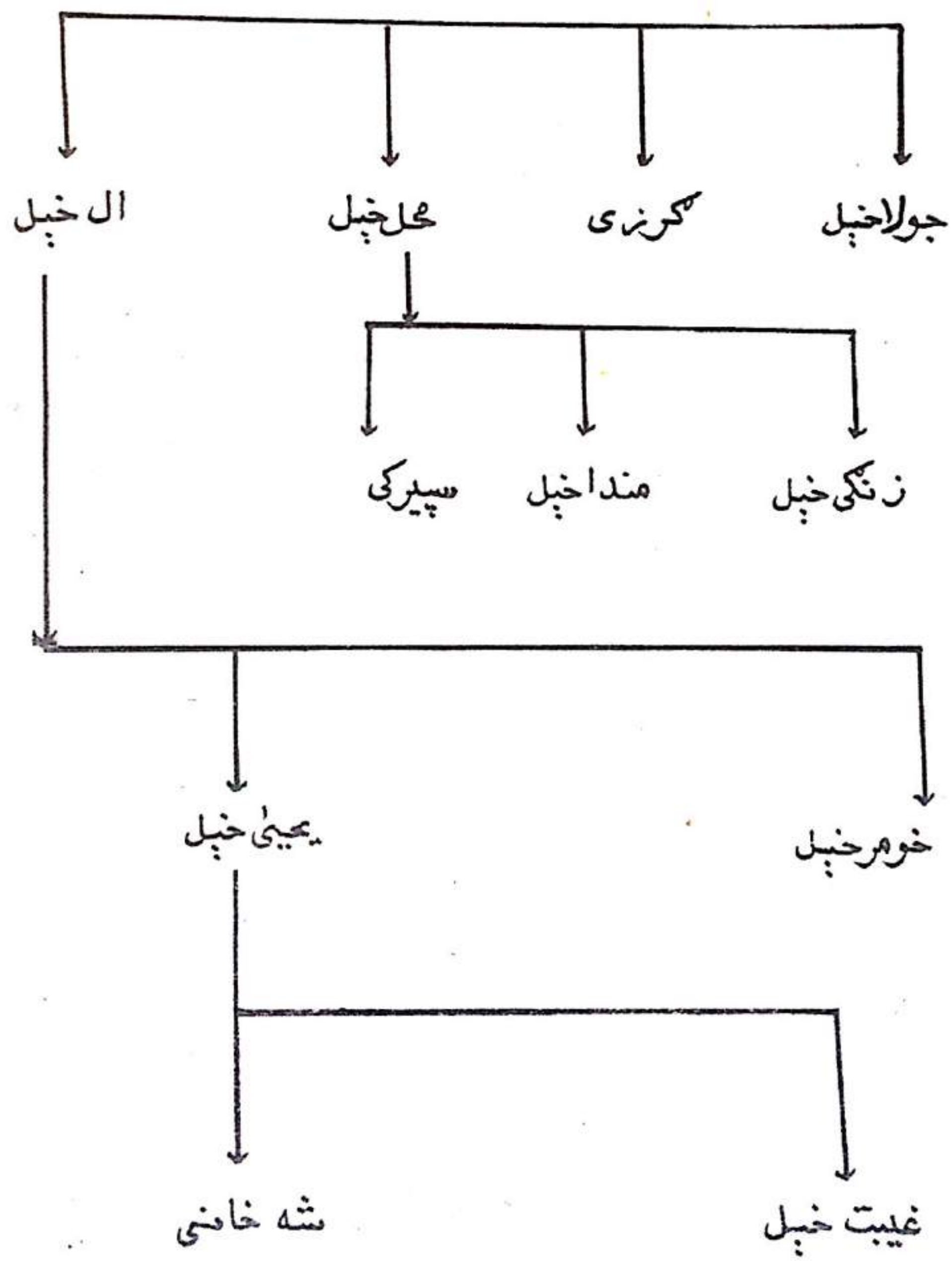

Kitaboona.BlogSpot.Com

کرلانئ قبائل:

د "ختک"

لقمان یعنی ختک بن برهان نه

"ختک"

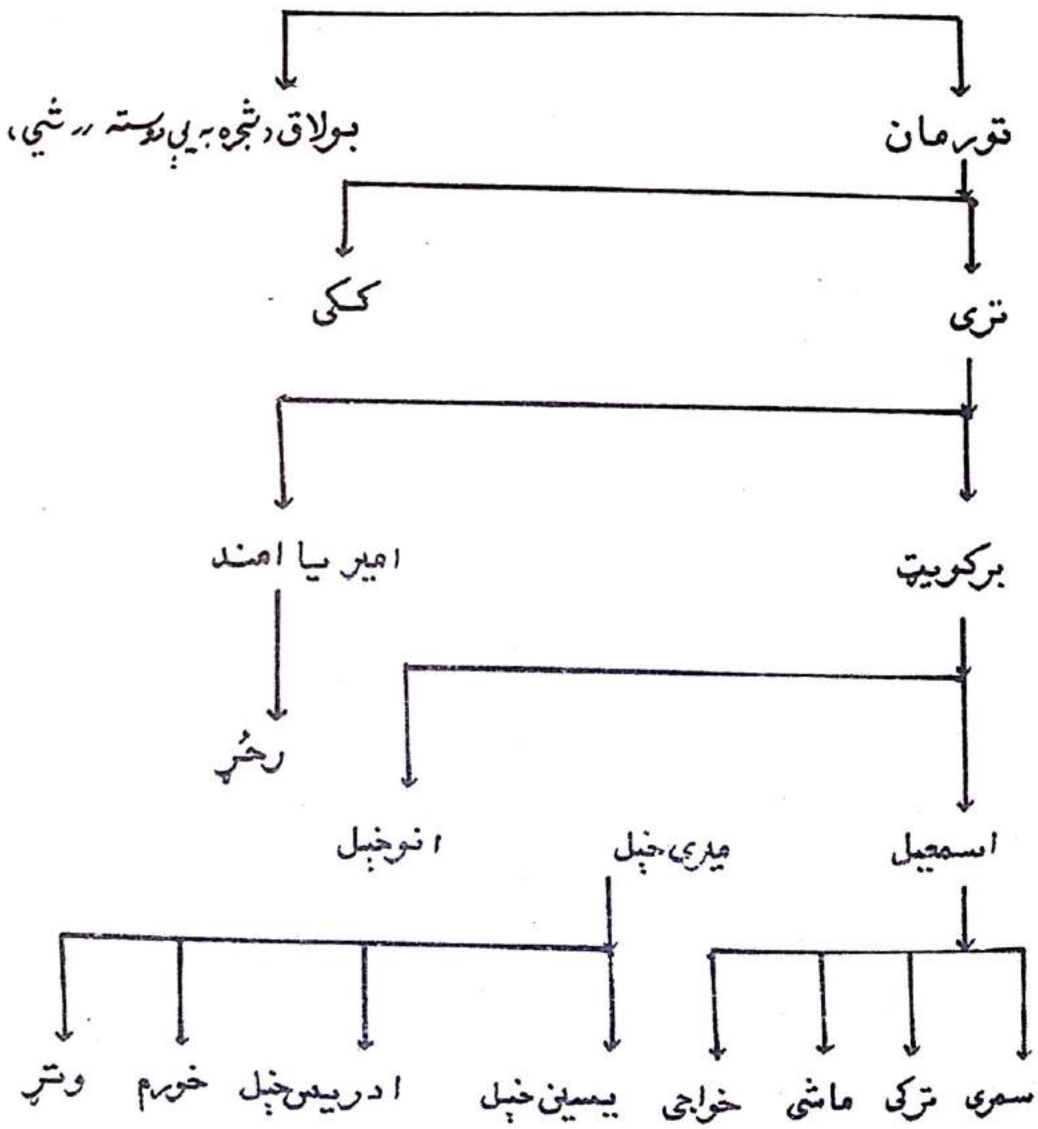

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

یسین خېل بن میری خېل بن برکوییټ بن تری بن ... بن لقمان خټک

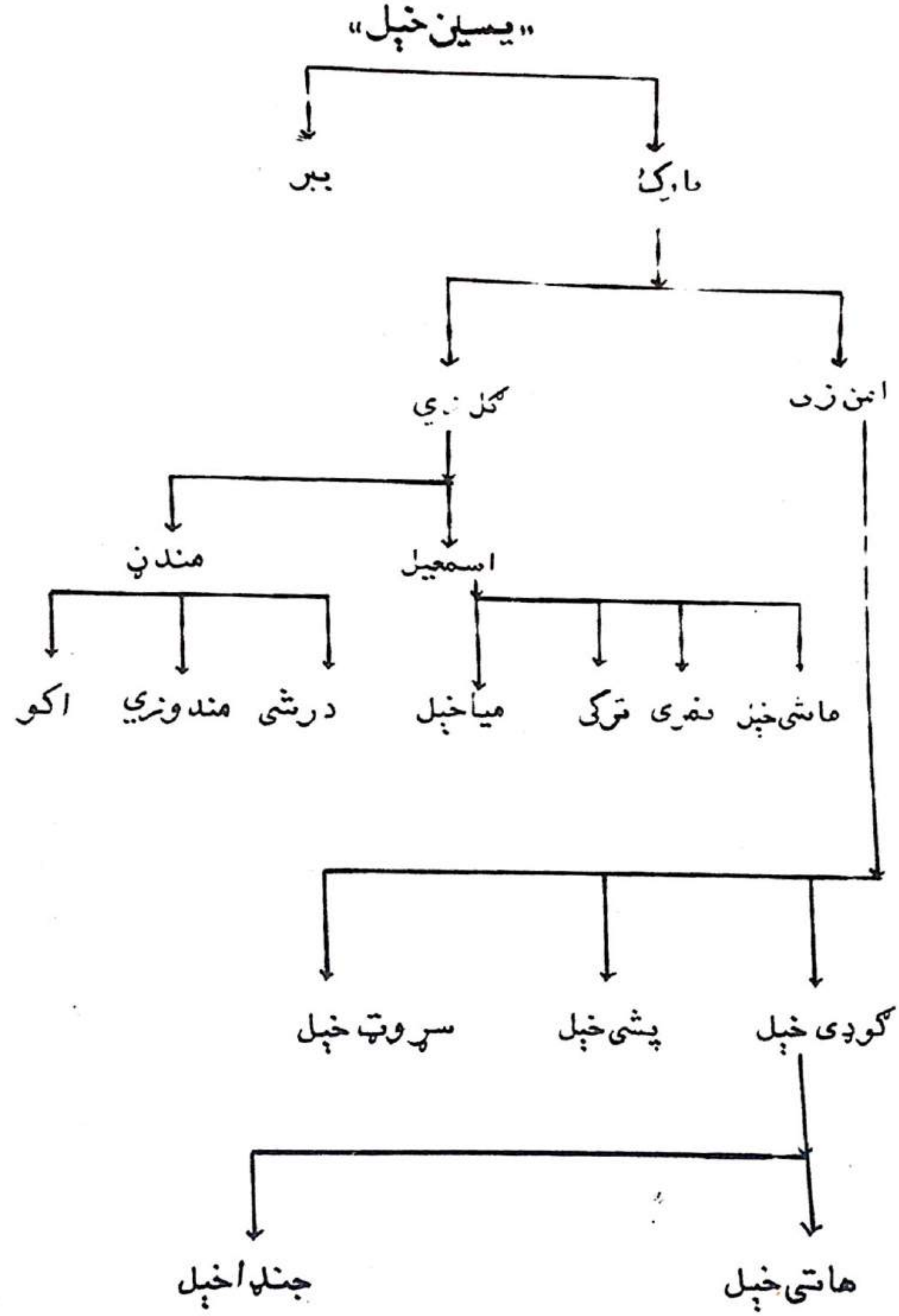

انوخېل بن برکویټ بن تری بن توړمان بن لقمان خټک

"انوخېل"

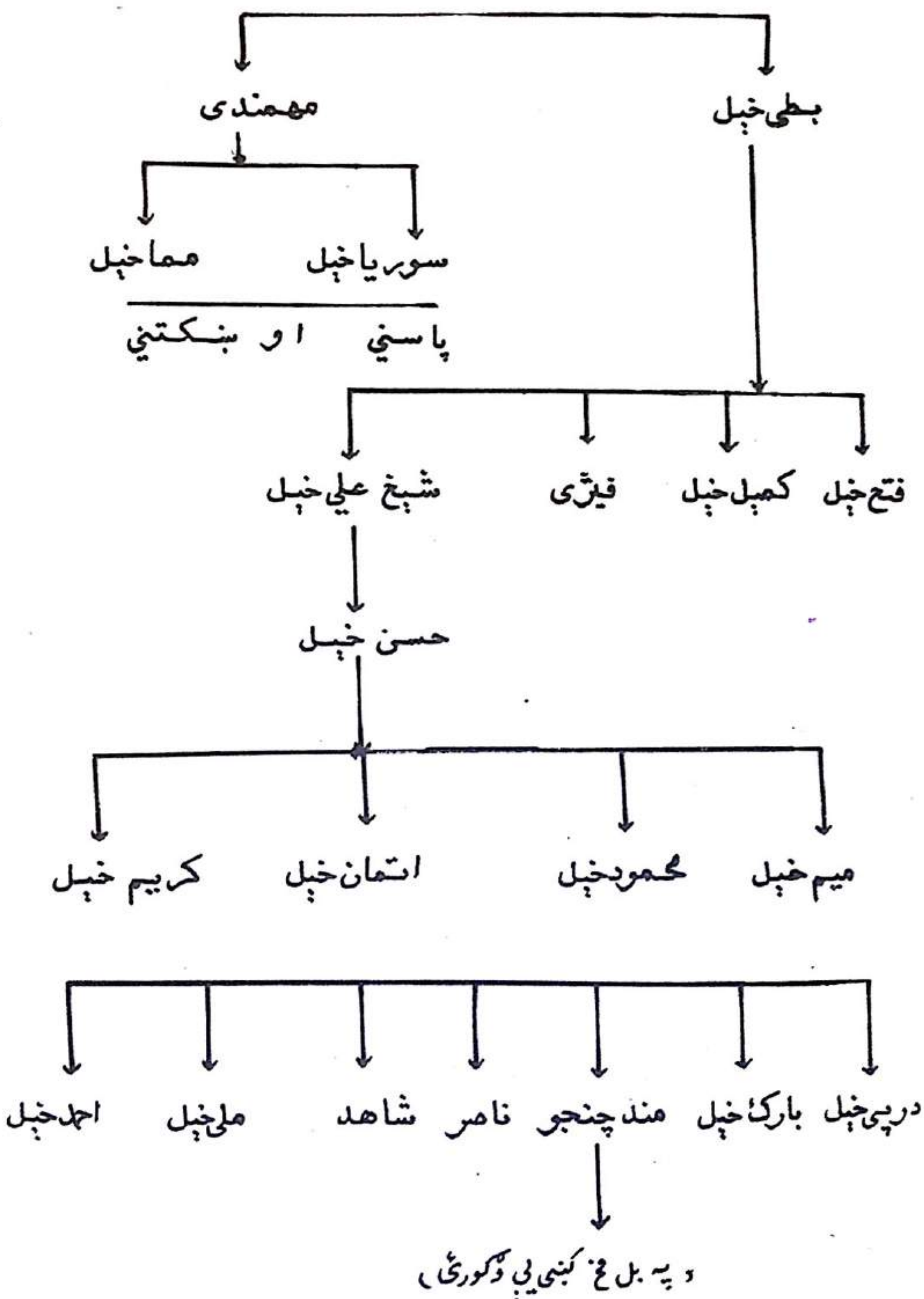

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"چنجو"

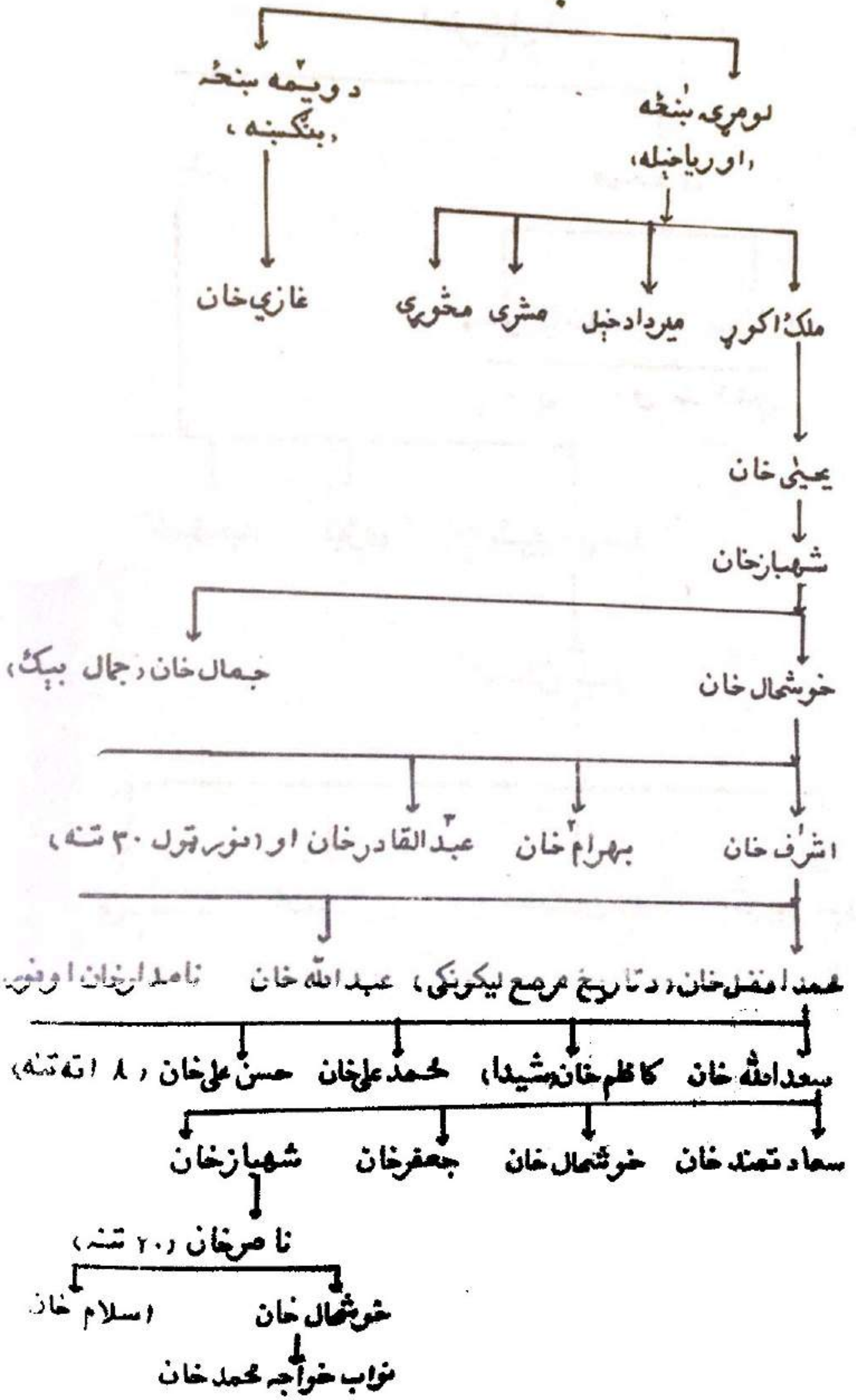

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبائل:

"خټک - بولاق"

"بولاق بن لقمان"

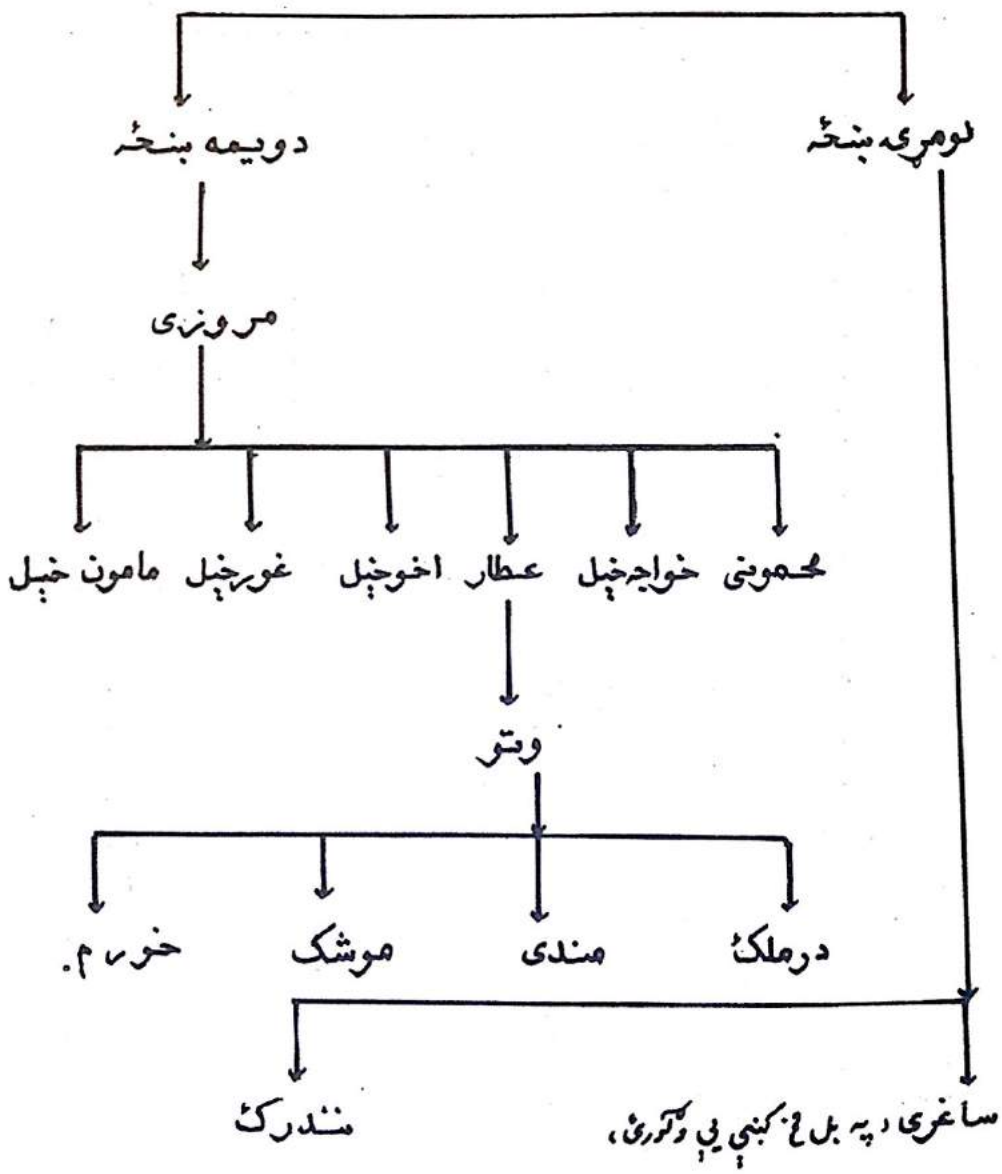

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساغری بن بولاق بن لقمان (ختک)

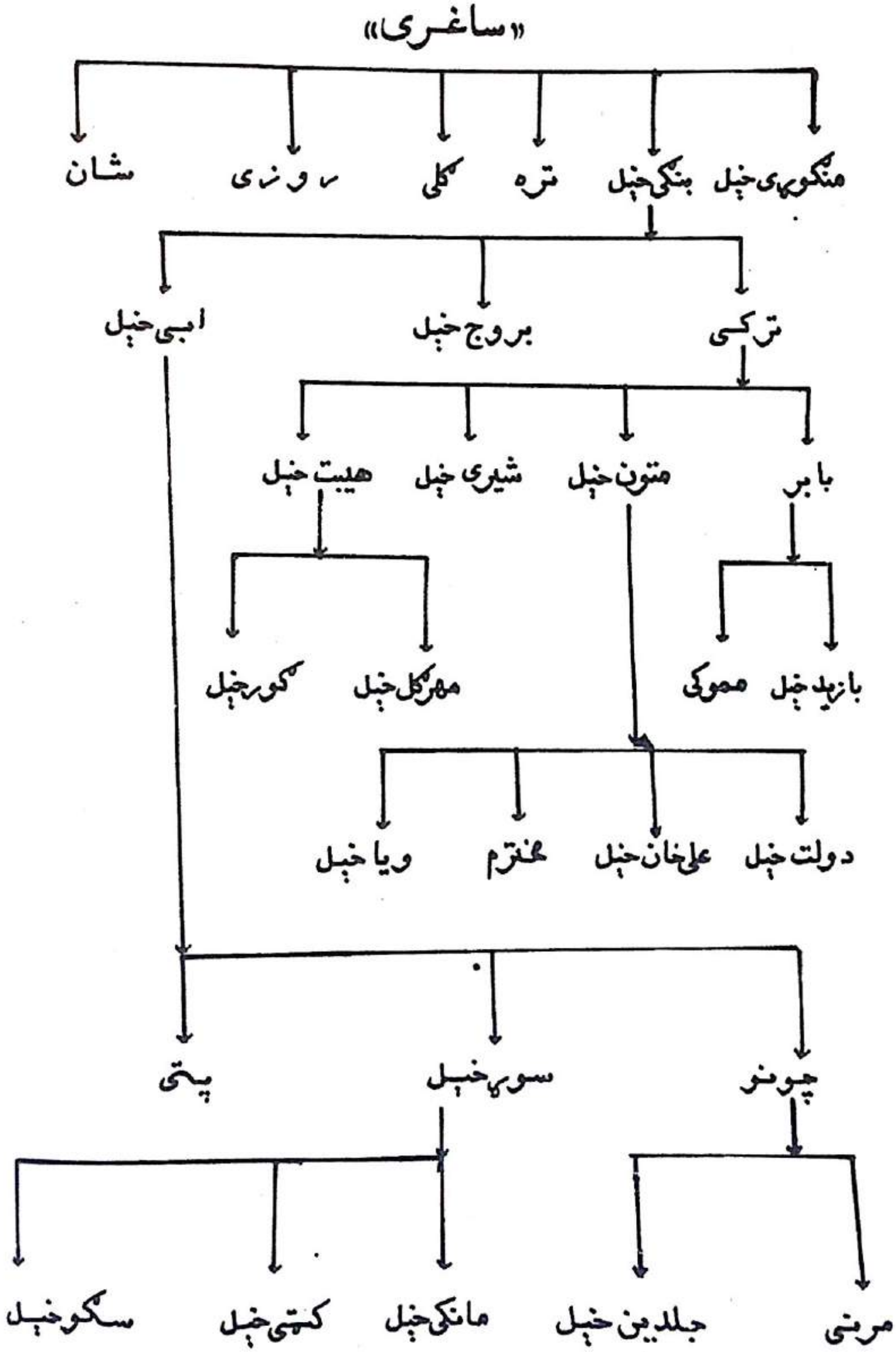

Kitaboona.BlogSpot.Com

تپی بن ابی‌خیل بن بنگی‌خیل بن ساغری بن بولاق

«تپی»

- چوړخیل
- مرزاخیل
- خارے
- کیکداخیل
- صدوخیل
- دلاورخیل
- مشالم‌خیل
- حیم‌خیل

ککی بن تورمان بن لقمان بن برهان

- یوسف
- ایسوړی
  - امندی
  - بهرام
  - خواجه‌خیل
  - نصرتی
    - گنداخیل
      - لوکوخیل
      - بلی‌خیل
      - بشرخیل
      - سمندرخیل
      - درغان‌خیل
    - کشیدخیل
      - میرگل‌خیل
      - الله دادخیل
      - اشرف‌خیل
      - داورخیل
      - ستن‌خیل
    - بدین‌خیل
      - گل دین‌خیل
      - چرگی‌خیل
      - علی‌خان‌خیل
      - عالم‌خان‌خیل
      - لشکرخیل
  - لکاړی
  - عبدلی
  - میال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبایل:

«اتمان خیل»

،اتمان بن برهان، اتمانخیل بن ککی -
بن کرلان.

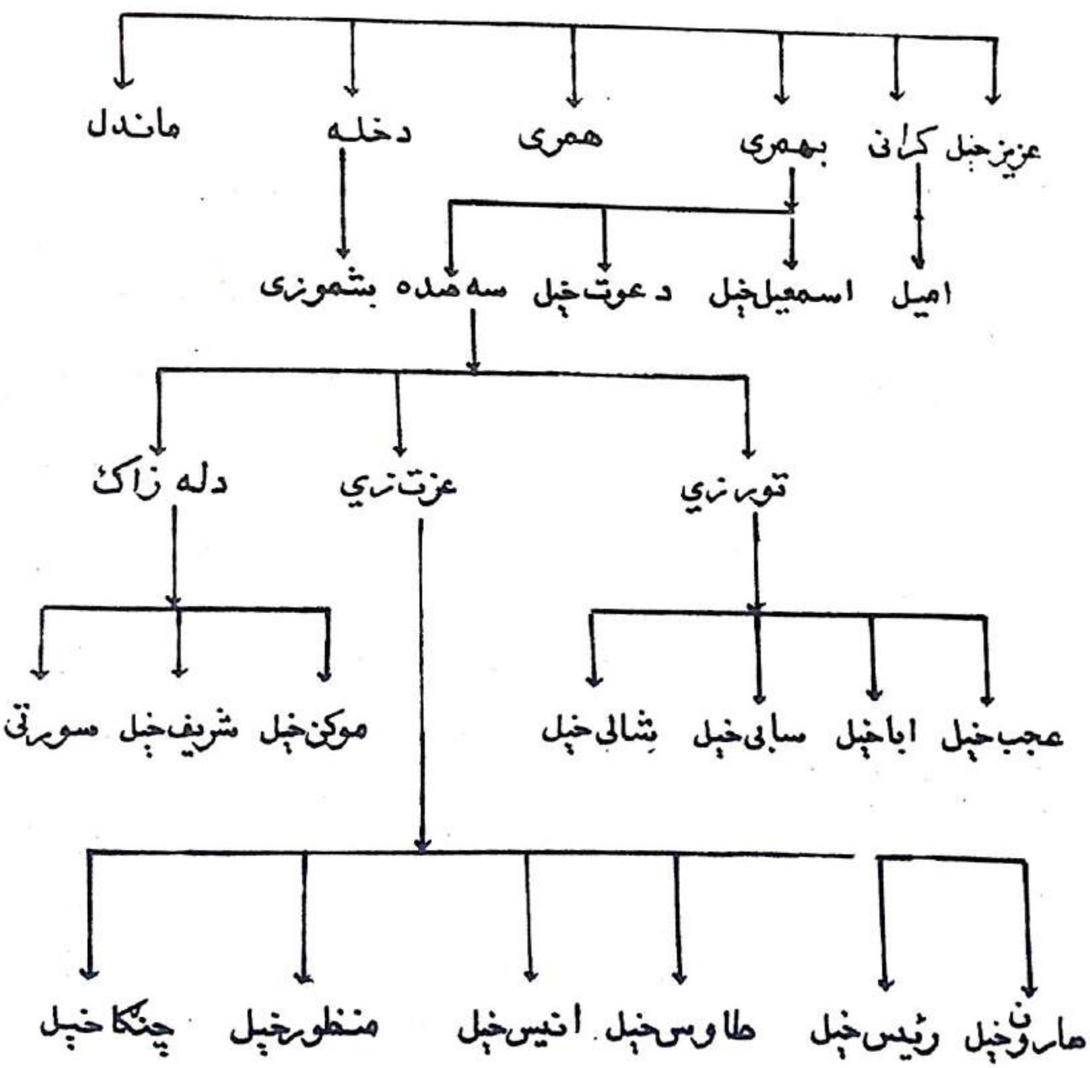

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل خیل بن بهمری بن اتمان خیل

«اسمعیل خیل»

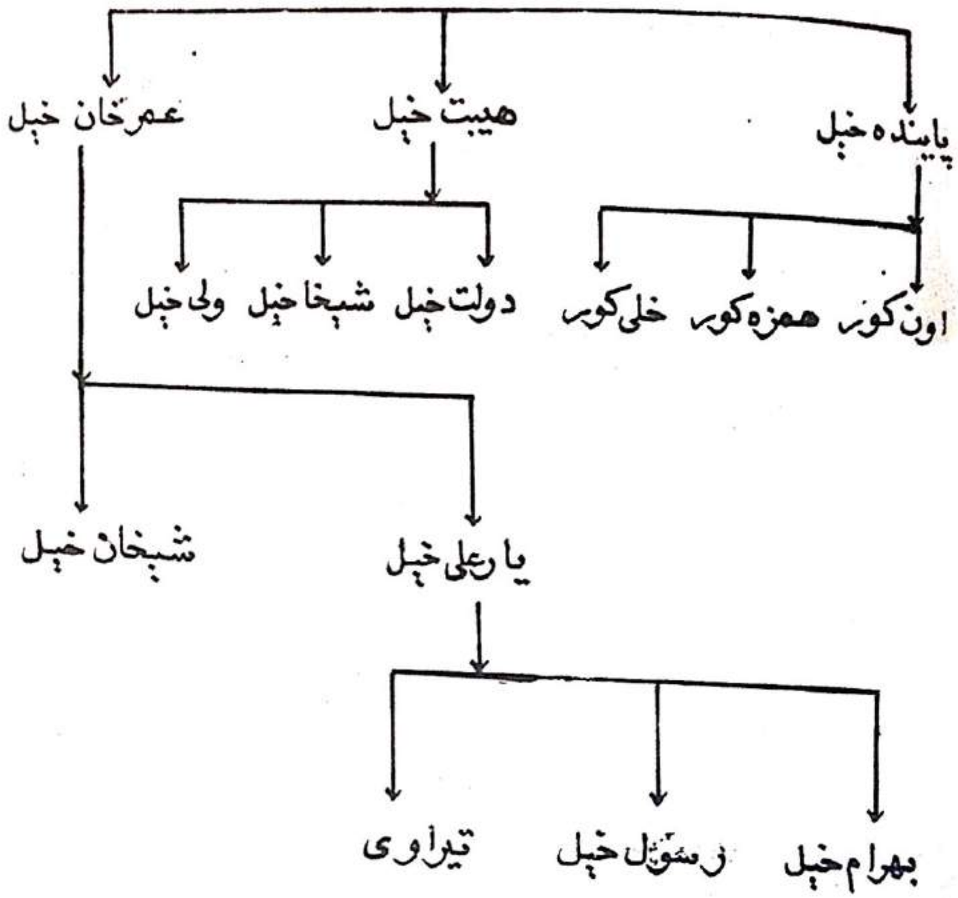

دعوت خیل بن بهمری بن اتمان خیل

«دعوت خیل»

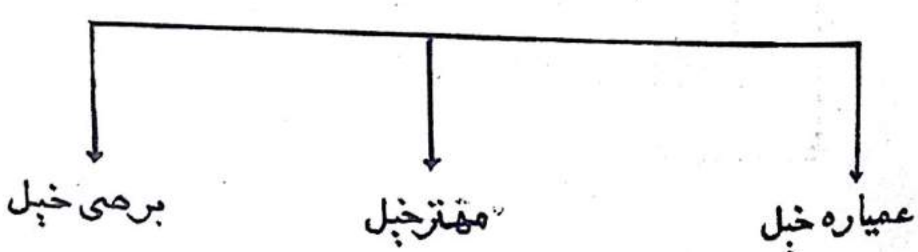

Kitaboona.BlogSpot.Com

عمیاره خېل بن د عوت خېل بن بهمري بن اتمانخېل

«عمیاره خېل»

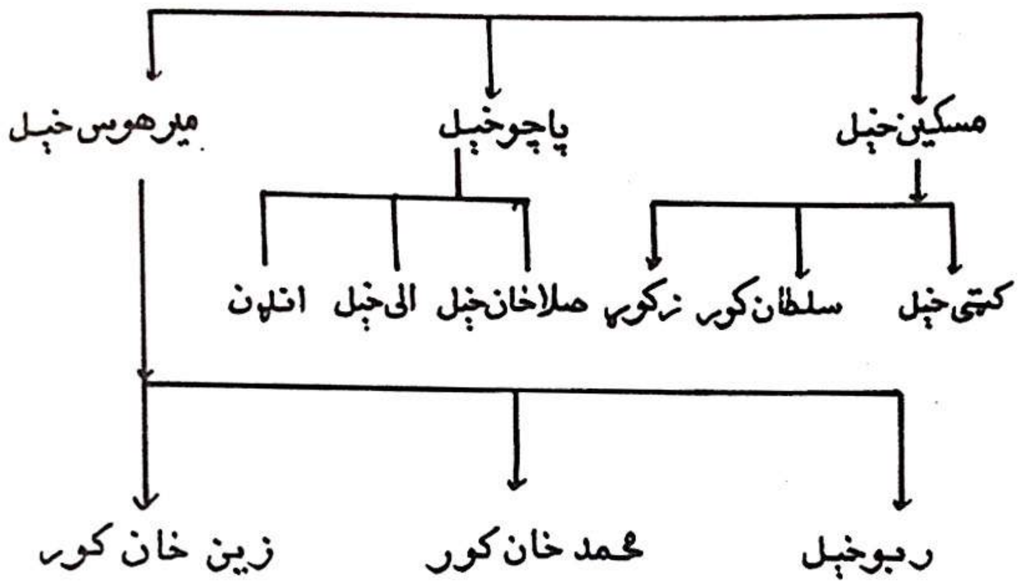

مهترخېل بن د عوت خېل بن . . . بن اتمانخېل

«مهترخېل»

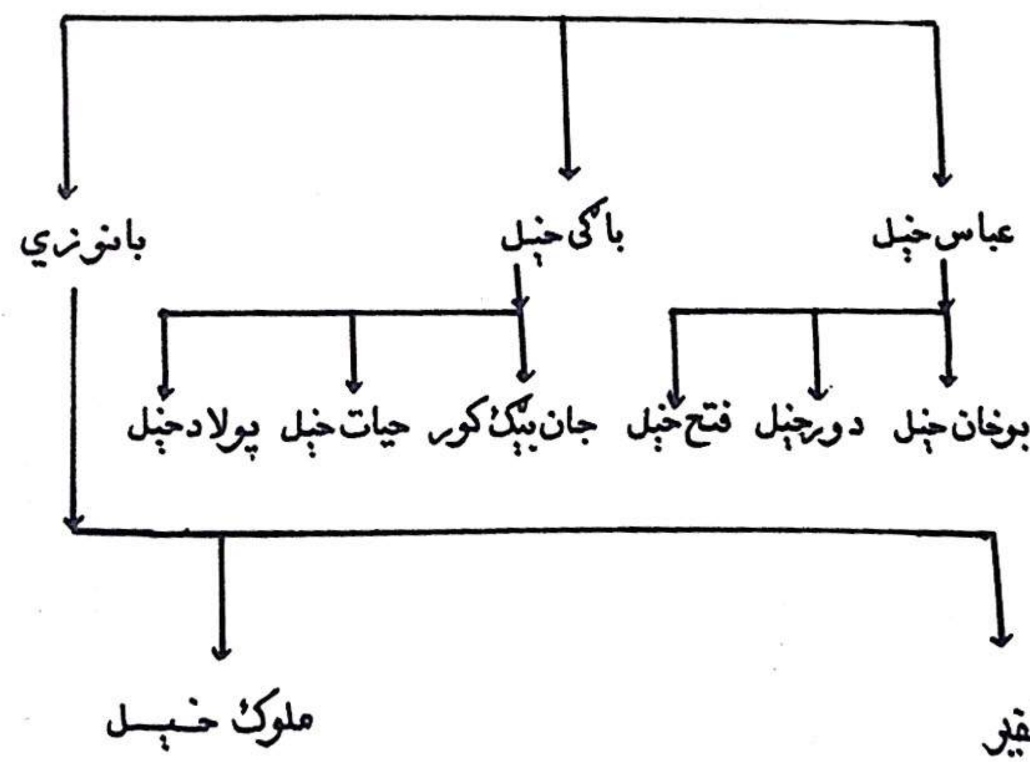

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

برصي خېل بن د عوت خېل بن ... بن اتمانخېل

«برصي خېل»

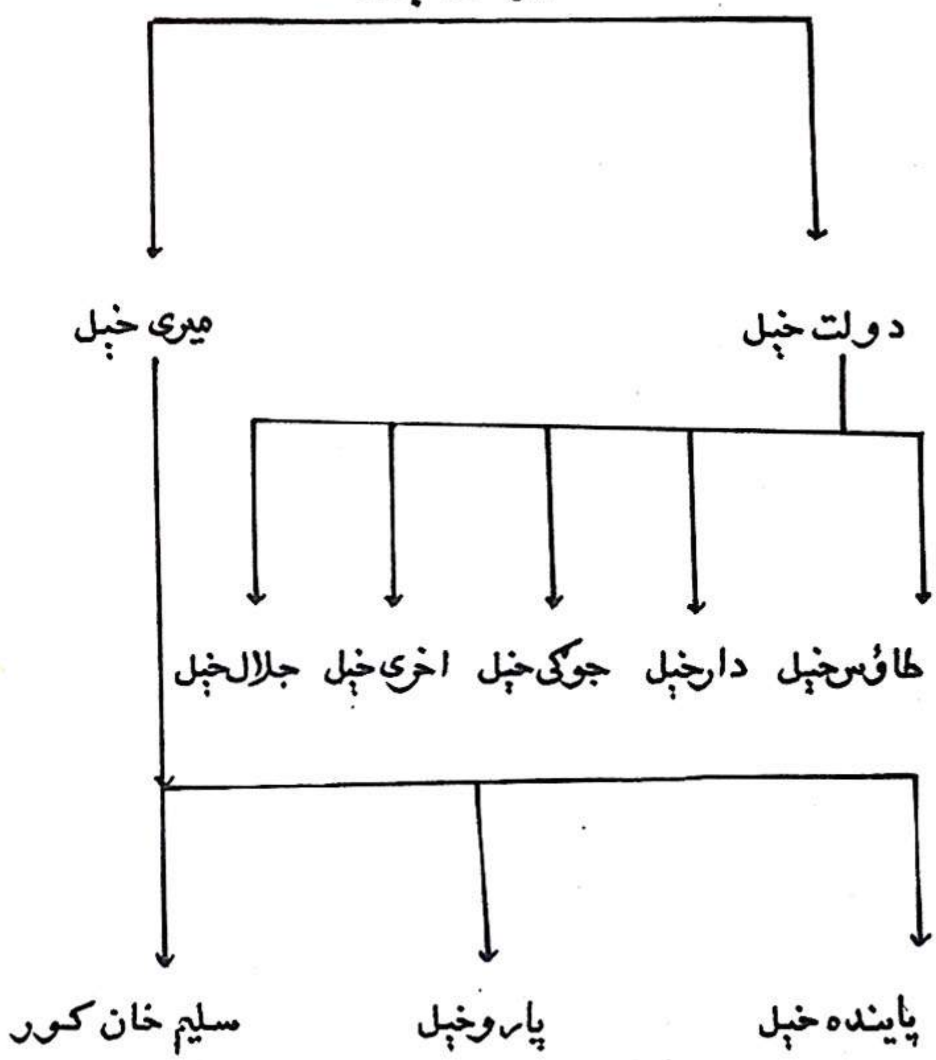

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائل:

د «خوګیاڼي»

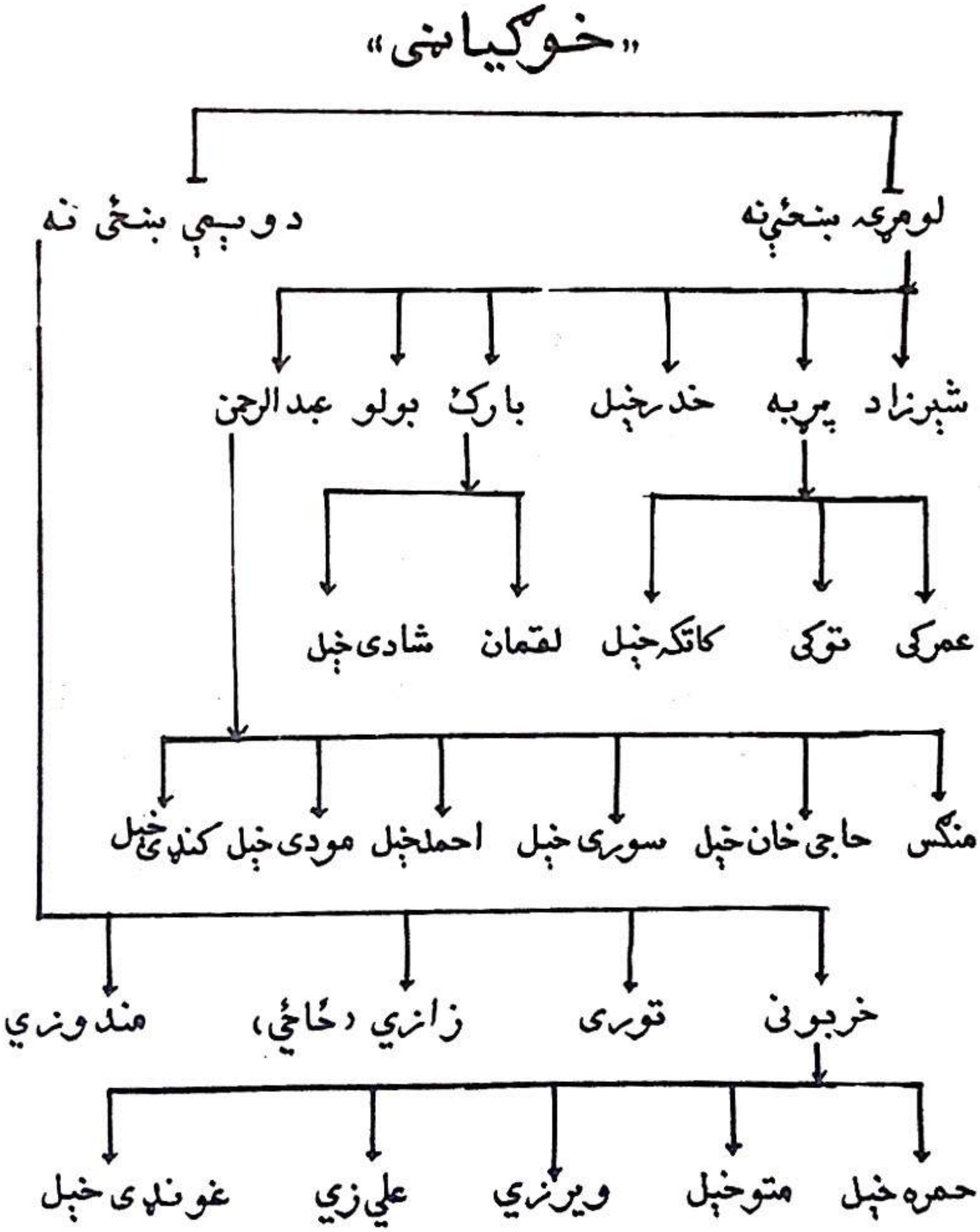

نوټ: وزیر خوګیاڼي نه دي د لالي وزیر اولاده زرغلي له خوګیاڼو سره اړولي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبائل

د وزیر، مسعود

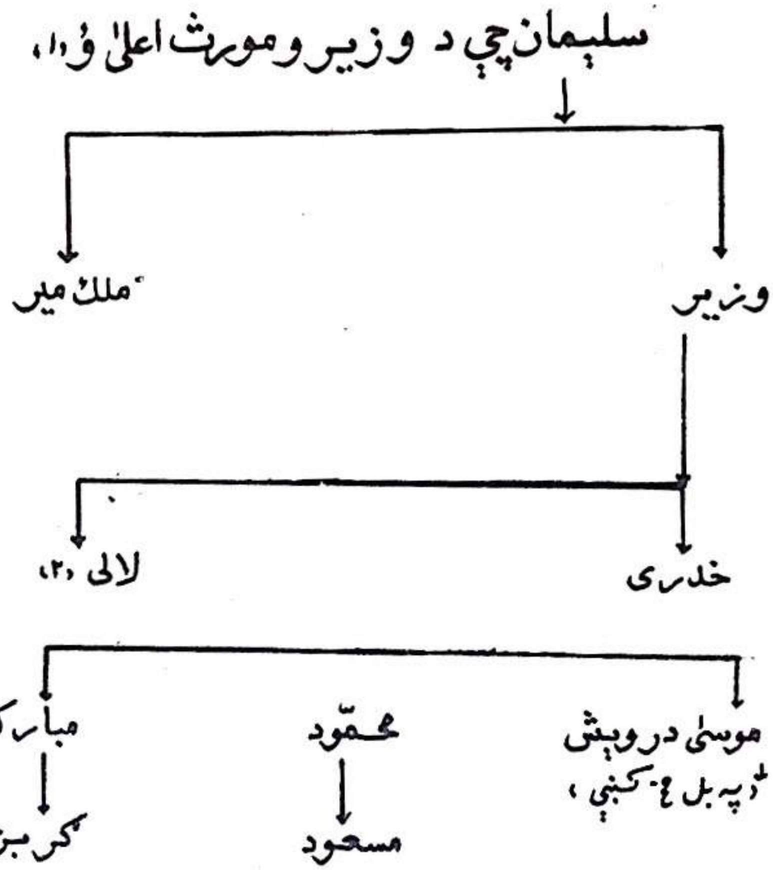

---

(۱) ځنې خلک وائي چې د سلیمان نه وزیر او ملک میر دی، او د وزیر نه خدری او لالی دی او د ملک میر نه بنګښ دی ص ۲۷۴ د کېرو کتاب پټهان (محبوب علی شاه ترجمه).

(۲) لالی د خدری ورور د وزیر زوی د خپله ورور خفه شوی او تللی د سپین غره په شمال کښې یې د خوګیانو سره اړولی او خوګیانی ګڼلی شي. "سیال"

Kitaboona.BlogSpot.Com

موسیٰ درویش بن خدری بن وزیر

«موسیٰ درویش»

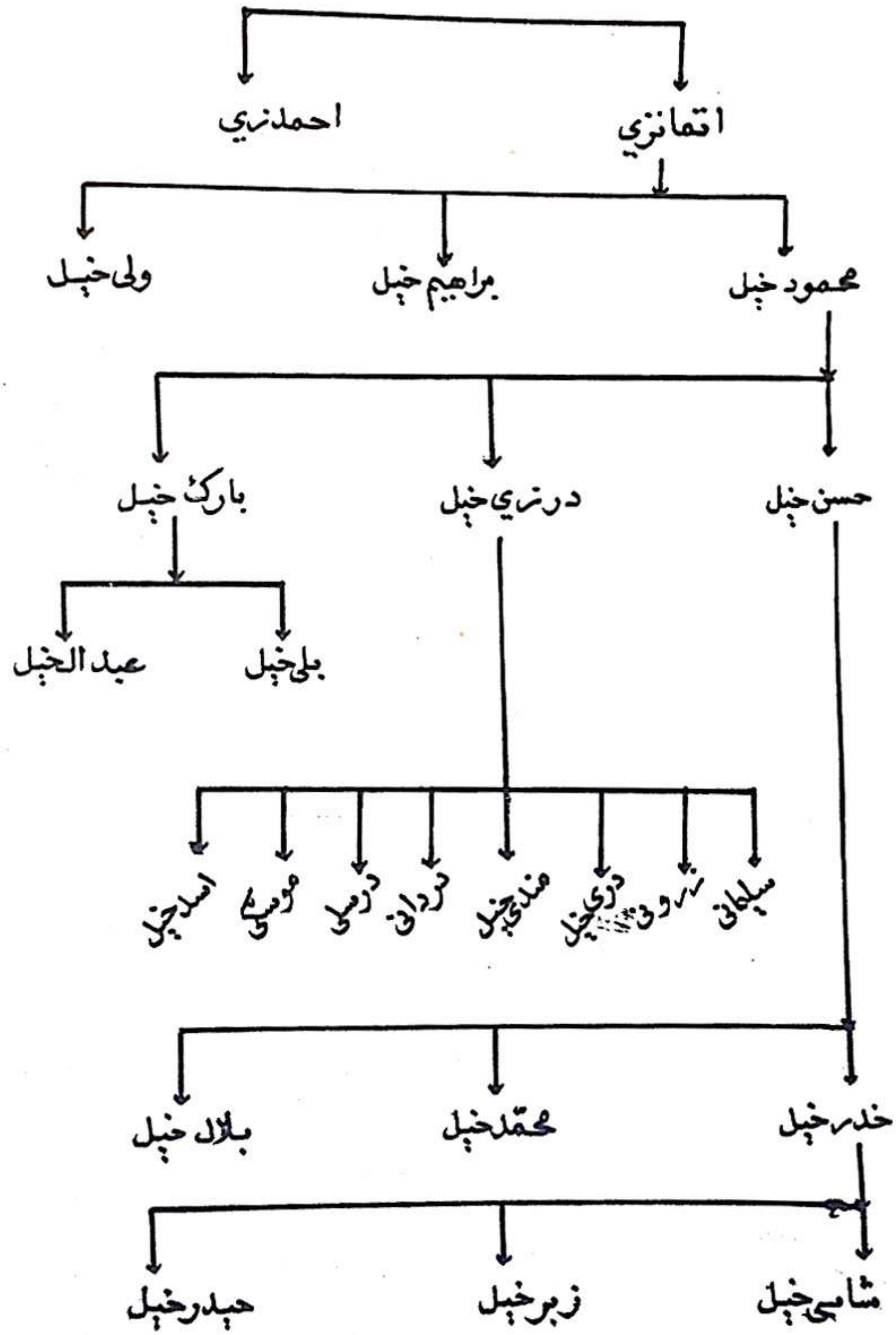

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدخېل بن حسن خېل بن محمودخېل بن ... بن وزیر

«محمدخېل»

- مهترخېل
- ترکلي خېل
- دري پلارې

بلال خېل بن حسن خېل بن محمودخېل بن . . . وزیر

«بلال خېل»

- نوړخېل
- درنامی
  - پهاړخېل
  - چلاک خېل
  - شېرخېل
  - شمل خېل
- شادي خېل
  - اسمعیل
  - درمل خېل

دمندي خېل بن درزي خېل بن محمودخېل نه

- کوکي
- بخشي خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دردانی بن د رزي نه

- پیرسری
- هیبت خېل
- مداخېل
  - مجرخېل
  - زرګرخېل
  - شیده‌خېل
  - بره‌خانی
  - سرمست خېل
  - جمال خېل
  - همریزخېل
- توری

د «درسلی» بن د رزي نه

- خلپ خېل
- موچي خېل
- دلکئ خېل
- قربان خېل
- عیسئ خېل
- اوزي خېل

د «موسکی» بن د رزي نه

- تترخېل
- باری خېل
- اول خېل
- سنجرخېل
- دریپی خېل

او د «اسدخېل بن د رزي نه

- پیرخان خېل
- مرزاخېل
  - ناناخېل
  - اوساخېل
  - تولاخېل
  - دور خېل
- دري پلاري

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بارک خېل بن محمود خېل بن اتمانزي نه

«بارک خېل»

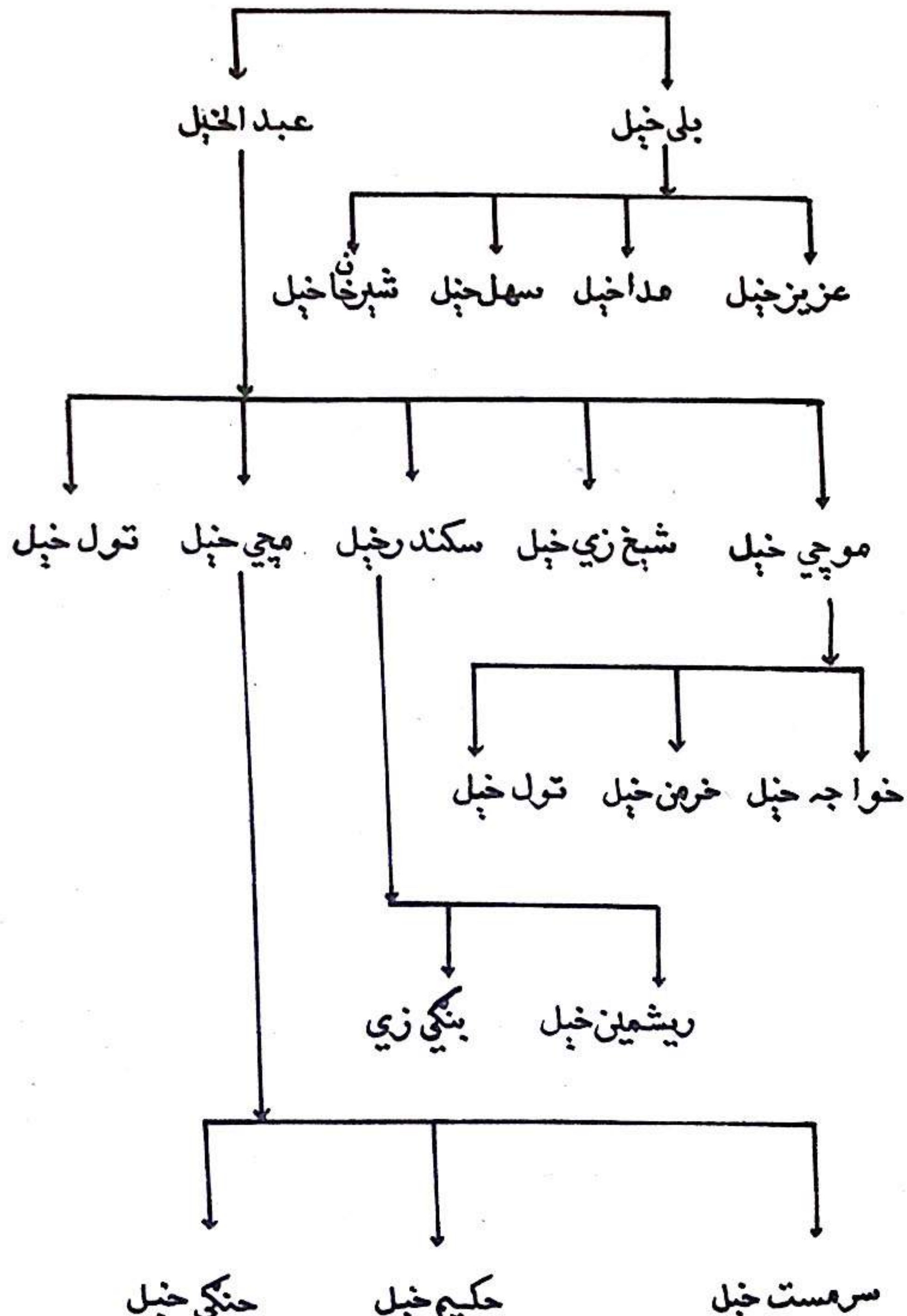

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

براهيم بن اتمانزي

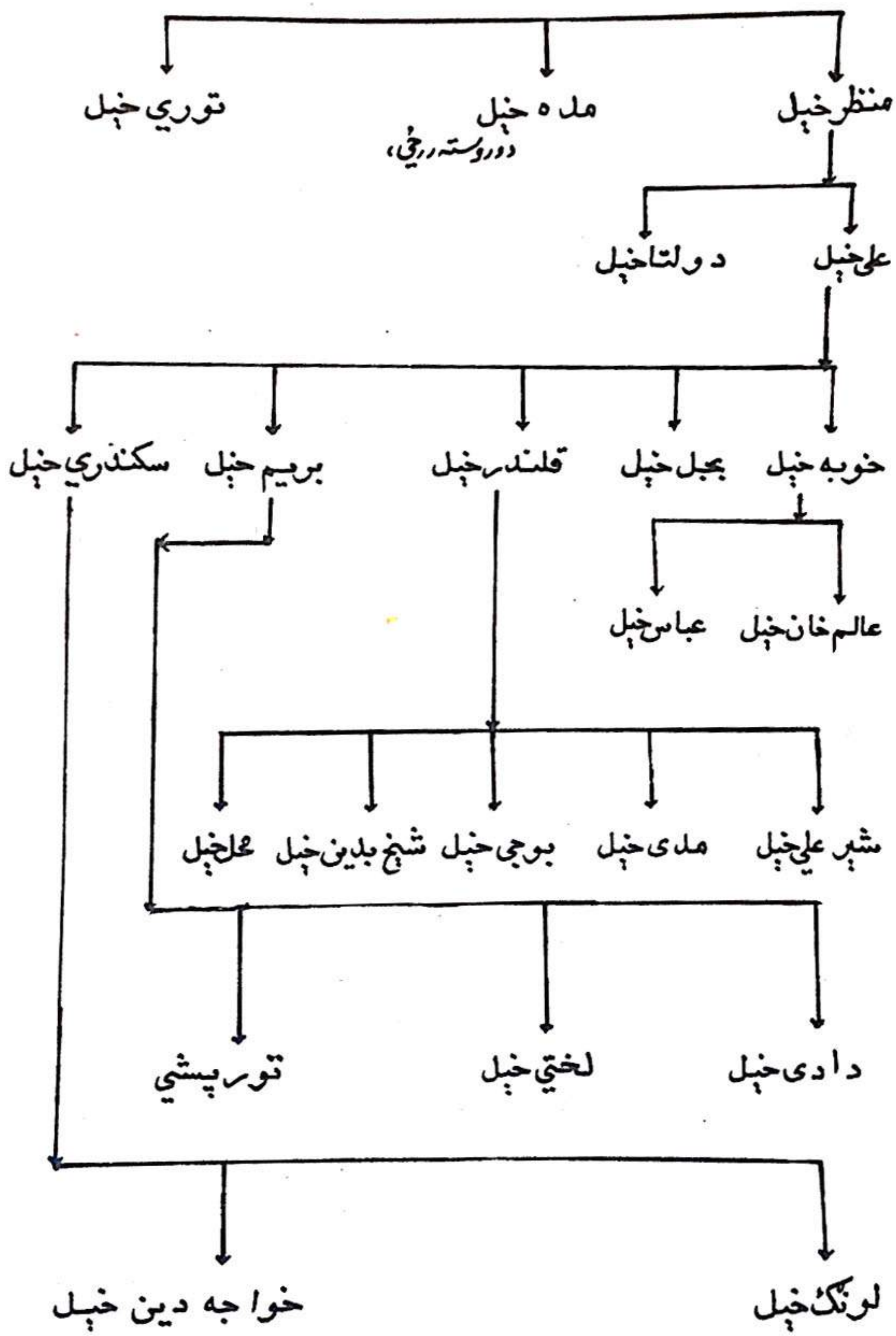

Kitaboona.BlogSpot.Com

د «مده خېل» بن اتمانزي نه

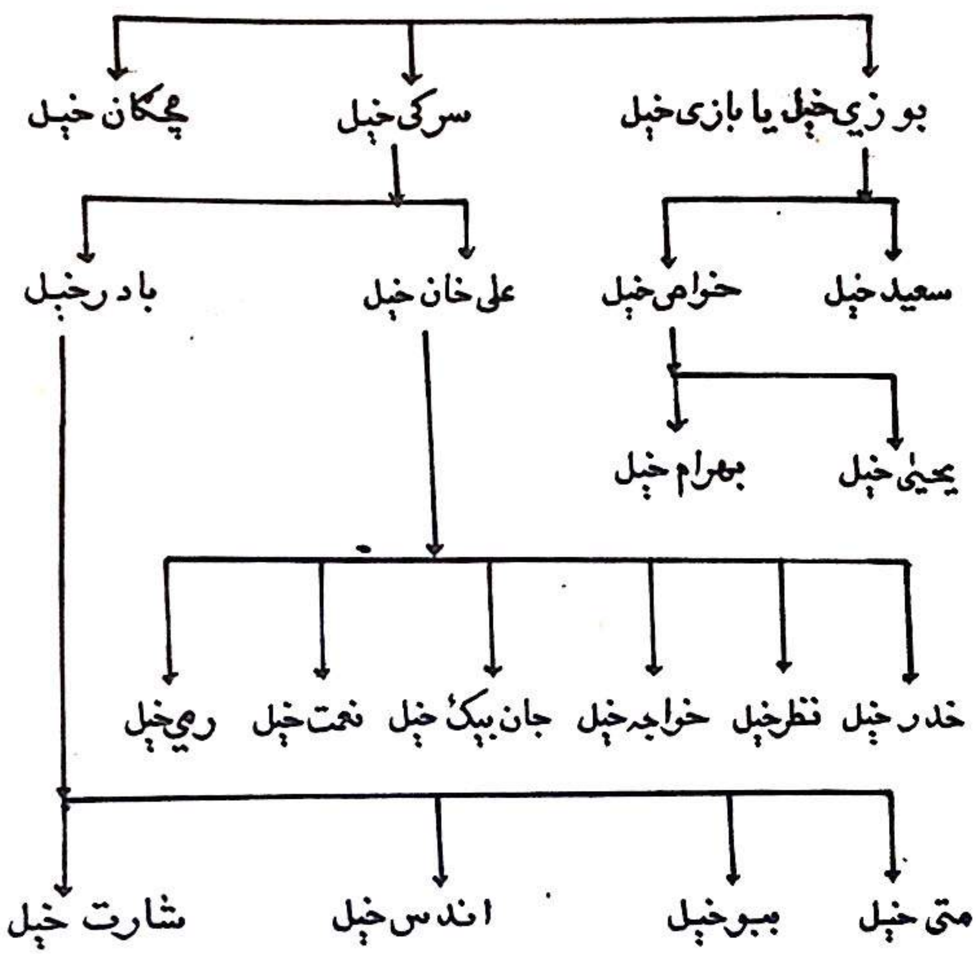

د توری خبل بن براهيم خېل بن وتمانزی نه

«توری خېل»

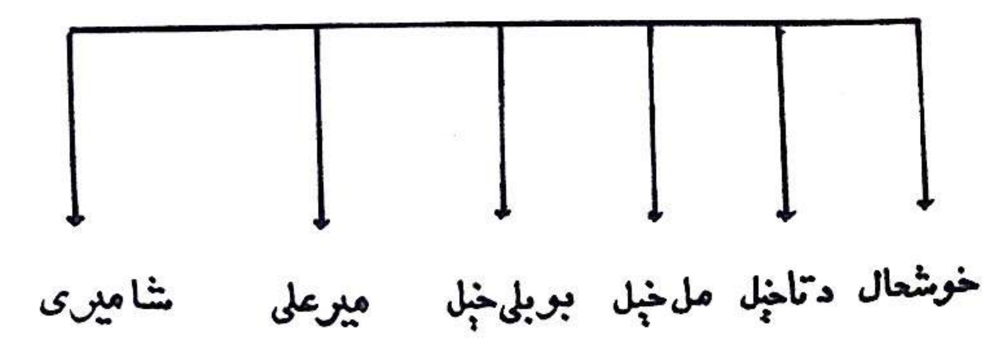

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال بن توري خېل نه

- شېخا خېل
- علي خاني

د تاخېل بن توري نه

- جمالي
- عثمان خېل

د مل خېل بن توري نه

- هبشي خېل
  - رخړ خېل
  - رسول خېل
  - مدی خېل
- سوکی
  - پېله خېل
  - سار خېل
  - علي خېل
  - اودی خېل

د بوبلي خېل بن توري نه

- سخي خېل
- سليمي خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاميری بن توری نه

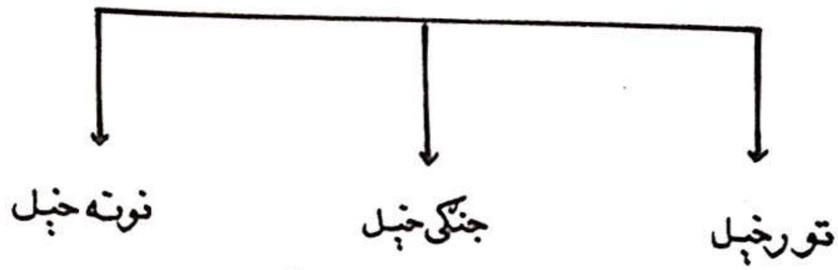

د ولی خېل بن وتمانزي نه

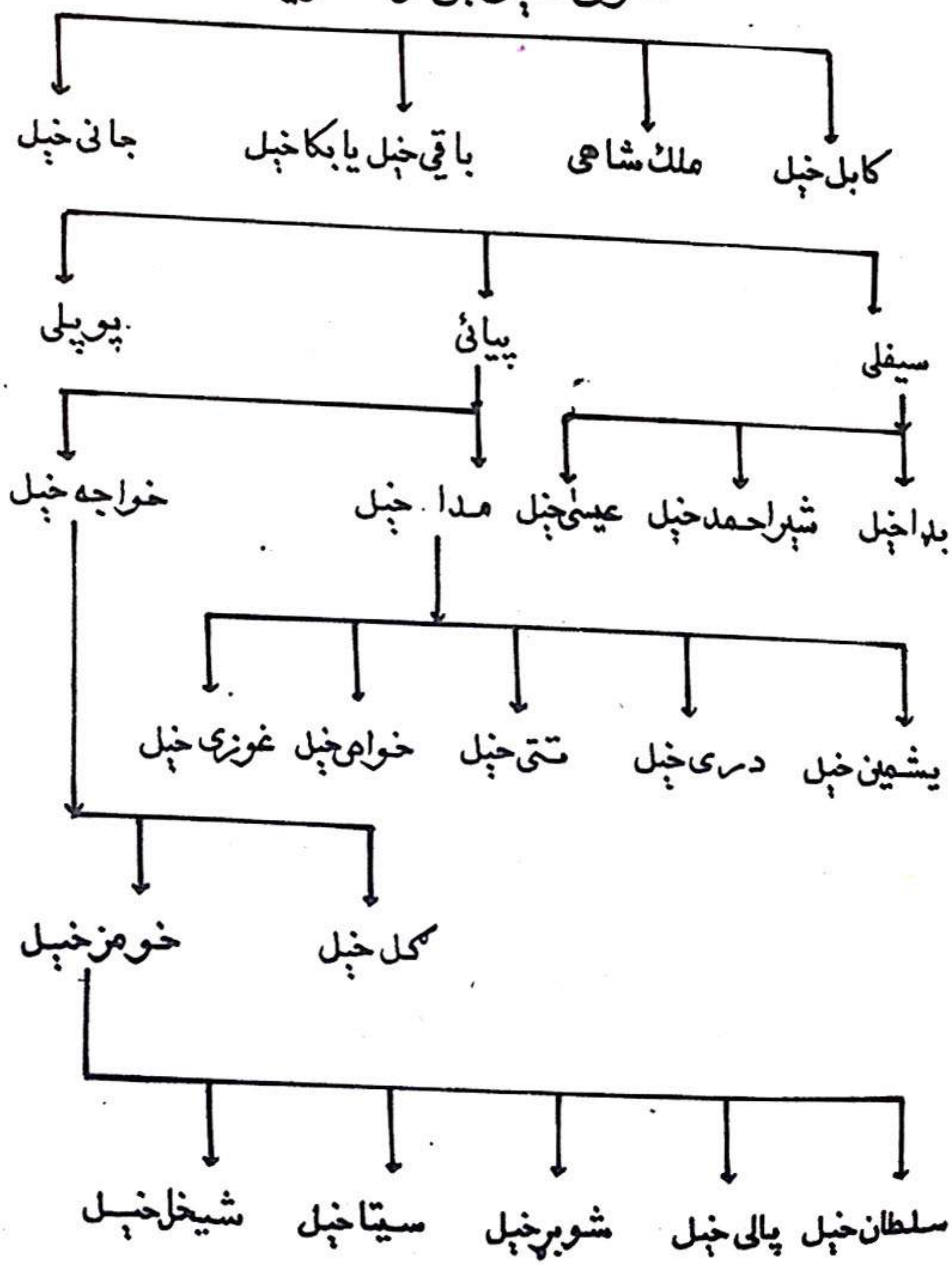

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «باقي خېل» يا بكاخېل بن ولي خېل بن وتمانزي نه

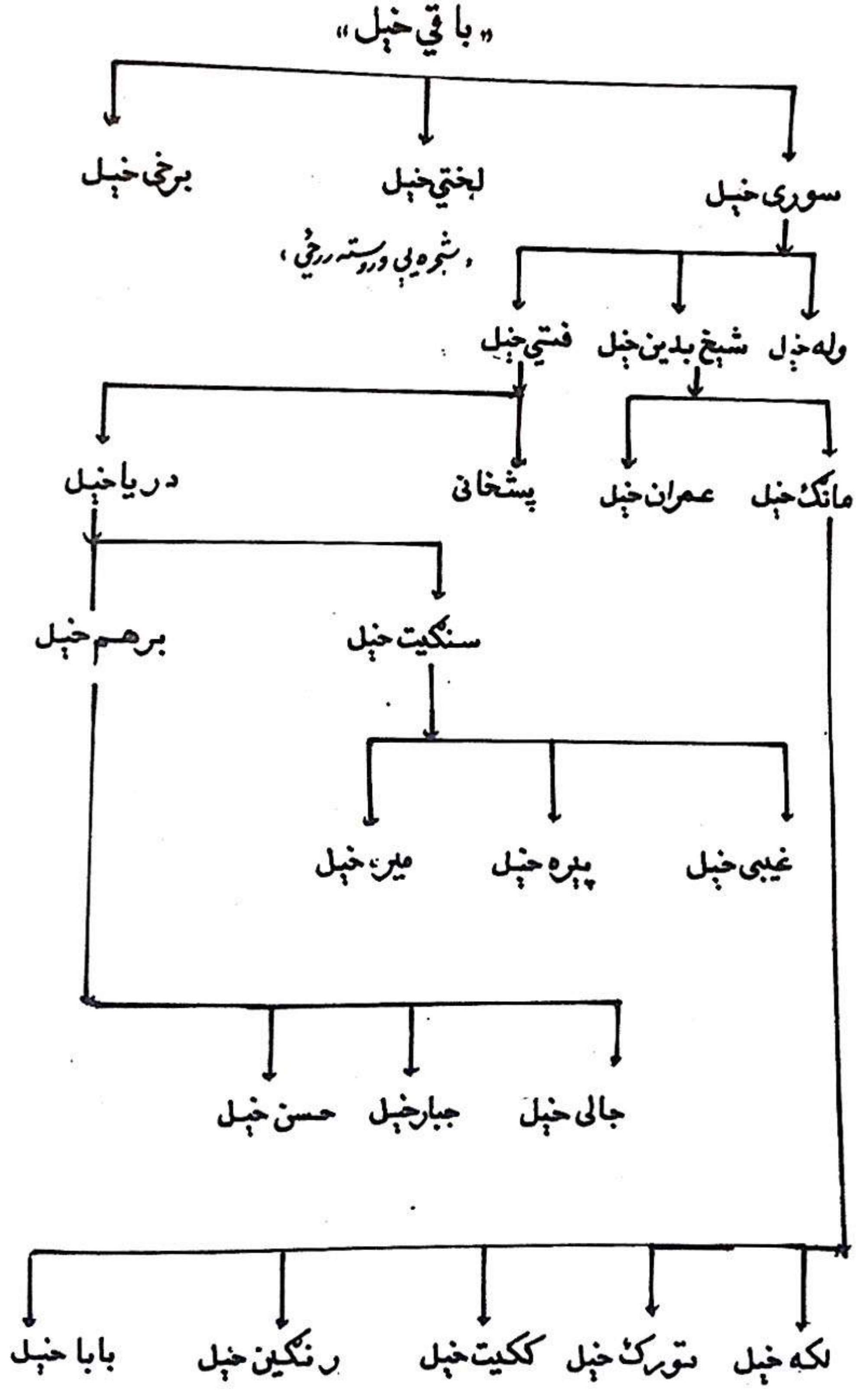

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لختی خېل بن باقی خېل بن ولی خېل بن وتمانزي

- عثمان خېل
  - جانی خېل
  - معروف خېل
  - خلیف خېل
- خان خېل

بری خېل بن باقي خېل بن ولی خېل بن وتمانزي

- متي خېل
  - رودی خېل
  - ازل خېل
  - نور خېل
  - یحییٰ خېل
- شوتی خېل
  - ککاړو خېل
  - اکبر خېل
  - جنګی خېل
  - اندی خېل
- شیخ علی خېل
- موسیٰ خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جانی خېل بن ولی خېل بن وتمانزي نه

«جانی خېل»

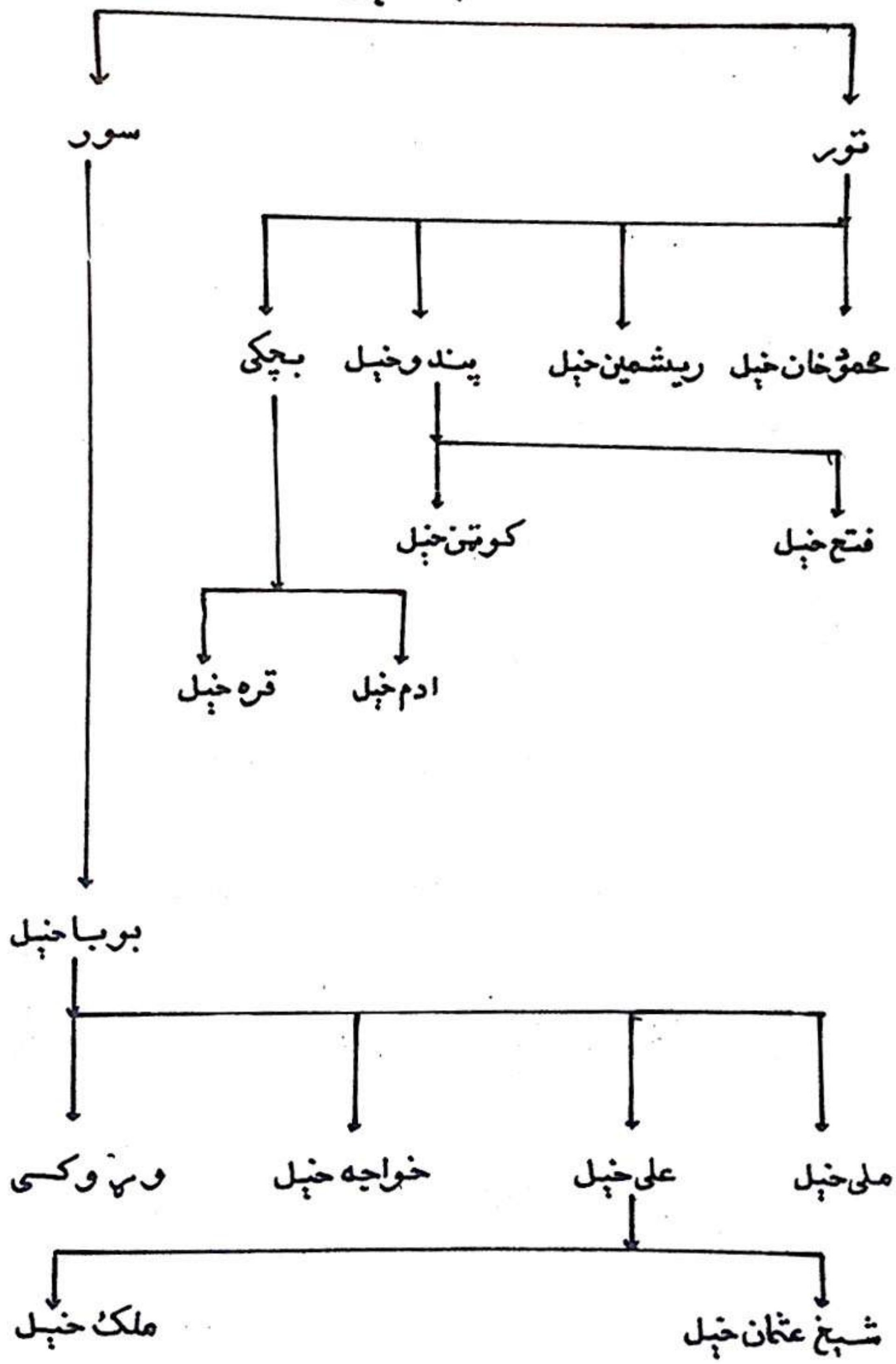

Kitaboona.BlogSpot.Com

وزیر، احمدزی

«احمدزی»

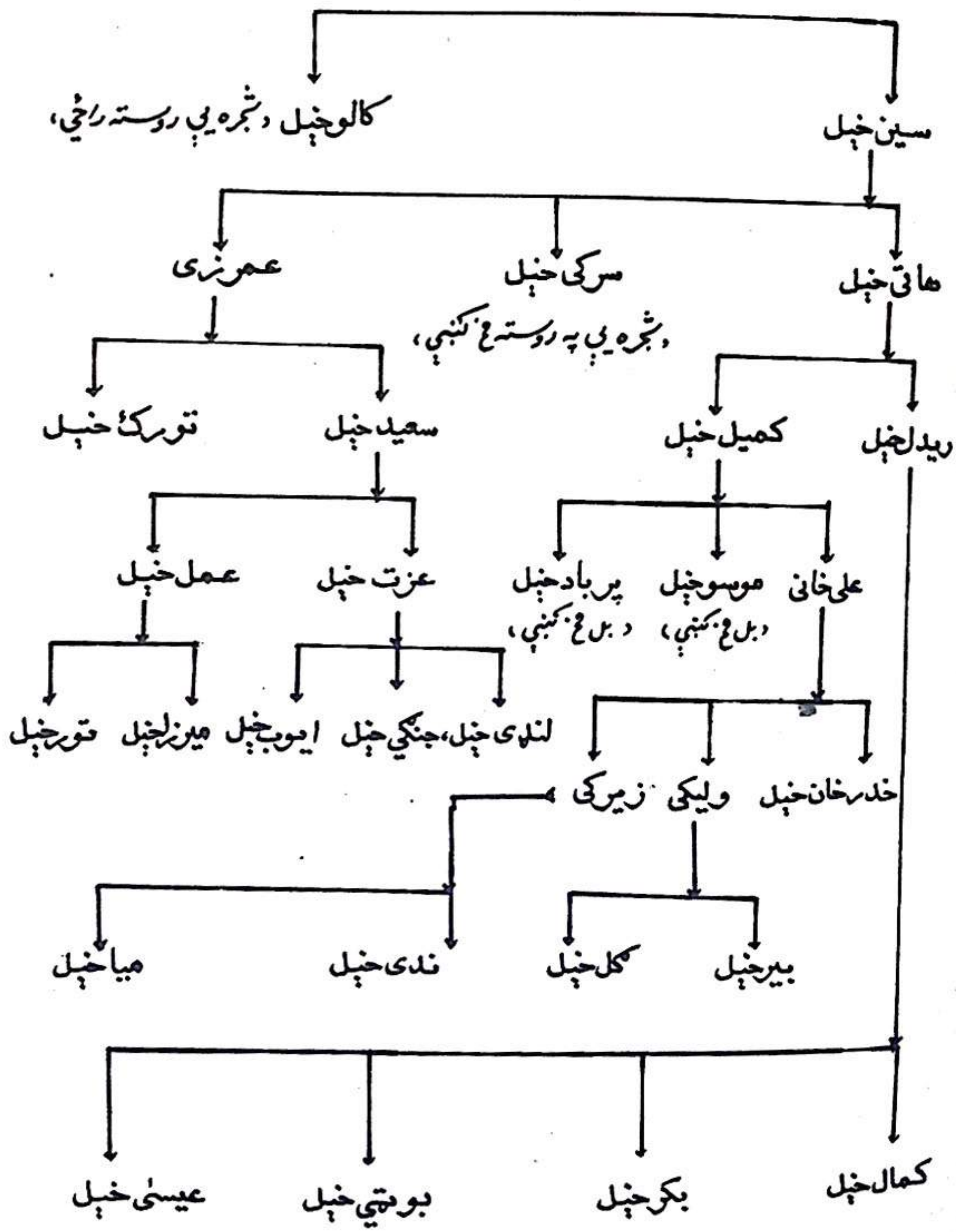

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکي خېل بن سين خېل بن احمدزي .

"سرکي خېل"

- توله خېل
- بوله خېل
  - ناناخېل
  - الله داد خېل
  - مريد
  - وليد

موسوخېل بن کميل خېل بن هاتي خېل بن سين خېل بن احمدزي

"موسوخېل"

- توري خېل
- براهيم خېل
- جان بيک خېل
- علي خېل

پربا دخېل بن کميل خېل بن هاتي خېل بن سين خېل بن احمدزي

"پرباد خېل"

- گنداوی
  - مياگل خېل
  - غلپ خېل
  - وطن خېل
  - سنجر خېل
- طاؤس خېل
  - معروف خېل
  - الله خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالوخېل بن احمدزي

"کالوخېل"

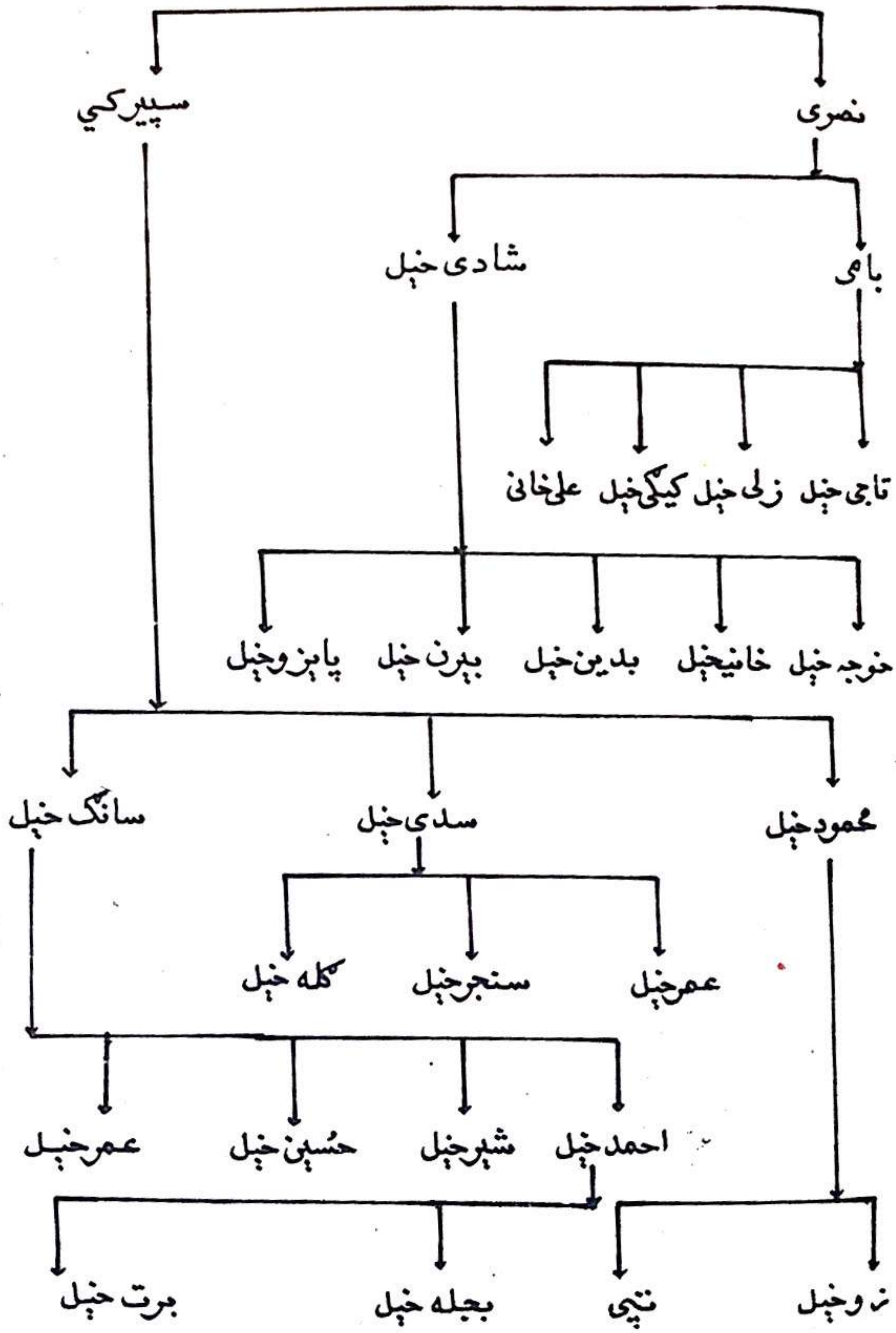

Kitaboona.BlogSpot.Com

کرلانی؛ مسعود بن محمود بن خدری بن وزیر- بن سلیمان بن کرلان

„مسعود"

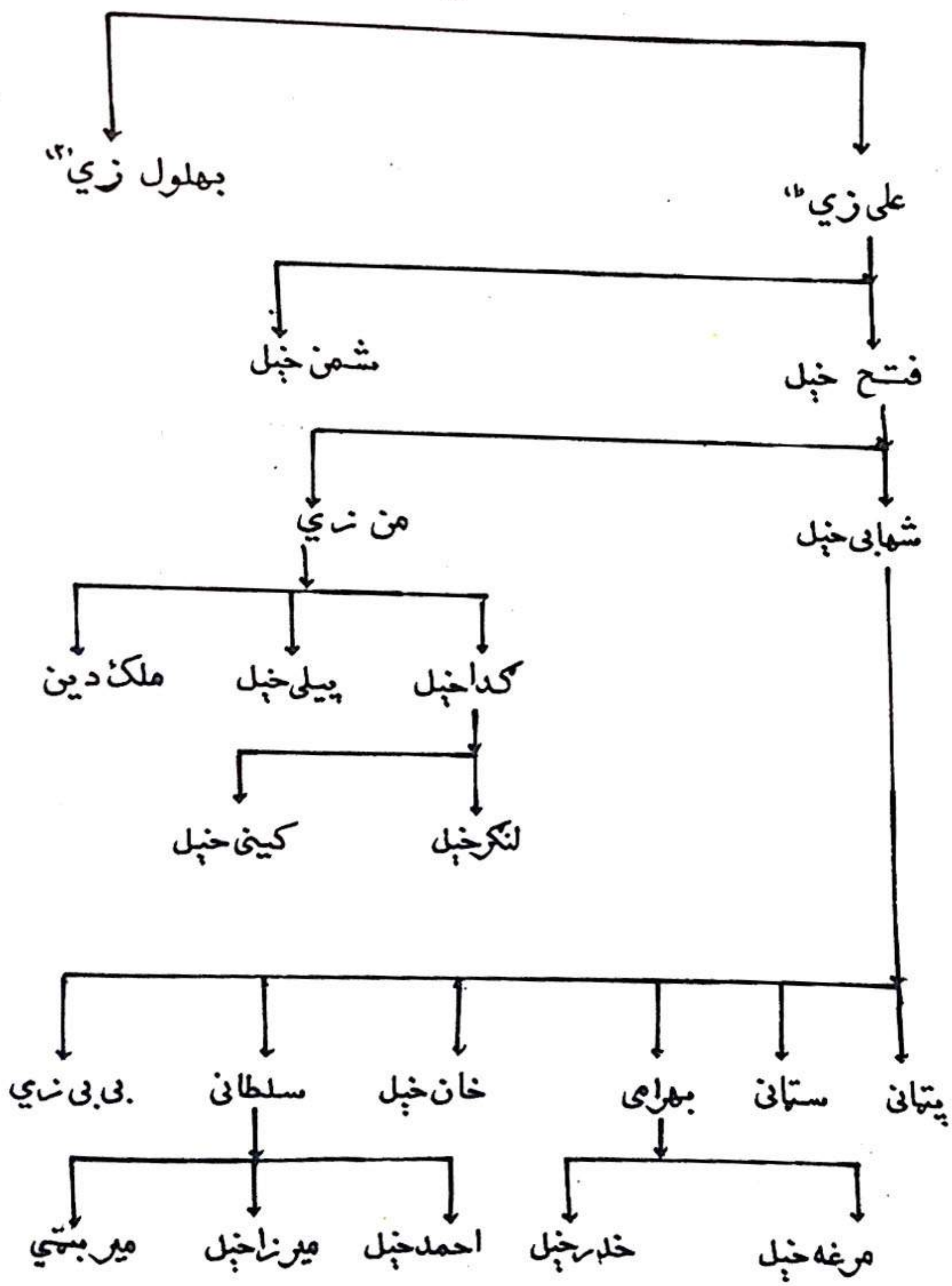

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمن خېل بن علی زي بن مسعود

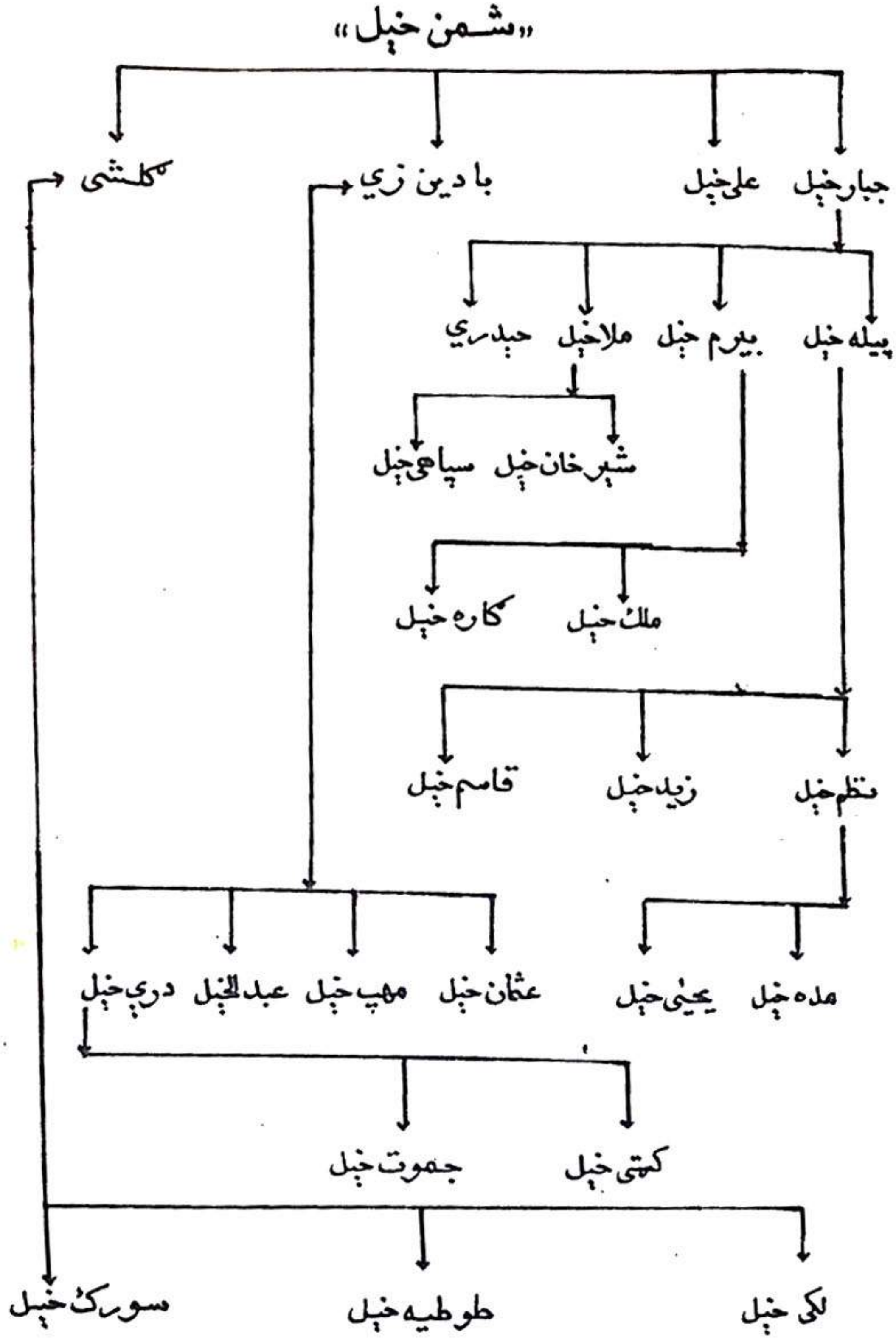

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي خېل بن شمن خېل بن علي زى بن مسعود

«علي خېل»

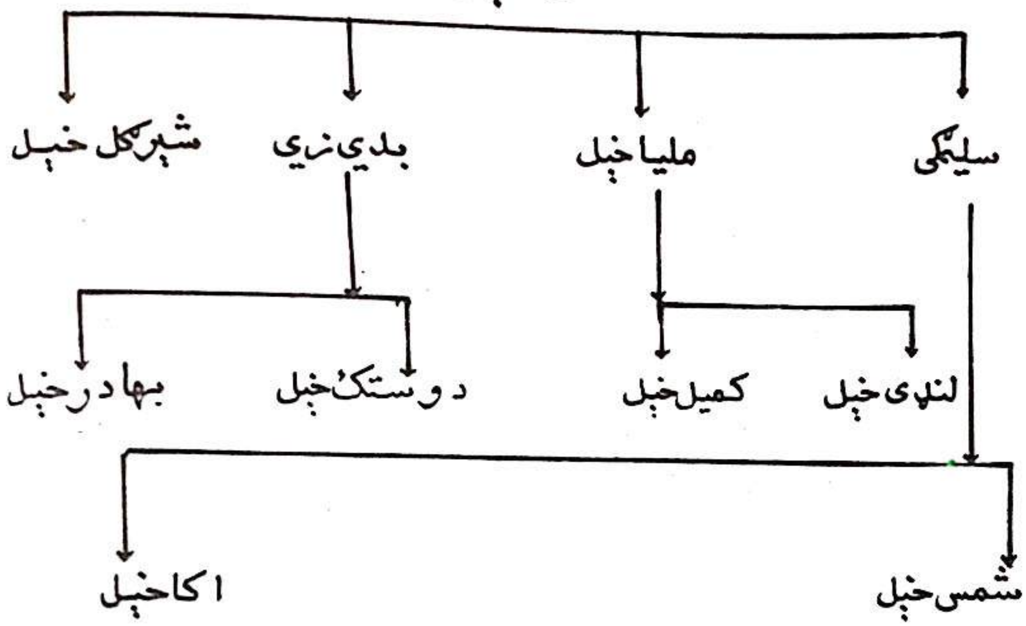

بهلول زي بن مسعود بن محمود بن خدر زي بن وزير

«بهلول زي»

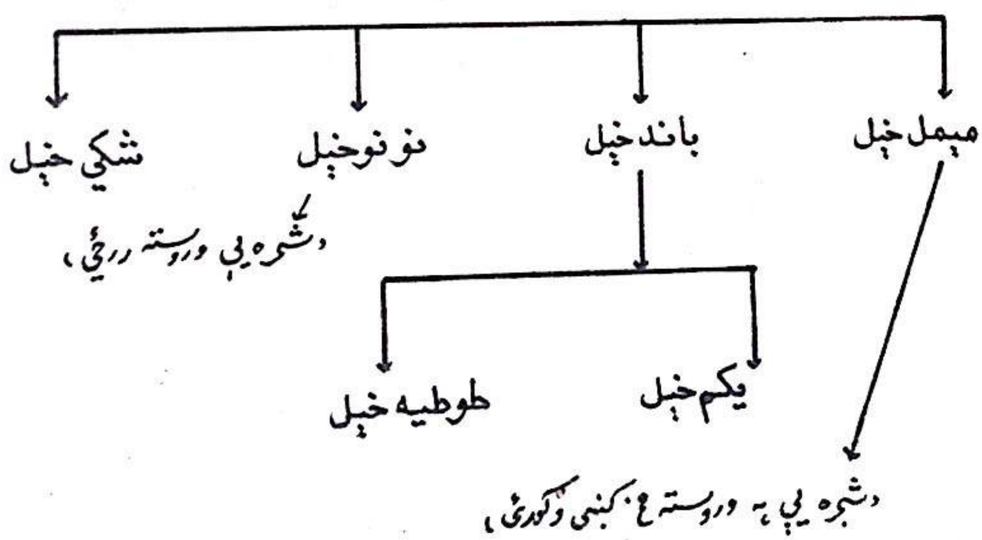

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممیل خېل بن بهلول زي

«میمل خېل»

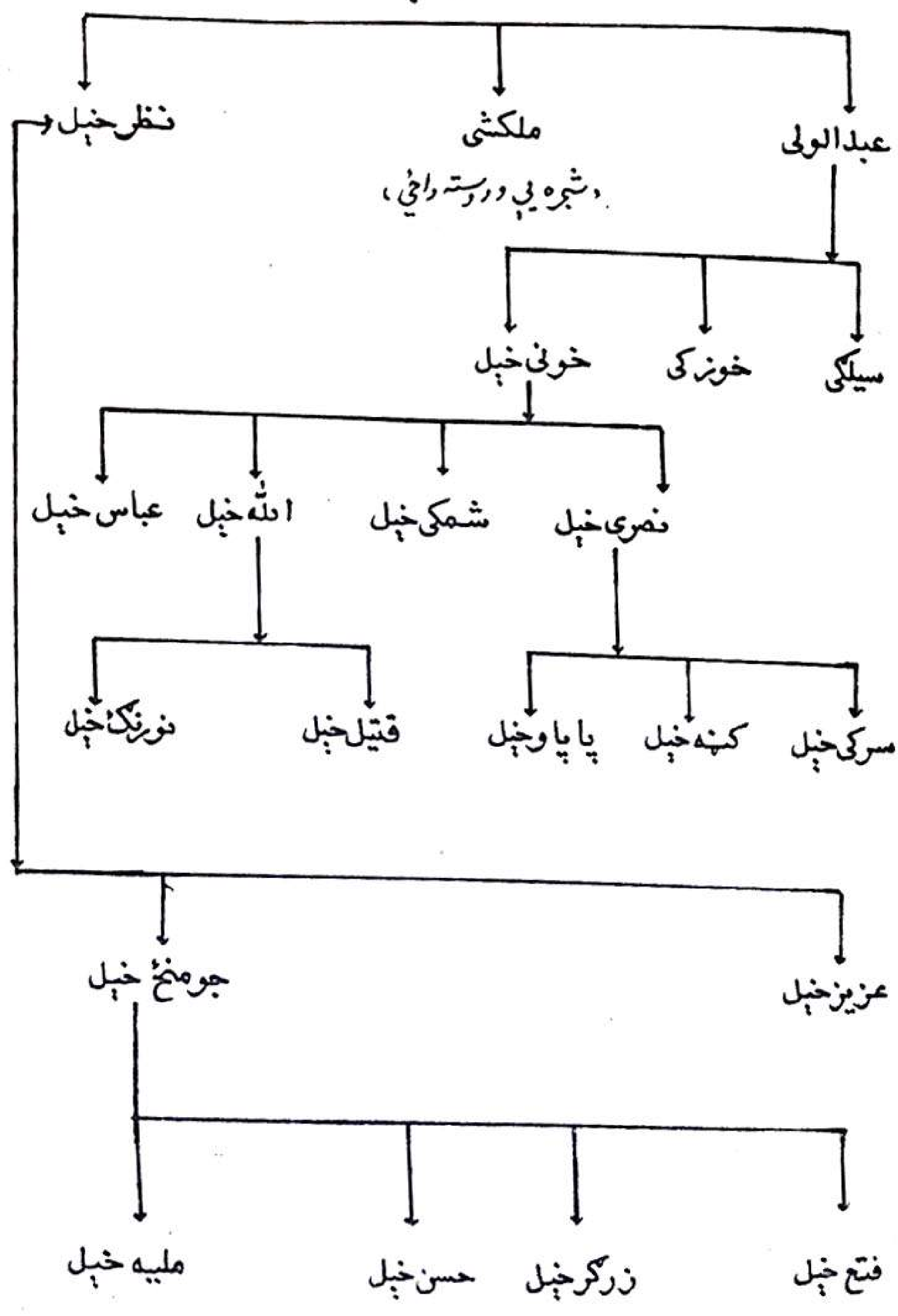

Kitaboona.BlogSpot.Com

ملکشي خېل بن میمل خېل بن بهلول زي

«ملکشي خېل»

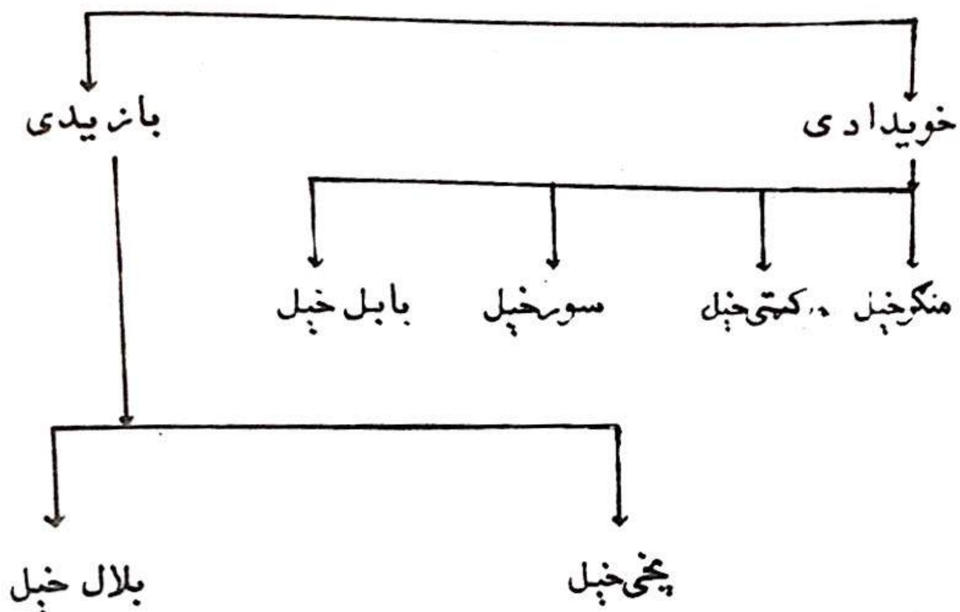

نونوخېل بن بهلول زي

«نونوخېل»

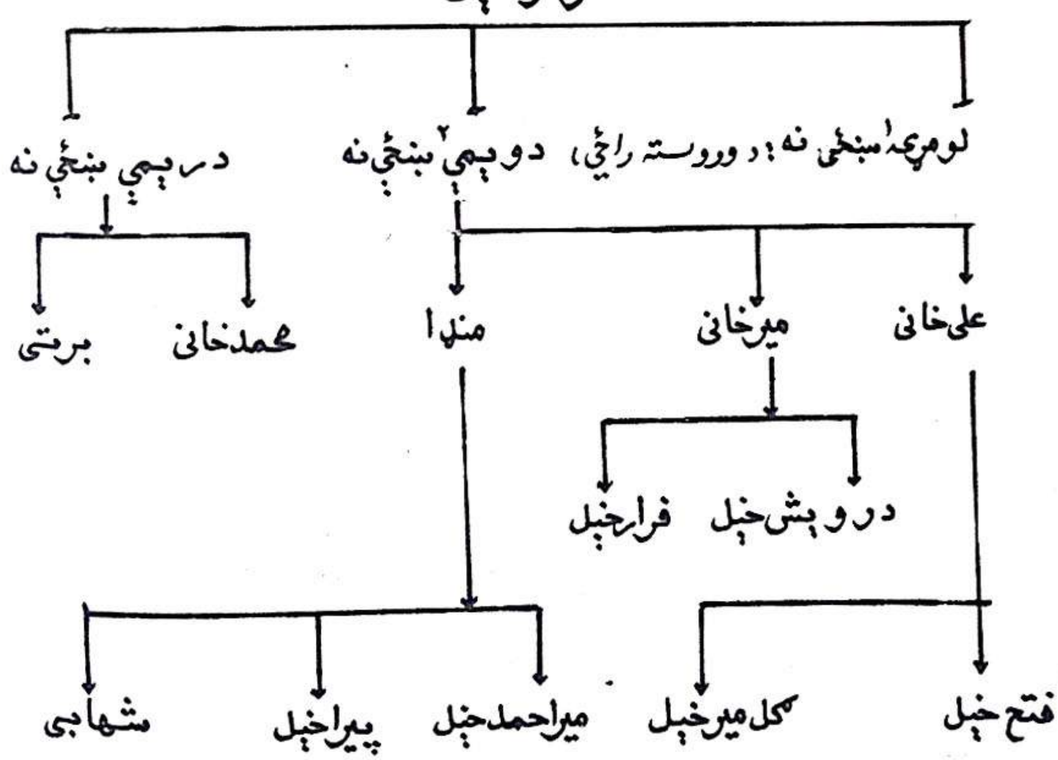

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نونو بن بهلول زي له لومړۍ ښځې نه

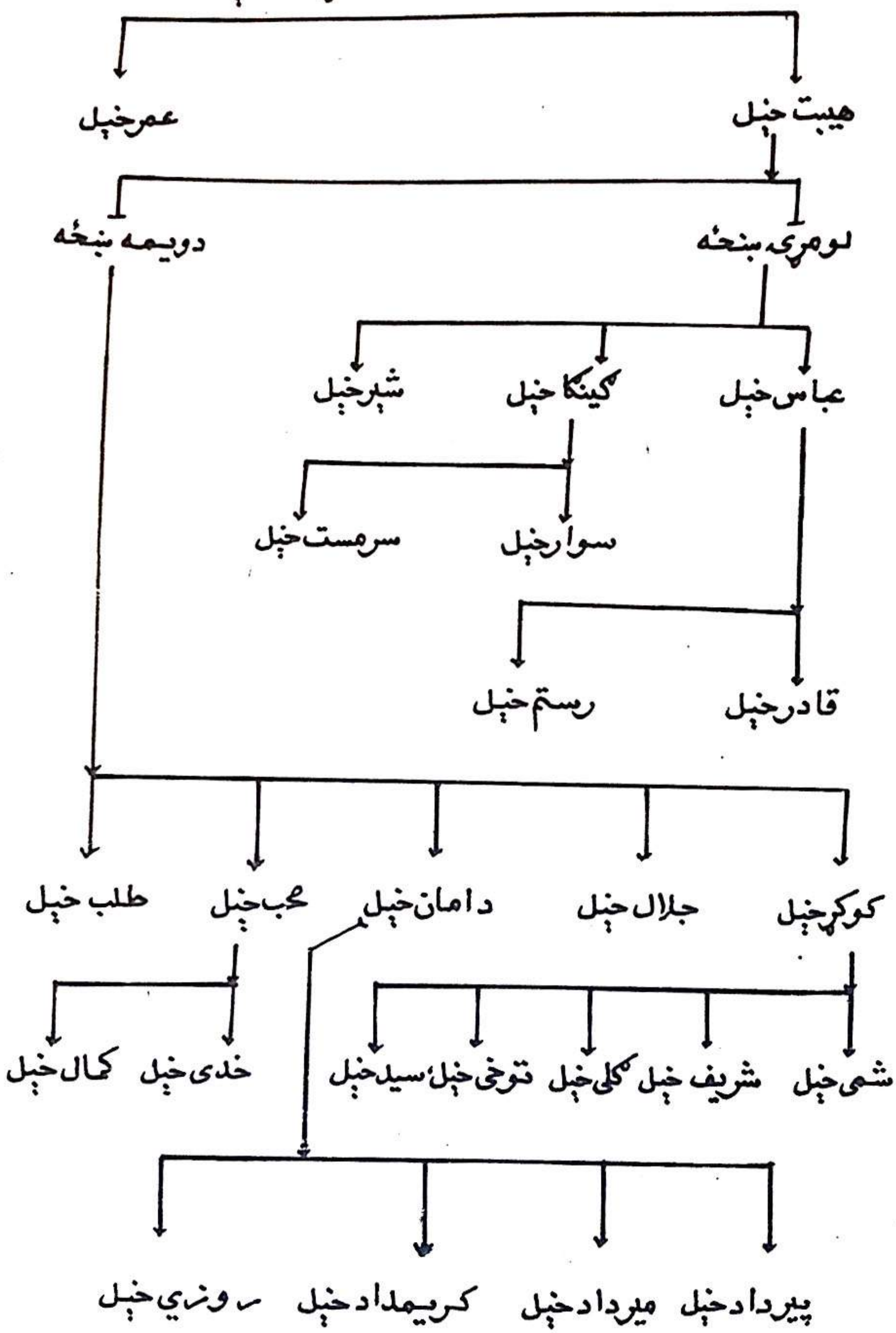

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شنکی بن بهلول زی بن مسعود

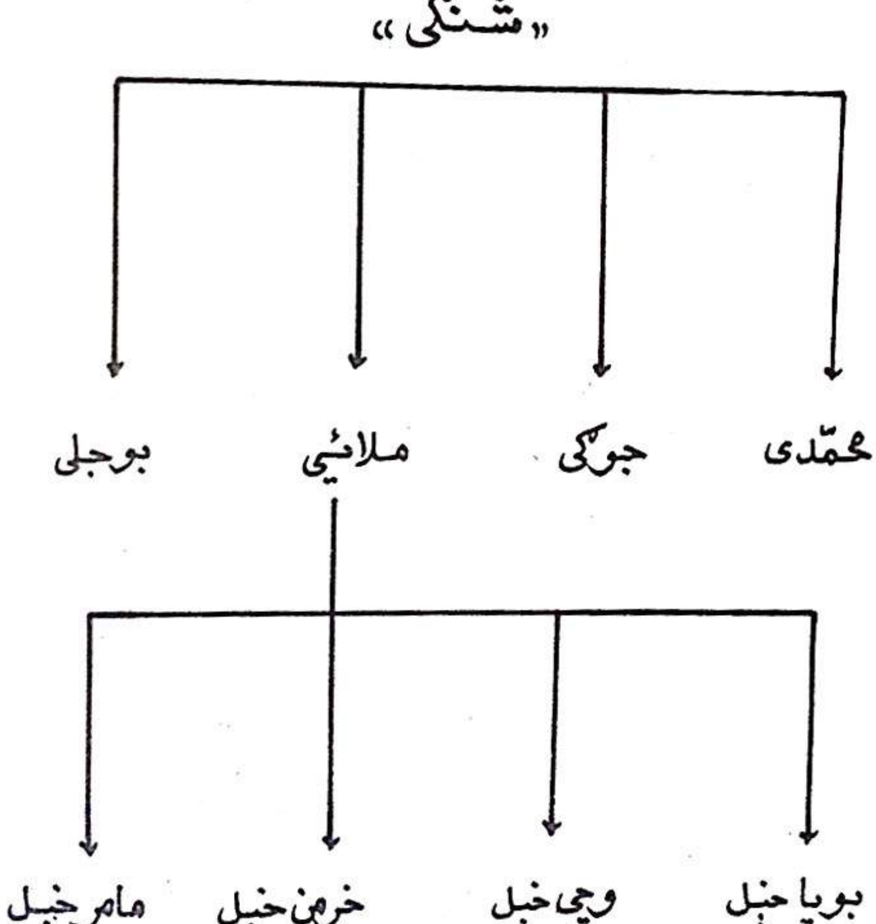

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبایل:

ح- شیتک (دوړ)

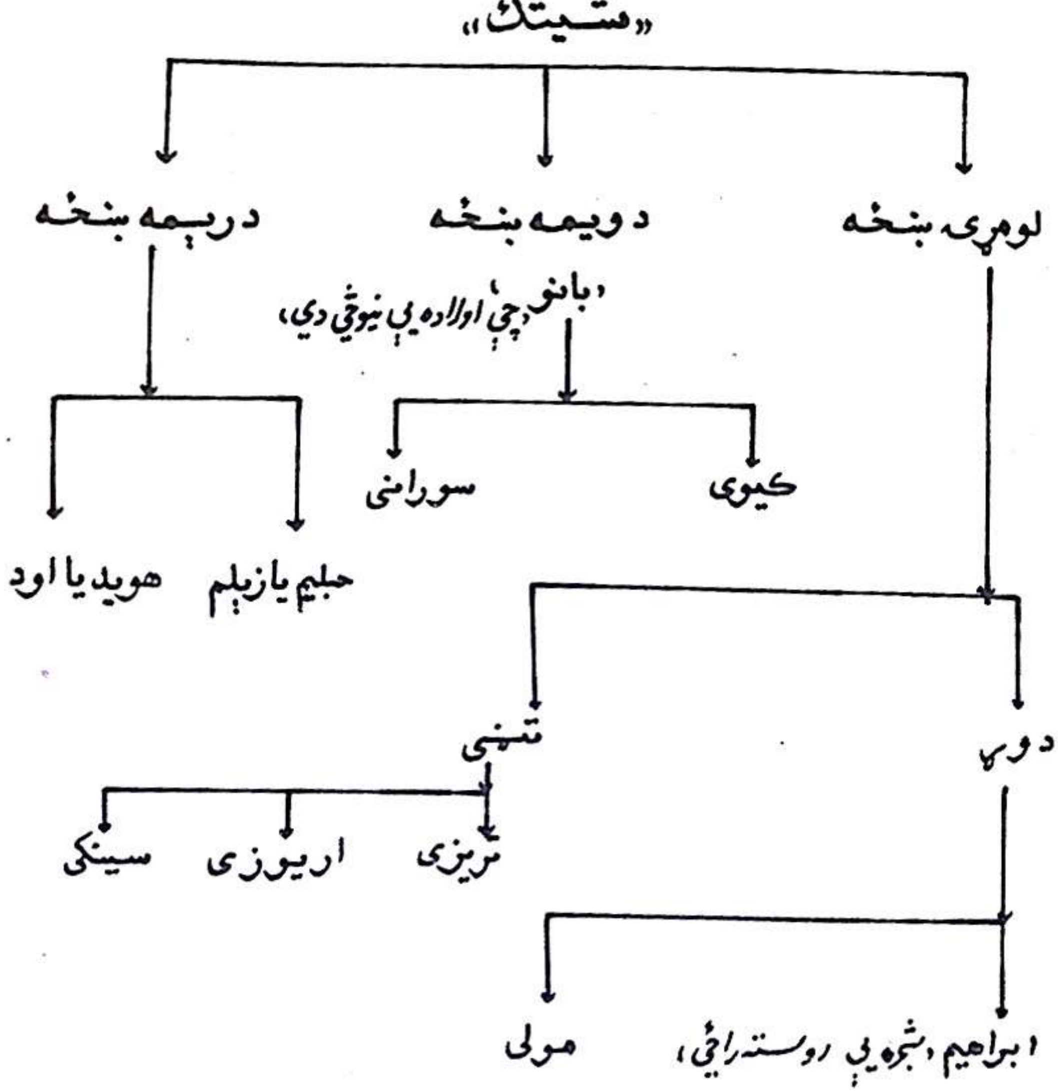

نوټ: تریزي تنی دي، خورشید جهان ۲۶۲ مخ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

د مولی بن دوړ بن شیتک نه

«مولی»

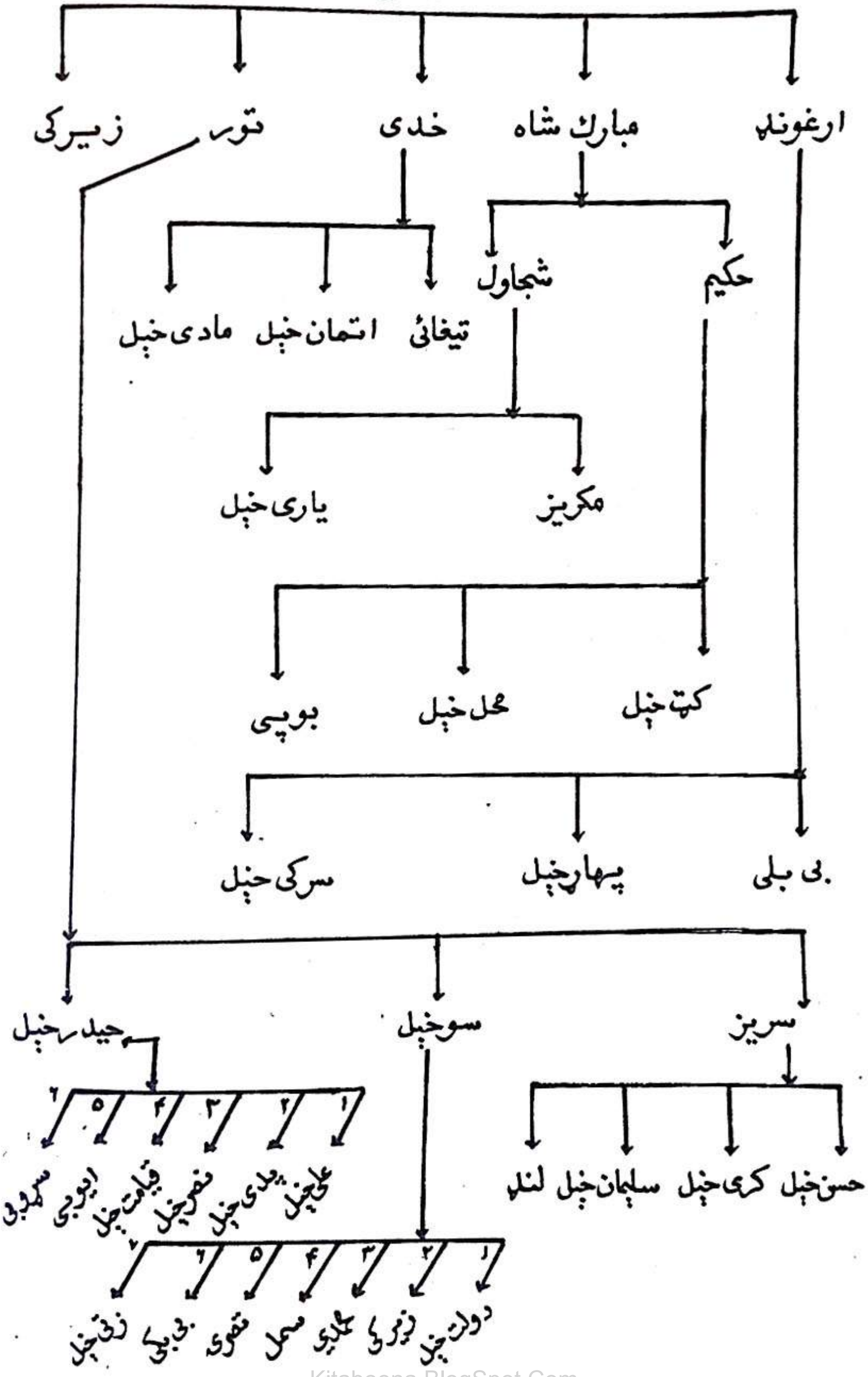

د ابراهیم بن د وړبن شیتک نه

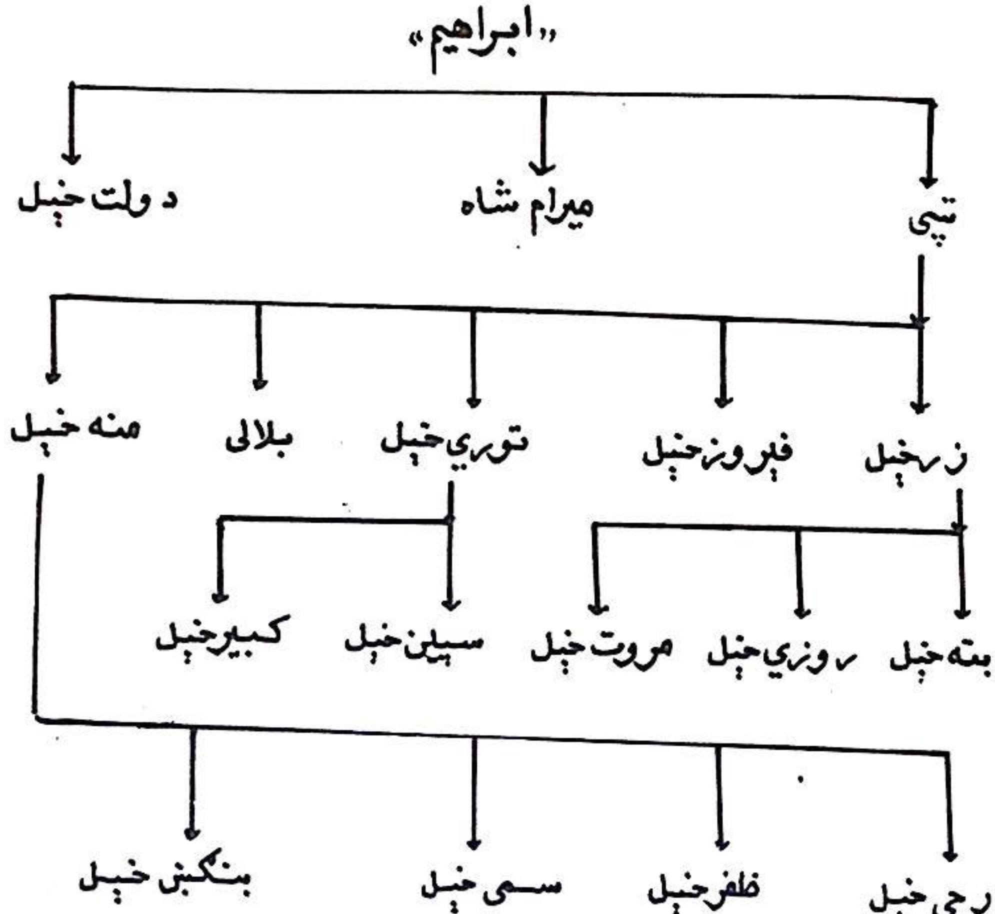

«شیتک» کرلاڼي

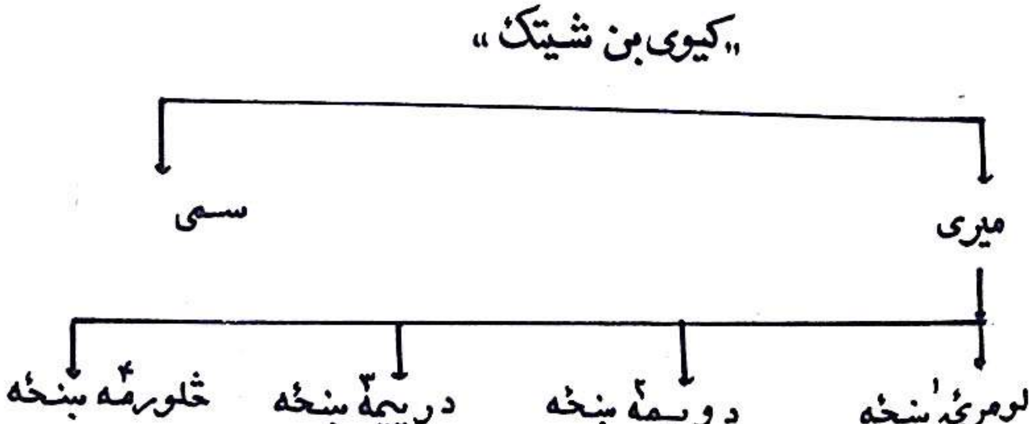

نوټ : اولاده یې په وروسته ځ کښې وګورئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱) د میري بن شیتک د لومړۍ ښځې اولاده

«میري»

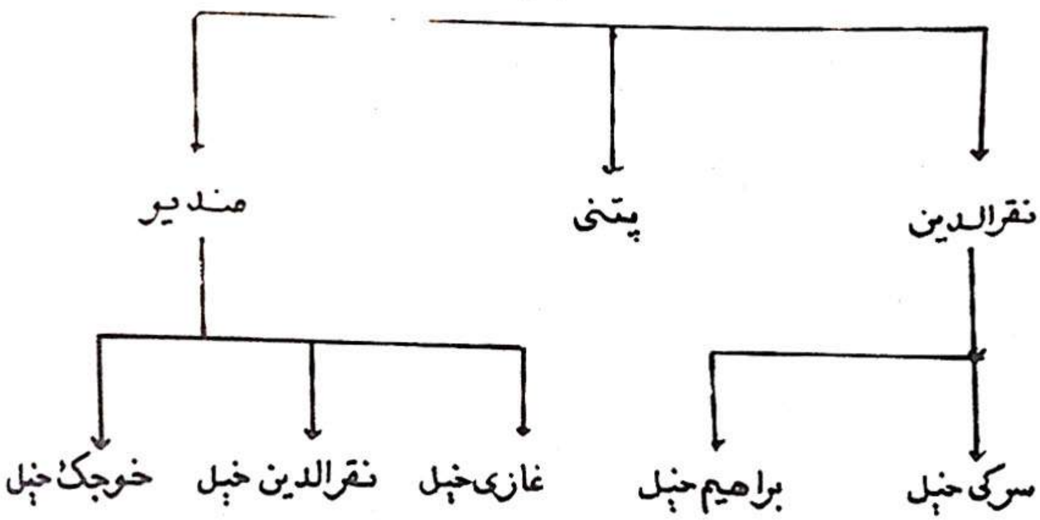

(۲) د میري بن کیوي بن شیتک د دویمې ښځې اولاده

«ممه خیل»

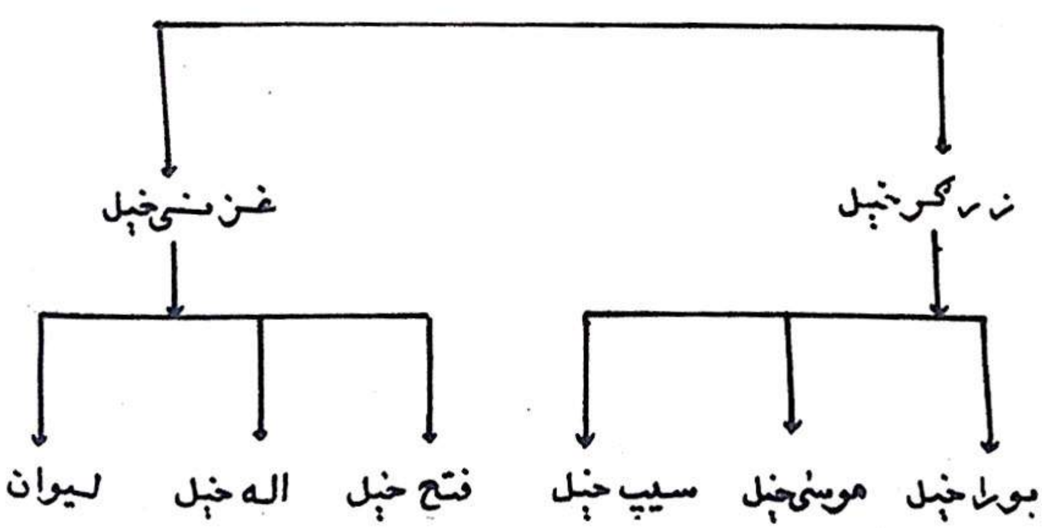

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳) د میری بن کیوی بن شیتک د دریمی ښځی اولاده

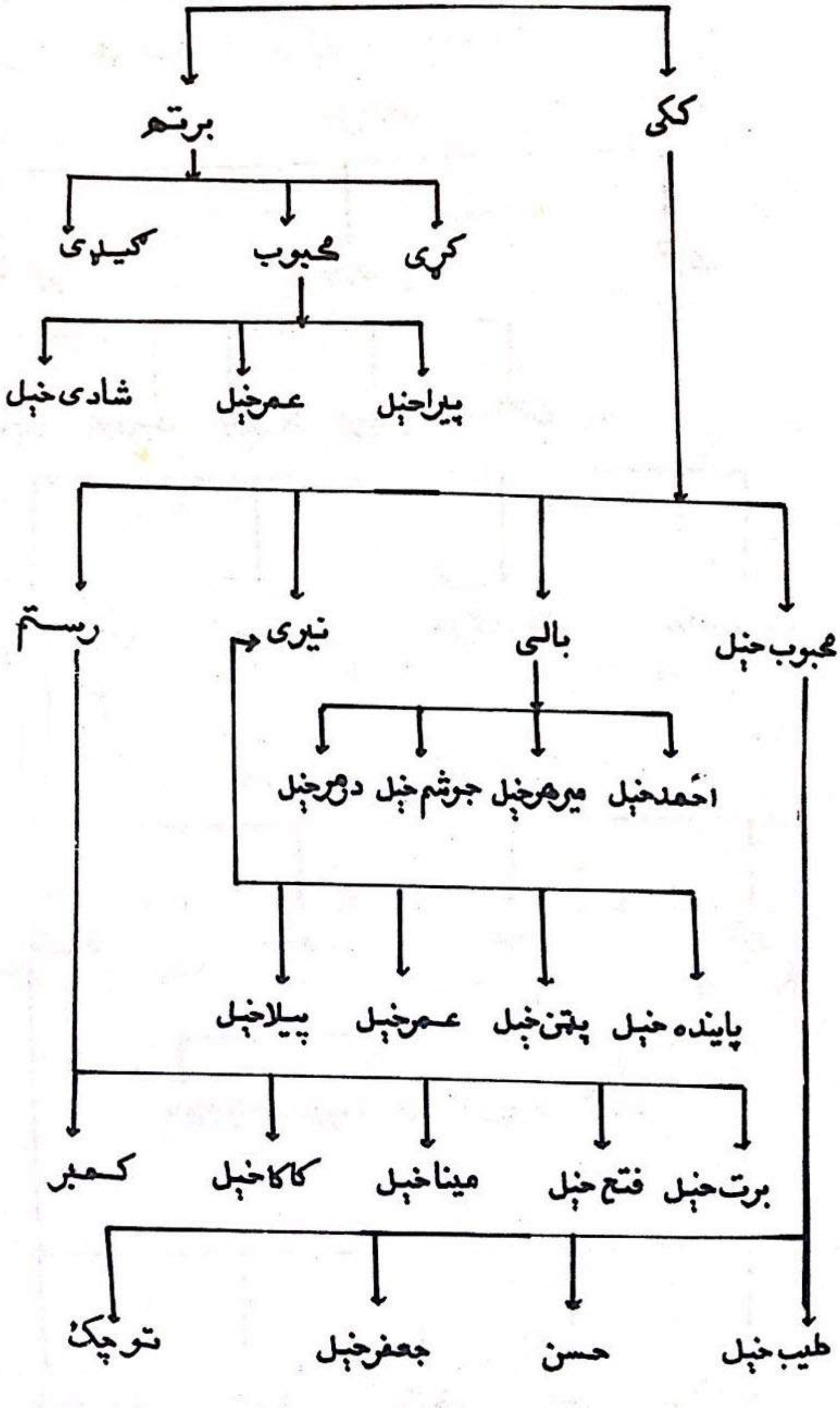

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۴) د میری بن کیوی د خلورمي نه

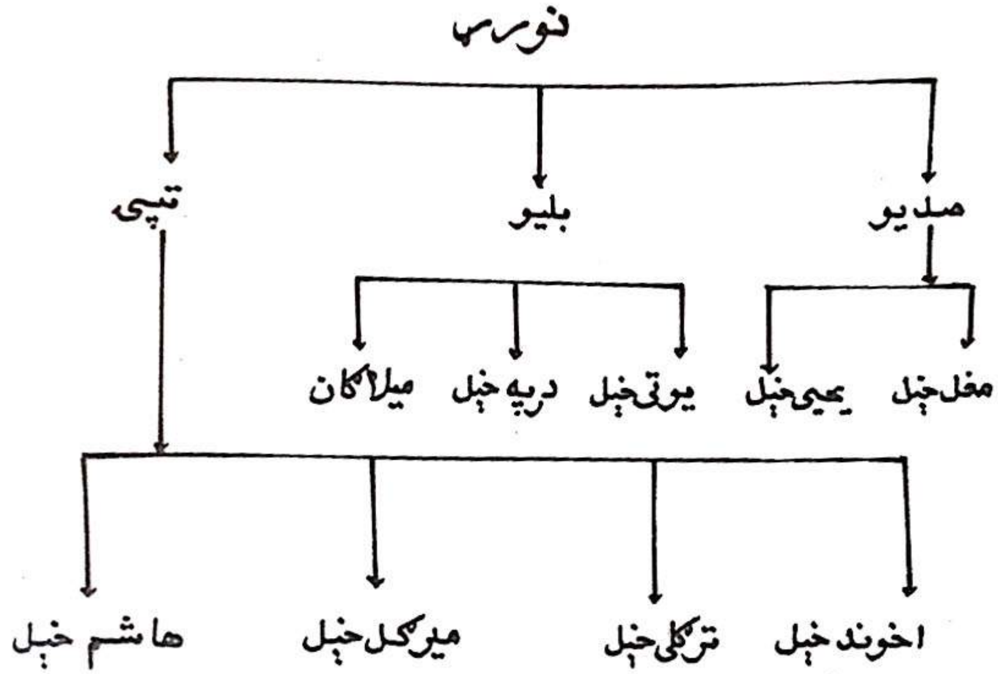

«سمی بن شیتک»

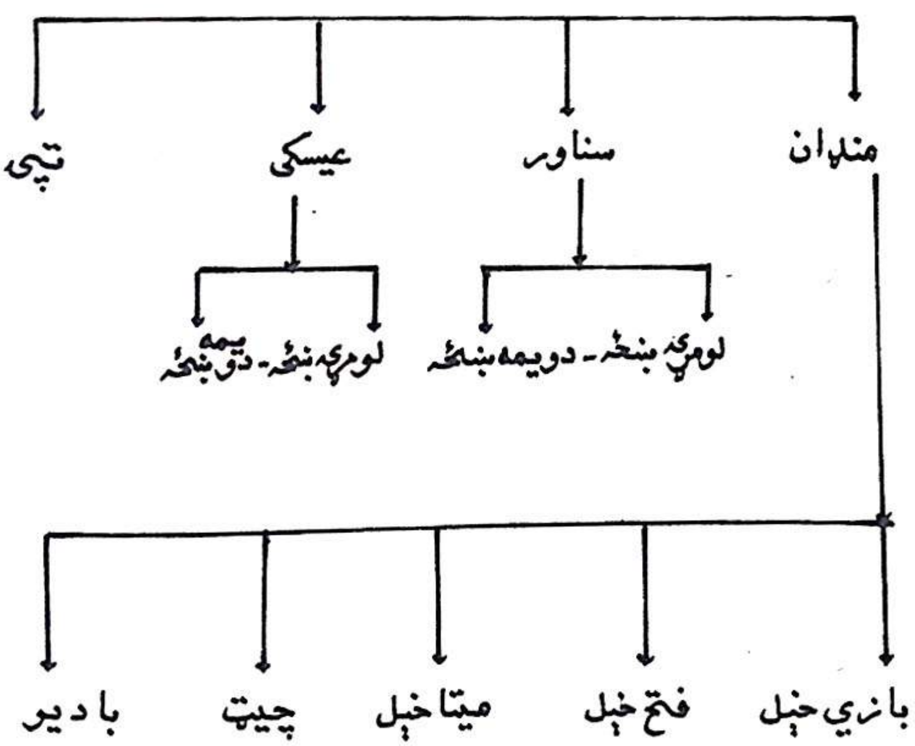

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بازی خیل بن منداں بن سمی بن شیتک

"بازی خیل"

باامست خیل

فتح بن منداں بن سمی بن شیتک

"فتح"

عنایت خیل — خوبی خیل — افضل خیل

میتاخیل بن منداں بن سمی بن شیتک

"میتاخیل"

شمداد خیل — میا داد خیل — قاسم خیل — ملک دین خیل — کینکر — حیدر خیل

چیٹ بن منداں بن سمی بن شیتک

"چیٹ"

سکندر خیل — کنشی خیل — لیدی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بادیو بن منداړ بن سمی بن شیتک

«بادیو»

- بنګین خېل
- خټک
- خانی خېل
- همن خېل

د سناوړ بن سمی له لومړۍ ښځې اینخل نه

- دشتی خېل
- مستی خېل
- هیبت خېل
- همری خېل

د سناوړ بن سمی له دویمې ښځې نه

- سوکری
  - سعدخېل
  - شاموخېل
  - زیباخېل
  - سرخوی
- خوکری
  - ولی خېل
  - شوزي خېل
    - بادرخېل
    - وزیرخېل
    - یعقوب خېل
  - حسن خېل
  - کمال خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعیسکی د لومړۍ ښځې نه

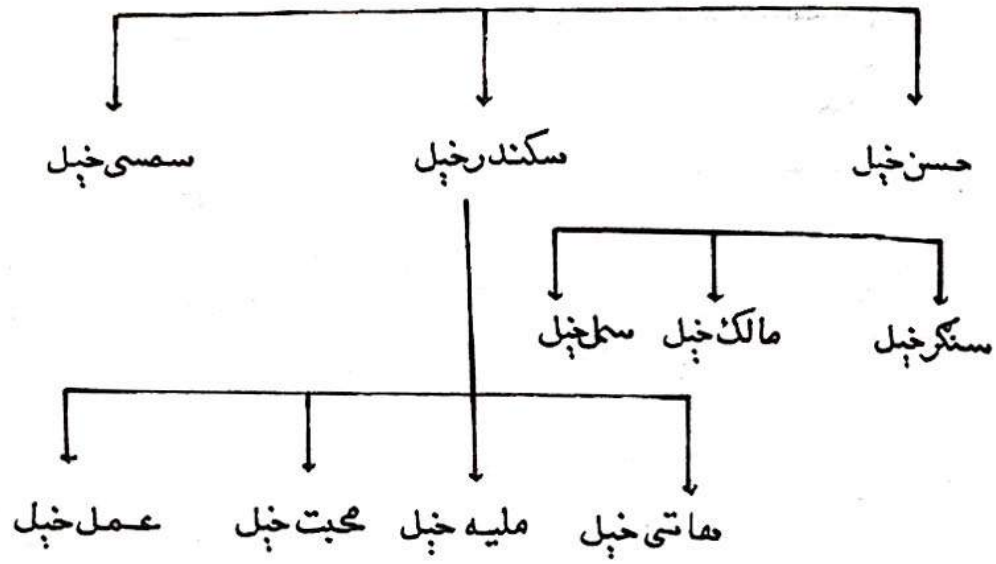

دعیسکی د دویمې ښځې نه

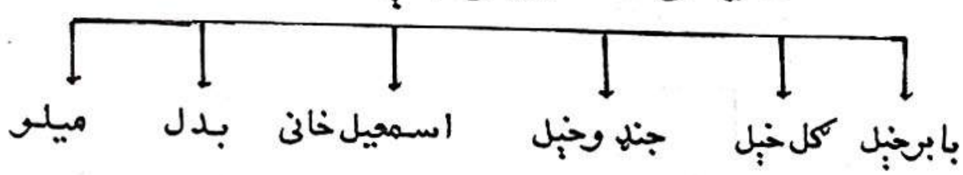

د ټپي سمي نه

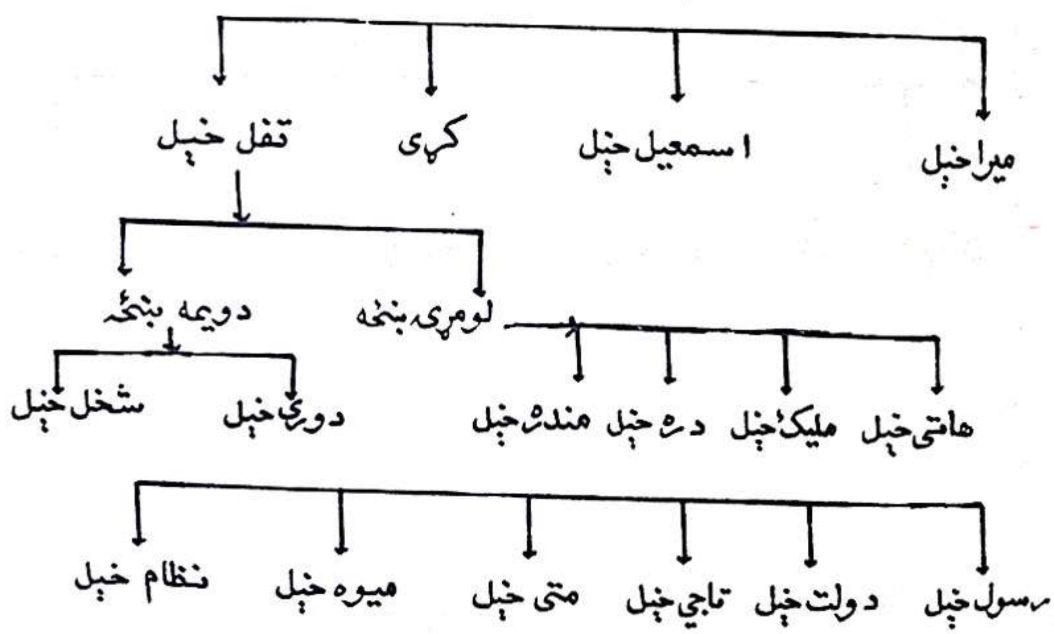

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سوریانی بن شیتک»

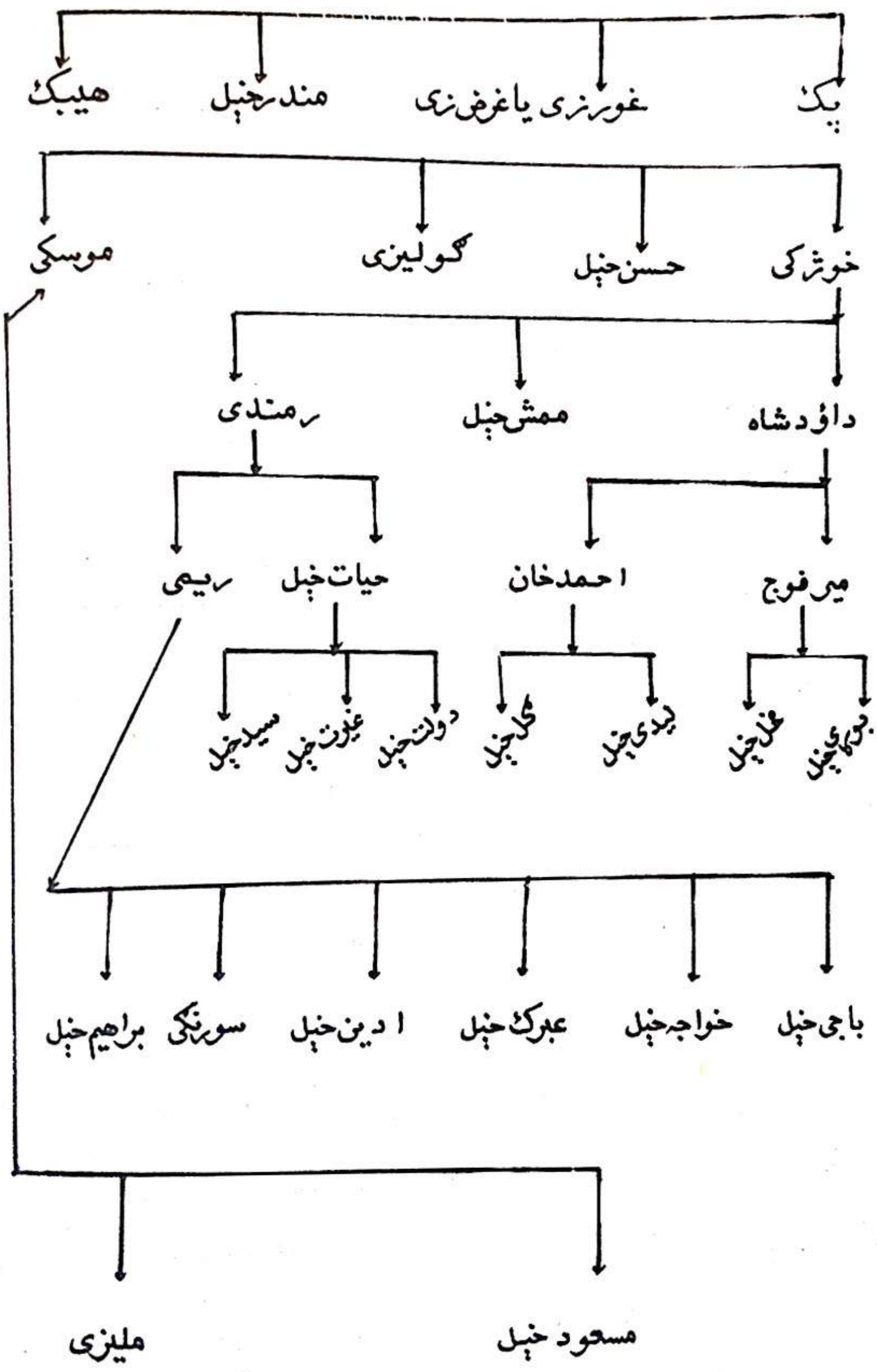

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسعودخېل بن موسکی بن پک بن سوریانی

«مسعودخېل»

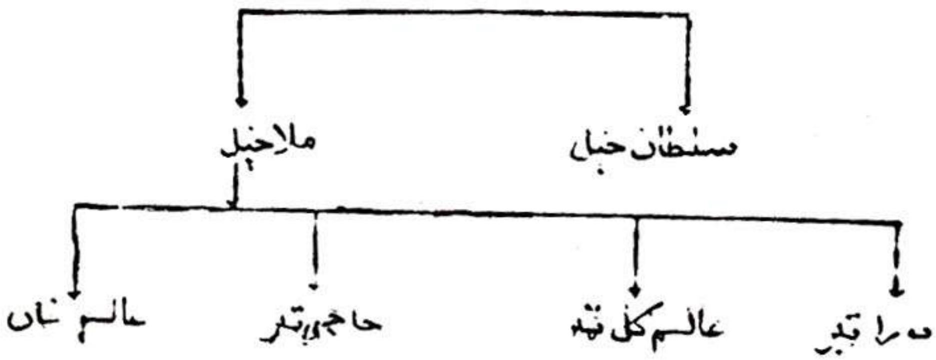

ملیزی بن موسکی بن پک بن سوریانی

«ملیزی»

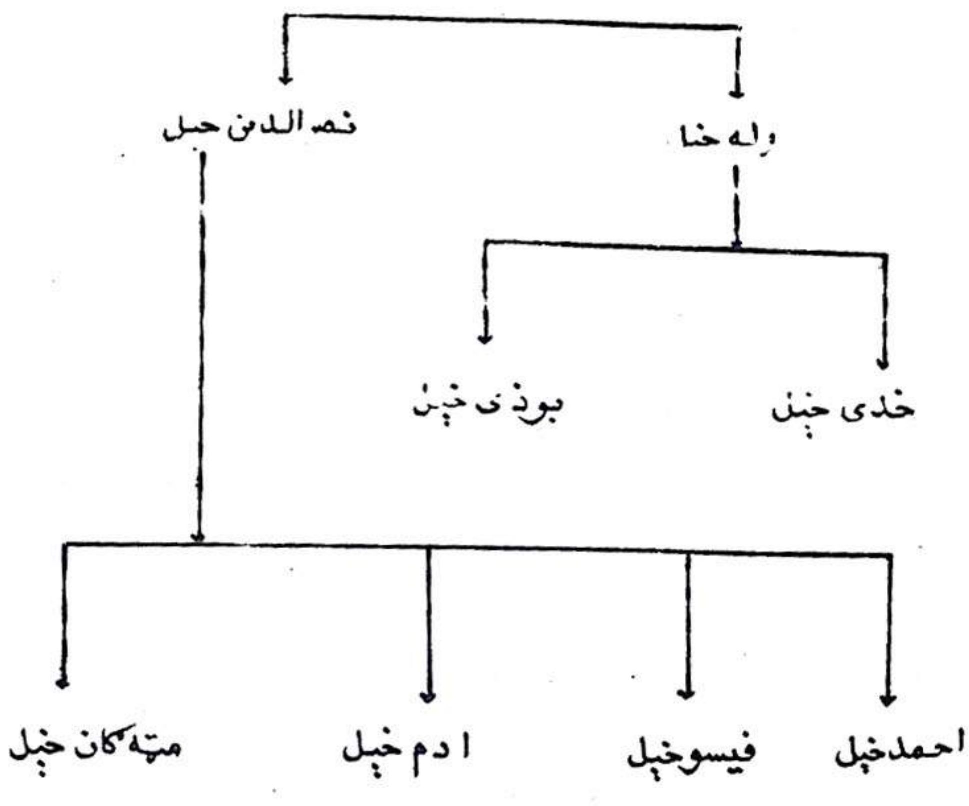

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غورزي بن سوریانی نه

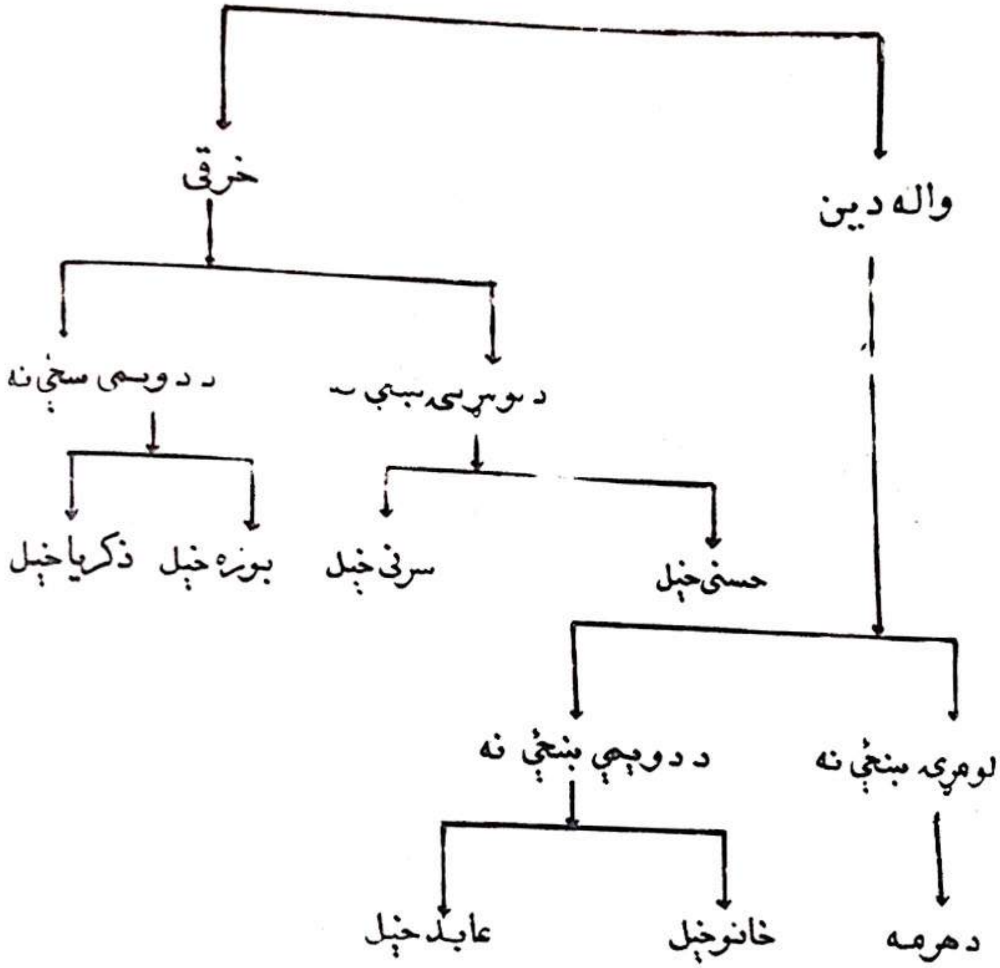

د هیبک بن سوریانی نه

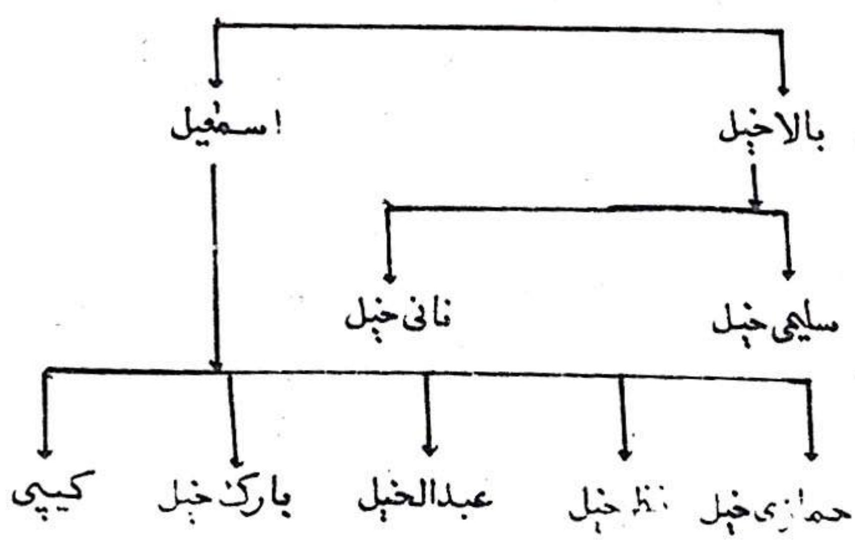

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاني قبائل:

ط- اسمعیل معروف په بنګښ

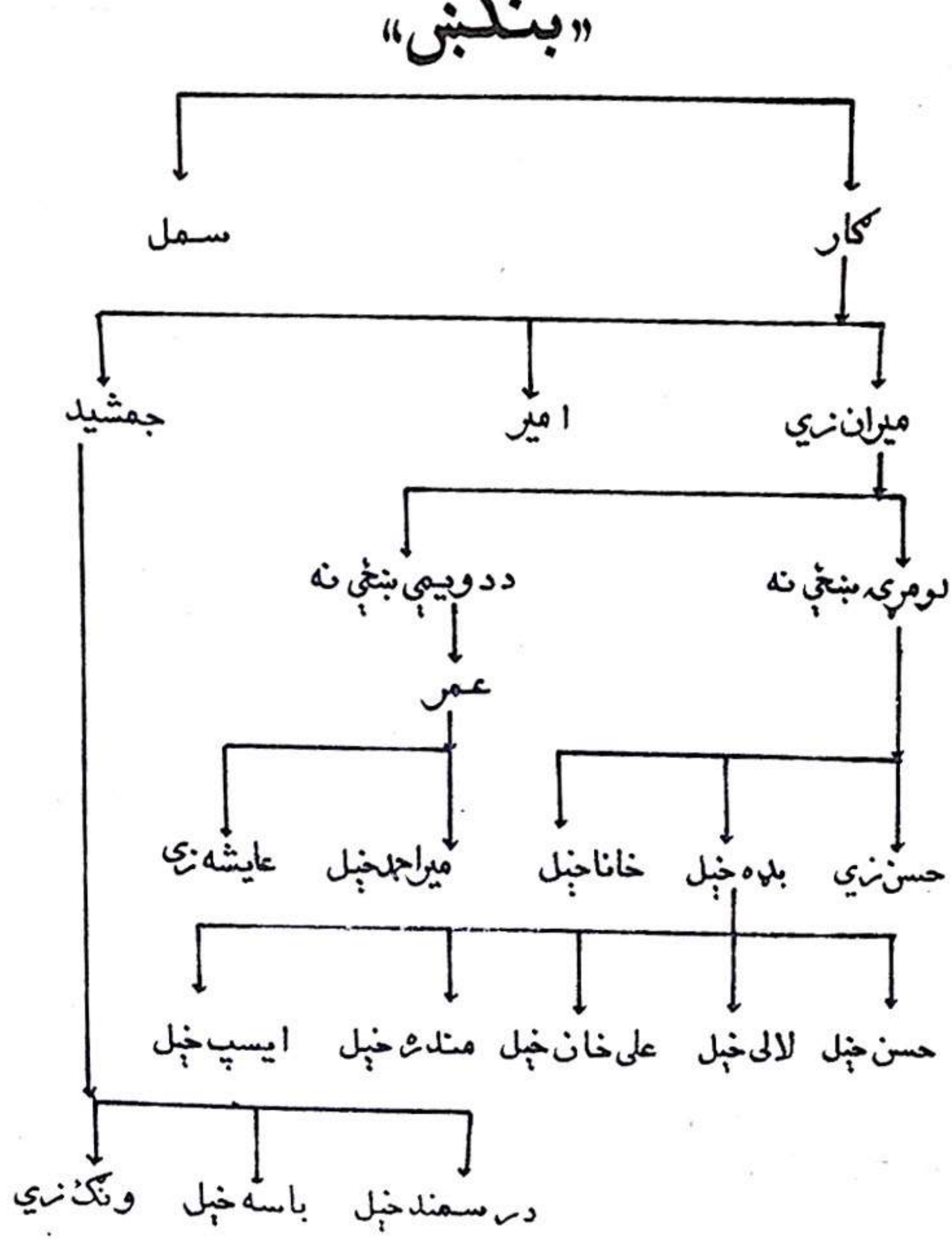

Kitaboona.BlogSpot.Com

د امیر بن گار بن بنگښ نه

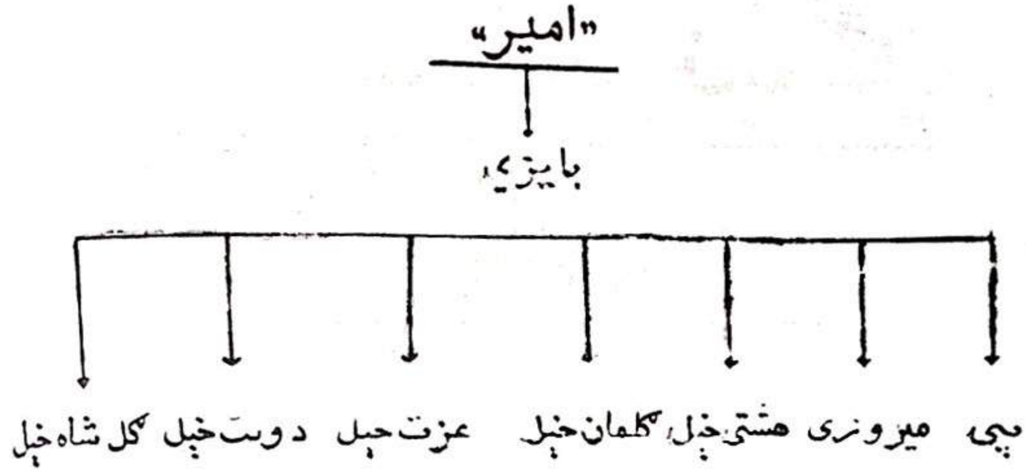

او د "سمل" بن بنگښ نه

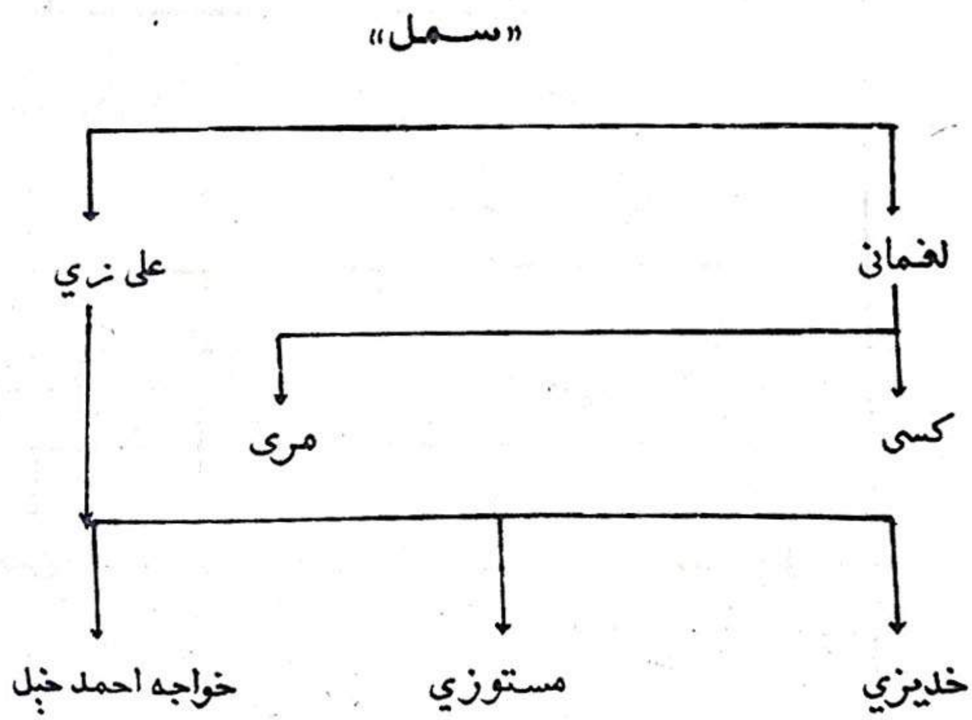

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکرلاڼي قبائیلو شجرې ولیکل شوی، په کرلاڼي طبقه کښې مشهورې دي قبیلی دادی:

۱: دله زاك ۲: اورکزی ۳: خوګیاڼي ۴: اپریدي ۵: خټك ۶: وزیر ۷: مسعود ۸: شیتك ۹: بنوڅي ۹: دوړ ۱۰ خدران، ۱۱: توری ۱۲: بنګښ ۱۳: ځاځي ۱۴: استمان خېل.

موږ دلته د هرې قبیلې لنډ شان حال لیکو:

۱: دله زاك:

دله زاك د وه طائفې دي: لودي خېل او یعقوب خېل دا دواړه څانګې هم پخپلو منځو کښې په وړه، وړه ذیلو وېشل شوي دي، لکه چې مخکښې د شجرو په جدول کښې راغلي دي.

ویل کیږي چې دله زاك لومړني پښتانه دي چې د وی پېښورته راغلي دي او د پېښور په علاقه د اباسیند تر غاړې استوګن وو. ویلی شي چې د وی دې علاقې ته د هندو شاهانو[۱] په زمانه کښې راغلي او قبضه یې کړې وه، د سلطان محمود غزنوي سره په هند د حملو په وخت کښې د هغه په فوځ او لښکر کښې هم د وی ګډون کړی دی، د میرزا الغ بیك د کابل مغلی حاکم په وخت کښې غالباً د ۱۵۰۰ ع کال خواو شا د له زاك په پېښور کښې ښه د اقتدار -

---

۱، هندو شاهان دکوشانیانو بقایا دي. رستیال،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان وو، خو هرکله چې الغ بیګ د لاسه خانې خېل را په کډه شو او په مهاجرت پېښور ته راغلل نو د خانې خېلو او دله زاکو جنګ جګړې سره پېښې شوې او دله زاك پکښې زیانمن شول. د بابر مُغلي بادشاه په وخت کښې هم یعنې د ۱۵۱۹ع شا وخوا لا هم داخلك دله زاك، بنه زورور وو او د بابر بادشاه سره د هند په حملو کښې مرستیال وُ او داسې معلومېږي چې له بابر سره یې تعلقات بنه وو.

دله زاك بنه سوچه پښتانه دي، د دوی متعلق ځینې نورې خبرې بېخي غلطې دي، نورو خلکو دېر کار کړی چې د پښتنونه خېل هغوی ونه بېل کړي، خو دوی په ډانګ نه بېلېږي،،. د دله زاکو د پښتونوالی ثبوت د بابر مُغلي بادشاه له خپلو لیکنو، نه لا بنه کېږي او اکثریت او اهمیت یې هم منلی شوی دی.

بابر داخلك هم د نورو پښتنو غوندې د ،، افاغنه ،، په نوم یاد کړي دي.

داخلك اوس دومره ډېر نه دي، د پېښور په علاقه کښې یې هم یو کلی شته دی او څه خلك یې د هزارې په ضلع کښې هم اوسیږي، خود نورو کرلانیو نه بېل دي او په ژبه، جامه، لباس، او خوی بوی کښې هم ترې بېل بنکاري.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲: اورکزي:

دا قبیله د سپین غره په نمرخاته لوري د تیرا په سویلي کښېو-
کښې مېشته ده. دکوات په ضلعه او پېښور کښې هم د اورکزو ځېنې
خلک استوګن شته دی ویلی شي چې د بنګښو نه ځکښې اورکزي
په ... مدافه پراته وو او د بنګښو سره یې بدی تېرې شوې دي،
او حرچې د واړه خوا په جنګونو ستړي شول، نو درسمند په مقام
یې یوه د روغې جرګه جوړه کړه او «دائ» نومي یو دم د ناځي
د دوی تر منځه روغه وکړه. د «دائ» ناځ دا فیصله ډېره
ساده او لنډه وه، خو ښه جامع وه.

دائ وویل: غرد ورکزو او سمه د بنګښو شوه، په همدغه
فیصله عمل وشوا و تر او سه دغه وېش شته دی. د اورکزو
په ټولو ځانګو کښې دولت زی او مسوزي په شماره کښې ډېر دی او
بیا په دولت خېلو کښې ممو خېل ډېر دي، په دوی کښې د محمد خېلو
نه پرته نور اورکزي سني مذهبي دي. محمدخېل شعیه مذهبي
شوي دي. دا خلک هم په کار او سمل ګوند ونو په ګنډو سره وېشل
شوي دي. په رسو، رواج او عادتونو کښې دا پریدو په شان دي
او څه توپیر یې نشته دی.

۳: منګل:

ویلی شي چې دا خلک د نن نه شپږ سوه کاله پخوا د بنو په علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته ورخو د شيتکو د غلبې له کبله د وی د دې علاقې نه په کډه، شول او د خوست خوا وشا ته ورغلل او هلته استوګن شول. خدران د وی په سویل پراته دي. د منګلو او خدرانو تاریخ یو دی.

۴: هني:

د پښتنو د ځينو مؤرخينو لکه د (حيات افغاني) په خيال هني د منګل ورور بولي او د کرلاڼي قبايل يوه څانګه ده، خو د خورشيد جهان مؤلف شير محمد ګنداپور وائي چې هغه (هني) چې د منګل ورور ؤ د هغه اولاده اوس نشته او وائي چې د منګلو او شيتکو چې څه وخت بدي وه، نو هني خلك په بدو کښې د هر مره دي او لږ څه چې پاتې وو، هغوی هندته په کډه تللي دي او ځينې هني چې مشهوره يې د زوځت يا زويښت - څانګه د بنګښو او ورکزو سره په ګډه کښې د سپين غره په نمر خاته لورې په غره نو کښې آباد دي. دا خلك پخپل منځ کښې په دوو څانګو سره سل دي، يو نحږ او کلك خلك دي او ځينې هني د منګلو سره هم شته دي. ... د کرلاڼي کار ...

د قبايلي مروجبر په لړ کښې ... د «سمل» په ګوند کښې دي.

۵: وردك:

دا خلك هم کرلاڼي دي. په غلطۍ ځينې خلك د وی سيدان ګڼي، خو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره په زړونو سیدان په پښتنوکښې چیرته هم نشته ، د سیدانو یوه نیمه کډه چې چیرته په یو کلي کښې وي ، نو بنه معلومداره وي، په وردکو کښې چې په کوم کلي کښې سیدان دي هغه هم معلوم دي، او خلک یې احترام کوي. ټول وردک نه سیدان دي او نه وو. (خورشید جهان چې څه لیکلي دي ، هغه محض افسانه ده).

د دې خلکو قبلیزه پوله د هزاره جات سره لګېدلې او نوروډړې واړو خواوته یې غلجي پراته دي. د دوی علاقه یوه اوږده کڅۍ ده او په قبله نمرخاته یې غرونه دي. دا علاقه د غزني رود ته اوبه کیږي. تنګي، شیخ آباد، سیدآباد، خوات، سه آب، جغتو، تکیه او چک[۱] یې مشهور کلي دي. د دوی علاقه بنه او آباده ده.

د مني فصل یې لږ وي، وریجې هم پکښې کیږي چې غنمې وریجې یې ډېرې مشهورې دي. بنه کلک او ډېر زړور خلک یې دي، ډېر نومیالي خلک پکښې تېر شوي لکه: محمدجان خان غازي دافغانانو او انګریزانو د دوهم جنګ نومیالی فاتح غازي چې بیا وروسته امیر عبدالرحمن شهید کړو.

په وردکو کښې «میرخېل» په شماره کښې ډېر دي او بیا وروسته د «مهیارو» قبیله ده او بیا «نورزي» یا «نوري» څانګه ده. ـ

---

(۱) په چک کښې د برېښنا یوه فابریکه هم شته دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وردک ځیني خلک په چچ (چچ هزاره) هم پراته دي او څه د کنړ په اسمار کښې هم شته دي.

«مهیار»، «میرخېل» او «دوري» یې کښې مشهور خیلونه دي.

٦: اپریدی:

ویلی شي او لکه څنګه چې شجرو کښې راغلي د اپرید و د مشرینکه نوم عثمان وُ چې د څه واقعې په وجه په اپریدي مشهور شو، د هغه د وړه زامن وو، «مایی» او «زلنی». د زلنی اولاد لږ ؤ او په بنګښو کښې استوګن دی. د «مایی» درې بنځې وې، یوه یې «ترینه»، بله «زرینه» او دریمه یې فاطمه نومیدله، چې د اولادې تفصیل یې د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

په اوسنی وخت کښې د اپریدو اته (۸) څانګې مشهورې دي:

۱: ملک دین خېل	۲: قمبرخېل
۳: کوکی خېل	۴: زخه خېل
۵: اکاخېل	٦: سپاهي
۷: کمرخېل	۸: آدم خېل

دا خلک په خیبر دره، اخور دره. کراپ او تیرا کښې پراته دي. نمرختانه پوله یې د خټکو سره لګېدلې ده. سویل ته یې اورکزي او بنګښ پراته دي او د سپین غره څمکني هم دي په قبله قطب مېي -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شینواري دي او په قطب پې مومند دي او د هغوی علاقه پېښور دی . دکچه کړی نه واخله تر ننګرهاره قبله په سویل غرونو باندې د دوی قبضه ده . د تیرا اکثره علاقه هم د دوی په قبضه کښې ده خو د باغ برخه یې د غرونو په مینځ کښې واقع ده ، دا علاقه د میدان په نامه یادیږي او د بنې آب وهواله کبله ډېر شهرت لري او د - اپریدو مرکزی د ټولنې ځای دی . ځینې دا وائي چې داخلک دې علاقې ته په څوارلسمه عیسوی پېړۍ کښې راغلي دي ، خو یوناني مؤرخ « هیرو- ډوټس د پښتیکا (پښتونخوا) د کوموڅلوړو قامونو یادې کوي ، په هغوی کښې یوه قبیله د « اپی ریتی » هم یادوي او د الفظ د فقه اللغه په اساس د اپریدي سره سمون خوري ، نو د اسې ښکاري چې دا خلک له ډېر پخوانه دلته پراته وو ، سکندر اعظم چې د هند د حملې له پاره څه فوځ د خیبر په لاره راليږلی ؤ ، د هغه فوځ سره هم داخلک جنګېدلي وو .

د خیبر درې په اوسېدونکو قومونو کښې اپریدي ښه زړه ور او توریالي خلک دي . د خیبر دره د پخوانه د افغانستان او پاکستان ترمنځه یوه مشهوره لار ده . دخیبر دره د جمرود نه د لنډی خانې پورې (۳۳) میله اوږده غځېدلې ده ، په دې دره کښې د رېلوی لین په (۱۹۲۵) ع کښې تېر شوی دی او پوره شوی دی ، چې د انجنیری یوه لویه کارنامه ګڼلی شي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمرود نه ترطورخم پورې دلارو موټرو يو ښه پوخ سړک هم شته دی او ځای په ځای په دې دره کښې حفاظتي څوکۍ هم جوړې دي او ځنې پوځي قلاګانې هم شته دی. دا تاو راتاو سړک دجمرود نه شاګۍ قلا او بيا علی مسجد ته رسي. دا ځای د سمندر نه درې زره (۳۰۰۰) فُټه اوچتوالی لري، د علی مسجد نه ځکښې سړک په يوه کږه کښې تېرشوی دی او هلته د زخه خېلو کلي او قلاګانې پرتې دي دا سړک د لنډی خانې سره يوې تانې ته ور پرېوځي.

دخيبر دره د تاريخ په هر دورکښې اهمه وه او ده نوځکه يې او سېدونکي هم اهميت لري. په دې دره کښې اپريدي، شينواری شلمانې رچې مومند دي، پراته دي. خو په ټولوکښې اپريدي زورور دي.

د تيرا د باغ جومات داپريدو د سياسي او مذهبي غونډو مرکز دی. د اپريدو په خيال دغه ځای ډېرمُهم دی. د خيبر درې خوا وشا ډېر پخوانې اثار موندلی شوي دي او له دې نه دا معلوميږي چې پخوا دا دره ښه ودانه وه او تاريخي اثار يې زيات د بدهر د عهد ګڼلی شي. د خيبر درې او سېدونکي خلک له پخوانه زورور وواودي.

د انګريزانو او اپريدو ترمنځه جنګ جګړې هم پېښې شوي دي، خو اپريدو خلکو د انګريزانو اقتدار نه دی منلی. د اپريدو خلک په خپلو خپلو علاقو کښې په دې ډول پراته دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: کوکي خېل:

د راج ګل په دره او څه برخه يې په بازار کښې هم شته او نور د جمرود او بالاچينې نه ان تر علي مسجده پورې استوګن دي .

۲: ملك دين خېل:

په ميدان چوره او په کجوري پراته دي او زياته آبادي يې په ميدان کښې استوګن دي .

قمبرخېل ، په کاسو دره او شنلونالي په غاړه ډېر اوسيږي. قمبرخيل هم په شړمي کښې کجوري ته راکوزيږي .

زخه خېل ، د خپل جغرافيائي موقعيت له کبله د ډېر اهميت خاوندان دي . کابل ته د پېښورنه بله تللې لار د زخه خېلو په علاقه ورغلې ده .

داخلك بنه جنګيالي هم دي ، قمري د باړې نه په قبله پراته دي . - همدغسې سه پائي هم په بازار کښې استوګن دي او په شړمي کښې کجوري ته هم راکوزيږي په کجوري او د عالم ګودر په مقام د وسلو جوړولو وړې کارخانې هم لري او هر ډول وسلې جوړوي .

اکاخېل:

د ناړې په سويل نمرخاته علاقه آباد دي . او د آدم خېلو ډېره ودانې د کواټ نه په قطب دره کښې پرته ده ، د خيبر درې سره د آدم خېلو څه تعلق نشته خو يو د وه قبيلې يې کالاخېل او ژواکي د خيبر ايجنسي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سیاسي چارو کښې ګډون کوي.

د آدم خېلو برید په نمرخاته له خټکو سره لګېدلې دی، د اپریدو ډېر خلک په دکن کښې هم شته دی او ځینې په پانیپت او ځینې په کشمیر کښې هم آباد دي. او د وزیرستان په کانیګرام کښې یې هم ځینې خلک شته دی.

۷: کرلاڼي قبایل، خټک:

ویلی شي چې د خټکو د مشر نیکه نوم لقمان و، چې د عثمان او اتمان ورور او د برهان زوی، د ککې نمسی او د کرلاڼ کړوسی و. لقمان هم په ځینې واقعه په خټک مشهور شوی دی.

د لقمان یا خټک د وه زامن وو: ۱: تورمان ۲: بولاق. د تورمان هم دوه زامن: ۱: تری ۲: لکی و او د پلار په اولاده کښې تري نومیالی وو او د تورمان توله اولاده د ده په نامه نوموړې شوې ده. د تري هم دوه زامن وو، ۱: برکویت ۲: امیر یا امند. د دوی د اولادې تفصیل د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

ویلی شي چې پخوا خټک په کوه شوال چې د سلیمان غره د قبلیزې سلسلې په لړ کښې واقع دی، پراته وو، چې اوس په دغه ځای کښې وزیر خلک پراته دی.

لږ و ډېر اووه سوه (۷۰۰) کاله پخوا د منګلو په ملګرتیا د خپلې پخوانۍ مېنې نه راپاڅېدلي او د «بنو» علاقې ته راغلي و واوه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمله یې واړول چې تر ورځ پورې احمد زي وزیر پراته دي، څه موده پس د شیتکو او منګلو په منځ کښې بدي پیښه شوه او منګل په کړه کولو مجبور شول، خوختک لاهلته پراته وو، آخر د خټکو او شیتکو هم خړه راغله او ختک تر ې په کړه شو، او په کربوغه، تېرى، لاچي او شکردره یې ان دا باسیند تر غاړې پورې په حمله یې واړول. په دغه وخت کښې دغه علاقه شاړه او ورانه وه. په همدغه وخت کښې د ویسې نه تر - کوهاټه پورې علاقه باندې اورکزي پراته وو، او کړې له پلوه به بنګښ هم د کوچیانو په ډول دغې علاقې ته تلل راتلل، خوڅه موده پس د اورکزو او بنګښو بدي پیښه شوه، د ختکو او ورکزو په منځ کښې چې هم خړه وه، نو ختک او بنګښ سره یو شول او اورکزي یې ووهل او په نتیجه کښې ریسى، پنیاله، د زیړې نه تر تورڅپر پورې ټوله - علاقه یې را لاندې کړه او د ختکو او بنګښو تر منځ د لاچي او ګدا خېلو غر برید شو.

د ختکو علاقې قطب ته یوسفزی، قبلې ته خلیل، اپریدي او بنګښ او سویل ته یې د بنون علاقه ده. د دوی علاقه به په اوږد والی تقریباً سل (۱۰۰) میله او په پلن والي به اندازاً پنځوس (۵۰) میله وي. د دوی په نمرخاته اباسیند بهیږي. د اباسیند نه پورې غاړه هم ختک شته دی ان تر باړې رسېدلي دي. «مکهد» د ختکو مشهور ځای دی. ختک پخپلو منځو کښې پر دوو برخو وېشل شوي دي. یوه د قطبي ختکو برخه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بله یې د سوبیلي ختکو برخه ده . د سوبیلي ختکو په علاقه کښې د مالګې کانونه دي د دې علاقې ځمکه شګلنه او میداني ده . غرونه یې هم غیرآباده دي. تیری ، لاچي ، کرک ، شکردره او نور د دې علاقې مشهور کلي دي .

د قطبي ختکو علاقه هم غرنیزه او کانیزه ده او غرونه یې هم بې ښې بې توښې دي . اکوړی ، شیدو ، نظام پور امیر او امیر کلان د دوی د علاقې مشهور کلي دي .

د ختکو ریاست :

د ختکو د ریاست او خانه باني ملک اکوړ ؤ ، چې د درویش محمد (مشهور په چنجو) زوی ؤ ، د مهاجرت نه پس د ختکو په قبیله کښې د بطي خیلو ځانګه په کربوغه پرته وه ، ملک اکو په دې خبره د خپلو عزیزانو سره خفه شو او خوړې ته راغی په دغه وخت کښې په خوړه کښې مندوړي لوا بنې استوګن وو ، نو ملک اکو په «ګراز دره» کښې استوګنه وکړه . ملک اکو د خان سره د ځوانانو یوه ډله جوړه کړه او په شاهي سرک به یې داړې کولې . په هغه زمانه کښې د کابل صوبه د میرزا حکیم مُغلي په لاس کښې وه . میرزا حکیم د بابر مېرنی ورور ؤ . اکبر باد شاه د همایون زوی او د بابر نمسی د میرزا حکیم په تعاقب نیلاو ته راغی او د اټک د قلاد تعمیراو ودانې اراده یې وکړه ، نو د شاهي سرک د ساتنې تابیا یې هم وکړه ، د علاقې سپین بیري یې را وبلل او ورته دې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکښ د ساتلو یې ورته وویل، خو دوی په اتفاق د دې کار د پاره ملک اکو په ګوته کړو او باد شاه ته یې د ده نوم ورکړو، اکبر بادشاه هم ملک اکوته دا کار وسپارلو او د دې خدمت په بدل کښې یې د خیرآباد نه نیولی تر نوښاره پورې او د پېښو نه نیولی تر موسی دره پورې علاقه په جاګیر کښې ملک اکوته ورکړه. خلوزي او سپین خاك هم د ده په جاګیر کښې راغلل، او د شاهي سرکښ د محصول د حصولی حق هم ورکړی شو.

ملك اکو هم ښه هوښیار او مدبر سړی ؤ، هغه د شاهي سرکښ د ساتنې په غرض خپل سړی مقرر کړل او د لنډي سیند په سویلي غاړه یې مصري باندې ته څامخ یو کلی هم ودان کړو چې تر اوسه پورې هم د ده په نوم « سرای اکوړه » مشهور دی، او هغه وخت به ورته خلکو ملك پور هم ویلو.

ملك اکو آمد د بولا قو سره په جنګ کښې د پیر سباق په مقام وو ژلی شو.

د ملك اکو اته (۸) زامن وو:

(۱) یحیی خان (مور یې میري خېله وه او نوم یې تا روکه ؤ)

(۲) نظام خان (مور یې بولاقه وه، نوم یې نندرکه ؤ). (۳) یوسف خان (مور یې غوریه خېله وه او دردانه نوم یې ؤ). (۴) تا تارخان (۵) خضرخان (٦) عبدالغفور ... ی واره له یوې مور نه وو). (۷) . طاؤس خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(مور يې خيني وه، او باپ يې نوم ؤ.)(۸) مصري خان (مور يې خلوزۍ وه).

د پلار نه پس يحيىٰ خان د خټکو د رياست واکدار شو. د يحيىٰ خان په وخت کښې د خټکو او يوسفزو بدې پېښه شوه او د جنګونو لړۍ ونښته.

د يحيىٰ خان يو ولس (۱۱) زامن وو. شهباز خان، بهادر خان، عثمان خان، شريف خان، جلال خان، محمد خان، بنادي خان، حکيم خان، عبدالله خان، آدم خان او فيروز خان.

د پلار له مرګه پس شهباز خان د خټکو رئيس شو، شهباز خان په ۱۰۰۰ هجري کال زېږېدلی ؤ، د زېږېدو کال او تاريخ يې د پښتو ژبې نوميالي شاعر او ليکوال خوشحال خان خټک داسې ليکلی دی:

شهباز خان د يحيىٰ ښکلی فرزند
وه په جنګ کښې د رستم هسې ځرګند
چې تاريخ د زېږېدو يې د ده وغوښت
عقل وي چې شهباز خان اجل بلند (۱۰۰۰ هـ کال)

* * *

د شهباز خان په وخت کښې د خټکو او يوسفزو بدي نوره هم ډېره شوه، نوموړی له يوسفزو سره په يو جنګ کښې سخت ژوبل شو او په کال $\frac{۱۰۵۰ هـ}{۱٦۴۰ ع}$ کښې وفات شو او په ځای يې د هغه مشر زوی خوشحال خان کښېناست. خوشحال خان خټک په $\frac{۱۰۲۲ هـ}{۱٦۱۳ ع}$

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال زیږیدلی او په ۱٦۸۹ع / ۱۱۰۰هـ کال مړ دی.(۱)

خوشحال خان د (۲۸) کالو په عمر د ختکو د سردارۍ په کار وټاکلی شو او د شاه جهان له پلوه ورته پلرنی منصب او جاګیر د یو فرمان په ذریعه منظور شو، خود شاه جهان د زوی اورنګ زیب مغلی باد شاه په وخت د خوشحال خان د مغلو سره و (؟) ان علاق و تعلقات یې خراب شول. د دې واقعاتو پوره تفصیل په تاریخ مرصع، او د پښتانه د تاریخ په رڼا کښې لیکل شوی دی.

خوشحال خان یخپل ژوند د تمام مشري خپل مشر زوی اشرف خان[۲] ته وسپارله، خو هغه هم د مغلو اعتماد او مرسته حاصله نه کړی شوه او په ۱۰۹۲ هجری کال سید بهولاشاه د پېښور مغلي حاکم ونیولو او بندي یې هند ته واستولو او ببچاپور کښې قید شو چې هلته وفات شو.

د اشرف خان د نیولو نه پس په ختکو کښې کورنۍ بې اتفاقي را پیدا شوه او د خوشحال خان بل زوی بهرام خان د مغلو په لمسون راپورته شو، ځینې ختک په هغه پسې شول او ځوک د اشرف خان

---

(۱) خوشحال خان په ۱٦۸۹ع یا ۱۱۰۰هـ کال د اپریل و په ۵ نمبره منوی ځای کښې د مغرورۍ په حال کښې د ۷۸ کالو په عمر وفات او مړی یې د اکوړې د غره په لمنو کښې ښخ شو.

(۲) اشرف خان هم ښه شاعر و، د دیوان خاوند، تخلص یې "هجري" دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هجري د زوی افضل خان (چي خوشحال خان پخپله د اشرف خان تر بندي کېدلو وروسته مشري افضل خان ته سپارلې وه) پسې ولاړو. له همدې امله په خټکو کښې جنګ جګړې ونښتې. په دې لړ کښې بهرام د خپل پلار (خوشحال خان) مخالف و دريد او د مغلو مرسته يې کوله (چې د همدې مخالفتونو په نتيجه کښې خوشحال خان د خپل کور پرېښودو ته هم مجبوره شو) اخر د قام مشري د افضل خان شوه.

افضل خان خټک د مغولي باد شاه محمد شاه په وخت کښې وفات شوی دی. د افضل خان پر نورو اثارو برسېره د هغه ليکلی تاريخ «تاريخ مرصع» لوی او د قدر وړ يادګار دی.

د افضل خان اته (۸) زامن وو چې د وه تنه پکښې تر نورو زيات د ياد ونې وړ دي: ۱: محمد علي خان. ۲: سعدالله خان چې په شهيد خان هم مشهور دی. محمّدعلي خان به په اکوړي کښې اوسېدلو او سعدالله خان په تېری کښې د پلار له مرګه پس د واړه ورونه هم بې اتفاقه شول او محمدعلي خان په تېری حمله وکړه، خو سعدالله خان ورته ماتې ورکړه او د اکوړې نه يې هم وويستلو. د سعدالله جان هم اته (۸) زامن وو چې سعادتمند خان او خوشحال خان پکښې مشهور دی. سعادتمند به د پلار سره په اکوړي کښې اوسېدلو او خوشحال د پلار له خوا په تېری کښې حاکم، خو د نادر افشار ايراني باد شاه نه پس چې د افغانستان حکومت پښتنو ته په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس ورغی او احمدشاه ابدالی د پښتنو باد شاه شو، نو د ټولو خټکو لوی خان سعدالله خان ؤ چې مرکز یې اکوړه ؤ، څه وخت چې احمدشاه ابدالي په پنجاب د حملې کولو پرنیت راغی، نو د سعدالله خان مشر زوی سعادتمندخان د خټکو د یو لوی لښکر سره د هغه په خدمت کښې حاضر شو او د هغه په فوځ کښې یې ګډون وکړ، په دې وخت- کښې محمدعلي خان زوی لښکرخان چې په نوښار کښې اوسېدلو، میدان خالي ولید، نو په اکوړې یې حمله وکړه، په دې کوږنۍ جنګ کښې سعدالله خان ووژلی شو، څه وخت چې خوشحال خان په تیری کښې د دې واقعې نه خبر شو، د تیری نه اکوړې ته را روان شو، په لښکرخان کښې د هغه د مقابلې طاقت نه ؤ، نو د خپل آل عیال سره سره بونیر ته وتښتید او کډې کوډې یې په بونیر کښې پرېښودې او په خپله پنجاب ته لاړ او د نواب معین الملک (میر منو خان) سره نوکر شو.

خوشحال خان چې له دې نه خبر شو، نو د احمدشاه ابدالي حضور ته یې ټول احوال ولیکلو او د لښکرخان د نیولو خواست یې ترې وکړو، د هغه د خواست په اساس احمدشاه ابدالي لښکرخان بندي کړو او خوشحال خان ته یې را ولېږلو او هغه د خپل پلار په قصاص کښې - لښکرخان مړ کړو. څه موده پس مرهټیانو په پنجاب حمله وکړه او احمدشاه ابدالي له کابله د هغوی د سمون د پاره را روان شو او پېښور ته راغی، نو د مرهټیانو د مقابلې د پاره یې د تیری حاکم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان یې هم د خټک لومړني فوځ سره ولېږلو. خوشحال خان د حسن ابدال په مقام له مرهټیانو سره جګړه وکړه او په همدې جنګ کښې شهید شو. احمدشاه ابدالي چې خبر شو د امداد د پاره یې نور فوځونه ور ولېږل چې سعادتمند خان هم پکښې ؤ او په میدان کښې یې ډېره مېړانه وښودله، نو احمدشاه ابدالي د دغه خدمت په بدل کښې د جهلمه پورې د ټولې علاقې حاکم سعادتمند خان مقرر کړو. احمدشاه ابدالي چې بل وار د مرهټیانو سره د یو فیصله کن جنګ د پاره راغی، نو سعادتمند خان هم د خټکې قبیلې د یو لوی لښکر سره د احمدشاه په لښکر کښې ګډون وکړ او د «پاني پت» په میدان کښې یې ښه توره او مېړانه وښودله، نو احمدشاه ابدالي ورته د سردارۍ خطاب ورکړو.

د احمدشاه نه پس د هغه زوی تیمورشاه په زمانه کښې هم سعادتمند خان ښه سعادتمند ؤ او بادشاه ورته د سرفرازخان خطاب ورکړی ؤ، او همدی د خټکو په خانانو کښې آخري خان ؤ چې پر ټولو خټکو حاکم ؤ او د خټکو په ټوله علاقه یې حکومت کړی دی، د هغه د وفات نه پس د خټکو خاني د وه ځایه شوه، د سویلي خټکو-خانان به په ټېری کښې او سېدل او د قطبي خټکو خانان به په اکوړي کښې وو.

د سویلي خټکو خانان د سعادتمند خان نه پس شهباز خان په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیری کښې حاکم شو، د شهباز خان شل (۲۰) زامن وو، په هغوی کښې منصور خان د پلار په ځای کښېناست او د هغه نه پس د هغه وراره ناصر خان، خان شو. د ناصر خان د وه زامن وو، ارسلاح خان او خوشحال خان، چې په ناصر خان پسې ارسلاح خان د قام مشر شو، په دغه وخت کښې په افغانستان کښې د تیمور شاه سدوزی زوی شاه محمود باد شاه ؤ، څه وخت پس شاه محمود لرې شو، هرات ته لاړ او د کابل حکومت بارکزو ونیولو او امیر دوست محمد خان د کابل باد شاه شو، په پېښور د هغه وړونه او د پاینده محمد خان زامن یار محمد خان سلطان محمد خان، سید محمد او پیر محمد حاکمان وو، په دې موده کښې د خټکو خانان هم ډېر بدل رابدل شول او په صوبه سرحد د سیکانو حملې هم شروع شوې، نو د خټکو خانان به هم کله د سیکانو ملګري شول او کله به د پېښور د بارکزو سردارانو سره وو، خو په ۱۸۴۹ع کال کښې د سیکانو اقتدار ختم شو او انګرېزانو د پښتنو علاقه (او سنی صوبه سرحد) لاندې کړه. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي د آزادۍ د جنګ په وخت کښې خواجه محمد خان د تیري نواب ؤ او د پیرنګیانو مرسته یې وکړه (۱) د دې خدمت په بدل کښې د تهړې

---

(۱): دې د ۱۸۵۷ع کال واقعې ته چې فوځ بغاوت وکړ و وطني خلک د آزادۍ جنګ وائي او پیرنګیانو به ورته د ډیلي غوبڼ ویلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریاست د دهٔ په کورنۍ کښې په زاړه د ستورنسل په نسل انګریزانو ومنلو او دا علاقه د جاګیر په ډول د دغه کورنۍ په ولقه کښې وه خو کله چې بیا وروسته پاکستان جوړ شو او د جاګیردارانو سلسله ختم شوه ، دا جاګیر هم له منځه لاړ.

د قطبي ختکو خانان :

د سردار سرفرازخان (سعادتمند خان) نه پس د هغه زوی - آصف خان په اکوړي کښې حاکم ؤ ، د هغه نه پس یې وراره فیروزخان او د هغه نه پس یې زوی عباس خان د قطبي علاقې د ختکو نواب ؤ او دا د رنجیت سنګهـ زمانه وه او هغه له عباس خان سره ښه تعلقات لرل ، تر دې چې رنجیت سنګهـ ورسره خپل پټکی هم بدل کړی ؤ او هغه دالوبه له نورو با اقتداره پښتنو سره هم کړې وه .

د پېښور د سردارانو د عباس خان نه وېره پیدا شوه ، نو یو اورکزی ملک او خوتنه سپین ږیري یې په عباس پسې ور ولېږل او هغه یې پېښور ته راوبللو او مېلمه یې کړو او همدلته یې - بندي کړو او څو ورځې پس یې بیا په زهرو مړ کړو . له دې نه مخکښې د عباس خان ورور خواص خان هم سیکانو نیولی ؤ او په لاهور کښې ؤ ، خو د رنجیت سنګهـ د ناروغۍ په الګوله کښې هغه د قید نه وتښتېدو او خپلې علاقې ته راغی ، په دغو ورځو کښې د قطبي ختکو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی خان نجف خان ؤ، خواص خان چې راغی نوخوړی ته لاړ، خو هلته د نجف خان زوی محمد افضل خان دی مړکړو.

د نجف خان او د پېښور سردارانو د بنځوخپلوي هم وه، نو نجف خان څه موده په دغه علاقه حکمران پاتې شو او سردار سلطان محمدخان ته به یې د کال د خراج په ډول د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپۍ هم ورکولې، خو څه وخت چې د سیکانو سلطه راغله او جرنیل هری سنګه(۱) پېښور ونیولو غالباً چې د ۱۸۴۷ع کال ؤ، نو نجف خان نیلاو ته وتښتېد و.

سیکانو په جهانګیري کښې یوه قلاجوړه کړه او د خټکو میدانې علاقه یې پخپلې ولقه کښې وساتله او غرنیزه علاقه یې د خټکوخانانو ته په دې شرط پرېښوده چې د اټک او پېښور په مینځ کښې لاربه د سیکانو د ټک او راتګ د پاره آزاده پرېږدي او ساتي به یې.

نجف خان څه موده حکمران ؤ، خو هغه هم د عباس خان زوی و وژلو او د پلار په ځای محمد افضل خان د خټکو خان شو. د سیکانو د ګورنر ابوطبیله (چې یو فرانسوي ؤ) په وخت کښې د خټکو په خانۍ کښې څو ځله تغیر او تبدیل پېښ شو. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي په واقعه کښې دې خانانو هم د انګرېزانو مرسته وکړه، نو د دې خدمت په

---

(۱): جرنیل هري سنګه بیا سردار اکبرخان د جمرود په جنګ کښې ووژلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدل کېږي د دوی جاګیر په خپل حال پاتې شه

۸: کرلاڼي قبايل: خدران:

خدران هم د کرلاڼو یوه څانګه ده ، دا ډېر کلک ، توریالي او زحمتکښ خلک دي. د دوی علاقه د خوست نه په قبله او د زرمت نه په نمرخاته په سویل پرته ده. دوی د کرکیلې ځمکه هم لري او په دې علاقه کښې ... او بادام هم ډېر کېږي. د دوی نه په نمرخاته خوسیستان او ... قبله یې ګردیزیان ، سویل ته یې غلجي قبایل او قطب نمرخاته ته یې منګل او څه توري پراته دي.

د دوی د غلجو او منګلو سره اکثره بدۍ وې. په دې خلکو کښې لوی اشخاص هم تېر شوي دي ، لکه د المرۍ ببرک خان (چې ځجاهد او غازی شخص وو).

۹: اُتمان خېل:

دا قبیله هم کرلاڼي دي ، خو د خاښي خېلو یوسفزو سره یې له پخوانه ګډون کړی دی او له هغوی سره دې علاقې ته راغلي دي. د دله زاکو او یوسفزو په جنګونو کښې اتمانخېل د یوسفزو ملګري وو. ویلی شي چې د وی په اول کښې د ګوملې په دره او ټانک کښې اوسېدل او بیاله هغه ځایه را په کډه شول او له یوسفزو سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوخای د پېښور علاقې ته راغلل او بیا تیراه ته لاړل ، خو هلته هم ټیکاو نه شواوله هغه ځایه بیا په کډه شول او ارنګ برنګ ته راغلل او همدلته یې واړول او تراوسه پورې همدغلته استوګن دي .

د دوی قطب ته پنجکوړه قبلې او قطب ته یې باجوړ او څه د مومندو علاقه او غرونه دي ، نمرخاته ته یې سوات او سویل ته یې هشتنغر دی . د کروندې ځمکه یې لږه ده ، د غرونو په لمنوکښې یې څه د کرکیلې ځمکې هم شته ، چې د دوی ګذاره پرې کیږي . د دوی په غرونوکښې میځرې هم کیږي .

د دې خلکوځینې قبیلې لکه بایزی ، اسمعیل خېل ، دعوت خېل او سه مده د مردان په علاقه کښې پراته دي . خرکي ، میاخان او کوه برمول د دوی مشهور کلي دي .

۱۰: خوګیاني :

داخلک هم کرلاني دي ، د شجرې نه د دوی مشهورخېلونه دا دي :

شېرزاد ، پړپه ، خدرخېل ، بارک ، درمان (عبدالرحمن) ، بوربوخېل لقمان خېل ، شادی خېل ، داخلک د ننګرهار د علاقې نه قبلې ته او د سپین غره په قطب قبله استوګنه لري . ځاځي او توري هم د دوی له

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهوله دي .

ویل کیږي چې د شاه‌جهان (مغلي بادشاه) د جلوس داول کال په وخت کښې دلقمان خېلو او شادي خېلو تر منځه د ښمني پیدا شوه، لقمان خېلو د خدرخېلو په مرسته شادي خېل وو هل ، شادي خېلو بیا له غلجو نه مرسته وغوښتله او غلجو یې مرسته وکړه او دکابل صوبه دار هم د دوی مرسته وکړه په دغه جنګونو کښې د بارک اولاده ډېره زیانمنه شوه او نتیجه یې دا شوه چې شېرزاد او خدرخېل دواړه تېږې باد شاهي اطاعت ته مجبورې شوې .

د خوګیانو په علاقه کښې انګور ، انار ، توتان ، انځر ډېر پیدا کیږي . دا خلک اکثر زمینداري کوي او ځینې پکښې تجارت هم کوي او څه مالداري هم لري ، په غرونو کښې یې لرګي هم شته ، سېنه زېړ ، نکړه او توریالي خلک دي . د دوی ځینې خلک په خوست کښې هم شته دي . لکه پړبه او دُرمان .

پړبه :

د خوګیانو یوه څانګه ده ، خوله د ډېرې مودې را هیسې له خوګیانو څخه بېله شوې او خانله پخپل نامه مشهوره ده ، د دوی مشهور خیلونه دا دي :

میاخېل ، بسي‌خېل ، سردارخېل ، محمود خېل ، ترینزي ، ملېزي رشي زي ، ډوډه خېل او پوچي خېل دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلی شي چې په اوله کښې ټول خوګیانې په ځوست پراته وو خو د جهانګیر باد شاه په زمانه کښې د زرمت غلجو په دوی یرغل وکړ او دوی یې له دغه ځایه وشړل او د شاه جهان په زمانه کښې د دوی په مینځ کښې کورنۍ جګړې هم پېښې شوې، چې دوی یې ډېر کمزوري کړل.

د دوی اکثره خلک زمینداري کوي او خال خال سوداګر هم پکښې شته دی.

درمان:

درمان هم د خوګیانو ذیله ده او د دوی په شپږو څانګو وېش دی، چې هغه دا دي:

حاجي خان خېل، سوړي خېل، احمد خېل، خودي خېل، کُندي - او منګس. دا شپږ واړه څانګې په مخوړي هم مشهور دي، او په خوست کښې استوګن دي او د کرکیلې کار کوي.

۱۱: ځاځي:

دوی هم د کرلانو طبقې سره کډ یږي او د شجرونه د خوګیانو یوه څانګه ده. دا خلک د «توریانو» نه په قطب قبله د پیوار کوتل نه پورته د «اریوب» په ځمکه پراته دي. دوی په خوراک څښاک، دود او دستور او لباس کښې د توریانو په څېر دي، خو په عقید د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د هغوی نه بېل دي او ټول سُني مذهب دي ، له همدې کبله د دوی په مينځ کښې تل د ښمني هوی .

۱۲: توريان:

دوی ته توري زي هم ويل کيږي ، دا د کُرمې وادی يوه مهمه قبيله ده او شجره کښې د خوګيانو يوه څانګه ګڼلی شي او آخر په کرلانو ګډيږي .

توري په پنځو څانګو کښې وېش دی : حمزه خېل ، مستوخېل وپرزي ،علي خېل او غونډی خېل دي . او دوی په څلورو ډلو وېش دي ، يوه ډله يې په ميامريد مشهوره ده او نورو دريو ډلو ته يې دريوندي وايي . د دوی علاقه ښه ورانه ده ، دا خلك د عقيدې په لحاظ شعيه دی او د هغه مذهب د احکامو پابند دي او ډېر کلك پرې ولاړ دي . د مانځه او روژې هم ښه پابند دي ، او د سيدانو ډېر قدر کوي او هريو يې د سيدانو مريد دی . دوی د مېلمه هم ډېر قدر کوي . زړور او ښه توريالي خلك دی . د دوی په علاقه کښې بې بدرګې تګ راتګ مشکل دی ، خو چې له چا سره بدرګه وی ، نو هغه ته هيڅ خطره نه وي . دا خلك ځينې مخصوص رسمونه هم لري . د دوی په خيال ټول خلك دوه ډلې دي ، يوه يې رښتيني ده او په سمه لار روان دي ، او بله يې د روغجن او په کږه لاره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملونکي دي. د وی خپل هم عقيده او هم مسلک خلک ر ښنونې کښي او نور ورته په غلطه لار روان ښکاري. له د وی کره چي کله هلک پیدا شي. نو د سرد پاسه يې وزې کوي او داهم د دې له پاره چي هلک له نږه وکوالی نه د توپک له وزوسره بلد شي چي په زلميتوب کښې سياله وزوڅخه ونه ويريږي.

۱۳: کرلاڼي قبايل، وزير ؛

وزيرکيږي چي د دې قبيلې د مشرنيکه وزيرنوم ؤ چي د سليمان زوی دککي نمسی او د کرلاڼي کړوسی ؤ، د وزير د وه زامن وو ۱: خدري ۲: لالی.

ويلې شي چي په اوله کښي داخلک د خوست حنزاو شاپراته وو او په غرونوکښې استوګن وو. د خوارلسمې عيسوی پيړۍ په آخر کښې د قبلې په لور وغځېدل او د توچي په قطب د ښنواوکوا ټ په سرحدي غرونوکښې استوګن شول، او ورو، ورو يې دګرګې درونه تر ګوملې پورې ټوله علاقه راالاندې کړه او پرې استوګن شول. د دوی د استوګنې په وجه د غه علاقه په وزيرستان مشهوره شوه.

د وزيرستان علاقه به تخميناً اووه زره (۷۰۰۰) ميله مربع رقبه وي. په دغه علاقه د وزيرو دوه قبيلې احمد زي او اوتمان زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته دی. دا دواړه قبیلې هم په نورو ډېرو ورو ورو ذیلو کښې سره وېش دي، چې تفصیل یې مخکښې تېر شوی دی.

ویلی شي چې د خدري دړې زامن وو:

۱: موسی چې په درویش مشهور ؤ، ځکه چې ډېر پرهیزګاراو متقي سړی ؤ. د موسی یا درویش قبر په «برمل» علاقه د ډیورنډ لین سره نژدې په پاکستانی علاقه کښې پروت دی، او دغه قبر د وزیرو په نظر کښې ډېر مهم دی او په ډېره سخته موقع کښې وزیر دغه قبر ته ورځي او دُعا کوي. ویلی شي چې د موسی درویش دوه زامن وو:

۱: اتمان زي، ۲: احمدزي. ویل کېږي چې دا دواړه په درویش خېلو هم شهرت لري او د خدري د دویم زوی نوم محمود ؤ او د محمود یو زوی مسعود نومیده چې اولاده یې په مسعود و مشهوره ده. د خدري د دویم زوی نوم مبارک ؤ دی هم یو بنه سړی ؤ او د قبر یې وزیر خلک ډېر قدر کوي او د مبارک یو زوی ګربز ؤ چې اولاد یې نه یې «ګربز» ویل کېږي.

وتمان زي وزیر پخپل منځ کښې دړې څانګې دي: محمودخېل براهیم خېل، او ولي خېل. دا دړې واړه څانګې بیا ځانته نورې ډېرې ذیلې هم لري، چې په شجره کښې یې تفصیل تېر شوی دی.

همدغسې احمدزي وزیر هم په د وو څانګو سره وېشل شوي دي: سین خېل او کالوخېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سین خېل هم درې ښاخه دي: هاتي خېل، سرکي خېل او عمرزي دي. اوله دوی نه هم د پرې ذیلې ښېلې شوي دي، د غه شان کالوخېل د وه څانګې دي: نصري او سپېرکي. نصري هم دوه ښاخه دي: باړې خېل او شادي خېل دي. او د سپېرکي هم درې ښاخه دي. محمدخېل، سدي خېل او سندن خېل دي، او د غه هر یو ښاخ بیا خانته نورې د پرې ذیلې هم لري چې تفصیل یې د مخه تېر شوی دی.

د مسعود بن محمود هم د وه زامن وو یو علي چې اولاده یې په علي زي یا دیږي او بل زوی یې بهلول نومې اولاده یې په بهلول زي یا دیږي. د علي هم دوه زامن وو د یو نوم فتح او د بل زوی نوم یې «شمن» و. د فتح اولادې ته فتح خېل، چې عوام خلک ورته پوتیه خېل وایي او د شمن اولادې ته شمن خېل یا شمن زي ویلې شي. دوی هم بیا نورې د پرې ذیلې لري لکه بهلول زي چې په څلورو څانګو بېلیږي: همل خېل، باندخېل، نونوخېل او شنکي دي. د همل خېل هم درې څانګې دي: عبدلي، ملکشي او ننظرخېل. په همدې ډول باندخېل هم دوه څانګې دي: ایکم خېل او طوطیه خېل. د نونوخېل درې ښځې وې د اولې ښځې نه یې: هیبت خېل او عمرخېل دي. د دویمې نه یې: علي خاني، میرخاني او منډا دي اوله دریمې ښځې نه یې میرخاني او برتي دي. د دې ټولو نه نورې د پرې ذیلې هم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورې شوي دي.

د وزیرو مشهورې علاقې دا دي:

۱: د شوال علاقه: په دې علاقه جلال خېل، کابل خېل او ملکشي پراته دي چې دا وټماڅخېلو ذیلې دي.

۲: د شاکۍ علاقه: دغه علاقه د غرونو په مینځ کښې واقع ده، اواره کچۍ ده، په دې علاقه کښې ملکشي، میامی، شادیکي اوخوناخېل استوګن دي. د دوی نه وربښکته هاتيخېل دي او سندړخېل او سپېرکي - اوسیږي او د ټولونه ښکته د مسعودو په ځانګو کښې علي زي او - بهلول زي اوسیږي.

۳: د برمل علاقه: د وزیرو د غرونو د ننه علاقې ته برمل وائي. دا د یوې دړې په شکل ده. ځمکې یې اواره او د کرکیلې له پاره غوره ده. دا علاقه په څلورو وړو- وړو کچیو وېش ده. په دې کچۍ کښې د مرغۍ په ځمکه د کابل خېلو ذیلې او ځانګې سپیلي او پوپلي اوسیږي وزیرخلک په اوړي کښې خپل مالونه همدلته پیایي او د موسۍ درویش[۱] قبر هم په دې علاقه کښې دی.

۴: رزمک علاقه: دا علاقه هم یوه وړه کچۍ ده آب وهوا یې ډېره ښه ده. په دې علاقه کښې توري خېل او محبت خېل، چې د اوتمان زو ځانګې دي، اوسیږي.

۵: د خیسور علاقه یا دره: دا یوه وړه کچۍ ده چې د دوړو د علاقې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سویل پرته ده. په دې کڅۍ کښې په بره ممیت خېل په منځ کښې یې توري خېل او بنه په بشکته وړوکي پراته دي.

۶: شرنه: د د وړو په قبله واقع ده، دلته مداخېل، خدرخېل او په منځ کښې یې مسعود پراته دي.

۷: شکتو: دا یوه دره ده چې بر پکښې توري خېل او منځ کښې یې مسعود دي.

۸: وانا: د جنوبي وزیرستان مرکز دی، «وانا» د وزیرو د علاقې د جنوبي برخې نه د ګومل د درې په قطب ده او لوړ غرونه ترې تاو دي، چې سویلي څوړې یې د ګومل تر درې پورې رسیږي. دا علاقه په اصل کښې یوه کڅۍ ده چې د قطب نه به د سویل په لوري تقریباً پنځلس (۱۵) کروه اوږده وي. په دې کڅۍ کښې یو خوړ بهیږي چې په آخر کښې د ګومل له سیند سره ګډیږي. د دې خوړ په د واړو غاړو ځمکه د کرنې وړ ده، خوا کثره یې للمي او بارانې ده او آبي ځمکه پکښې لږه ده. د «وانا» علاقه توده او په اوړي کښې د ماشوخاله ده، او ګذران پکښې ګران دی د وانا په منځ کښې د وتانې، چې د لود یانو یو ښاخ دی، او سیږي، او په نوره علاقه د احمدزو وزیرو څانګې او ذیلي پرتې دي. د وزیرو اکثره تېې په اوړي کښې خېل مالونه دلته څروي.

۹: د بدر علاقه: دا هم یوه وړه کڅۍ ده چې اوږد والی به یې د کانيګرام پورې ایله (۵) کروه وي، او پلن والی به یې تقریباً یو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میل وي. په دې دره کښې سپېرکي او شینکي پراته دي.

مسعود په خوړه دره او میدان کښې استوګن دي. د مکین او وځو نوړ وکلو نه پرته د مسعود و نور کلي واړه - واړه او د لښ شل کوړ ونو نه ډېر نه دي. وزیر او مسعود په اصل کښې یو خلک دي خو مسعود پخپل نامه خانله خوبن دي. مسعود ډېر په کاني ګرام او مکین پراته دي. دوی د وزیرو نه په شماره کښې لږ دي، خو په زړورتیا او شجاعت کښې زیات دي.

نن ورځ ټول مسعود په درېو لویو څانګو وېش دي، یعني علي زي، بهلول زي او شمن خېل.

د وزیرو مسعود وژبه د نورو پښتنو په نسبت ګرانه ده او نور خلک یې په خبرو په ګرانه پوهېږي. دا خلک اکثره په فوځ کښې نوکري کوي او اوس خو یکښې تعلیمیافته هم شته او ملکي لوی لوی ماموریتونه (عهدې)، یې نیولي دي. دا خلک په خپل منځ کښې سره بنه متحد دي او له دې کبله دا قبیله اهمه ګڼلی شي.

په دوی کښې ځني مخصوص رواجونه هم شته دی او د ځنو خلکو انفرادي رایې هم اهمیت لري. د تاریخ په اوږدو کښې په دې خلکو چا حکومت نه دی کړی. انګریزانو پخپل دور کښې له دوی سره جګړې ربړې کړې دي، خو دا خلک یې نه دي ایل کړي.

د پاکستان له جوړېدو نه پس ورته ډېره توجه شوې ده،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی په علاقه کښې د هر سکولونه جوړ شول او په دوی کښې د علم خپرولو او رواجولو کوښښ لا روان دی، او امید دی چې دا خلک به ژر مترقي شي.

کُربز:

ویلی شي چې کُربز هم د وزیرو یو ښاخ دی او په اوله کښې دوی هم د وزیرو سره یو ځای او سېدل خو د دوی او بېټنو جنګ جګړې ونښتلې، نو دوی له دې کبله د خپلې علاقې نه په وتلو مجبوره شول. د دوی علاقه د وزیرو د علاقې قطب قبلې ته او د خوست نه په سویل لمر خاته پرته ده او په افغانستان پورې تړلې دي. د دوی غرونه دوه میاشتې په واوره پټ وي او د کرکیلې او مالدارۍ کار کوي.

لالي وزیر:

د شجرې نه یې ځرګندېږي چې «لالي» د «خدري» ور ور او د «وزیر» زوی دی. د دوی پخوا د شوال په غرونو کښې د شیتکو یو سرې مرکرو، نو د دوی او شیتکو د ښمني شوه. د دوی پرې کمزوري شول او د خپلې علاقې نه یې کډه وکړه او د خوګیانو علاقې نه ورغلل، او اوس هم دا خلک د سپین غره په خواوشا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې پراته دي، او پخپل نامه یادیږي. د خوګیانو وزیر هم داخلک
دي او دلالي تبر دی.

کرلاني قبایل: شیتک؛

د (دوړ، بنوڅي، تني، څخه مطلب شیتک کیدی شي.

دوړ: څه وخت چې بنوڅي (د شیتک د ښځې "بانو" اولاده) یعنې (کیوی او سوراني) چې د شوال غره نه راغلل او د بنو علاقه یې ونیوله نو دوړ هم د توچي د رود په دواړو غاړو پراته وو، دا نه ده معلومه چې له دوی نه مخکښې به دلته څوک اوسیدل او که دا علاقه به شاړه وه، خو د اورنګ زیب عالمګیر په زمانه کښې (۱٦۹٦ ع) کال دا ورنګ زیب زوی شهزاده بهادرشاه چې د بنو علاقه لاندې کړه، نو په دوړو یې هم د ولس زر (۱۲۰۰۰) روپیه کلنۍ مالیه - کېښوده او سید حسن نومې سړی یې په دوی حاکم کړ، خو د اورنګ زیب نه پس بیا داخلک بېرته آزاد او خپلواک شول او د احمدشاه ابدالي په وخت کښې هم هسې په نوم رعیت وو او ولږ څه به یې بادشاه ته د خراج په دول ورکول، خو د بادشاه له خوا کوم حاکم په دوی نه و. خو د سدوزو او بارکزو جنګونو، جګړو په وخت کښې بیا داخلک بیخي آزاد شول.

دوړو نه په درې پلوه وزیر پراته دي او د وزیرو او د دوړ

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانه هم ده او کله ناکله جنګ جګړې هم کوي ، خو که بل څوک په
دوی تېری کوي ، نو دوی بیا ټول یو شي او په ګډه د ځان دفاع
کوي او خپل منځي دښمني پرېږدي . عیدک ، درپه خېل او
امزوټي هم په دوړ وکښې شامل خلک دي .

۱۴- تني :

داخلک هم کرلاڼي دي او د کرلاڼو یوه تپه ده او د دوړ وړګ
دی . تني په درېڅو برخو سره بېل شوي دي : ۱ : اریوزي ۲ : میرخېل
۳ : سینکی .

داخلک د خوست نه په قبلیزه او سوېلی برخه پراته دي . د دوی
قبلیز غربنه ودان دی او د ښکار د پاره مشهور دی .

دا ښه جنګیالی او توریالی خلک دي او په خپل منځ کښې هم
د وه ګونده دي ، اریوزي او سینکي یوګوند او میرخېل بل ګوند دی
په شمېره کښې میرخېل ډېر دی . د دوړ وپه نسبت داخلک د پښتونوالي
په دود ودنو ښه ټینګ ولاړ دي .

دړګی ، حصارک ، کرخه ، اتمان او پرخې د دوی د علاقې لوی کلي
دي ، ځمکه یې باراني ده او خلک یې کرکیله کوي . د خوست په لوی
حکومت (لویه اولسوالي) پورې تړلي دي ، خوا کثره سرکشي کوي .

۱۵ : بنوڅي :

د دوی د مشرنیکه نوم شیتک ؤ او د شیتک مور ککی نومیدله*

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوله کښې داخلک هم د شوال په غره پراته وو، او اوس هم هلته يوځای د «ککی میله» په نامه شته. د شيتک د ښځې نوم «بانو» ؤ نو په دې وجه يې اولاده بنوڅي شول. ويلی شي چې د شيتک درې ښځې وې ديوې ښځې نه يې دوه اوتني دي، د بلې نه يې اکيوی او سوراني) دي او د بلې ښځې نه يې جېلم يا زيلم او هويديا او د- دوی اولادلږ دی او په کيوي او سوراني کښې ورګډ شوی دی. دا خلک د توچي د رود په سويل د غره په لمن کښې او سپدل، خود سلطان شهاب الدين غوري په زمانه کښې شيتکو د بنو په علاقه حملې پيل کړې. په دغه وخت کښې په دغه علاقه کښې: انګل او منګل پراته وو او وروروړ و شيتکو کيوي او سوراني دا علاقه ونيوله. «انګل» تمام هندوستان ته ولاړ او «منګل» د سپين غره په سويل کښې پرېوتل.

د دې نه پس شيتکو دغه علاقه دڅلورپير په صلاح او مشوره په څلور ميخ کښې سره وېش کړه او داسې وېش يې وکړو: د کيوی مشرزوی د ميری اولاد ته يې سويلي برخه ورکړه او د هغه بل ورو «ککی» ته يې مشرقي برخه ورکړه. دا علاقه په هغه وخت کښې ښه ودانه وه او د «سمي» اولاد ته يې چې د ککی دريم[۳] زوی ؤ

---

* (۱): او په شجرو کښې د شيتک د پلار نوم هم ککی ؤ او برهان خوګياڼی او سليمان مړ وروڼه دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په منځ کښې برخه ورکړه او د سوراني برخه د قطب پلو ترټل پورې ورسېدله. دا علاقه هغه وخت ځنګلي ځاى او س ښه ودانه ده.

۱۶: ګنداپور:

ويلى شي چې دګنداپور مشر نيکه نوم ستورى يا ستورانى يا تورانى"۱" و چې د ستوريانى پنځه زامن وو: ۱: شېخى ۲: ميرېرى، ۳: ترى يا "ګنداپور" ۴: اسرار ۵: دهمړ. په دوى کښې د د همراولاد د پلار په نامه ستوريانى يادېږي او د نورو اولادې ګنداپور کښې ګډې دى، دګنداپور مشهورې ټپې دادي: يعقوب زي، براهيم زي، حسين زي عمران زي، خوبى زي او درې پلارې.

ګنداپور په اوله کښې پوونده او کوچيان وو، په ژمي کښې به دامان ته راتلل او په اوړي کښې به افغانستان ته ورتلل. د مغلي بادشاه شاه جهان په زمانه کښې د مروتو او دولت خېلو په مېنځ کښې جنګ وشو چې مروت پکښې بريالى شول او دولت خېل د "ټانک" نه په وتلو مجبور شول، د دولت خېلو لوى خان زمانخان دګنداپورنه مرسته وغوښتله، او ګنداپور ورسره کومک وکړو، او په مروتو يې په ګډه يرغل وکړو او مروت يې د خپلې علاقې نه وويستل. دکښتې نه پس

«۱»: ځينې وائي چې محمد ګيسو دراز اولاد دى، خو دا غلطه خبره ده، داخلک پښتانه دي خو ګنداپور شيراني دى.

Kitaboona.BlogSpot.Com

د زمانخان په خوا هشتګنډاپور هم د روړې په علاقه استوګن شو. دګنډاپور د علاقې قطب ته د زلت خېل، سرین، میاخېل، قبلې ته کوه سلیمان او شمرخاته ته یې د ډېره اسمعیل خان دی.

د دوی مشهور کلي: لاړی، ټکواړه، دومی، هدی، وچوړنه، کوټ ظفر او فقیر دي.

۱۷: بنګښ؛

بنګښ هم په کرلاڼوکښې نامه طبقه ده. دا خلک په خالده افغانه هم مشهور دي.

ویل کېږي چې د دوی د مشر بیکه اسمعیل نوم و. د هغه د ورهزامن وو، زکار او سمل، لومړی دا خلک د زرمت په علاقه کښې په ګرد یز پراته ووا و د خپلو کورنیو جنګونو له امله کمزوري شول.

دوی په خپلو کښې په دوو ګوندونو وېشل دي: زکار او سمل، د زرمت د علاقې نه دا خلک غلجو په شړلو مجبوره کړل او دوی کډې راوکړې او د سپین غره په سویل د کرمې، پېواړ او پشلو زان په علاقه یې قبضه وکړه، خو د ورکزو او د دوی ترمنځ بدي پیدا شوه. بنګښو د خټکو په مرسته ورکزي د کواټ نه و شړل، خو د دوی ترمنځ د جنګونو دا لړه لاروانه وه، آخریې سوله وکړه د قطب په لورغرنیزه علاقه د ورکزو ورسپله د بنګښو دره قبله په نمرخاته اوږده او د غرونو په منځ کښې ده، د دوی مشرقي

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي او غربي پولې له خټکو سره لګېدلې دي او قطب ته يې- اورکزي دي، د دوی څه مغربي او جنوبي برخه له وزيرو سره هم لګېدلې ده.

بنګښ ډېر زړور او توريالي خلک دي، هنګو، درسمند، سترزي، توغ، توره وړي او نور د دوی د علاقې مشهور کلي دي.

د دې قام ځنې خلک د ايران د مازندران په صوبه کښې هم شته دی او ځنې په هند کښې هم ميشته دي، خصوصاً په فرخ آباد کښې. د فرخ آباد نوابان په خټه بنګښ دي.

بنګښ په پښتنو کښې ډېره اهمه قبيله ده او په دوی کښې د هنګو خانان د بنو اخلاقو له کبله ډېر ښه يادېږي.

۱۸- بابړ

بابړ په اصل کښې په شېرانو کډېږي، شجره يې داسې ده:

شرخبون

ارمړ | شېراني | بابړ | بړيڅ | ترين | ميانه

لکه چې د مخه مو وويل دوی په شېرانو کډېږي خو خانله پخپل نامه هم مشهور شوي دي. دوی د مياخېلو په سوېل پراته دي او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی د علاقې سویلي برخه سخته او غرنیزه ده. دوی له نورو پښتنونه وروسته میداني علاقې ته راغلي دي او په چوړ هوان کښې یې اړولي دي.

داخلک اکثره تجارت کوي او ښه دولتمند دي. د بابړو ډېره برخه د سلیمان غره نه هاغه خوا په صحرا کښې اوسیږي او پوله یې له شېرانو سره لګېدلې ده. دوی په دوداو د ستورکښې د شېرانو په څېر دي په مغربي افغانستان کښې او د مشرقي افغانستان په جلال آباد (ننګرهار) کښې هم بابړ شته دی او ښه د عزت خلک دي او ښه مشران پکښې تېر شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتونخوانه د باندې پښتانه (۱)

هغه پښتانه چې په پاکستان او هند کښې له پښتونخوا نه وتلي او سيړي په دې ډول دي :

لومړی وار پښتانه د محمود غزنوي او شهاب الدين غوري سره په لښکرو کښې برصغيرته ورغلي وو او هلته مېشته شوي دي ، بيا وروسته د نورو حکومتونو په وخت کښې هم پنجاب او مغربي هند ته نور پښتانه ورغلي دي ، خو د لودي او سوري حکومتونو په - دوره کښې ډېر پښتانه هند ته ورغلي دی . په تېره د بهلول لودي او شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر پښتانه هند ته تللي دي . په دې پښتنو کښې ډېر غلجي پښتانه وو او د هند په ځوموبو کښې مېشته

---

(۱) : دلفتننټ کرنل احسان الله خان د « پښتون قبائل » نومي کتاب نه .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي وو. (سوري او لودي ، او غلجي (غلجي) ټول يو ځنې متوزي دي، ټولو ورغلو پښتنو ته به په هند کښې روهېله ويل کېدل ، او دوى به فوځي نوکرى خوښولې او د وى زړ ور او زحمتکش پېژندل شوى وو.

څه وخت چې په ۱۵۲۶ع کال کښې بابر په هند حمله کوله د ده په لښکر کښې پښتانه ،چې ډېر يکښې يوسفزي وو، شامل وو. د مُغلو په وخت کښې ډېر پښتانه د پنجاب نه ښيولى تر يوپي پورې رسيدلي او آباد شوي وو. د مُغلى حکومت په زمانه کښې پښتنو په هند کښې غټې عهدې هم لرلې او ځينې نوابان هم پکښې وو، خود مُغلو د حکومت په وروستي وخت کښې چې څه وخت افراتفرى راغله او مرکزي حکومت کمزورى شوى ؤ، نو پښتنو نوابانو هم پخپله علاقه کښې د خپل اقتدار نغارې وهلې.

داتلسمې[۱۸] پېړى په اوايلو کښې پښتانه د هماليه د لمنو نه ښيولى تر اوده پورې خواره واره آباد شوي وو په ۱۷۷۴ع کال کښې چې څه وخت انګرېزان په هند کښې له پښتنو سره مخامخ شول ، نو پښتنو يې سخته مقابله وکړه خو په شاه جهانپور کښې يې ماتې وخوړه خو وروسته انګرېزانو د دوى يو مشر فيض الله خان د " رامپور " پنځه زره (۵۰۰۰) پښتنو کورونو د اوسېدا نې اجازه وه او نور اتلس زره (۱۸۰۰۰) کورنۍ د وابه، راجپوتانې او دکن ته په تللو مجبوره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی شوې . لږ څه وخت وروسته اميرخان د ټونک نواب مقرر شو، هغه هم په دغه پښتنو کښې ؤ .

د پښتنو هند ته د تللو مُهم عوامل د دوی کورنۍ دښمنۍ، خوارۍ او د حکومتونو بې نظمۍ وې . هند ته راغلو پښتنو هلته څو رياستونه هم جوړ کړي وو، چې دوی به هغه رياستونه اداره کول، لکه: مليرکوټله ممدوټ، پالن پور، جوناګړ، سوانړ، بلاس نړ، محمد ګړه، پاټوډي، رامپور، ټونک، بهوپال، بلاس پور، ګدی، دوجانه، پاوني، کړدی، منا داور، پتهاری، بنتهوا، کوړدانی او نور .

د ۱۹۴۰ع کال د احصائې له مخې په برصغير کښې په مختلفو ځايونو کښې لکه: پنجاب، راجپوتانه، کشمير، بمبئي، بړوده، مدراس، ميسور، يوپي، سي پي، بهار او بنګال، تهای لينډ، چين او انګلستان کښې - تقريباً پنځه لس (۱۵) لکه پښتانه آباد وو، لاندې د ۱۹۲۷ع کال نه مخکښې د يادونې وړ دې ځايونو کښې پښتانه ودان وو:

په پنجاب کښې هغه درې نيم لکه پښتانه وو چې د مختلفو قومونو نه وو، چې ښکاره يکښې يوسفزي، لودي، ترين او کاکړ وو او مهمې ودانۍ يې په ملتان، لاهور، ميانوالي، سيالکوټ، لوديانه، جالندهر ګوړداس پور، هوشيارپور او په اټک کښې وې، او په نورو - ځايونو کښې هم څه پښتانه وو لکه: ضلع هزاره او نورو علاقو کښې، د پنجاب په پښتنو کښې خو ښکې پښتانه چې د څمند د ذيلې نه دي،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاره حیثیت لري.

خوېشکي لومړی د افغانستان په غوربند دره کښې او سپېدل او د بابر په لښکر کښې هند ته راغلل، د پاني پت په جنګ کښې (۱۵۲۶ع کال) چې بابر په ابراهیم لودي بری وموند، خوېشکي د بابر په لښکر کښې د سردار سلیم خان په کمان کښې وو، او قصور يې ورته په جاګیر کښې ورکړی و او خوېشکو ته به خلکو قصوري پټان ویل. وروسته يې بیا مغلو ته خراج هم نه ورکولو، او څو جګړې يې هم ور سره وشوې. د سیکانو سره يې هم په ۱۷۷۴ع کال کښې جنګ وشو، او خوېشکو يې په مقابله کښې ښه مقاومت وکړو، خو چې په (۱۸۰۰ع کال) کښې سیکانو لاهور ونیولو نو په (۱۸۰۱ع کال) يې په قصور هم حمله وکړه او ـ کامیاب شول او سوله وشوه، خو وروسته بد مرغه پښتانه په خپل منځ کښې د بې اتفاقۍ له امله فتح الدین خان رنجیت سنګهـ د حملې د پاره ولمساوه او سیکانو په ۱۸۰۷ع کښې قصور لاندې کړ او خوېشکي لاهل د ستلج په نمرخاته علاقه کښې پرېوتل او وروسته ورته بیا د محدودې جاګیر ورکړی شو، او د ۱۹۴۷ع کال پورې د دغه علاقې خوېشکي نوابان په اقتدار کښې وو.

په رهتک او سېدونکی پښتانه یوسفزي وو او ګوریانه او ګوهانه چې د غلجو زیلې سره تعلق لري هم په رهتک کښې اوسېدل. اوځنې کاکړان هم د غلته وو او څو کلي يې لرل. د پاتودي حکرانه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ هم د پښتنو وه. د سرهند او سپد ونکي پښتانه هم د پرنګي قبیلي لودي پښتانه وو، چې سلطان بهلول لودي هم له دغې کورنۍ نه ؤ، چې په هند کښې یې یو لوی سلطنت جوړ کړو.

او ځینې نور پښتانه په لودیانه او پراو په شمالي انباله کښې هم شته دی. د مالیرکوټلې د ریاست باني هم د شېراني قبیلې یو پښتون بزرګ صدرالدین خان ؤ چې د دغه ریاست بنسټ یې ایښی ؤ، دی په ۱۴۴۲ع کال کښې په سرهند کښې په یو ځای اِستوګن شو او د هغه ځای نوم یې مالیرکښېنود. په ۱۴۵۱ع کال ورته سلطان بهلول لودی خپله لور تاج مرصع بېګم په نکاح ورکړه او غټ منصب او جاګیر یې هم ورکړ او د خپلې قبیلې سردار مقرر کړی شو.

د اورنګ زیب په زمانه کښې د مالیرسره د کوټلې په څمکه د بایزید خان په نوم یوه آبادي جوړه شوه چې وروسته د مالیرکوټلې په ریاست مشهوره شو.

په جلندهر کښې او سیدونکي پښتانه لودیان، سوریان او اورمړ دی. او د کرنال او سیدونکي پښتانه د قندهار نه راغلي خلک دي چې په ۱۷۲۹ع کال کښې هلته ورغلي دي. په پاني پت او ارهیانه کښې او سېدونکي پښتانه اکثر شېراني دي، دا د محمود غزنوي سره راغلي خلک دی او بیا چې شاه شجاع ماتې وکړه. نو په ۱۸۴۴ع کال کښې نور هم پښتانه هم دغه علاقې ته راغلل او په ارهیانه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پاني پت کښې د يره شول.

د جهانګير (مغلي باد شاه) په وخت کښې، ځيني اپريدي د روښاني تحريک په تړو فرار شوي، هغوی هم د غې علاقې ته راوسټل شوي دي.

په مسان کښې او سيد ونګو پښتانه اکثر ابدالي (ترين) پښتانه دي، چې د اورنګ زيب په وخت کښې د قندهار نه د غلته را غلي دي چې په د غه وخت څمند پښتانه د غلته بنه په زور کښې وو.

په ۱۷۹۴ع کال دُرانيانو نواب محمّد خان سدوزی په ديروکښې کور نرمقرر کړو، نو د هغه سره نوري پښتني کورنۍ هم ملتان ته ورغلې، داخلک علي زي، اسمٰعيل زي، خاکوراني او خوجکزي وو.

په پنجاب کښې و پر د کاکي زي، ماموند، ترکاڼي قبيلې خلک دي چې په جلندهر، کوجرانواله، بټاله او سيالکوټ کښې اوسيږي، چې په باجوړ کښې د کاکي زي قبيلې نه پاتې مسعودخېل، ايسپ خېل عمرخېل، سليمان خېل او بادين خېل دي.

په يوپي کښې: د ۱۹۳۱ع کال د سرشميرنې (مردم شماری) مطابق په يوپي او د هغه متعلق رياستونو کښې پنځه لکه او اتيا زره (۵۸۰۰۰۰) پښتانه اوسيږي. په مرادآباد کښې وو، چې اکثر يې کښې يوسفزي، اپريدي، بنګښ، غوريا خېل، کاکړ او لودي وو، او په رامپور کښې پنځه زره اورکزي هم وو چې کرلاڼي پښتانه دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په میرټهـ د ویړن کښې ځلوېښت زره پښتانه وو، چې زیات د سهارنپور په مشرق او د مظفرنګر په مغرب کښې استوګن وو او د سرد هنه غازي آباد او هاپوړ د دوی مهم مرکزونه وو، او د اکبر او شاه جهان په وخت کښې بیا ځنې شدانی پښتانه په علیګړ او بلندشهر کښې استوګن کړی شول.

په یرونسمه عیسوی پیړۍ کښې داوده صوبې په څو ضلعو کښې پښتانه او سیدل او په هر دوی کښې هم د غوریانو ډله شته چې وائي موږ د علاؤالدین غوری په وخت کښې (۱۳۰۰ع) کال کښې دلته راغلي یو.

په (۱۶۵۰ع) کال، کښې د اپریدو د یوې کورنۍ په لکهنوکښې مېشته شوي دي او څه وخت وروسته بیا قندهاري هم هلته تللي دي او آباد شوي دي او په اتلسمه پیړۍ کښې د بر پښتانه بهمرایچ او ګونډه ته تللي دی او کلي یې پکښې آباد کړي دي او په زړین دوابه کښې فرخ آباد چې د بنګښو نوابانو پایتخت و، د برو پښتنو قبیلو پکښې کورونه جوړ کړي او هلته استوګن وو، چې د بنګښو نه ور تېر یوسفزي، غوریاخېل او اپریدی قبیلې پکښې هم وې.

بنګښی لوړی داورنګ زیب په وخت کښې په ۱۷۱۳ع کال د خپل مشر ملک حسین خان په مشرۍ هغلته ورغلي وو، تر ۱۷۵۰ع کال پورې دوی بنه په زور کښې وو چې د هغوی مشرته د نواب خطاب

Kitaboona.BlogSpot.Com

هم ورکړی شوی ؤ. د ۱۸۵۷ع کال د آزادۍ په جنګ کښې دوی
له انګرېزانو سره سخت جنګ وکړو، خو مات شول او نواب تفضل-
حسین خان معزول شو او مکې معظمې ته لاړ. په ۱۹۳۱ع کال په فرخ
آباد کښې پښتنې آبادي شل زره (۲۰۰۰۰) تنه وه او په همدغه کال ۱۹۳۱ء
په اوده کښې یو لک اتیا زره (۱۸۰۰۰۰) پښتانه وو. په دغه ورځو کښې
په یو پي کښې تقریباً (۲۷۰۰۰۰) اووه ویشت زره لودي پښتانه پراته(۱)
وو. دوی په پنځلسمه (۱۵) عیسوي پېړۍ کښې ډیلي او یو پي ته
راغلي وو او هلته مېشته شوي وو. وروسته یې بیا د پرطاقت
ومونډ چې په نتیجه کښې یې لوی حکومتونه تشکیل کړل. د لودیانو
او سوریانو په وخت کښې نور پښتانه هم هند ته راغلل او په
سرهند، اګره، سیهسرام، بنارس، میرزاپور، غازي پور، بکسر
چنار او نورو ځایونو کښې مېشته شول. په یو پي کښې کاکړ-
ډېر دي، په بلند شهر کښې په (۹۶) ځایونو کښې د ولس ځایونه
دوی نیولي دي، او په خورجه کښې یې اکثریت منل شوی دی. په فتح-
پور کښې د پني "قبیلې څلور طائفې" د ریاخان، یوسف خان، مظفرخان
او موسیٰ خان آباد دي.

---

(۱) پني په اصل کښې د غورغشت زوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بهار او بنګال کښې :

په ۱۹۴۰ع کال کښې دغلته له دریو لکو (۳۰۰۰۰۰) نه ډیر پښتانه اوسېدل ، چې د ځنوی اهم مرکزونه پټنه او بردوان او ډهاکه وو. او په کلکته کښې پنځلس زره (۱۵۰۰۰) پښتانه استوګن وو. په کلکته کښې اکثر پښتانه یوسفزی ، اتمان خېل او بنی وو.

په راجپوتانه کښې :

په ۱۹۴۰ع کال کښې په راجپوتانه کښې یو نیم لک پښتانه اوسېدل چې دغلته یې ریاست په ټونک کښې هم وو ، چې نواب امیرخان یې باني ؤ ، داخلک یوسفزی ، سالارزی او الیاس زي وو ، او دجهانګیر په امر څه اپریدی هم دغلته راغلي وو.

منځنی (وسط) هند :

دغلته پښتانه هرچیرته آباد وو ، خواکثریت په ګوالیار ، بهوپال او مالوه کښې وو. د بهوپال نواب حکمران فیروزخېل ، دولت زي او ورکزي وو.

دغه سلطنت باني دوست محمد خان ؤ ، چې څه وخت د اورنګ زېب سره هم نوکر ؤ . په ۱۹۳۰ع کال کښې په ګوالیار کښې اته پنځوس زره (۵۸۰۰۰) او په بهوپال کښې څلور دېرش زره (۳۴۰۰۰) ، او په مالوه کښې لس زره (۱۰۰۰۰) پښتانه اوسېدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیدرآباد ریاست:

د ۱۹۴۷ع کال نه مخکښې دغلته دوه لکه (۲۰۰۰۰۰) پښتانه پراته وو. دکن ته لومړی وار په ۱۲۹۵ع کال کښې پښتانه د علاؤالدّین خلجي سره ورغلي وو، خو مېشته شوي نه وو، په ۱۳۱۱ع کال کښې خو وخت چې د دیوګړهه راجه ووهلې شو او دغه علاقه مسلمانانو ونیوه نو پښتانه هلته ورغلل او آباد شول او چې په ۱۳۴۷ع کال کښې د حسن ګنګو په قیادت کښې په دکن کښې انقلاب راغی او د بهمني[1] سلطنت بُنیاد کېښودی شو، نو د فوځ د پاره د پښتنو ضرورت ؤ. نور پښتانه هم ورغلل. دغه وخت په دکن کښې عرب، ایراني، حبشي او مُغل هم وو، خو پښتنو خپل انفرادیت پکښې ساتلی وو او د خپلو پښتنو نه پرته یې د بل چا سره رشته او خپلوي نه کوله. او په دکني فوځ کښې د پښتنو خاصې دستې وې او دامن او امان ساتل د دوی په غاړه وو، دا پښتانه قبائل، مسعود، یوسفزي، کاکړ او اپریدی وو. او نور هم لږ و ډېر پښتانه پکښې ورغلی وو.

په بمبیئ او بروده کښې:

ګجرات او مهاراشتهمرته پښتانه په فوځ کښې او په سوداګری ورغلي وو، وروسته په بمبیئ، احمد آباد او برووده کښې د دوی خو محلي ودانې شوی. دغلته د دوی ریاستونه جوناګړ، منادادو

(۱) بهمني هم پښتانه دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جاوره وو.

د جوناګړ حکمرانه کورنۍ بابي خېل يوسفزي وو.

په ۱۹۳۱ع کال کښې په بمبيئي کښې يولک شپږويشت زره (۱۲۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو او په برووده کښې شپاړس زره (۱۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو.

په مدراس کښې:

په مدراس کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې پنځوس زره (۵۰۰۰۰) پښتانه ووچې د تجارت او د قرضه کاروبار به يې کولو.

د جيسور په رياست کښې:

په جيسور کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې يوولس زره (۱۱۰۰۰) پښتانه وو او د تجارت او کرکيلې کار يې کولو او په اسام کښې اووه زره (۷۰۰۰) پښتانه او سپېدل چې اکثر په سهلټ کښې استوګن وو.

د کشمير په رياست کښې:

په ۱۹۳۱ع کال کښې د غلته د نهه ويشت زره (۲۹۰۰۰) نه ډېر - پښتانه استوګن وو. په دې کښې هغه اپريدي هم وو چې جهانګير باچا هند ته فرار کړي وو.

په ځينو رواياتو کښې راغلي دي چې بجرۍ، ترارخېل، پلندرۍ پونچه، اجره، او نورو کښې سدن قوم په اصل کښې سدوزی دی چې د احمدشاه بابا په وخت کښې د غلته راغلي او آباد شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برما کښې:

په برما کښې پښتانه د کابلي په نوم یادیږي په ۱۹۳۱ع کال کښې د غلته د پښتنو آبادي څلورنیم زره (۴۵۰۰) تنه وه.

د پورتني اندازې نه معلومیږي چې د پاکستان له جوړېدو نه مخکښې پښتانه له کشمیر نه بیولې تر راس کماري پورې خواره شوي وو او د دُنیا نورو ځایونو ته هم ورغلي وو.

د جنوب شرقي آسیا ځینو ملکونو، استرلیا او د امریکې کالفورنیا ته هم پښتانه تللي دي، او هلته ودان شوي دي.

په ایټالیا او نورو یورپي ملکونو کښې هم پښتانه استوګن شته دي، چې څوک ورته پټهان، څوک ورته افغان او څوک ورته کابلي وائي.

د پاکستان له جوړېدو نه وروسته ډېر پښتانه د شرقي پنجاب او یوپي نه پاکستاني پنجاب او سندهـ ته د مهاجرو په توګه راغلي دي او ودان شوي دي، نورو ملکونو ته هم د خوارکۍ، مزدورۍ د پاره د نورو پاکستانیانو په څېر پښتانه هم ورغلي دي او هلته آباد شوي هم دي. خلیجي ملکونو او منځني ختیځ (مشرق وسطیٰ) ته پښتانه د مزدورۍ د پاره تللي او داچې هلته د اوسېدانې امکان لږ دی نو آباد شوي نه دي.

دا هغه معلومات وو چې ماته په لاس راغلي وو نو دلته مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیکل ، همدلته دا کتاب ختمیږي ، او په ډېر ادب او احترام یې ګرانو لوستونکو ته وړاندې کوم .

م ، ج سیال مومند

نومبر ، ۱۹۸۵ ع کال

عقرب ، ۱۳۶۴ هـ . ش کال

«کوډاخېل ، مومند»

@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This Book is Scan & PDF By:

KITABOONA
BLOGSPOT.COM

Kitaboona.BlogSpot.Com

Visit Us For Books

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَدے مصنف چهاپ شوی آثار

م ـ ج سیّال تصنیفات

(۱) مومند باباؒ

(۲) د مومندو غزاګانے

(۳) د پښتنو قبیلو شجرې

(۴) افغانستان کښې مهمې تاریخي پیښې

(۵) په نولسمه پیړۍ کښې د افغاني تاریخ څهٔ برخه

1, 2, 3, & 4 Books are available on:
Kitaboona.blogspot.com

Kitaboona.BlogSpot.Com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library